PDF 4 KURD

خەونی نووسین

هەشت نووسەری هاوچەرخ سەبارەت بە نووسین دەدوێن

جۆرج پلیمپتن ، گابریل گارسیا مارکیز
ودی ئالن، پی.دی.جێمز
تاهر بن جەللون ، ئیسماعیل کاداری
ڤی.ئێس.نایپۆل ،خۆزێ ساراماگۆ

لە فارسییەوە: دڵشاد خۆشناو

پێداچوونەوەی : ڕەووف بێگەرد

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

خەونی نووسین

PDF 4 KURD

سەرچاوە

رویای نوشتن

هشت نویسنده معاصر از نوشتن می گویند

ترجمە: مژدە دقیقی

انتشارات موسسە فرهنگی- هنری جهان کتاب

چاپ اول

ناوی کتێب: خەونی نووسین.
وەرگێڕانی لە فارسیەوە: دڵشاد خۆشناو.
بابەت: وتووێژ
هەڵەچنی: وەرگێڕ
مۆنتاژی کۆمپیوتەر: خودی وەرگێڕ
تیراژ: ۱۰۰۰ دانە
نرخ: ۳۵۰۰ دینار
ژمارەی سپاردن: ۱۳۱۱ی ۲۰۰۸
دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم
چاپی: یەکەم ساڵی ۲۰۰۸
کوردستان -سلێمانی
www.serdam.net
www.serdam.info

PDF 4 KURD

خەونی نووسین

هەشت نووسەری هاوچەرخ سەبارەت بە نووسین دەدوێن

جۆرج پلیمپتن، گابریل گارسیا مارکیز
ودی ئالن، پی.دی.جێمز
تاهر بن جەللون، ئیسماعیل کاداریٛ
ڤی.ئێس.نایپۆل، خۆزیٛ ساراماگۆ

لە فارسیەوە: دڵشاد خۆشناو

پێداچوونەوەی: ڕەووف بێگەرد

سلێمانی ۲۰۰۸

PDF 4 KURD

زنجیرەی کتێبی دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم

کتێبی سەردەم ژمارە (٤٤٨)

سەرپەرشتیاری گشتیی زنجیرە

ئازاد بەرزنجی

-

PDF 4 KURD

پێشەکیەکی پێویست

ئەم چەند گوتوبێژەی لەبەردەستدایە، حەوت چاوپێکەوتن و ریپۆرتاژێکە لەبارەی وۆرکشۆپێکی مارکیز سەبارەت بە رۆژنامەنووسی و نووسین. گوتوبێژەکان لەگەڵ حەوت نووسەری ناوداری جیهانە کە لە بواری ئەدەبیات و لە ساڵانی جیاوازدا خەڵاتی جۆراوجۆری ئەدەبیان بەدەستهێناوە لەبەرانبەر شاکارەکانیاندا.

هەموو ئەم گوتوبێژانە جگە لە وتووێژی یەکەم، لە لایەن چەندین رۆژنامەنووسەوە بە زمانی ئینگلیزی و فەرەنسی ئەنجام دراون، لە ژمارە و مێژووی جیاوازدا لە گۆڤاری بەناوبانگی ئەدەبی(پاریس ریڤیو) لە نیۆیۆرك چاپ و بڵاوكراونەتەوە.

دیارە ئەم کارە، کارێکی زۆر پیرۆز و مەزنە، لە لایەن کەسانێکی زۆر شارەزا و لێهاتووەوە ئەنجام دراوە بە شێوەیەکی پیشەیی و زانستی، رۆژنامەنووسانێك کارەکەیان ئەنجام داوە کە پێشتر بە چاوێکی رەخنەیی بەرهەمی نووسەرەکانیان خوێندۆتەوە، ئامادەکاری ئەم کتێبە جگە لە کۆکردنەوەی ئەم گوتوبێژانە گوتوبێژێکیشی لەگەڵ سەرنووسەری ئەو گۆڤارە ئەدەبیە سەبارەت بە نووسین و ئەنجامدانی ئەو گوتوبێژە ناوازانە ئەنجام داوە.

ئەم کتێبە لە لایەن خاتوو مژدە دەقیقی وەرگێڕاوەتە سەر زمانی فارسی و لە دوو توێی ٢٥٤ لاپەڕەدا لە لایەن دەزگای (جهان کتاب) لە ساڵی ٢٠٠١ لە تاران چاپ و بڵاوکراوەتەوە.

وەرگێڕی کوردی

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

پێرست

جۆرج پلیمپتن ١١
گابریل گارسیا مارکیز ٤١
ودی ئالن ٨٣
پی دی جێمز ١١٥
تاهر بن جەللون ١٤٩
ئیسماعیل کاداریێ ١٨١
ڤی ئێس نایپۆل ٢١٣
خۆزێ ساراماگۆ

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

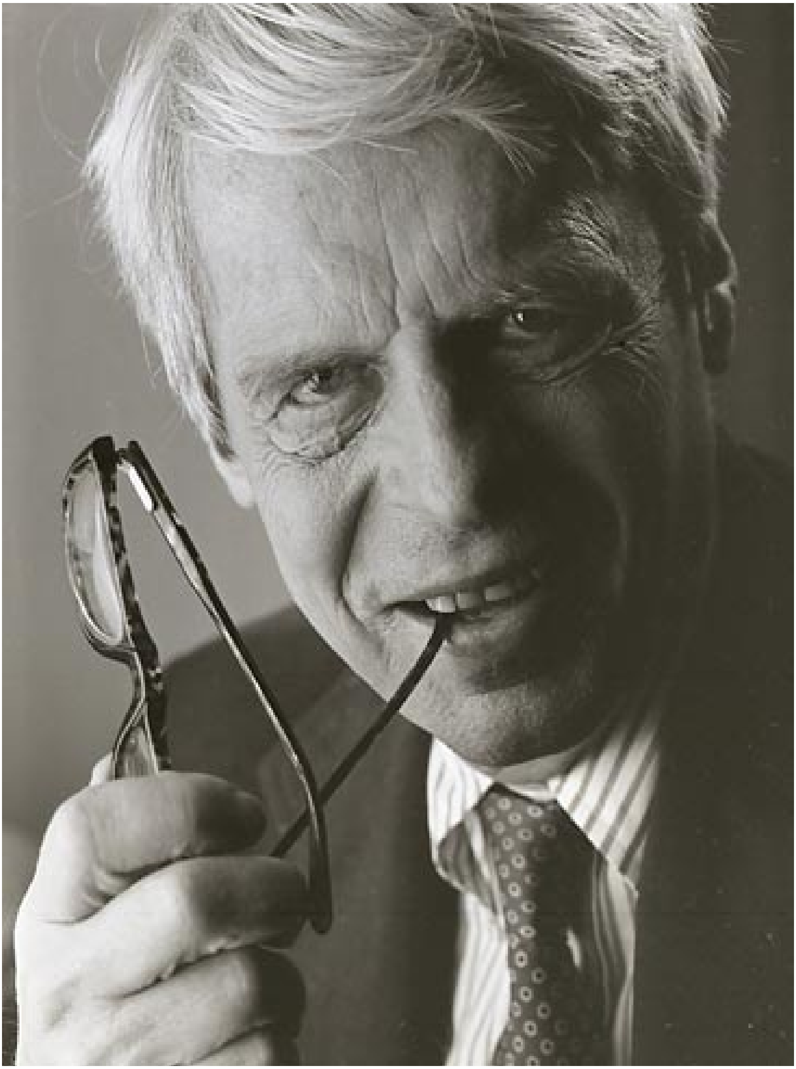

جۆرج پلیمپتن

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

وتوویژ لەگەڵ وتوویژکەر

جۆرج پلیمپتن، سەرنووسەری پاریس ریڤیو

ئامارێك لەوبارەیەوە نییە، بەڵام جۆرج پلیمپتن، سەرنووسەری پاریس ریڤیو، ڕەنگە بەناوبانگترین سەرنووسەری ئەو بڵاوکراوە ئەدەبیانە بێت کە بە زمانی ئینگلیزی دەردەچن، کەم سەرنووسەر هەیە هێندەی پلیمپتن هەوڵیان دابێت بۆ بەرەوپێشبردنی خۆیان و برەودان بە بڵاوکراوەی ئەدەبی، پاریس ریڤیو و پلیمپتن نەك تەنیا لە ناوبانگەوە گرێدراوی یەکترن، بەڵکو پێکەوەش لە باڵەخانەیەکی باکوری خۆرهەڵاتی منهتن دەژین، ئەو پێکەوە ژیانە نیشاندەری مەرزی نادیاری نێوان کار و هونەرە، و زیرەکی و بێ دیسپلین بوونی زۆرێك لە بنیاتنەرانی چالاکیەکانی ئەدەبی نابازرگانییە. بە گشتی ژیانی جۆرج پلیمپتن لە بەرگری لە ئەدەبیات و کلتوری گشتیدا چڕ بۆتەوە.

تەنانەت لەبارەی چالاکییە کەمتر ئەدەبییەکانی خۆی "کە ناوبانگەکەی زیاتر قەرزاری ئەوانە (ریکلام) کۆرگێڕان، وەرزشی پیشەیی" وا دێتە بەرچاو کە ئامانجی سەرەکی ئەو، حەزی زۆری خۆی بووبێت لە تۆمارکردنی ئەزمون لەسەر کاغەز. بزاوت بنەمای کەسایەتی پلیمپتنە، ڕەنگە بۆ ئەو (سەرنووسەری جێبەجێکار) ناونیشانێکی گونجاو بێت بۆ ئەو پێکهاتە دوانەیەی ئەدەبی. پاریس ریڤیو چلوپێنج ساڵ بەشێوەیەکی بەردەوام چیرۆکی جیدی و شیعر و، بابەتی هونەری هاوچەرخ و چاوپێکەوتنی هونەری ئەدەبی چاپ و بڵاوکردۆتەوە، کۆمەڵێکی کەم تا زۆریشی لە ئەدیبانی ئەم سەدەیە ناساندوە، ناوهێنانیان گرنگییەکی وای نییە، هەمووشتێك تەواو بەڵگەییە. هەموو

PDF 4 KURD

ژمارەکان لەبەردەستدا هەن، جگە لە چەند ژمارەیەکی ناسراو نەبێت.

ڕەنگە پێرستی کۆمەڵە بابەتەکەی ئەو گۆڤارە، دووهێندەی قەوارەی دەفتەر تەلەفۆنەکەی پلیمپتن بێت، ژیانی ئەدەبی ئەو ئاوێتەی نووسەران و شاعیرانێکە کە بەرهەمەکانیانی بڵاوکردۆتەوە، لەو کاتەی کە یەکەمین ژمارەی ئەو گۆڤارە لە ساڵی (١٩٥٣) لەکەشوهەوای ئەو کاتەی پاریس بڵاوکرایەوە.. هەمان ئەو سەردەمەی کە بەرزبوونەوەی نرخی دۆلار، هونەرمەندان و خۆشبژییەکانی ئەمریکاییان کردبووە خانەدانی تازە پێگەیشتوو.. پلیمپتن و هاوڕێکانی لە ئەنجوومەنی سەرنووسەرایەتی ئەو، کە پێکهاتبوو لە ئەدەبناسان و هونەرمەندان، پتر لە (دوو سەد چاوپێکەوتن، پێنج سەد چیرۆك، و هەزار و پێنج سەد شیعر)یان لە ١٣٧ ژمارەدا چاپ و بڵاوکردۆتەوە، کە بۆ وەرزنامەیەکی کلتوری بەهیچ شێوەیەك کەم نییە.

جۆرج ئیمس پلیمپتن[١] لە ساڵی ١٩٢٧ لە نیویۆرك لە دایك بووە، نزیکەی سی کتێبی نووسیوە و پێداچۆتەوە، رابردووی ئەویش لە پێرستی ئارەزووەکانی لاوێك دەچێت: کوارتربیك دیترویت لاینز[٢]، یاریزانی تیپی تۆپی سەبەتەی بوستن سلتیکز[٣]، وێنەگری پۆستەری ناوەراستی گۆڤاری پلەی بۆی، یاریزانی ئاکرۆباتی سێرك برایانی کلاید بیتی- کول[٤]، ژەنیاری ئامێرە لێدەرەکان لە ئۆرکێسترای فیلارمونیکی نیویۆرك. کتێبەکانی بریتین لە: چەتری کەروێشك[٥] ١٩٥٦، لە دەرەوەی یانەی من[٦] ١٩٦١، شێری کاغەزی[٧] ١٩٦٦، داهۆڵ [٨] ١٩٦٨، یارییە ئاگرینەکان [٩] ١٩٨٤، داوی کراوە[١٠] ١٩٨٥، بەسەرهاتی سەیری سید فینچ[١١] ١٩٨٧، هۆکاری ئێکس، باشترینەکانی پلیمپتن[١٢] ١٩٩٠، و کتێبی وەرزش نۆرتن[١٣] ١٩٩٢، ئەو بە شێوەی بەردەوام بۆ سپرتز یلوستریتد[١٤]، جنتلمنز کوارترلی[١٥]، سمارت مەگەزین[١٦]، ئێسکوایر[١٧]، و بڵاوکراوەکانی تر دەنووسێت.

جۆرج پلیمپتن لە ئاداری ١٩٩٦ چوە پاریس بۆ بەشداریکردن لە کۆنفرانسی رەخنەی پیشانگای کتێبی فەرەنسا، ئەم چاوپێکەوتنە پێش ئەو سەفەرەی لە رێگەی تەلەفۆن و فاکس و ئیمێل و پۆستەوە بە ئەنجام گەیشتوە لەگەڵ دیڤید ئیلفیلد[١٨]، سەرنووسەری گۆڤاری فرانك[١٩].

PDF 4 KURD

ئیلفیلد

لۆژیکی دێتە بەرچاو کە لە دیدار لەگەڵ جۆرج پلیمپتندا بە پرسیارێك دەست پێبکەین لەبارەی هونەری چاوپێکەوتنەوە. دەکرێ بڵێین پاریس ریڤیو و بەرێزتان لەسەروی ئەوەوە، بنیاتنەری ژانری(چاوپێکەوتنی ئەدەبی)ن، لەکارنامەی ئێوەدا پتر لە دووسەد چاوپێکەوتنی گرنگ هەیە لەبارەی هونەری نووسین لەگەڵ زۆرێك لە گرنگترین نووسەران و شاعیران، چ شتێك ئێوەیان بۆ ئەو ژانرە پەلکێش کرد و لە روانگەی ئێوەوە چاوپێکەوتنی باش چ تایبەتمەندیەکی هەیە؟

پلیمپتن

بیرۆکەی سەرەکی پاریس ریڤیو ئەوە بوو کە کارکردن لەسەر نووسینی داهێنەرانە-چیرۆك، بەشێك لە رۆمان، و شیعر- چڕ بکاتەوە، ئەگەر رەخنەیەکیش هەبێت، لە رووی گرنگییەوە دوای خودی کتێبەکە دابنرێت. ئەم کارە جۆرێك بوو لە نوێگەری، چوونکە تا رادەیەك تەواوی گۆڤارە ئەدەبییەکانی ئەو سەردەمە، واتە دەیەی ۱۹۵۰، بە گشتی تەنیا گۆڤاری رەخنە بوون (پارتیزان ریڤیو)[۲۰]، (هادسن ریڤیو)[۲۱]... رەنگە هەر ژمارەیەك تەنیا یەك چیرۆکیان هەبووبێت، کارە زۆرەکە رەخنەگرەکان ئەنجامیان دەدا... بۆ نموونە، بابەتێك لەبارەی (ب) ئێمە بریارماندا لەبارەی بابەتەکانی جگە لە چیرۆك واز لە (ئەلف) بێنین و یەکسەر بچینە لای (ب) و چاوپێکەوتنی لەگەڵدا بکەین.

ئەو (ب) یە لە ژمارەی یەکەمدا بە رێکەوت ئەی.ئێم.فارستر بوو کە لە کۆلێژەکەی من لە کامبریج، واتە لە کینگز کالج، مامۆستا بوو.

PDF 4 KURD

ئەو کاتە فارستر بەگەورەترین نووسەری زیندووی جیهان دەژمێردرا – (هواردز ئند)[٢٢]، (رابوردنێك بە هینددا)[٢٣]، پیاوێکی کامڵ و کەمڕوو بوو، بەسەر و سەکووتێکی نارێکەوە، بەڵام بە تەواوی ئارەزووەوە ئامادە بوو یارمەتیمان بدات، لە کۆلێژەکانی وەکو کینگز کالج، پەیوەندی نێوان، مامۆستا و خوێندکار زۆر پتەوتر و دۆستانەیە.

ئەمە یەکەمین چاوپێکەوتن بوو لە چاوپێکەوتنە زۆرەکان، ئەوکاتە، چاوپێکەوتن دووکەس ئەنجامیان دەدا، یەکێك پرسیاری دەکرد و ئەوەی تر بە پەلە وەڵامەکانی دەنووسیەوە، چوونکە ڕێکۆردەر و شتی لەمجۆرە نەبوو، بە پێچەوانەوە یەکەمین چاوپێکەوتنی ئەدەبی بوو، هەڵبەتە لە سەردەمی دیکنزیش چاوپێکەوتن هەبوو، بەڵام بە ڕای من، ئەو چاوپێکەوتنە شتێکی داهێنا، (هیو هیفنر)[٢٤] هەمیشە دەیگوت چاوپێکەوتنەکانی (پلەی بۆی)ی بۆیە دەسپێکرد چوونکە چاوپێکەوتنەکانی پاریس ریڤیوی خوێندبووەوە. سەرەنجی دەدەی؟

ئیلفیلد

لەوکاتە بەدواوە، بڵاوکراوە ئەدەبییەکانی ئەمریکاش ئەو ئەزموونەیان دووبارە کردەوە، ڕەخنەگرەکان دوور بخەنەوە. وەکو سەرنووسەر، کام چاوپێکەوتن بەشێوەیەکی دیاریکراو گرنگیەکی تایبەتی بۆتان هەبوو؟ ئەنجامی کام چاوپێکەوتن بۆ بەرێزتان سەرنجڕاکێش بوو و تۆیان هەژاند؟

پلیمپتن

بەڵێ، پێموایە ئەو چاوپێکەوتنە بوو لە (١٩٥٥) یان (١٩٥٦) لەگەڵ (ئێرنست هێمنگوای) سازماندا. ئەوە تاکە چاوپێکەوتنێك بوو کە هێمنگوای لە هەموو ژیانیدا ڕێگەی پێدابوو، هەڵبەتە جگە لەو چاوپێکەوتنەی کە لەگەڵ

PDF 4 KURD

دەستەیەك لە خوێندكارانی زانكۆ سازیدابوو لە (كیچیم ئایداهو)[٢٥] ، هەڵبەتە چاوپێكەوتنی (جین ستاین) لەگەڵ (ولیام فاكنەر)یش لەو چەند چاوپێكەوتنە كەموێنە و نایابانەیە. بەرای من سەرنجراكێشترین چاوپێكەوتنەكان لەلایەنێكەوە ئەوانەن كە مرۆڤ دەهەژێنن، بۆ نموونە قسەكانی (ژرژ سیمنون) لەو بارەی كە چۆن بەو شێوە هەڵچوونە و سەرسورمانەوە نووسیویەتی و دواتر ناچار بووە بە رێنمایی پزیشك بە ناچاری پشوو بدات. (دانالد هال)[٢٦]، یەكەمین سەرنووسەری بەشی شیعری ئێمە، رستێك چاوپێكەوتنی بێوێنەی ئەنجام دا، لەوانە لەگەڵ (ئەزرا پاوند، تی.ئێس.ئلیۆت، رابێرت فراست). هەر چاوپێكەوتنێك چێژی خۆی هەیە. لەو چاوپێكەوتنانە، نهێنی سەرنجراكێش ئاشكرا دەكران، ئەوە خۆش بوو كە دوای دوو چاوپێكەوتنی یەكەم (ئەی.ئێم.فارستر و فرانسوا موریاك[٢٧] كە كەسەكانی یەكەم بوون) نووسەرەكان باش تێگەیشتن كە لەم گۆڤارەدا هێدی هێدی جۆرێك كۆڕ دروست دەبێت، بەئەندام بوون لەم كۆڕە تایبەتەدا، لەماوەی سالاّندا، كەم تا زۆر گرنگی پەیدا كرد، هەر ناوێكت بوێت لەو كۆمەڵەدا هەیە، مەگەر بەرێزان (سلینجر و پینچوون[٢٨] و سولژنتیسین) نەبن.

ئیپلفیلد

ئەگەر تۆ بتوانیبایە لەگەڵ ئەو نووسەرە سەرسەختانە چاوپێكەوتن بكەیت، یەكەمین پرسیارت چی دەبوو؟

پلیمپتن

دەمپرسی كە بۆ ئەو هەموو ساڵە بێدەنگ بوون و لەبەرچی پاریس ریڤیویان بۆ شكاندنی ئەو بێدەنگییە هەڵبژارد، وەلاّمی ئەوان بۆ بەشی دووەمی پرسیارەكەم رەنگە شتێكی باش بوایە بۆ ریكلامی گۆڤارەكەمان!

PDF 4 KURD

ئپلفیلد

کام چاوپێکەوتن خۆت سازت داوە؟

پلیمپتن

ژمارەیان زۆرە، چاوپێکەوتنەکانی مایا ئەنجیلو، (جان بارت، ئەی.ئێل.دکترۆف، دورتی پارکەر، ئێس.جی.پرێلمان[٢٩]، بیل ستاریرون، جیمز تربر، کورت وانگات و تام ولف)م بیرماوە. لە ژمارەی تایبەتی تەنز کە بەم دواییە بڵاوبویەوە، واتە یەکەمین جار کە بەشێوەیەکی چڕ لەبارەی یەك بابەتەوە کارمان کرد، لەگەڵ (گارسین کیلور[٣٠]و کالڤین تریلین[٣١]) چاوپێکەوتنم کرد.

ئپلفیلد

دەڵێن چاوپێکەوتن بە هەڵەچنی و پێداچوونەوە دیاردەکەوێت، تۆش لەگەڵ ئەو بیروڕایەیت؟ چ هۆکارێك دەبێتە هۆی سەکەوتنی چاوپێکەوتنی ئەدەبی؟

پلیمپتن

بێ پێچوپەنا، من پێموایە بابەتەکە خۆی. لە دوایین ژمارەدا ئێمە چاوپێکەوتنێکمان لەگەڵ (جۆرج ستاینەر[٣٢]) چاپکرد. نزیکەی (٥٠) لاپەڕەیە، زۆرباشە، پێموانییە پێویستی بە پێداچوونەوە هەبووبێت. ئەو زۆر بەئاسانی قسەی خۆی کرد، هەر واش قسەکانی کەوتنە سەر کاغەز. هەندێ چاوپێکەوتنیش هەن کە مرۆڤ وا دەزانێت زۆرباش دەردەچن، زۆریش درێژن، بەڵام کاتێ دێنە سەر کاغەز، دەبینی لە سەرەتاوە تا کۆتایی تێکەڵ و پێکەڵە، ئەو قولبوونەوەی کە چاوەڕێت دەکرد وا نییە. لەو کاتانەدا، پێداچوونەوە و ڕاستکردنەوە پێویستە و دەبێ چاوپێکەوتنەکە سەرلەنوێ ڕێك بخەیتەوە، چاوپێکەوتنی باش نەك تەنیا خاڵێك لەبارەی کەسایەتی نووسەر ئاشکرا دەکات، بەڵکو یەك دوو سەرسوڕمان و ڕەنگە بیرۆکەیەکیشی تێدا بێت.

PDF 4 KURD

ئیلفیلد

ئه‌وه ئیتر له‌و بیرۆكانه‌یه كه به‌كه‌ڵكی ڕۆمان دێت، چاوپێكه‌وتنێك كه بیرۆكه و سكێچی هه‌بێت، تكایه بۆم ڕوون بكه‌وه مه‌به‌ستتان چییه. بۆ نموونه چاوپێكه‌وتن له‌گه‌ڵ جۆرج پلیمپتن ده‌توانێت چ جۆره سكێچێكی هه‌بێت؟

پلیمپتن

مه‌به‌ستم لایه‌نی هه‌ژاندنه، سكێچ به‌مانای ئاماژه‌پێكردن و كینایه. ـ بۆ نموونه ئێرنست هێمنگوای، كه له ژیانیدا دوو جار پتر چاوپێكه‌وتنی كرد، به درێژایی چاوپێكه‌وتنه‌كه كه‌م كه‌م بێ تاقه‌ت ده‌بوو، چوونكه قسه‌كردن له‌باره‌ی كاری نووسین چێژی بێ نه‌ده‌به‌خشی، له به‌شێكی چاوپێكه‌وتنه‌كه هه‌ستم كرد كه ئێستا ده‌ته‌قێته‌وه.

هه‌ڵبه‌ته ئه‌و به‌شه له چاوپێكه‌وتنه‌كه‌دا نییه، كاتێ كه باسی به‌رده‌وامی ئه‌و باڵندانه‌م ده‌كرد كه له نووسینه‌كانیدا هه‌ن بۆ نموونه، ئه‌و باڵنده سپییه‌ی كه له به‌له‌مێكه‌وه هه‌ڵده‌فرێت كه(كلنل كانتول) تێیدا خه‌ریكی ده‌ستبازی و ئه‌وینداریییه له‌گه‌ڵ(پرنسس)ـ هێنده هه‌ڵچوو وامزانی ده‌یه‌وێت لێم بدات، گوتی: "حه‌تمه‌ن پێتوایه تۆ ده‌تتوانی باشتری بنووسی" به‌ڕاستی وه‌ڵامێكی سه‌رسوڕهێنه‌ر بوو، ئه‌ویش له‌لایه‌ن كه‌سێك كه براوه‌ی نۆبل بوو به كه‌سێك بڵێت كه تازه ته‌نیا كتێبێكی منداڵانم نووسیبوو به ناوی (چه‌تری كه‌رویشك)!

ئیلفیلد

ئێوه له ساڵی (١٩٥٣) چوونه پاریس و سه‌رنووسه‌ری پاریس ریڤیوتان به ئه‌ستۆوه گرت، به‌شێكی زۆری باسكردنه‌كانی هه‌ڵبژارده‌ی پاریس ریڤیو[٣٣]، كه خۆتان پێیداچوونه‌وه له ١٩٩٠دا، تۆمار كراوه.

PDF 4 KURD

ئێستا، لە تێرامانێك بە رابردوو، چ شتێك بە ئامانجی ژیان دەزانیت لە پاریس و بلاوکردنەوەی ئەو گۆڤارە لەوێ؟ لەگەڵ ئەوەشدا پێم بڵێ ئەو کاتە پاریس بۆ تۆ و کۆچبەرە ئەدەبیەکانی تر چ مانایەکی هەبوو؟

پلیمپتن

من لە کمبریج دەمخوێند،(پیتر ماتیسن[٣٤])، کە یەکێکە لە هاورێ کۆنەکانم و لە هەشت ساڵییەوە دەیناسم، ئەوکاتە لە پاریس رۆمانی یەکەمی[٣٥] خۆی دەنووسی، ئەو و رۆمانووسێکی تر بە ناوی(هارولد هیومز[٣٦]) دەیانەویست گۆڤارێك دەربکەن بەناوی(پاریس نیوزپۆست[٣٧])، کە بە قسەی (جان کیاردی[٣٨])، کۆپی دەستی هەشتەمی نیۆیۆرکەر بوو. بریار بوو ئەو گۆڤارە بابەتی پشوودان و شوێنە گەشتیارییەکانی تێدابێت، بە گشتی بەکەڵکی گەشتیارەکان دەهات. ئەوکات (تری ساوترن[٣٩])یش لە پاریس بوو. ئەو کورتە چیرۆکێکی بۆ ئەو گۆڤارە نووسی لە ژێر ناونیشانی (هەتاو و ئەستێرەی لەبارچوو[٤٠]). پیتەر هێندە ئەو چیرۆکەی پێ خۆش بوو، کە رێگای بەخۆی دا بیرۆکەی دەرکردنی ئەو کۆپیە دەستی هەشتەمەی نیۆیۆرکەر لابەرێت و گۆڤارێکی ئەدەبی دەربکات، نامەیەکیان بۆ کیمبریج بۆ من نووسی و تکایان لێ کردم کە بچمە پاریس بۆ ئەوەی قسە بکەین، ئەو کاتە نەمدەزانی دوای تەواوبوونی خوێندنم لە کامبیریج دەمەوێت چ کارێك بکەم، هەندێ جار بیرم دەکردەوە کە بچمەوە ئەمریکا، لە جیهانی تەلەفزیۆن کە ئەوکاتە تازە خەریك بوو پێ بگرێت، بکەومە چالاکی، بە کورتی کەم و زۆر وەکو گاڵتەیەك چوومە پاریس، وەکو ئەوان، حەزم چووە سەر ئەو شتانەی کە لە پاریس بوون.

ئیلفیلد

بۆ لەوێ چی هەبوو؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

پاریس ئه‌وكاته زۆر هه‌ژێنه‌ر بوو، یه‌كه‌م زۆر هه‌رزان بوو، ده‌كرا هه‌فته‌ی به (١٥) دۆلار بژی، بۆیه پڕبوو له شێوه‌كاران، شاعیران و نووسه‌ران، كۆنه سه‌ربازه‌كانی كه به گوێره‌ی ده‌ستوری ئه‌مریكا له (سۆربۆن) ده‌یانخوێند، له ئه‌نجامدا زه‌مینه‌یه‌كی گونجاو هه‌بوو بۆ گه‌شه‌كردنی چه‌ند بڵاوكراوه‌یه‌كی ئه‌ده‌بی بۆ نموونه گۆڤاری(مرلین[٤١]) كه (ئالێكس تراكی[٤٢]) و(ئاسترین وینهاوس[٤٣]) بڵاویان ده‌كرده‌وه سه‌رپه‌رشتیان ده‌كرد.

گۆڤارێكیش هه‌بوو به‌ناوی (پۆینتز[٤٤]) كه (سندباد ویل[٤٥]) كوڕی (په‌گی گوگنهایم[٤٦]) ده‌ریده‌كرد. له هه‌موو شوێنێك كه‌سانێكت ده‌بینی كه خه‌ریكی كتێبێك بوون. (جێمی بالدوین) له پاریس بوو. (بیل ستایرون) یش هات. (جیمز جۆنز) كه‌مێك دره‌نگتر هات. هه‌ڵبه‌ته كاتێك كه خه‌رجه‌كان زۆر به‌رزبوونه‌وه، هه‌موو ئه‌و شتانه كه‌م كه‌م گۆڕانكارییان به‌سه‌ر داهات. نازانم ئێستا له‌وێ ژیان چۆن به‌ڕێوه ده‌چێت.

ئیلفیلد

پاریس شارێكه مرۆڤ له درێژایی ژیانیدا به‌رده‌وام بۆی ده‌گه‌ڕێته‌وه، به گشتی چێژه‌كه‌ی له‌وه‌دایه كه به‌جێی دێڵی و ڕۆژێك ده‌گه‌ڕێیته‌وه تا دیسان به‌جێی بێڵی، بێگومان شوێنی وا هه‌یه كه حه‌ز بكه‌یت دووباره سه‌ردانیان بكه‌یته‌وه؟

پلیمپتن

به‌رده‌وام ده‌چمه‌وه گه‌ڕه‌كی (سانت سولپیس[٤٧]) كه ده‌سپێكردنی گۆڤاره‌كه له‌وێ بوو، هه‌ڵبه‌ته ده‌چمه كافتریای (تورنون[٤٨]). ئه‌و ده‌ڤه‌ره بۆم زۆر نووستالژیكه، به‌ڵام هه‌زار شوێنی تریش هه‌یه.

PDF 4 KURD

ئپلفیلد

قسەوباسی ئەدەبی زۆر هەیە لەبارەی ئەوەی نەوە جیاوازەکانی کۆچبەرانی پاریس وەکو بولبول فەرەنسی قسە دەکەن، فەرەنسی تۆ چۆنە؟

پلیمپتن

راستت بوێت، زۆر خراپ.

ئپلفیلد

لەو سالانەی کە (پاریس ریڤیو)تان لە پاریس چاپ دەکرد فەرەنسیشت دەخوێند؟

پلیمپتن

کاتێ کە زۆر بچووك بووم، دوو ساڵ لە فەرەنسا ژیام، ئەوکاتە تەنیا بە فەرەنسی قسەم دەکرد. باوکم پارێزەر بوو و گوێزرابووەوە کۆمپانیایەکی ئەمریکی لە پاریس. لە کامبریج، زۆر بە سەرسورمانەوە هەستم کرد کە شتێکی وام لەو زمانە بیر نەماوە، ناچار بووم لە سفرەوە دەست پێ بکەمەوە.

ماوەیەك لەگەڵ کچێکی فەرەنسی دەژیام، کە رەنگە شێوازێکی گونجاو بێت بۆ فێربوونی ئەو زمانە، بەڵام پاشان یەکێك لە هاورێ کچەکانم لە ئەمریکاوە هات و فێربوونی زمانی فەرەنسیم وەستا!

ئپلفیلد

بەم شێوەیە لە ساڵی (١٩٦٥) گۆڤارەکەت گوێزرایەوە نیویۆرك؟

پلیمپتن

بەڵێ شتێکی لەم جۆرە، ئیتر زۆر گران بۆم دەوەستا، ئێمە گۆڤارەکەمان لە هۆڵەندا چاپ دەکرد و خەرجی چاپەکە گران ببوو. زۆربەی بەشداربووانمان لە

PDF 4 KURD

ئەمریکا بوون، هەربۆیە دوای ماوەیەك ئیتر دەری نەدەهێنا گۆڤارەكە لە پاریس دەربکەین.

ئیلفیلد

بەڵام بێ دڵەڕاوکێ، دوای تێپەڕبوونی دوانزدە ساڵ، بڕیاردان لەبارەی بەجێهێشتنی پاریس کارێکی ئاسان نەبوو. هەڵبەتە كە پاریس لەگەڵ خوێنتان تێکەڵ ببوو، بەشێك لە ناسنامەی گۆڤارەکەتان بوو، لەو بارەیەوە بەداخ بوویت یان پێت ناخۆش بوو یان هەستت بەوە دەکرد كە ئیتر کاتی ئەوە هاتووە بگەڕێتەوە نیشتمان؟

پلیمپتن

ئیتر کاتی ئەوە هاتبوو کە بگەڕێمەوە نیشتمان، جێهێشتنی پاریس بەردەوام غەمناکە، من تەنیا دوو ساڵ لە پاریس ژیام، زۆر زوتر لە گۆڤارەكە گەڕامەوە ئەمریکا، بەڵام بەردەوام سەرنووسەرێکمان لە پاریس بوو، (باب سیلورز[٤٩])، کە ئێستا سەرنووسەری (نیۆیۆرك ریڤیو ئۆف بوکز[٥٠])ە، ماوەیەك سەرنووسەری ئێمە بوو لە پاریس.

ئیلفیلد

ناوبانگی پاریس ریڤیو تا چەند بە هۆی ئەوەوە بوو کە پاریس سەرمەشقی نووسەرە کۆچبەرەکان بوو؟ بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە پاریس ریڤیو لە ڕاستیدا هیچ پەیوەندییەکی بە پاریس نەماوە، ئەو تێڕوانینە تا چ ئەندازەیەك بێ بنەمایە؟

پلیمپتن

بەڵێ، نازانم چۆن وەڵامی ئەو پرسیارە بدەمەوە، هەڵبەتە کە ئەو ناوە بەڕاستی

PDF 4 KURD

ناوێکی بێ ناوەڕۆکە، نە ئێمە ئیتر لە پاریسین و نە ئەو گۆڤارەش ئیتر گۆڤاری ڕەخنەیە، بەڵام بێگومان ژمارەکانی سەرەتای کاری پڕبوو لە ئاماژە بە پاریس و فەڕەنسا و ئەورووپا، بە گشتی هۆی ئەوە بوو کە ژمارەیەکی زۆر شاعیر و نووسەری ئەمریکی لە پاریس دەژیان و لەبارەی ئەو شارەوە دەیاننووسی. ئەمڕۆ ئێمە هەر بابەتێکمان بەدەست بگات کە ڕەنگ و بۆنی پاریس و ئەورووپایی لێ بێت چاپی دەکەین. تا بتوانین و لە دەستمان بێت، هەوڵ دەدەین ئەو گۆڤارە ڕەنگ و بۆنی جیهانی هەبێت، تەنیا بۆ ئەوەی کە پەیوەندیمان لە لەگەڵ بابەتەکان لە دەست نەدەین.

ئیلفیلد

لە دیدی گۆڤاری فرانك، پاریس ئیتر بەشێوەیەکی دیار بۆ نووسەرە ئەمریکیەکان جێگەی سەرنج نییە، یان بە تایبەتی بە هۆی ئەمریکییەکانی سەرنجراکێش نییە، بەڵکو زیاتر چوارڕیانێکی کلتوری و ئەدەبیاتی جیهانییە و پێکهاتەکانی نووسەرانی ئەورووپایی ڕۆژهەڵات و ئەمریکای لاتین و ئاسیا و ئەفریقان.

پاریس جێژوانی هەموومانە، تا ئەوەی کە پەیوەندی بە هەر سەرنووسەرێکەوە هەیە، هەر ئەوەیە کە هەژێنەرە، ئەمرۆ لە نیۆیۆرك بۆ بلاوکردنەوەی چیرۆك و شیعر چ پێوانەیەکتان هەیە؟ ئەگەر پەیامی پاریس ریڤیو بگاتە مەبەست، ئەوکاتە کەیە؟

پلیمپتن

پێموانییە پێوانەیەك هەبێت جگە لە باشترین و چۆنیەتی. من هیچ ژانرە چیرۆکێکی تایبەت بەباشتر نازانم لە ژانری تر. هەڵسەنگێنەرانمان ساڵانە ئەو بیست هەزار دەقانە دەخوێننەوە کە بە دەستمان دەگات. پێموانییە ئەوان بیر لە

PDF 4 KURD

پەسەندکردنی من بکەنەوە، بەڵکو تەنیا دەیانەوێت بزانن کە ئەو بابەتانە خەیاڵیان دەبزوێنن و نیشانی دەدەن نووسەرەکەی وەستایانە کاری خۆی ئەنجامداوە، هیچ شتێك هێندەی بوونی بابەتێکی مامناوەندی و مانەوەی لە فایلی ژمارەی داهاتوو ئازارم نادات، هەربەم شێوەیەش، شتێکی هێزبەخشتر لە ئەگەری چاپی بابەتێکی سەرنجراکێش، و جێی باس و تاك نییە، جا چ چەند شیعرێك بێت، یان چاوپێکەوتن، یان چیرۆکێك هەڵبەتە پاراستنی پێوانەیەکی بەرز کارێکی سەختە (تلْپی کرچ و کاڵ زیاتر لەوەی کە دەمانەوێت دەکەونە ناو گۆڤارەکە)، بەڵام هەوڵ دەدەین کە هەر ژمارەیەك بابەتێکی سەرنجراکێشمان هەبێت. (پەیام)ی پاریس ریڤیو کەم تا زۆر چەمکێکی دەم پڕکەرە، بەڵام من پێموایە کاتێك کۆتایی دێت کە ئیتر توانامان نەبێت، پارەمان نەبێت بۆ بەردەوامی کار، لەفایلی ژمارەی دواتر بابەتێکمان نەبێت کە ببێتە هۆی ئەوەی هەراوهۆریا بەرپا بکەین.

ئیلفیلد

دەزانم ئەو قسەیەی من بە ڕای ئێوە، نادیارە، بەڵام ئێمە بەدوای دەقێکین کە جۆرێك هەست بە پێویستی بکەین، دەقێك کە دەیخوێنیتەوە هەست بکەیت کە نووسینی پێویست بووە، هەڵبەتە چۆنیەتی و باشتربوونی، پەیوەندی بە سەلیقەی کەسەوە هەیە، بەڵام ئەگەر لە کاری سەلیقەدا سەرنووسەر دەستێوەردانی نەبێت، بڵاوکراوەیەکیش نابێت.

پلیمپتن

ڕەنگە واباشتر بێت کە لە وەڵامی ئەو پرسیارە بڵێین کە چ شتێك چاپ ناکەین، زۆر بەکەمی بیرەوەری سەردەمی منداڵی بۆ چاپ پەسەند دەکەین، ڕەنگە هەر پەسەندی نەکەین، کەمتر چیرۆکێك لەبارەی گرفتەکانی ناو خێزان و کێشەکانی

PDF 4 KURD

پەیوەست بە خێزان چاپ دەکەین. هەوڵ دەدین لە کەش و هەوای چیرۆکی ژنانی کابان بێینە دەرەوە.

ئیلفیلد

ئێوە ئێستا دەستتان کردووە بە تەرخان کردنی ژمارەکانی گۆڤارەکەتان بۆ بابەتی تایبەت، بۆ نموونە چۆن بوو بڕیارتاندا ژمارەیەك تەرخان بکەن بۆ تەنز؟ دەقەکانی ئەو ژمارەیەت چۆن ڕێکخست؟

پلیمپتن

ئێمە هەمیشە بەدوای ڕێگایەك بووین کە کەمێك تام و چێژی زیاتر ببەخشێتە پێکهاتەی گۆڤارەکە- چونکە دەقەکان بە گشتی زۆر سارد و بێ گیانن. لە ماوەی ئەو سالانەدا، دوو خەلاتمان بۆ تەنز هەبوو کە هەردوکیان پەیوەستن بە خولێکی حەوت ساڵە.

ساڵی ڕابردوو، ئەو ئارەزووەی ئەنجومەنی سەرنووسەران لە ژمارەیەکدا هاتەجێ و هەموو بابەتەکانی تایبەت بوو بەتەنز و هونەری تەنزنووسین، و ئەوەش بزانە کە یەکەمین جار بوو بەشێوەیەکی چڕ لەسەر یەك بابەت کار بکرێت، ئەو ژمارە (چاوپێکەوتن لەگەڵ گارسین کیلور، کالوین تریلین و ودی ئالن) زۆر بووە جێگای باس و گفتوگۆ و جەنجاڵ لە ناوەندی ئەدەبیاتدا، بەتایبەتیش ئەو قسەیەی (هارولد بلوم[٥١]) کە لە ناو نووسەرانی ژن، تەنیا (جین ئاستن) شایانی ئەوەیە پێی بگوترێت تەنزنووس. لە بەرنامەماندا هەیە دیسان چەند ژمارەیەك بۆ یەك بابەت تەرخان بکەین، لە راستیدا ژمارەی ئێستامان تایبەتە بە فیلمنامەنووسی- چاوپێکەوتن لەگەڵ(جۆن گرگوری دان[٥٢])،(ریچار پرایس[٥٣]، بیلی وایلدر)، کۆمەڵە بیرۆکەیەکی چروپر لەبارەی ڕێزلێنانی (تری ساوترن) کە بەم دواییە کۆچی دوایی کردو چالاکییەکەی لە زەمینەی فیلمنامەنووسی بوو کە بریتی بوون لە (دکتۆر سترنج[٥٤]

PDF 4 KURD

لۆڤ) (دڵدار[٥٥]) (ئیزی رایدر[٥٦]).

ئیلفیلد

دەڵێن بڵاوکراوە ئەدەبییەکان بە گشتی لە ژێر کاریگەری کەسایەتی و (بەرزبوونەوەی شێتایەتی)ی سەرنووسەرەکانیانن، مۆڵەتمان بدە کەمێك لە بارەی خۆتانەوە قسە بکەین. زۆر لە خوێنەران، جۆرج پلیمپتن بە لەبەرچاوگرتنی پێرستە درێژەکەی لە زەمینەی جۆراوجۆری چالاکیەکانی و هەمەجۆری کتێبەکانی، لە نێوان ئەدەبدۆستانی ئەمریکا زۆر نوێگەر و بەربڵاوبژێر دەزانن، چۆنە ئەو ئەزموونانە نەکراونەتە چیرۆك، یان بە شێوەیەکی تر دەکرێت بڵێم بۆ رۆمانت نەنووسیوە؟ یان رەنگە نووسیبێتت؟

پلیمپتن

بەڵێ ئەگەر راستت بوێت، من رۆمانێکم نووسیووە بەناونیشانی (بەسەرهاتی سەرسورهێنەری سید فینچ)، ئەو رۆمانە لە بارەی تۆپ لێدەرێکی (بیس بال)ە کە پەیرەوی ئاینیی بودایە و دەتوانێت تۆپ بەخێرایی (١٦٨) میل لە ساتێکدا فرێ بدات. ئەم چیرۆکە، لە راستیدا گاڵتەیەکی مانگی نیسان بوو و لە گۆڤاری سپۆرتز ئیلوستریتد. من تا رادەی رۆمان بەرفراوانم کرد، نووسینی ئەو کتێبە بۆ من زۆر چێژی هەبوو، بەڵام- بە گشتی بۆ نووسین بەردەوام دەست و دڵم کەمێك دەلەرزێت وەکو سەرنووسەر زیاتر باوەرم بەخۆم هەیە تا وەکو نووسەر.

ئیلفیلد

ئێوە بە هۆی کاری ئەزمونی جۆراوجۆر لە زەمینەی جۆراوجۆری وەرزش و کلتور ناوبانگتان هەیە، دەکرێ ئاماژە بە هەندێ کار بدەیت کە هێشتا ئەنجامت نەداون و کەسیش ئاگاداری نییە؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

لە ئێستادا ئەو بیرۆکەیە لە مێشکمدا دێنم و دەبەم کە ئایا ببمە گۆرانیبێژی ئۆپێرای مترۆپولیتن یان نا، ئەو کاتەی لە ئۆرکێسترای فیلارمونیکی نیۆیۆرك مۆسیقام دەژەنی تا لە بارەی ئەو ئەزموونەوە بنووسم. ژەنیاری تری ئەنگل[٥٧] بووم. لە زەمینەی وەرزشیش هەرشتێك بلێیت کردومە.

ئیلفیلد

ئەوە لە کوێوە سەرچاوەی گرتوە، مەبەستم ئەو ڕۆحیەتە نائارامەیە؟

پلیمپتن

دەبێ زۆر بەشەرمەزارییەوە بلێم، کە ئەو مەسەلەیە ڕەنگە جۆرێك نۆستالیژی بێت. چوونکە ئارەزووم ئەوەبوو بتوانم هەموو ئەو کارانە بکەم کە خەونم پێوە دەبینین. چیمس برتر کاتێك گوتویەتی کە نەوەد وحەوت لەسەدی پیاوانی ئەمریکی خەونی ئەوە دەبینن کە ببنە ئەندامی تیپی نیۆیۆرك یانکیز[٥٨]. چەند شەوێك لەمەوبەر، لەگەڵ پیاوێك نانی ئێوارەمان دەخوارد کە ئێستاش وا دەزانێت ڕۆژێ لە ڕۆژان هەر دەبێتە ئەندامی تیپی نیۆیۆرك یانکیز، ئەو پیاوە ئێستا تەمەنی ٧٨ ساڵە. بەم شێوەیە بەشداری لە زەمینەی جیاوازی ڕۆژنامەنووسی تا رادەیەك ئەو خەونانەی هێنامەدی کە لە مێشکمدا هەبوون، بەڵام پێموایە هۆی سەرەکی ئەوە بێت کە بتوانم لەو زەمینەدا بنووسم، چونکە لە ڕۆژنامەنووسی هاوبەشیی[٥٩]، دیدگای زۆر داهێنەرانە و سەرنجڕاکێش دەست دەخەیت لە هەر زەمینەیەك کە بتەوێت بە دوایدا بگەڕێیت.

من زۆر کەوتبومە ژێر کاریگەری پۆل گالیکۆ[٦٠] لە نیۆیۆرك دەیلی نیوز[٦١] کە لە دەیەی (١٩٣٠) خەریکی ڕۆژنامەنووسی هاوبەشیی بوو.

PDF 4 KURD

ئەو لە مەسەلەی پێشبڕکێی جاك دیمپسی[٦٢] بەشەڕهات و لێدانێکی باشیشی خوارد، هەر وەکو خۆی زۆرباش گوتویەتی، ئەو ڕۆژە بۆ بەیانیەکەی ئیتر شتێکی وام نەبوو کە بینووسم، ئیتر شتێکی وای لەبیر نەمابوو.

ئیلفیلد

کەوایە بەنیازی ببیتە گۆرانبێژی ئۆپێرا- ڕۆڵێکی تایبەتیش هەیە کە بتەوێت بیگێڕیت؟

پلیمپتن

ڕاستت بوێت، لە ئۆپێرای(بوهیم) دیمەنێکی زۆر کورت هەیە، دوو سەرباز، کە دەچنە سەردانی بەڕێوەبەری گومرگ، لە ڕێگادا دێنە ناو دیمەنەکە یەکێك لەوان بۆ ئەوەی تر گۆرانی دەڵێت و بە گۆرانی قسەی لەگەڵ دەکات: (لەو سەبەتەدا چیت هەیە؟) سەربازەکەی تر بە گۆرانی وەڵامی دەداتەوە و دەڵێ (هیچ) ڕەنگە منیش ئەو سەربازەی دوەم بم.

ئیلفیلد

ئەوە ئیتر شوێنەکەی لە ژمارەی تەنزدایە! ئێوە بە (والتر میتی[٦٣]) پەلەپیتکەتان داوە لە ناخی هەریەك لە ئێمە. بێکت لە نامەکانیدا بۆ (جۆرج دیتویت[٦٤]) دەنووسێت:"هونەرمەند بوون، واتە شکەست خواردن بە جۆرێك کە هیچ کەسی تر جوامێریی ئەوەی نییە. ئەو شکەستە جیهانی ئەوە، هەڵاتن لێی یەکسانە بە پیشە و کار، بەڕێوەبردنی ماڵ و هەوڵی ژیان (سەرکەوتن لە ڕوانگەی ئێوەوە چ مانایەکی هەیە؟ وەکو نووسەر یان هونەرمەند، کاری سەرنووسەری و بڵاوکردنەوە لەمپەر بووە لەسەر ڕێگاتان یان هاوکاری کردوون)؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

من قوڵبونەوەم لەو جۆرە شرۆڤانەدا نییە. بە گشتی بەو هۆیەی کە زۆر بیروڕام ئەگۆڕم، زۆربەی کات، حەزم لێیە وابزانم (سەرکەوتن)ی من - چەندەی ئەو چەمکە ڕێژەییە-پەیوەستە بە گۆڤار و منیش لەگەڵ نووسەرانی بابەتەکان و سەرنووسەرەکانی تر، لە سەرکەوتنی ئەو هاوبەشم "هەڵبەتە ئەگەر بتوانین گۆڤارێکی ئەدەبی بە(سەرکەوتوو) بزانین" هەندێ جار بیر لە نووسین دەکەمەوە. ساڵی ڕابردوو لە فرۆکەخانەی دالس فۆرت ورت[٦٥]، سواری پاسێکی ناوخۆیی ببوم و دەچووم کە سواری فڕۆکە بم و بچمە تایلەر یان شوێنێکی ئاوها. پیاوێك کە کڵاوی گاوانی لەسەر بوو، هەروا تەماشای منی دەکرد، تا ئەوەی کە گوتی: (ئێستا تێگەیشتم تۆ کێی، تۆ نووسەری ئەو کتێبەی کە من لە هەموو ژیانمدا تەنیا ئەو کتێبەم خوێندەوە!) مەبەستی شێری کاغەزیی بوو، بە کورتی تا چەند ڕۆژێك هەستم بە سەرکەوتن دەکرد! هەندێ جار لە خۆم دەپرسم کە ئایا ژیانم دەگەیشتە کوێ ئەگەر ئەو پێشنیارەی ماتیسنم پەسەند نەکردبایە، لە زانکۆی کیمبریج نەچوبامایە پاریس و ئەو گۆڤارەمان دەرنەکردبایە کە ئەو و هیوو دەیانویست، ماتیسن چەندین جار بە ئاشکرا گوتویەتی کە ژیانی منی لەناوبرد. گومانم هەیە.

کاری پاریس ریڤیو لە بەیانی تا ئێوارە نەبوو، دەتوانم بڵێم نیوەی وەختی دەگرتم لە هەفتەدا هەربۆیە بواری نووسینم هەبوو، ڕەنگە هێندە نەبوو کە خۆم دەمویست، بەڵام خراپ نەبوو، هێشتاش بوار ماوە.

ئپلفیلد

ئێوە لە زەمینەکانی هونەر، مۆسیقا و وەرزش چالاکیتان هەبووە. تەنانەت سەرپەرشتیاری مەراسیمەکانی ئاگربازی شاری نیویۆرکیت! نێوانتان لەگەڵ سیاسەت چۆنە؟ بۆ تا ئێستا بەشداریتان لە هەڵبژاردندا نەکردوە؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

(پێدەکەنێ) بەڵێ، ڕاستت بوێت، من لە مەڵبەندی هەڵبژاردنی بابی کندی کارم دەکرد و شتم دەنووسی. لە ڕاستیدا کە ئەویان تیرۆر کرد، من لە ناندینی هوتێل لە لۆس ئەنجلۆس بووم.

ئیلفیلد

لەبارەی ئەو ئەزموونەوە شتت نووسیوە؟

پلیمپتن

من و جین ستاین پێداچوونەوەمان بۆ کتێبێك کرد بە ناونیشانی گەشتێکی ئەمریکایی: ژیان و سەردەمی رابرت ئێف کندی[٦٦]. ئەو کتێبە ژیاننامەیەکی سەرزارەکییە، بیرەوەری ئەو شەوە تایبەتەیش لەو کتێبەدا هەیە.

ئیلفیلد

بەڵام مەبەستی من گێڕانی ڕۆڵی چالاکترە لە زەمینەی قسە کردن لە سیاسەتی ئەمریکا، ئەو کارە بە بەشێك لە پەیمان دەژمێردرێت یان خەون و خەیاڵە؟

پلیمپتن

قەدەر دەیسەلمێنێت خەون و خەیاڵ نییە، بەڵام من کەسێکی خاوەن پەیمانم، ئامادەم هەر ئێستاکە بۆ بەرگری کردن لە کەسانی وەکو جسی هلمز[٦٧]، کە بڕیارە ئەمساڵ لە هەڵبژاردنەکان بەشداری بکات ، بچمە هەموو شوێنێکی ئەم شارە، لەم شارەدا نیوەڕۆخوانێك لەسەر شەرەفی ڕکابەرە ڕەشپێستەکەی ئەو، جەنابی گانت[٦٨]، ڕێکدەخرێت، دەمەوێت بەشداربم لەو نیوەڕۆخوانەدا و قسەکان ببیستم. من یەکێکم لە دژەکانی بیوکنن[٦٩] و ئامادەم بچمە هەر ڕێکخراوێکەوە بۆ ئەوەی دژی بوەستم، ئەو دەڵێت کە یەکەمین هەنگاوی دوای بوون بە سەرۆك کۆمار،

PDF 4 KURD

ئەوەیە کە ڕێکخراوی نیشتمانی پاراستنی هونەر[٧٠] لادەبات و منیش لایەنگرێکی سەرسەختی ئەو ڕێکخراوەم.

ئیلفیلد

ئێستاکە خۆتان ئاماژەتان کرد، خراپ نییە کە بچینە سەر مەسەلەی هەستیاری پارە و هونەر، مانەوە و پارەی بڵاوکراوەی ئەدەبی، ناسنامەی پاریس ریڤیو هەژاری و دەوڵەمەندیشی بینیوە، کامیان ڕاسترە؟ هەژار لەگەڵ هاوڕێیانی دەوڵەمەند؟

پلیمپتن

پارە بەردەوام کێشە بووە، بێگومان لە بڵاوکراوەیەکی ئەدەبیدا لەوە باشتر نابێت، لە(١٩٥٣) کە یەکەمین ژمارەی گۆڤار چاپ بوو، هەر زیان بووە، ئێمە پاداشت دەدەینە نووسەرانمان و ژمارەی لاپەڕەکانی ئەمڕۆکە دەگاتە پتر لە سێ سەد لاپەڕە لە هەر ژمارەیەکدا، لە ڕاستیدا لە توانای خۆمان زیاترە، بۆ ئەوەی بەردەوام بین، دەبێ کاتی زۆرمان لەو بەرنامانە خەرج بکەین کە پێیان دەگوترێت دابینکردنی متمانە، وەکو داواکاری هاوڕێیان، دروستکردنی هەراج، بەڕێوەبردنی مەراسیمی خێرخوازی سالآنە کە خۆمان ناومان ناوە (هەڵپەڕین) بەرنامەی چاپی پۆستەر، داوای کۆمەك و ئەو جۆرە شتانە، تا ئێستا هەندێ دەزگای بڵاوکردنەوە هەبوون کە دەکرا لە کاتی پێویست داوایان لێ بکەین و پشتیان پێوە ببەستین، هەموویان خەڵکانی زۆر باشن، لەبارەی خۆمەوە دەبێ بڵێم کە تائێستا هیچ مووچەیەکم لە گۆڤارەکە وەرنەگرتووە، هۆی سەرەکیشی ئەوەیە کە باوەڕم وایە، زۆر گرنگی هەیە کە ئەو دەزگا بڵاوکەرەوانە بزانن کە یارمەتی ئابوری ئەوان بە شێوەیەکی تەواو بۆ گۆڤارەکە خۆیەتی. حەز دەکەم وا بیربکەمەوە ئەو پارەی کە

PDF 4 KURD

له سه‌رچاوه‌ی نادیاره‌وه به‌ده‌ستم هێناوه، ئه‌گه‌ر ئه‌وه نه‌بوایه خۆم تووشی ئه‌وه نه‌ده‌کرد، مووچه‌یه‌که که له پاریس ریڤیو وه‌رمگرتووه، به تایبه‌تی له کاری ریکلام، بۆ نموونه ریکلام بۆ گه‌نمه‌شامی بۆندار کراو، هێڵه‌کانی که‌شتیوانی، چای چینی جۆراوجۆر، کالاکانی پێشبڕکێ ته‌له‌فزیۆنیه‌کان و چه‌ندانی تریش.

ئیلفیلد

له ئه‌مریکا، بڵاوکراوه ئه‌ده‌بی و سه‌رنووسه‌ره‌کانیان زۆربه‌یان په‌یوه‌ستن به گروپه‌کانی زمان و ئه‌ده‌بیاتی ئینگلیزی. نووسه‌ران و شاعیران بۆ به‌ڕێوه‌بردنی ژیانی ئاساییان پێویستیان به‌وه هه‌یه که خوله‌کانی نووسین بڵێنه‌وه.

ئه‌و خولانه بۆ ئه‌ده‌بیات سودبه‌خشه؟ ئێوه ئه‌و خوله‌ی نووسه‌ریی داهێنه‌ر وه‌کو شوێنێك بۆ گه‌شه‌و پێگه‌یشتنی نووسه‌ره لاوه‌کان به پێویست ده‌زانن و پشتیوانی لێ ده‌که‌ن؟

پلیمپتن

به‌ڵێ، به‌ڕای من ئه‌و جۆره خولانه هه‌لێك بۆ نووسه‌ران دروست ده‌کات که نووسینه‌کانیان شرۆڤه بکرێت، ئه‌و هه‌له ده‌ره‌خسێنێت که به مامۆستایان نیشان بده‌ن که له کوێ هه‌ڵه ده‌که‌ن... ڕێگایه‌که بۆ هه‌ڵسه‌نگاندنی کار، وای بۆ ده‌چم، ئه‌گه‌ر وا نه‌بێت، مرۆڤ له بۆشاییدا ده‌نووسێت و به‌رهه‌مه‌که‌ی ده‌نێرێته لای بڵاوکه‌ره‌وه، کاتێ که ئه‌و به‌رهه‌مه به وه‌ره‌قه‌یه‌کی (په‌سه‌ند نییه) ده‌گه‌ڕێته‌وه. هه‌ر نازانێت له کوێدا هه‌ڵه‌ی کردووه، به بڕوای من، نیشاندانی ئه‌گه‌ری هه‌ڵه‌کان ده‌توانێت سوودمه‌ند بێت، به‌کورتی، ئه‌و خوله‌ی نووسین هیچ گرفتێکی نییه. هه‌ڵبه‌ته په‌یوه‌ندی به مامۆستاکانیشه‌وه هه‌یه.

PDF 4 KURD

ئیلفیلد

لە ئەورووپا، و بەتایبەتی لە فەرەنسا، کلتور و ژیانی فیکری پێشکەوتنی نیشتمانی بەرزیان هەیەن بەلەبەرچاوگرتنی ئەو بیست هەزار دەستنووسەی کە سالآنە دەگاتە پاریس ریڤیو، ئایا دەتوانی لە بارەی واقیعیەتی چیرۆکنووسی لە ئەمریکای ئەمرۆ رای خۆت بلێیت؟ هیچ مەیلێك لە ناوەرۆك یان شێواز دەبینیت کە نیشانەی واقیعیەتی زۆرتر لەبارەی ژیانی هاوچەرخ لە ئەدەبیاتی سەدەی نۆزدەیەمی ئێمە بێت؟

پلیمپتن

لە دروستی کورتە چیرۆك هێندە دڵنیا نیم، لەوانەیە بەو هۆیەوەی کە زۆر لە نووسەران کە لە زانکۆ دێنە دەرەوە دەچنە ناو زەمینەی جۆراوجۆری بەرنامە سادەکانی پشوو تەرفیهی. و هەروەها لەوانەیە چونکە بڵاوکەرەوەکان لەو فۆرمە بێزارن و گوشار دەخەنە سەر نووسەرەکانیان کە رۆمانی گەورە بنووسن و پێیان وایە لەتوانایاندا هەیە.

هێشتا جێگای سوپاسە کە من ناتوانم ناوەرۆك یان شێوازێك کە (نیشانەی ئەو راستیە گشتیە بێت) دیاری بکەم. چ بگات بە ئەدەبیاتی سەدەی نۆزدەم.

ئیلفیلد

کەوایە دەتوانیت ناوی چەند نووسەرێك دیاری بکەیت کە بەراستی سەرنجراکێشن، نووسەرانێك کە خوێنەرانی جیهان دەبێ کەم کەم پتر سەرنجیان لێ بدەن؟

پلیمپتن

چەند ناوێکم لەبیرە: جفری یوجندیس[٧١]، ئیتان کانین[٧٢]، چارلز و دئامبرازیو[٧٣]، هلن شولمەن[٧٤]، سۆزان پاوەر[٧٥]، ریك مودی[٧٦]، ئالن گارگانۆس[٧٧]، بن ئۆکری[٧٨]،

PDF 4 KURD

سۆزان مینوت[٧٩]، چارلی سمیست، تی. سی. بویل[٨٠]، ریك باس[٨١]، پل ئاستیره[٨٢].

ئیلفیلد

لەگەڵ ئەوەی کە ژمارەی نووسەرە ئەمریکییەکانی کە نووسینەکانیان بۆ زمانەکانی تر وەردەگێردرێن، زۆرتر ئەو نووسەرانەن کە نووسینەکانیان دەکرێنە ئینگلیزی، لەگەڵ ئەوەشدا کلتوری ئەمریکایی هێشتا لە دەرەوەی سنووری ئەمریکا هێندە ناسراو نییە، پێوانەی دادوەری زۆرتر لەبارەی زۆربەی بەرهەمە کلتورییەکانە کە بەرهەمهێنانی زۆر دەنێردرێنە دەرەوە، زۆر دوورە لەوەی کە نیشاندەری دەستکەوتە ئەدەبی و هونەریە سەرنجراکێشەکانی ئەو وڵاتە بن. یەکێك لە نیشانەکان ئەوەیە کە ئێمە لە پێشانگای کتێب لە فەرەنسادا ژورێکی هاوبەشی گۆڤارە ئەمریکییەکانمان هەبوو، تا ژمارەیەکی زۆری گۆڤاری بچوك نیشان بدەین، کە لە دەرەوەی ئەمریکا کەس نەیبینیبوون.

پلیمپتن

دڵنیا نیم کە ئەو بڵاوکراوانە وێنەی باشیان لە وڵاتە یەکگرتووەکان نیشان دابێت! زۆربەی ئەو گۆڤارە بەناو ئەدەبیانە کاتی زۆریان بۆ ئەوە تەرخان دەکەن داخی دڵی خۆیان بەو وڵاتە دابرێژن. زۆر خۆشحاڵم کە تۆ کارێکی وا دەکەیت، زۆریش لەگەڵتم، بەڵام بەدوور دەزانم کە وێنەی ئەو وڵاتە بەم شێوەیە باشتر بێت، ئەو کارە متمانە بە مادەی یەکەمی تەواوکەری دەستور[٨٣] دەبەخشێت!

ئیلفیلد

ئەوەش بۆ خۆی خراپ نییە، لە ئەورووپای ئەمڕۆدا، هەرچەندە کە دەربڕینی کلتوری هان دەدرێت، ئەگەری ئەوەی کە بتوانی دەزگایەکی بڵاوکردنەوە یا بڵاوکراوەیەکی بچووك دروست بکەیت زۆر کەمە. هەموو کارەکان دیسپلینی

PDF 4 KURD

توندیان هەیە، بە باجی زۆر و جێبەجێکردنی قورسەوە، خەرجی ژیانیش هەر مەپرسە، هەموو ئەوانە دەبنە هۆی ئەوەی کە خەڵك خۆیان لە دەسپێکردنی پرۆژەی نوێ و ترسناك لەلایەن ئابوورییەوە بدزنەوە.

پلیمپتن

کەواتە لە بارەی ترافیکا[٨٤] و ئەو هەموو خەڵکە لە پراگ چی دەڵێیت؟

ئیلفیلد

بە کۆچکردنی چل هەزار ئەمریکی بۆ پراگ، ئەویش لە ماوەی چەند ساڵ، بەخێرایی بازارێك بۆ ئەو جۆرە بڵاوکراوانە رەخسا. جان ئارداگ[٨٥] نووسەری بەناوبانگی ئینگلیزی کە لەبارەی فەرەنساوە کتێب دەنووسێت ئەم زوانە لە منی پرسی کە ئایا پراگ لە دەیەی نەوەت جێگەی پاریسی گرتۆتەوە لە دەیەی پەنجا وەکو مەڵبەندی کۆبوونەوەی نووسەرە کۆچبەرە ئەمریکیەکان، دڵنیا نیم کە شوێنیکی تر هێندە گرنگی هەبێت، زیاتر واپێدەچێت کە ئەنتەرنێت شوێنی هەمووشتێکی گرتبێتەوە. بۆ ئێوە وەکو پاریس ریڤیو شوێن چ مانایەکی هەیە؟ دەتوانن لە شوێنێکی تر بن جگە لە نیۆیۆرك؟

پلیمپتن

نیۆیۆرك مەڵبەندی پەیوەندییەکانە، هەمووشتێك لێرەیە مەحاڵە تا کۆتایی شەقام کە برۆیت رووبەرووی نووسەرێك، کرێکارێك، شاعیرێك، شێوەکارێك نەبیتەوە بەبیرم دانایەت کە بچمە پراگ، ئەگەر تەمەنم بیست ساڵ بوایە، رەنگە چوبام.

ئیلفیلد

لەبارەی ئەنتەرنێتەوە راتان چییە؟ پاریس ریڤیو چەند لاپەرەیەکی لەسەر ماڵپەری کۆمپانیا ویجر[٨٦] باب ستاین[٨٧] هەیە بەرای ئێوە، ئەنتەرنێت و جیهانی تۆڕەکان کەم کەم سود بە نووسەران و ئەدەبیات بە گشتی دەگەیەنێت؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

بەڕای من زۆر زۆر باشە کە دەتوانیت چەند کتێبێك بێنیتە سەر مانیتۆرەکەتان. کە ڕەنگە وەدەستهێنانیان کارێکی سەخت بێت، بە تایبەتیش ئەگەر کتێبخانەت لەبەردەستدا نەبێت، بەڕاستی جێگای ئۆمیدەوارییە کە هەندێك کۆمپانیای وەکو ویجر هەن کە پاریس ریڤیو دەخەنە سەر تۆڕی ئەنتەرنێت. وەك دەڵێن مانگانە نزیکەی سی هەزار کەس ئەولاپەڕانە دەبینێت. سی هەزار کەس لەباری ئاساییدا هەر نەیاندەزانی پاریس ریڤیو چییە، ئێستا شوێنێك دەدۆزنەوە کە نووسەرەکانیان وەك دەڵێن(لەبەر خاتری سەلیقەی گشتی دانووستان ناکەن) ئەو نووسەرانە لە گۆدهاوس، کیپینگ[٨٨] یان ریدبوك[٨٩] یان ریدرز دایجست[٩٠] نانووسن، خراپ نییە تەماشایەکی ئەو بابەتانە بکەین.

ئیلفیلد

لە بارەی بیل گیتزەوە قسەیەکت نییە؟ بەڕای ئێوە قارەمانە؟ بلیمەتە؟

پلیمپتن

پێم ناخۆش نییە بۆ ماڵی کۆمپیوتەری - هەواییەکەی لە سیاتل بانگهێشتم بکات، پێموایە لەوێ دوگمەیەك دابگریت وابزانم هەمووشتێك لە غەیبەوە دیار دەخات. یەکەمین شت پاریس ریڤیو وەدیار دەخەم، هەموو ژمارەکانمان لە ئەنتەرنێت بەرنامەی بۆ نووسراوە، بەڵام لە نووسینگەی گۆڤار مۆدێم[٩١] مان نییە کە بیبینین چۆن دەرچووە - زۆرگرانە-

ئیلفیلد

بەم دواییە گۆڕانکارییەکی ڕواڵەتی گرنگترین بڵاوکراوەمان بینی، لەبارەی نیۆیۆرکی نوێ بیرورات نییە؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

من لە لایەنگرانی نیۆیۆرکی نوێم، دایکم لە تەمەنی ٩٢ ساڵی هاوبەشیی نیۆیۆرکەرەکەی خۆی ڕاگرت، تەنیا ئەوکاتە ئامادەبوو نوێی بکاتەوە کە من پێم گوت بۆ ئەو گۆڤارە بابەت دەنووسم. هەندێك لە نووسەران بەهۆی سیاسەتەکەی وازیان لەو گۆڤارە هێناوە، دەستخۆشی بە زۆریان دەڵێم- لەوانە گاریسن کیلور، جۆرج تراو[٩٢]، یان فریزر[٩٣]- بەڵام ئەوان کارەکانیان زۆر ناسك و تا ڕادەیەك بیانووگیر نیشاندا.

بەدوور دەزانرێت کە بە هۆی نووسینی بابەت لەم گۆڤارەدا تاوانبار کرابن. بۆچوونی گشتی زیاتر ئەوەیە کە لە ڕوانگەی ئەوانەوە هەر گۆڕانکاریەك وەکو هەڵگەڕانەوەیە. هەمیشە لەو باوەڕەدا بووم کە یەکێ لە باشییەکانی هەر گۆڤارێك ئەوەیە کە یەکە یەکەی ژمارەکانی چاوەڕوان نەکراو هەڵبژاردەتر بن. لە ڕاستیدا، ئارەزوومانە پاریس ریڤیویش هەروابێت، و هیوادارم نیۆیۆرکەر لە کۆتاییدا هەر ئەو ڕێگایە بگرێتەبەر، هەڵبەتە هەمووکەس ڕای لەگەڵ ڕای من نییە. هەمیشە حەزم لەو قسەیەی گاریسن کلیۆر بوو نیۆیۆرکەرێ کە ئەو لە تافی لاویدا کاتێ کە لە ڕۆژئاوای ئەمریکا دەژیا، بە باشە باسی کردووە و بەردەوام دەستخۆشی لێ کردووە، وەکو (کەشتی زەریاگەڕ بووە کە لە مینەسوتاوە کەوتبێتە ڕێ)، بەڵام ئەمڕۆکە سەرنووسەرەکانی ئاگایان لێ نییە کە لە نێوان دوو زەریادا چی هەیە، (کەشتیەکی زەریاگەڕە کە لە دوورگەی ستاین بەڕێ کەوتووە). چوونکە خۆتان دەزانن کە مینەسوتا[٩٤] چەند لە نیۆیۆرك دورە و ستاین[٩٥] یش چەند لە نیۆیۆرك نزیکە، لێم پرسی کە پێی خۆشە کە واستەی بۆ بکەم لای تینا براون[٩٦] کە سەرنووسەریەتی بەشی ڕۆژئاوای ناوەڕاستی بە ئەستۆ بگرێت، حەزی نەکرد.

PDF 4 KURD

ئیلفیلد

له باره‌ی گۆڤاری گرانتا[٩٧] ڕاتان چییه‌؟ ئه‌و گۆڤاره له لایه‌ن دابه‌شکردن و تیراژه‌وه، شۆڕشێکی له بڵاوکراوه ئه‌ده‌بییه‌کان به‌رپا کردووه، ئه‌و بڵاوکراوه یان بڵاوکراوه‌کانی تر به ڕکابه‌ری خۆت ده‌زانیێت؟ له گۆڤاره بچووکه‌کان کامه‌ت پێ باشه‌؟

پلیمپتن

گۆڤاری بچووك؟ تکات لێ ده‌که‌م بڵێ گۆڤاری ئه‌ده‌بی، به‌رده‌وام ڕقم له چه‌مکی (گۆڤاری بچووك)ه، چوونکه ماناکه‌ی ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نێت که ئێمه له‌کار بچووککردنه‌وه‌داین، من گرانتم دوای ڕۆیشتنی بیل بافورد[٩٨] ئیتر نه‌بینییه‌وه، به‌ڵام پێموایه هێشتاش و به‌رده‌وام به پێوانه به‌رزه‌کانی ئه‌و وه‌فادار بێت، هه‌وڵ ده‌ده‌م ئه‌و بیره له سه‌رم ده‌رهاوێم که ئه‌و ژانره‌ی بڵاوکراوه‌کان ڕکابه‌ری یه‌کترن، به‌ڵام گومانم هه‌یه وابێت.

کاتێ که چیرۆکێك یان شیعرێك له گۆڤاره‌کانی تر ده‌بینم، خۆزگه ده‌خوازم که ئێمه ئه‌و بابه‌ته‌مان گیر که‌وتبوایه، ئه‌وکاته زۆر به‌داخه‌وه‌م.

ئیلفیلد

دوا پرسیارم ئه‌وه‌یه که، خوێنه‌ران به گشتی، چ شتێك له باره‌ی پاریس ریڤیوه نازانن که تۆ ده‌ته‌وێت بیزانن؟ به‌ڕاستی له‌و ڕاستیه‌ی که ڕابردووی بڵاوبوونه‌وه‌ی ئه‌و بڵاوکراوه‌یه له بڵاوکراوه ئه‌ده‌بییه‌کانی تر زیاتره، چ شتێك پاریس ریڤیو له‌گه‌ڵ دوانزه هه‌زار تیراژ له سێ یان چوار هه‌زار بڵاوکراوه‌ی هاوشێوه‌ی خۆی له ئه‌مریکا جیاده‌کاته‌وه؟

PDF 4 KURD

پلیمپتن

بەڵێ، بەڕای من یەکەم دەبێ هیوادار بین کە خەڵك ئاگای لێیە کە پاریس ریڤیو هەیە و بوونی هەیە، دوای ئەوە، دەبێ ئارەزوو بکەین کە دانەیەکی دەست بخەن و ببینن، بزانن کە هێشتاش هەر دەستەیەکی کەموێنەی داهێنەر لە زەمینەی کاری داهێنەرانە بوونیان هەیە، کە لە هەر ژمارەیەکدا بێ جیاوازی، چوار یان پێنج کورتە چیرۆك، لانی کەم چل تا پەنجا شیعر، هەمیشە چەند چاوپێکەوتنێك لە بارەی هونەری نووسین، کۆمەڵێك بیرۆکەی هونەری دەدۆزنەوە. بە مانایەکی تر، دەرگایەك بەرەو بابەتی نوێ و ڕەسەن و نوێگەرانە لە زمینەی داهێناندا بەڕوویاندا دەکرێتەوە، هیوادارم بە بڵاوکردنەوەی ئەو بابەتانەی کە بە زەحمەت چاپ کراون، بەڵام شایانی چاپکردنن، خەڵك تێبگەن کە لەو گۆڤارەدا (گەنج)ێکی ڕێکوپێك هەیە، دە دۆلار دەهێنێت!

ئیلفیلد

سەربازی ژمارە دوو، لەو سەبەتە چیت هەیە؟

پلیمپتن

هیچ!

پەراوێزەکان

١ George Ames Plimpton.
٢ Detroit Lionsتیپی فتبۆڵێنی ئەمریکایی
٣ Boston Celtics.
٤ Clyde Beaty-Cole Brothers Circus.
٥ Rabbits Umbrella.
٦ Out Of My League.

PDF 4 KURD

[7] Paper Lion.
[8] The Bogey Man.
[9] Fireworks.
[10] Open net.
[11] The Curious Case Of Sid Finch.
[12] The Best Of Plimpton.
[13] The Norton Book Of Sports.
[14] Sports Illustrated.
[15] Gentlemens Quarterly.
[16] Smart Magazine.
[17] Esquire.
[18] David Applefield.
[19] Frank.
[20] The Partizan Review
[21] Hudson Review
[22] Haward`s End
[23] Passage to India.
[24] Hugh Hefner
[25] Ketchem, Idaho.
[26] Danald Hall.

[27] Francois Mauriac.
[28]Thomas Pynchon.
[29] Sidney Joseph Perelman.

[30]Garrison Keillor.
[31] Calvin Trillin.
[32] Gerorge Steiner.
[33] The Paris Review Anthology(W.W.Norton, ١٩٩٠)
[34] Peter Mathiessen.

[35] Race Rock
[36] Harold Humes.

PDF 4 KURD

[٣٧] The Paris News Post.

[٣٨] John Ciardi.

[٣٩] Terry Southern.
[٤٠] The Sun and the Stillborn Star.
[٤١]Merlin.
[٤٢] Alex Trocchi.
[٤٣] Awstryn Weinhouse.
[٤٤] Points.
[٤٥] Sindbad Veil.
[٤٦] Peggy Gunggenheim.
[٤٧] Saint Sulpice.
[٤٨] Tournon.
[٤٩] Bob Silvers.
[٥٠] The NweYork Review of Books.
[٥١]Harold Bloom
[٥٢] John Gregory Donne.
[٥٣] Richard price
[٥٤] Dr.Strangelove.
[٥٥] The Loved One.
[٥٦] Easy Rider.
[٥٧] triangle.
[٥٨] NewYork Yankees.
[٥٩] paticipatory journalism.
[٦٠] Paul Gallico.
[٦١] NweYork Daily News.
[٦٢] Jack Dempsey.
[٦٣] Walter Mitty.
[٦٤] George Dethuit.
[٦٥] Dalles-Fort Worth
[٦٦] An American Journey:The Life and Times of Robert F.Kenedy.

PDF 4 KURD

[٦٧] Jessy Helms.
[٦٨] Ghant.
[٦٩] Pstrick Joseph Buchanan.
[٧٠] National Endowment for the arts.
[٧١] Jeffrey Eugenides.
[٧٢] Ethan Canin.
[٧٣] Charles d'Ambrosio
[٧٤] Helen Schulman.
[٧٥] Susan Power.
[٧٦] Rick Moody.
[٧٧] Alan Gurganus.
[٧٨] Ben Okri.
[٧٩] Susan Minot.
[٨٠] T.C.Boyle.
[٨١] Rick Bass.
[٨٢] Paul Aster.
[٨٣] First Amendment.
[٨٤] Trafika.
[٨٥] John Ardagh.
[٨٦] Voyager.
[٨٧] Bob Stein.
[٨٨] Good Housekeeping.
[٨٩] Redbook.
[٩٠] Reader's Digest.
[٩١] Modem.
[٩٢] George Trow.
[٩٣] Ian Frazier.
[٩٤] Minnesota.
[٩٥] Staten Island.
[٩٦] Tina Brown.
[٩٧] Granta.
[٩٨] Bill Buford.

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

گابریل گارسیا مارکیز

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

سێ ڕۆژ لەگەڵ گابۆ ـ دا

سیلڤانا پاترنووسترو[1]

گابریل گارسیا مارکیز، نووسەری سەد ساڵ تەنیایی، براوەی خەڵاتی نۆبڵ و ڕۆژنامەنووسی جاران، کە نیگەرانی بارووودۆخی ڕۆژنامەنووسییە لە ئەمریکای لاتین. لە بەهاری ١٩٩٥ ئامۆژگایەکی دامەزراند کە خۆی ناوی ناوە(خوێندنگای بێ دیوار) بونیادی ڕۆژنامەگەری نوێی ئیبرۆ- ئەمریکی. ئامانجی ئەو دامەزراوە، زیندووکردنەوەی ڕۆژنامەنووسییە لە ڕێگای وۆرکشۆپی گەڕۆك. ئەو لەو باوەڕەدایە کە ئەوەی لەو زەمینەوە دەگوترێتەوە و دەکرێتە پراکتیك پێویستە بەزوترین کات نوێگەری تێدا بکرێت، گلەیی لەوە هەیە کە ڕۆژنامەنووسانی ئەمڕۆ زۆرتر گرنگی بە هەواڵی گەرم و مەسەلەی ناسنامەی ڕۆژنامەنووسی دەدەن، نەك مەسەلەی داهێنان و ئاکار. ئەو دەڵێت: (ئەوان شانازی بەوەوە دەکەن کە بەڵگەیەکی نهێنی

PDF 4 KURD

سەرەوژێر بخوێننەوە، بەڵام نووسینەکانیان پڕە لە هەڵەی ڕێزمانی و ڕێنووسی و قوڵبوونەوەی نییە.)

گارسیا مارکیز لە نووسینێکدا بەبۆنەی کردنەوەی ئەو دەزگایە نووسی: (ئەوان لەسەر ئەو بنەمایە کار ناکەن کە باشترین هەواڵ ئەو هەواڵە نییە کە زوتر چاپ دەبێت، بەڵکو ئەو هەواڵەیە کە دەربڕینی باشترە.)

گارسیا مارکیز دژی شێوازی ڕەفتاری زانکۆکان و بڵاوکەرەوە و ڕۆژنامەکانی ئەمریکای لاتینە کە بەرانبەر ئەو پیشەیە دەیکەن، بەڕای ئەو باشترین پیشەی جیهانە.

ئەو دژی ئەو مەسەلەیە کە دەڵێن(ڕۆژنامەنووس هونەرمەند نییە) ئەگەر بە خول فێری ئەو کارە بکرێت، ئەو لەو باوەڕەدایە کە ڕۆژنامەنووسی نووسین (فۆرمێکی ئەدەبییە) لەگەڵ ئەوەشدا پێی خۆشە کە خاوەنی ڕۆژنامەکان ڕازی بکات کەمتر لە زەمینەی تەکنەلۆژیدا سەرمایەگوزاری بکەن، زیاتر خەریکی پەروەردەکردنی کادێر بن.

بونیادی گارسیا مارکیز، بارەگاکەی لە بارانکا[٢]ی کۆلۆمبیایە، بە هاوکاری یۆنسکۆ، لە کەمتر لە دوو ساڵدا بیست و هەشت وۆرکشۆپی بەڕێوەبردووە کە (٣٢٠) ڕۆژنامەنووس لە (١١) وڵاتدا بەشداریان تێیدا کردووە.

بابەتی ئەو وۆرکشۆپانە جۆراوجۆر بووە، لە گوتنەوەی تەکنیکی ریوایی ڕاپۆرتی ڕۆژنامە و گۆڤار، ڕادیۆیی، تەلەفزیۆنی بگرە تا باسەکان لەبارەی ئەخلاق و ئازادی چاپەمەنی، ڕاپۆرت نووسین لە هەلومەرجی ترسناك، ململانێی تەکنەلۆژی نوێ بۆ ئەو پیشەیە، لەو وۆرك شۆپانەدا، پسپۆرانی ناسراو وانە دەڵێنەوە و گوێگرەکانیان نەوەی نوێتری ڕۆژنامەنووسانن، واباشترە تەمەنیان لە ژێر سی ساڵەوە بێت و ڕابردووی کاریان لە سێ ساڵ کەمتر نەبێت. هەر چەندە کە بارەگای ئەو دەزگایە لە کۆلۆمبیایە، بەڵام ئەو وۆرکشۆپانە لە ئەکوادۆر، فەنزوێلا، مەکسیکۆ و

PDF 4 KURD

ئیسپانیاش به‌ڕێوه‌ده‌چن. ته‌وه‌ری مه‌نهه‌جی ئه‌و ده‌زگایه وۆرکشۆپێکی سێ ڕۆژی گارسیا مارکیزه له‌باره‌ی نووسینی ڕاپۆرته‌وه.

وه‌کو هه‌واڵنێری ئازادی که به‌زمانی ئینگلیزی له‌باره‌ی ئه‌مریکای لاتینه‌وه ده‌نووسێت، داوام کرد که له‌و وۆرکشۆپه‌دا به‌شداری بکه‌م و له پێنجه‌مین وۆرکشۆپی ئه‌و ناوم هاته‌وه، هێنده تامه‌زرۆی دیداری مارکیز بووم، که به‌رده‌وام بۆ هه‌ر کارێك دره‌نگ ئاماده ده‌بووم، یه‌که‌مین که‌س بووم که له مه‌ڵبه‌ندی فه‌رهه‌نگی ئیسپانیا له کارتاخینا ئاماده‌بووم، ئاپارتمانێکی دوو نهۆمیی نۆژه‌ن کراو و جوان ڕازاوه به گوڵی بگوینای سور و فواره‌یه‌کی ئاوی له ناوه‌ڕاستدا هه‌بوو که تایبه‌ت بوو به وڵاتی ئیسپانیا. ژینگه‌یه‌کی له‌وه گونجاوتر نه‌بوو، کارتاخینا ماڵی گارسیا مارکیزه، زۆربه‌ی که‌سایه‌تی چیرۆکه‌کانی به‌و شه‌قامه سه‌نگفه‌رش و باریکه‌ی مه‌ڵبه‌ندی کۆچبه‌رنشینی ئه‌و شاره‌دا تێپه‌ڕیون. چه‌ند شه‌قامێك له‌وبه‌رتری مه‌ڵبه‌ندی کلتووری، له گۆڕه‌پانی کلێسا، فلورنتینو ئارسا[3]، تێگه‌یشت که فرمینا داسا[4] ئیتر وه‌کو خوێندکار به‌ریوه ناڕوات، سییروا ماریا تودوس لۆسئه‌نجلۆس[5]، ئه‌و کچۆڵه‌یه دوانزه ساڵه‌ی که دوای مردنیش قژی هه‌ر ده‌هاته‌وه، له دێری سانتا کلارا له‌و نزیکانه ده‌ژیا. ماڵی مارکیز دراوسێی چه‌ند دیوارێکه که کارتاخینایان له هێرشی دزانی ده‌ریایی ئینگلیز ده‌پاراست.

ئه‌و ماڵه هێنده نزیکه به‌و دێره‌ی که ئێستا بۆته هوتێلێکی پێنج ئه‌ستێره، به‌شێوه‌یه‌ك که میوانانی هوتێل به ئاسانی ناوماڵی نووسه‌ر ده‌بینن. یه‌کێکیان پێی وتم: (شتێکی ناخۆش بوو، ده‌متوانی هه‌موو ڕۆژێك له کاتی نانخواردنی به‌یانیدا مارکیز ببینم، له کۆتاییدا په‌رده‌کانم دادانه‌وه).

PDF 4 KURD

دووشەممە هەشتی نیسانی ١٩٩٦

نۆی بەیانی

من یەکێکم لەو دوانزە ڕۆژنامەنووسەی کە بەدەوری مێزە سپییە هێلکەییە گەورەکە دانیشتوون، وەکو فەقێ بەئەدەبەکانی حوجرە ئاینییەکان کە چاوەڕوانی دەسپێکردنی دەرس بکەن، گابریل گارسیا مارکیز دەرگا دەکاتەوە و دێتە ژوورەوە. بەچاوێکی شەیتانییەوە تەماشامان دەکات، وەك بڵێی دەیزانی کە چۆن هەڵچووین. گارسیا مارکیز کە هەموویان بە ناوی گابۆ دەیناسن، سەراپا سپی پۆشیوە، لێرە لە کەناری کاراییی وڵاتی کۆلۆمبیا، پیاوەکان زۆربەیان سەراپا سپی دەپۆشن، تەنانەت پێڵاوەکانشیان هەر سپییە، (بەیانی باش)مان لێ دەکات، بۆ ساتێك ئێمەش لە جێگای خۆمان هەڵدەستین و هەموو پێکەوە لە وەڵامدا پێی بڵێین (بەیانی باش مامۆستا).

لە ژوورەکەدا دوو شوێنی بەتاڵ هەبوو، یەکیان ڕوو بەپەنجەرە و ئەوەی تریش پشت بە دەرگا، گابۆ داوا لە سیزار ڕۆمیرۆی[٦] ڕۆژنامەنووسی مەکسیکی دەکات کە شوێنەکەی خۆی بداتێ، ڕۆمیرۆ لە تەنیشت منەوە دانیشتبوو.

گابۆ دەڵێ: (من فیلمی وسترنم زۆر دیوە. هیچ کات پشت بە دەرگا دانانیشم، لەگەڵ ئەوەشدا، دڵنیام کە لە تۆ زیاتر دوژمنم هەیە.)

سزار ڕۆمیرۆ دەڵێ: (بەسەرچاو، دۆن گابریل)

لە هەمان کات کە گابۆ دێتە ئەوبەرەی مێز، وتووێژی برادەرێکی کوباییم دێتەوە بیر کە تازە لە خوێندنگای فیلم دەرچووبوو، ئەو خوێندگا فیلمەی کە مارکیز

PDF 4 KURD

دامەزراندوە و هەندێ جاریش دەرسی تێدا دەڵێتەوە. خوان کارلۆس دەیگوت: (زۆر خۆشت بۆ دەگوزەرێت. ئەو لە پۆلدا زیاتر سەرنج دەداتە ژنەکان تا پیاوەکان. دەڵێ ژنەکان شانسی بۆ دێنن). سەیرێکی مرۆڤەکانی دەوری مێزەکە دەکەم لەو دوانزە کەسە تەنیا من و ئاندریا ڤارلا ٧ ژنین.

گابۆ لەلای چەپی منەوە دادەنیشێت، من توورەم و دەستەکانم ئارەقە دەکەن، بە پانتۆڵەکەم وشکیان دەکەمەوە، دەستەکانم بە سنگمەوە دەنووسێنم، ئەو قاچەکانی دەخاتە سەریەك، سەرم دادەخەم و چاو لە زەوی دەکەم، پێڵاوی نوك تیژ و بۆیەکراوی سپیە، سەرم بەرز دەکەمەوە، قایشی کاتژمێرەکەشی هەر سپیە، تەماشایەکی کراسەکەی دەکەم، لەو کراسانەیە کە پیاوەکانی ئەمریکای لاتین زۆر پێیان جوانە، دەیخەنەوە سەر پانتۆڵ، تا سەر ڕان دادەپۆشێت، چوار گیرفان و هەندێ جار نەخشی پێوەیە، ئەم کراسانە بەردەوام دەمخاتەوە بیری باپیرەکانمان، ئەندامانی شورا و موڵکدارەکان - ئەو پیاوانەی کە بەگشتی بۆنی عەتریان لێ دێت، هەندێ جاریش بۆنی شلەی قاپوقاچاغ شتن. کراسەکەی سادەیە، نە بۆنێك نە هیچ شتێکی تر، قوماشەکەی هێندە نەرم و ناسکە تا ڕاددەیەك بەشێکی لەشی تێدا دیارە، پانتۆڵە کرێشە خەتخەتەکەی، لەگەڵ کراسەکەی دژایەتیەکی پێکەنیناوی دوور لە زەین دروست دەکەن.

جانتایەکی چەرمی ڕەش لەسەر مێزەکە دادەنێت، لەو جانتایانەیە کە پیاوان لە دەیەی حەفتاکان بەدەستیانەوە دەگرت، لە کاتێکدا کە چاویلکەی لە چاو کردووە، لیستی ناوی بەشداربووان لە فایلە ڕەشەکەی دەردێنێت، وتارەکانیشمان هەر لەو فایلە دایە، ئەو وتارانەی کە ویستبومان بیدەین بەو خولە، ڕاپۆرتێك بۆ گابۆ کە لەو سێ ڕۆژەدا ڕەخنەی لێ بگرێت و پێیدا بچێتەوە. تەنیا دەنگی بکێشی هەوا دێت،

هیچ کەس تەماشای ئەو ناکات. لەگەڵ ئەوەشدا هەموومان ڕۆژنامەنووسی ماقووڵ و لە شوێنی سەخت و دژوارتر لێرەش بووین. روبین ڤالنسیا [8] بە تەنیایی لە کالی بۆ ئورا[9]۹۱ سەفەری کردووە، توندوتیژترین هەرێمی کۆلۆمبیا کە قاچاخچیەکانی مادە هۆشبەرەکان و پارتیزان و گروپە میلیشیاکان تێیدا خەریکی کوشتن و برینی یەکترن. ویلسون داسا [10] بیست ڕۆژ لە مەڵبەندی شاری میدین[11] لەگەڵ دابەشکەرانی مادە هۆشبەرەکان و لەشفرۆشەکان و ئەندامانی دەستە شەڕانگێزەکان ژیاوە.

سزار رۆمیرۆ ڕاپۆرتی ئامادەکردووە لە ڕاپەڕینی زاپتیست لە چیاپاس. ئەدگار تیلز[12] لەبارەی مەسەلەی پەیوەندی سەرۆك سامپر و باندەکانی مادە هۆشبەرەکان لێکۆڵینەوەی دەکرد.

بەڵام لەساڵی ۱۹۸۲ کە گابۆ خەڵاتی نۆبلی وەرگرت، لە نووسەری ڕۆمانی سەد ساڵ تەنیاییەوە بوو بەکەسێکی ناساراو کەسایەتییەکی سیاسی گرنگ. لە ئەمریکای لاتین، بەتایبەتی لە کۆلۆمبیا و مەکسیك کە زۆربەی کاتەکانی لەوێ بەسەر دەبات، تەنانەت سەرۆك کۆمارەکانیش هێندەی ئەو متمانەیان نییە، لێرەدا ڕۆلی ئەو تەنیا دەتوانی لەگەڵ ڕۆلی ئەستێرەکانی فتبۆڵ و شاجوانەکان بەراورد بکەین، خەڵك لە شەقام پێشی دەگرن و واژۆیان لێ دەوێت. تەنانەت کەسانێك کە کتێبەکانیشیان نەخوێندۆتەوە، سەرۆك کۆمارەکان، وەزیرەکان، سیاسەتمەدارەکان، خاوەنی ڕۆژنامەکان، سەرۆکی پارتیزانان، هەموویان ڕاوێژی پێ دەکەن، نامەی بۆ دەنووسن، ئامادەییان دەوێت، هەرشتێك لە هەر بارەیەکەوە بڵێت، دەبێتە مانشێتی ڕۆژنامەکان، ساڵی ڕابردوو گروپێکی پارتیزان لە کۆلۆمبیا، برای یەکێك لە سەرۆك کۆمارە کۆنەکانیان ڕفاندبوو، داواکاریان ئەوەبوو کە گارسیا مارکیز پۆستی سەرۆك کۆماری وەربگرێت، لە داواکارییەکەیاندا نووسیبویان: (ئەی مرۆڤی

PDF 4 KURD

مه‌زن، لێت ده‌پارێینه‌وه وڵاتی باوك رزگار بكه.)

بۆ ئێمه‌ی كۆلۆمبیایی، بانگكردنی گارسیا ماركیز به‌ناوی خۆی گابۆ، وه‌كو ئه‌وه‌یه كه سه‌ركه‌وتن له خۆمان نزیكتر بكه‌ینه‌وه. وه‌كو خێزانه سه‌ربه‌رزه‌كان متمانه‌ی ئه‌و بكه‌ینه هی خۆمان، له هه‌رێمێكی لێوانلێو له توندوتیژی و هه‌ژاری وقاچاخی ماده هۆشبه‌ره‌كان و گه‌نده‌ڵی، ئه‌و كورێكه كه مایه‌ی سه‌ربه‌رزی بنه‌ماڵه‌یه- ته‌نانه‌ت بۆ ئه‌وانه‌شی كه دۆستایه‌تیه‌كه‌ی له‌گه‌ڵ فیدل كاسترۆ په‌سه‌ند ناكه‌ن. له بارانكیبا هه‌موو باوه‌ریان پێی هه‌یه، بارانكیبا شاری زێدی منه، ماركیز له ده‌یه‌ی (١٩٥٠) له‌وێدا كاری كردووه و هه‌ر له‌وێ بوو كه هاوسه‌ره‌كه‌ی- هاوسه‌ری تاهه‌تایم- ده‌بینێت. له‌وێ ئیتر گابۆش نییه (گابیتۆ)یه- بچوككردنه‌وه‌ی خۆشه‌ویستانه‌یه كه دایك و باوكان و هاوسه‌ران و دۆستان، ئازیزانیان پێ بانگ ده‌كه‌ن و به‌كاری دێنن.

له‌مه‌راسیمی هه‌ڵبژاردنی شاجوانی ئێمه، ناوه‌كه‌ی هێنده‌ی ناوی پاپا باس ده‌كرێت، وه‌ڵامی به‌شداران ئیتر هه‌موو دووباره‌یه: كام نووسه‌رت خۆش ده‌وێت؟ ماركیز، پشتیوانی له كێ ده‌كه‌یت؟ باوكم، پاپا و گارسیا ماركیز، حه‌زده‌كه‌یت كێ ببینیت؟ پاپا و ماركیز، ئه‌گه‌ر ئه‌و پرسیاره له رۆژنامه‌نووسێكی ئه‌مریكای لاتینیش بپرسیت ره‌نگه هه‌مان وه‌ڵامی هه‌بێت- به‌بێ ناوی پاپا، بۆ ئێمه‌ی رۆژنامه‌نووسی تازه پێگه‌یشتوی ئه‌مریكای لاتین، ئه‌و نموونه‌یه‌كه، حه‌ز ده‌كه‌ین بڵێین به‌رله‌وه‌ی بووبێته رۆماننووس، رۆژنامه‌نووس بووه، خۆشی ده‌ڵێت هیچ كات وازی له پیشه‌ی رۆژنامه‌نووسی نه‌هێناوه.

گابۆ ناوه‌كانمان له‌سه‌ر لیسته‌كه ده‌خوێنێته‌وه شتێكی خۆش- به‌گه‌رمی و خۆشه‌ویستییه‌وه- بۆ هه‌ریه‌كمان زیاد ده‌كات. روبین والتسیا و چه‌ند كه‌سێكی

PDF 4 KURD

تر بە ناوی مامۆستا بانگی دەکەن، کە بەڕای من لەرادەبەدەر ڕێزدارییە، من لە کاتی قسەکردنم لەبارەی ئەوەوە چەندجار بە گابۆ ناوم برد، بەڵام بەکارهێنانی ئەو ناوە لەبەردەم خۆی کەمێك جەسورانەیە، لەگەڵ ئەندریا، کە پێشتریش لە وۆرك شۆپەکانیدا بەشداری کردبوو، لە هەموومان نێوانی خۆشترە بەناوی ئاندریتا بانگی دەکات، و بەگاڵتەوە دەڵێت: (زۆربەی کاتت لێرە بەسەر دەبەیت نەك شوێنی کارەکەت، دەمەوێت تەلەفۆن بۆ سەرۆکەکەت بکەم و بڵێم پێخەفەکانیشت بنێرێت بۆ ئێرە). ئاندریا شەرمنە و بەو گاڵتەیەی گابۆ سور هەڵدەگەرێت.

بەتوندی دەرگاکە دەبێتەوە، پیاوێکی گەنج، بە هەناسەبرکێوە کراسێکی شینی لە بەردایە و بەسنگیەوە نووساوە و ڕۆژنامەیەکی لەبن باڵدایە، گەرما و نارێکی مەڵبەندی شاری کارتاخینای لەگەڵ خۆی هێنایە ژوور.

(بەیارمەتیت) داوای لێبوردن دەکات و بەپەلە لە تەنیشت سیزار ڕۆمیرۆ دادەنیشێت.

- تۆ کێی؟

- تادیۆ مارتینز[١٣].

تادیۆ تووڕەیە و گابۆ ئەوە دەزانێت.

لەسەر لیستەکە دەخوێنێتەوە: (تادیۆ مارتینز، بڵاوکراوەی کارتاخینا. هاوکارانت لێرە- بهێڵە ببینم- لە کاراکاس، بوگوتا، کالی، مدیین، سن خوزە، مکسیکۆ، نیۆیۆرك و میامی هاتوون، بەڵام تۆ کە هی ئێرەیت، دوایین کەسی کە دێیت.)

هەموو دڵمان بۆی دەسوتێت، بەڵام گابۆ سەری دەلەقێنێ و پێدەکەنێ.

دەی بەیانی

PDF 4 KURD

گابۆ باسی کتێبه‌که‌ی ده‌کات له‌باره‌ی سیمۆن بۆلیڤاره‌وه- ئه‌و که‌سه‌ی که له‌یه‌ککاتدا جۆرج واشنگتۆن، تۆماس جفرسن، بنجامین فرانکلین و هه‌موو باووباپیرانمان دامه‌زرێنه‌ری ئێمه‌یه- ئه‌و که‌سه‌ی که پێنج ولاّتی له ژێر ده‌ستی ئیسپانییه‌کان رزگار کرد، و خه‌ونی ئه‌مریکای لاتینی یه‌کگرتویی له مێشکدا هه‌بوو.

ولاّتێك له‌و سه‌ره‌وه له کالیفۆرنیا تا ئه‌و خواره له تیرادل فۆگۆ[١٤] (رێبه‌ری ئازادیخواز) له وێنه‌کانیدا له‌سه‌ر دیواره‌کانی فه‌رمانگه میرییه‌کان هه‌میشه ئه‌و جلوبه‌رگه سه‌ربازیه بریقه‌داره‌ی له‌به‌ردایه، ئاماده‌یه بۆ شه‌ڕ یان سواربوونی ئه‌سپه سپییه‌که‌ی.

گابۆ ده‌ڵێت: (له ژیاننامه‌کانی بولیڤار هه‌رگیز نه‌گوتراوه که ئه‌و گۆرانی ده‌گوت یان گرفتاری مه‌زاج خراپی بوو.) ده‌ڵێت به‌رای ئه‌و خه‌ڵکی جیهان دوو به‌شن (ئه‌وانه‌ی مه‌زاجیان باش کارده‌کات و ئه‌وانه‌شی که کارناکات، مه‌سه‌له‌ی سه‌رچاوه‌ی که‌سایه‌تی ئه‌و زۆر جیاوازه، به‌لاّم مێژوونووسان ئه‌و شتانه نالێن، چونکه وا ده‌زانن گرنگی نییه.) ناره‌زایی گابۆ له وێنه‌ی ده‌ستکردی مێژوونووسان بوو له قاره‌مانه‌که‌ی، ئامانجی ئه‌و بۆ نووسینی (ژه‌نه‌راڵ له سیقه‌دانی خۆیدا) ئاشکرا ده‌کات. له‌سه‌ر رووپه‌ره‌کانی ئه‌و کتێبه، چیرۆکی که‌سایه‌تیه‌ك نه‌خشێنراوه که کاریگه‌رییه‌کی گرنگی له‌سه‌ر بیرکردنه‌وه‌ی ئه‌و به‌جێهێشتووه. ده‌ڵێ ئه‌و کتێبه‌ی به شێوه‌ی راپۆرت نووسیوه:

(راپۆرت، چیرۆکی ته‌واوه، نۆژه‌ن کردنه‌وه‌ی ته‌واوی رووداوه‌کانه، ته‌واوی ورده‌کاری زۆر ورد و گرنگی هه‌یه و بنه‌ما و متمانه و توانای چیرۆك، له (ژه‌نه‌راڵ له‌سیقه‌دانی خۆیدا) هه‌ر راستیه‌کی سه‌لمێنراو، هه‌ر چه‌نده ساده‌ش بێت، ده‌توانێت هه‌موو به‌رهه‌مه‌که به‌هێز بکات، بۆ نموونه من له‌باره‌ی ده‌یه‌می مانگی پێنجی

PDF 4 KURD

(١٨٣٠) ئەو شەوەی کە سیمۆن بۆلیڤار لە گواداس[١٥] نووست، گوتومە کە ئەو شەوە مانگ تەواو پڕبوو،- هەمان پڕبوونی مانگ لە سوود وەرگرتن لەو چیرۆکە زۆر ئاسانە. دەمەویست بزانم ئەو شەوە مانگ تەواو پڕ بووە یان نا، هەر بۆ ئەوە تەلەفۆنم بۆ ئەکادیمیای زانستەکان کرد لە مەکسیکۆ و ئەوانیش لێکۆڵینەوەیان کرد، دیارکەوت کە بەڵێ وابوو، ئەگەر نەبوایە منیش مانگی تەواو پڕم لادەبرد، هەر بەو ئاسانییە. ئەو مانگە لەو بەشە وردەیە کە کەس سەرنجی پێنادات، بەڵام ئەگەر لە بابەتێك یان راپۆرتێك شتێکی ناڕاست هەبێت، لەوکاتەدا هەموو شتەکانی تریش ڕاست نین. ئەگەر لە چیرۆك ڕاستییەکی سەلمێنراو هەبێت لەو شێوەی- کە ئەو شەوە لە گواداس مانگ تەواو پڕ بوو- ئەوکاتە خوێنەر هەموو شتەکانی تریش باوەڕ دەکات).

کەسێك لەبارەی تەکنیکەکانی ریوایی لە ڕاپۆرت پرسیار دەکات. گابۆ لە وەڵامدا دەڵێت کە شێوازی (گی تالیس[١٦]، نورمەن میلیر[١٧] و ترومن کاپوت[١٨])ی پێ باشەو کە هەموو ڕۆژنامەنووسیی نوێیان دەسپێکردووە.

(تاکە لایەنی ئەدەبی ڕۆژنامەنووسی نوێ، شێوازە ئەدەبیەکەیەتی، داهێنانی ئەدەبی تا کاتێك ڕێگەپێدراوە کە باوەڕ بکرێت و لەگەڵ ڕاستییە سەلمێنراوەکاندا یەك بگرێتەوە.)

کە ئەوە دەڵێت، پارچەیەکم بیر دەکەوێتەوە کە لەبارەی کاراکاس لە سەردەمی وشکەساڵی زۆر نووسیویەتی، پیاوێك وا ڕاهاتبوو بە ئاوی قوخ ریش بتاشێ، ڕاستیەك کە حەتمەن باوەڕپێکراو و دەکرێ بسەلمێندرێت. بەڵام بۆنی داهێنانی ئەدەبی دەدات، دەڵێن، گابۆ داهێنەرترە لەوەی کە ڕۆژنامەنووسێکی باش بێت. هەرچییەك بێت، ئەو هەمان ئەو نووسەرەیە کە لە ڕۆمانەکانیدا زۆر بەجیدی

PDF 4 KURD

رمدیوسی جوانی به ئاسمانه‌کاندا هه‌ڵفڕاند و بۆنی سانتیاگۆ ناس[١٩]، دوای مه‌رگی ته‌واوی ئه‌و، له‌سه‌رانسه‌ری ولاّتدا بلاّوکرده‌وه.

وه‌ك بڵێی بیری من ده‌خوێنێته‌وه، ده‌ڵێت: (به‌شه سه‌یره‌کانی ڕۆمانه‌کانم هه‌موویان ڕاستن یان سه‌رچاوه و بنه‌مای ڕاستیان هه‌یه، ژیانی ڕاسته‌قینه هه‌میشه زۆر خۆشتر و سه‌رنجڕاکێشتره له‌وه‌ی که ده‌توانین دایبهێنین) ده‌ڵێ، به‌رزبوونه‌وه‌ی ڕمدیوسی جوانی له بینینی ژنێك ئیلهامی وه‌رگرتووه که به‌ده‌ستی کراوه‌وه به‌ره‌و خۆر چه‌رچه‌فی سپی و پاکی له‌سه‌ر ته‌نافه‌که هه‌ڵده‌خست.(بۆ جولاّن له نێوان مه‌سه‌له‌ی جادویی و مه‌سه‌له‌ی سه‌رسوڕمان ده‌بێ ببیته ڕۆژنامه‌نووس.)

له‌باره‌ی چیرۆکی ونبوی ده‌ریا[٢٠] ده‌ڵێ، له ڕاستیدا ئه‌وکاته‌ی که له بوگوتا ڕاپۆرتێری بلاّوکراوه‌ی ئێل ئسپکتادور[٢١] بوه، ئه‌وه‌ی وه‌کو په‌راوێز نووسیوه، بڕیاربوو ڕاپۆرتێك له‌سه‌ر مه‌له‌وانێك بنووسێت که له ده‌ریا ون بووه، به‌لاّم حه‌زی له‌و شته نه‌بوه. (هه‌موو ڕۆژنامه‌کان له باره‌یه‌وه نووسیبوویان)، به‌لاّم پاشان ڕازی بوو. ئه‌و کاتانه، له ساڵه‌کانی ده‌یه‌ی (٥٠- وه‌کو ئه‌وکاته‌ی که ڕۆمانه‌کانی دیکنز له ڕۆژنامه‌کانی له‌نده‌ن چاپ ده‌بوون- په‌راوێز نووسین ئامێرێکی ڕه‌واجداری بازاڕدۆزینه‌وه بوو. ئه‌رکی گابۆ ئه‌وه‌بوو که له‌گه‌ڵ ئه‌و مه‌له‌وانه چاوپێکه‌وتن بکات و به‌سه‌رهاته‌که له چه‌ند به‌شدا چاپ بکات، دوای ئه‌وه‌ی که دووبه‌شی یه‌که‌م چاپ بوو، سه‌رنووسه‌ری ڕۆژنامه دۆن گییرمو کانۆ[٢٢] (که بانده‌کانی ماده بێهۆشکه‌ره‌کان له ساڵی ١٩٨٦ تیرۆریان کرد) چووه لای.

ـ گوێ بگره گابریلیتۆ، ئه‌و شتانه‌ی که ده‌ینووسی چیرۆکه یا ڕاسته؟

پێم گوت: (ڕۆمانه و ڕاستیشه)

دوای لێی پرسیم: (پێتوایه چه‌ند به‌شی ترمان پێ بده‌ی؟)

گوتم: (دووبه‌ش)

PDF 4 KURD

- ئەو قسەیە مەکە، فرۆشمان بۆتە سێ هێندە. دەبێ سەدبەش بدەی.

گابۆ دەڵێت: (من چواردەبەشم نووسیوە.)

- دەزانی ئەو مەلەوانە چواردە رۆژ لە دەریا ون ببوو، بۆیە بڕیارمدا چواردە بەش بنووسم، هەر بەشەو بۆ رۆژێك کە لە دەریادا ونبوە.

دووبارە چومەوە لای مەلەوانەکە و هەوڵمدا وردەکاری زۆرتری رۆژەکانی لێ دەرکێشم. سەرەتا دەمپرسی کە هەر رۆژ چی کردووە، دواتر دەمپرسی کە هەر سات چی کردووە؟ دواتر هەر خولەك، دەمپرسی کۆسەکان چ کات دەهاتن کەی خواردنی دەخوارد؟

نیوەڕۆ

نزیکەی کاتی نانخواردنی نیوەڕۆیە، گابۆ سەری سعات ٩ی بەیانی دەستی بەقسەکردن کرد و تائێستاش قسەکانی تەواو نەبووە. زیاتر قسە دەکات تا دەرس بڵێتەوە، چیرۆك دەگێڕێتەوە. سێ سەعات زیاترە کە ئێمە دوانزە کەس لێرە دانیشتوین، شتێکی وا ناڵێین. نانی بەیانیم نەخواردوە، بەڵام هەست بەبرسییەتی ناکەم، ئەو قاوە ناخواتەوە، بەڵام زۆربەمان دەیخۆینەوە.

قاوە لەگەڵ چیرۆکەکانی ئەو زۆر خۆشە.

دەڵێت: (چیرۆکخوانەکان بەم تایبەتمەندیانە لە دایك دەبن، ناکرێت کەسێك بکرێت بە چیرۆکخوان. چیرۆکخوانیی، وەکو گۆرانیبێژیی، شتێکی خودییە. فێر ناکرێت، تەکنیکەکە بەڵێ، دەکرێت ئەو فێربکرێت یان فێربێت، بەڵام توانینی چیرۆکخوانی شتێکە کەسەکە زگماك لەگەڵ خۆیدا لەدایك دەبێت.

بە ئاسانی دەتوانرێت چیرۆکخوانی خراپ لە چیرۆکخوانی باش جیابکرێتەوە، لە

PDF 4 KURD

کەسێك بپرسە دوایین فیلمی کە بیینوە بۆت بگێڕێتەوە.)
(خراپی کارەکە لەوەدایە کە بزانیت چیرۆکخوانی باش نیت و جەسارەتیشت هەبێت پێش بکەویت و خەریکی کارێکی تر بیت.) سزار رۆمیرۆ دواتر دەڵێت لە هەموو قسەکانی گابۆ ئەو قسەیەی منی زۆر ئازاردا، نموونەیەك دێنێتەوە، کەمێك دوای ئەوەی کە خەڵاتی نۆبڵی بەدەستهێنا، کاتێ لە مەدرید لە هوتێلەکەی دەهاتە دەرەوە، ڕۆژنامەنووسێکی گەنج خۆی گەیاندێ و داوای چاوپێکەوتنی لێ کرد. گابۆ، کە حەزی لە چاوپێکەوتن نییە، ئەو کچەی بانگهێشت کرد کە ئەو ڕۆژە لەگەڵ خۆی و خانمەکەی بێت. (ئەو بەدرێژایی ڕۆژ لەگەڵ ئێمە بوو، شتمان کڕی، هاوسەرکەم مامەڵەی کرد لەسەر نرخی شتەکان، نانی نیوەڕۆمان خوارد، پیاسەمان کرد، لەگەڵمان هات بۆ هەموو شوێنێك.) کاتێ گەڕانەوە هوتێل و گابۆ ویستی خواحافیزی بکات، ئەو خانمە دیسان داوای چاوپێکەوتنی کرد. گابۆ دەڵێت: (پێم گوت، دەبێ کارەکەت بگۆڕیت، ئەو چیرۆکێکی تەواوی لە بەردەست بوو، ڕاپۆرتی تەواوی لەبەردەستدا هەبوو.) لە درێژەی قسەکانیدا باسی جیاوازی نێوان چاوپێکەوتن و ڕاپۆرت دەکات. (ئەو هەڵەیەی کە ڕۆژنامەنووسان بەردەوام تێی دەکەون.) لە ڕۆژنامەنووسی نووسراودا، چاوپێکەوتن بەردەوام دیالۆگێکە لە نێوان ڕۆژنامەنووس و کەسێ کە قسەیەك یان بیرێکی هەیە لەبارەی شتێکەوە. ڕاپۆرت، نۆژەن کردنەوەی توێژینەوەو ڕاستی ڕوداوەکەیە. (ڕێکۆردەر هۆکارێکی ناپاکییە، چونکە مرۆڤ لە داو دەکەوێت و وا باوەڕ دەکات ڕێکۆردەر بیر دەکاتەوە. لە ئەنجامدا، لەگەڵ ئەوەی کە دوگمەکانی دادەگرین، چالاکی مێشکمان ڕادەگرین، ڕێکۆردەر توتییەکی دیجتیاڵییە، گوێی هەیە، بەڵام دڵی نییە، وردەکارییەکان تۆمار ناکات، هەربۆیە ئەرکی ئێمە ئەوەیە کە ئەودیوی قسەکان ببینن، ئەو شتە

PDF 4 KURD

تێبگەین کە ناگوترێت و پاشان چیرۆکێکی تەواو بنووسین) تەماشای ئەو کۆمەڵە کاغەزە دەکات کە لەبەردەمییەتی- هەمان ئەو وتارانەی ئێمە- و دەڵێ: (نووسین جۆرێکە لە هیپنۆتیزم ئەگەر سەرکەوتوو بێت، نووسەر خوێنەری هیپنۆتیزم کردووە لە هەر شوێنێك نووسەر هەڵەیەك بکات، خوێنەر لە خەوەکە رادەپەرێت و لەو هیپنۆتیزمە دەردەچێت و واز لە خوێندنەوە دێنێت. ئەگەر دارشتنەکە لەنگ بێت، خوێنەر وازتان لێ دێنێت، دەبێ بە نووسینی وردەکاری ناسك، بەتەك تەکی وشەکان خوێنەر لەو هیپنۆتیزمەدا بهێڵینەوە، ئەوە کارێکە کە بەردەوام لە ئەنجامیدا خوێنەر لە قسەو ریتم ژەهراوی دەکەیت). تۆزێك دەوەستێت و پاشان بە دەست لە کاغەزەکان دەدات.

(دەبێ بڵێم کە وتارەکانتانم خوێندەوە و تەواوی ئەو ماوەیە بەخەبەربووم.) هەناسەم تەنگ دەبێت. هەندێك پێدەکەنن و ئەوانی تر بە نارەحەتی لەسەر کورسیەکانیان دەجولێنەوە.

یەکی دوای نیوەڕۆ

(بزانین ئەمڕۆ لە ڕۆژنامەکان چ شتێك دەبینین) گابۆ دادێتەوە بۆ ئەوەی ڕۆژنامەکەی تادیۆ مارتینز هەڵگرێت لەسەر مێزەکە، دەپرسێت: (هەواڵێك پەیدادەبێت کە بەدوایدا بچین و راپۆرتی لەسەر بکەین؟) لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامە تەماشا دەکات، بە نارەزاییەوە سەری دەلەقێنێ، دەڵێ (باوەڕ ناکەم. لەگەڵ ئەوەی ئەم ڕۆژنامەیە هی ئەم شارەیە، تەنانەت یەك هەواڵیشی لەسەر کارتاخینا تێدا نییە، تادیۆ بە سەرۆکەکەت بڵێ ڕۆژنامەی ناوخۆ دەبێ هەواڵی ناوخۆی تێدا بێت، تایبەت بێت بە لاپەڕەی یەکەم).

PDF 4 KURD

ڕۆژنامه‌كه هه‌ڵده‌داته‌وه، له ژێر لێواندا بۆڵه‌بۆڵی دێت: (لێره‌دا هیچ نییه، با ببینین، لێره شتێكی لێیه، ته‌باخی غاز بۆ فرۆشتن، ته‌باخی نوێ، به‌كارنه‌هێنراو. ده‌بێ بفرۆشرێت په‌یوه‌ندی به گلوریا بیدویا[٢٣] وه بكه‌ن، ته‌له‌فۆن... ڕه‌نگه هه‌واڵێك بێت. بۆ ئه‌و خه‌ریكه ته‌باخه‌كه‌ی ده‌فرۆشێت، بۆ ئه‌و ته‌باخه به‌كارنه‌هێنراوه؟ له‌و ریكلامه چیمان ده‌ست ده‌كه‌وێت له‌باره‌ی ئه‌و ژنه‌وه؟ ڕه‌نگه سه‌رنجراكێش بێت). تۆزێك ده‌وه‌ستێت، چاوه‌ڕوانه ئێمه تووشی هه‌ڵچوون بین، به‌ڵام وه‌ك بڵێی هیچ كه‌س حه‌ز ناكات بزانێت كه ژنێك بۆ ته‌باخه به‌كارنه‌هاتووه‌كه‌ی ده‌فرۆشێت، به تایبه‌تیش كه ده‌توانین به‌رده‌وام گوێمان له قسه‌ی گابۆ بێت.

گابۆ له هه‌موو شوێنێك هه‌واڵ ده‌بینێت. له‌ماوه‌ی سێ ڕۆژی دواتر، به‌رده‌وام ده‌ڵێت: (ئه‌وه‌ش ڕاپۆرتێك. هه‌ست ده‌كه‌م گابۆ لێوانلێوه له نووستالۆژی. دڵی بۆ پیشه‌ی ڕۆژنامه‌نووسی ته‌نگ بووه). ده‌ڵێت: (ڕۆژنامه‌نووسی پیشه نییه، گرییه.)

به‌ڕێكه‌وت نییه كه كتێبی تازه‌ی، ڕاپۆرتی مرۆڤ ڕفاندنێك، به‌رهه‌مێكی ناچیرۆكه، ئه‌م كتێبه- له‌ماوه‌ی ئه‌و سێ ساڵه‌ی كه درێژه‌ی كێشا بۆ نووسین- ئه‌و بواره‌ی بۆ ڕه‌خساند تا دووباره ببێته‌وه هه‌واڵنێر. چیرۆكی نۆ ڕفاندنه‌كه‌ی پابلۆ سكوبار[٢٤]، ڕێبه‌ری تۆڕی ترسناكی ماده هۆشبه‌ره‌كانی میدیین، له نێوان ساڵه‌كانی ١٩٨٩ تا ١٩٩١ دایڕشتبوو. ئه‌و ده‌یه‌ویست به‌هه‌ر شێوه‌یه‌ك بێت نه‌هێڵێت كۆلۆمبیا له‌گه‌ڵ وڵاته یه‌كگرتووه‌كان په‌یمانی گێڕانه‌وه و ته‌سلیم كردنه‌وه‌ی تاوانباران مۆر بكات. ئسكۆبار به په‌یڕه‌وی له دروشمه‌كه‌ی خۆی كه (قه‌برێك له كۆله‌مبیا باشتره له ژورێكی زیندان له ئه‌مریكا). به دانانه‌وه‌ی بۆمب له ئاپارتمانه‌كان و كوشتنی پاڵێوراوانی سه‌رۆكایه‌تی كۆمار، وه‌زیران، قازییه‌كان، به‌ڕێوه‌به‌رانی پۆلیس و دوایین جار ڕفاندنی ٩ كه‌س كه هه‌شتیان ڕۆژنامه‌نووس

PDF 4 KURD

بوون، حکومەتەکەی خستە ژێر گوشارەوە.

گابۆ بەڕوونی و بە شێوەیەکی ترسهێنەر شەش مانگ یەخسیریی دەنووسێتەوە- بێسەبری و دڵەراوکێ تۆمار دەکات، نەك تەنیا لەلای ڕفێنراوەکان و ئەندامانی خێزانەکەیان، بەڵکو لەلایەن ڕفێنەرەکانیشەوە، ئەندامانی باندی ئسکوبار و بەرپرسانی حکومەت کە سەرگەرمی دانیشتنن. هەڵبەتە بەشێوەیەك گارسیا مارکیز هەندێ سەرچاوەی لەبەردەستدا هەیە، کە ئارەزووی هەر ڕۆژنامەنووسێکە، ئەو توانیویەتی لەگەڵ خێزانەکان و بەرپرسانی حکومەت، لەوانە سێ سەرۆك کۆماری پێشتر دیدار و گفتوگۆ بکات. لەگەڵ ئەو گەنجانەی کە پاسەوان بوون، قسەی کردووە ئەوانەی کە نەشئەی کۆکاین و مادە هۆشبەرەکانن، بە تفەنگەکانی ئامادەی دەستیانەوە مۆسیقای گانز ئاند ڕۆ[زز]٢٥ یان گوێدەگرت و فیلمی (چەکی مەرگب[ار]٢٦) یان چەندین جار تەماشا دەکردەوە- ئەوانەی کە بۆ باندەکان مرۆڤ دەکوژن بۆ ئەوەی یەخچاڵ و بەفرگر بۆ دایکیان بکڕن، کاتێ گابۆ دەستی بە نووسینی ئەو کتێبە کرد، پابلۆ سکوبار مردبوو- هێزەکانی پۆلیس لە ساڵی (١٩٩٣) بە گوللە کوشتیان، بەڵام گابۆ پەیوەندی لەگەڵ شەریکەکانی ئەو سوڵتانەی مادە بێهۆشکەرەکان هەبوو، برایانی ئوك[وا]٢٧ ئامادە بوون لە زیندان لەگەڵ گابۆ دابنیشن، پارێزەرانی سکوبار نامە دەستنووسەکانیان نیشاندا. (یەکە یەکەی وردەکاری ئەو کتێبە ڕاستە، ئەو ڕاستیانە، تا ئەو شوێنەی سەلماندنەکەی لە توانای مرۆڤ بووە، سەلمێنراوە. ئەگەر پابلۆ سکوبار نەیتوانیوە ئەو دەقە بخوێنێتەوە، هۆیەکەی ئەوە بوو کە مردبوو، دەزانم ڕازی دەبوو کە لەگەڵم دانیشێت).

گابۆ دەتوانێت لەگەڵ هەمووکەس دابنیشێت، هەر کەسێك بێت، هەربۆیە دڵی بۆ ئەو ڕۆژانە تەنگ دەبێت کە دەیتوانی دەفتەرە بچووکەکەی هەڵگرێت و

PDF 4 KURD

بەدوای ئەوەدا بچێت، بۆ نموونە تەباخی بەکارنەهێنراو بۆ نەبەستراوە. (ئێستا ئیدی نووسینی دەقی راپۆرت بۆم زەحمەتە، حەزم دەکرد کە بابەتێك بنووسم لەبارەی لادێیەك کە هەموو نانی شارەکەیان ژەهراوی ببوو، بەڵام دەمزانی ئەگەر بچمە ئەوێ، هەواڵەکان تێکەڵ دەبن و خۆم دەبمە سەرچاوەی هەواڵ) ئاماژە بەو رووداوە دەکات کە چەند ساڵێك لەمەوبەر لە دەوروبەری بوگوتا رویدا، هەموو خەڵکی شار ژەهراوی ببوون.

نووسینی راپۆرتی مرۆڤ رفاندنێك، جگە لەوەی کە بواری بۆ رەخساند کە بگەرێتەوە بۆ رۆژنامەنووسی، ئامانجێکی تریشی پێکا، گابۆ دەڵێت: (دەمەویست بزانم هێشتاش دەتوانم وەکو رۆژنامەنووسان بنووسم؟ زەحمەتترین کتێب بوو کە تا ئێستا نووسیبێتم، نووسینی چیرۆك زۆر ئاسانترە، لەوکارەدا زیرەکم و ئەزموونم هەیە، دەستەڵاتم بەسەر هەموو شتەکاندا دەشکێت، بەسەر هەموو شتێکدا زاڵم، بەڵام ئەو کتێبە وەك بلێی بۆ رۆژنامە نووسراوە، من ئەو کتێبەم بەبێ وەسپی ئەدەبی نووسیوە، مەشقێکی بەسود بوو، چونکە بۆم گرنگە کە خۆم دووبارە بکەمەوە، دوای نووسینی سەد ساڵ تەنیایی، ململانێی نووسینی (پاییزی باوکسالار)م خۆم بەسەر خۆمم داسەپاند، دەمتوانی سێ سەد دانە سەدساڵ تەنیایی بنووسم. رێگاکەیم دەزانی، بەم شێوەیە بریارمدا پاییزی باوکسالار بەشێوازێکی تەواو جیاواز بنووسم. پاییزی باوکسالار لە کاتی بڵاوبونەوەی سەرکەوتوو نەبوو، ئەگەر سەد ساڵ تەنیاییەکی ترم نووسیبوایە لەو زیاتر پێشوازی لێ دەکرا. خەندەیەك دەکات و دەڵێت کە یەکێ لە خۆشترین ساتەکانی تەمەنم ئەو ساتە بووکە لە وڵاتە یەککگرتووەکان چاپێکی سەد ساڵ تەنیایی بینیوە کە لە پەراوێزی کتێبەکە بە خۆڵەمێشی نووسرابوو: لە نووسەری (خۆشەویستی سەردەمی کۆلێرا)وە. دەڵێ:

PDF 4 KURD

(ئەو ڕستەیە واتای سەرکەوتنی سەد ساڵ تەنیایی دەگەیاند).

(وەکو نووسەر، دەبێ جگە لە خۆمان، بەرگری لەو نووسەرانەش بکەین کە خۆشمان دەوێن. لەوانەیە زۆر بەئاسانی بکەوینە داو و دەست بەلاسایی کردنەوەیان بکەین، بۆ نموونە بە گشتی دەڵێن کە من لاسایی فاکنەرم کردۆتەوە، بەڵام لەسەفەرێکدا کە لەگەڵ مرسیدس و کوڕە بچوکەکەم چوینە باشوری ئەمریکا، ئەو کاتە کە سەروسامانمان تەنیا بیست دۆلار بوو- هەستم کرد زیاتر لە ڕاستیەکەدا نزیك دەبمەوە، تا لە نووسینەکانی ئەو، ئەویش ئەوەبوو کە باشوری ئەمریکا زۆر لە ئاراکاتاکا[٢٨] دەچوو).

ئاراکاتاکا هەمان شارە بچوکەکەی هەرێمی کارائیبی کۆلۆمبیایە کە گابۆ تێیدا لە دایك بووە، نزیکەی دوو سەد میل لە زێدی باپیرەم دورە.

لەوکاتەی کە گابۆ هاتۆتە ژورێ، لە تەنیشت من دانیشت و دەستی بەقسەکردن کرد، هەستم کرد کە ئەیناسم. ئەو چەندین جار گوتویەتی ئەو چیرۆکانە دەنووسێتەوە کە داپیرەی بۆی گێڕاوەنەتەوە. کاتێ کە گوێ بۆ قسەکانی گابۆ شل دەکەم، وەك بڵێی باپیرەم قسەدەکات- خۆزگە باپیرەی منیش دەیتوانی بنووسێت! گابۆ پشت بە کورسیەکەوە دەدات، دەست بە سمێڵە سپییەکەی دادێنێت و ئاگادارمان دەکاتەوە: (ئەگەر لەکاتی نووسیندا بیستنی دەنگی تەلەفۆن خۆشحاڵمان بکات، یان پچڕانی کارەبا دڵخۆشتان بکات، دیارە لەو کارەدا سەرکەوتوو نابین، بەڵام ئەگەر سەرکەوتوو بین لە نووسین، تەلەفۆنیش لێبدا، وەڵامی نادەینەوە، کارەبا بپچڕێت تورە دەبین.) نمونەکەی ئەو بۆ پچڕانی کارەبا بۆ هەندێك کەس ڕەنگە دووربێت لە مێشك، بەڵام ئێمەی ڕۆژنامەنووسانی ئەمریکای لاتین، بەردەوام نیگەرانی پچڕانی کارەبا و لە ناوچوونی نووسراوی سەر کۆمپیوتەرەکەمانین. گابۆ کە یەك جار دەقیێکی تەواوی بەم شێوەیە لە دەست داوە، ئێستا خۆی ماتۆڕێکی دروست کردنی کارەبای داناوە.

PDF 4 KURD

بەدەنگی بەرزەوە دەست دەکات بە خوێندنەوەی بەشێکی وتارەکانمان، ڕاستکردنەوەیەکی زمانەوانی کورت پێشنیار دەکات. هەندێك لە ڕستەکان زۆر درێژن، گابۆ لە کاتی خوێندنەوەیاندا وا نیشان دەدات کە هەناسەی تەنگ بووە. دەڵێت: (دەبێ (کۆما)ی هەناسەوەرگرتن بەکاربهێنین، ئەگەرنا هیپنۆتیزمەکەمان ڕاست دەرناچێت، لەبیرتان نەچێت لە هەر شوێنێك هەڵەیەك هەبێت، خوێنەر بەئاگا دێت و هەڵدێت، یەکێك لەو شتانەی کە خوێنەر لەو هیپنۆتیزمە دەردەکات، هەناسەتەنگییە.)

تەواوی ئەو بەیانییە گوێمان بۆ قسەکانی گابۆ شل کردووە کە دەرسەکانی لە قاڵبی چیرۆك دەڵێتەوە. تێگەیشتین کە کاری ئێمە ئەوەیە کە دانیشین و چێژ لە قسەکانی وەرگرین- وەك بڵێی یەك سعات لە هەناسەدانی خێرا بین، یان لە کافتریایەکی نزیك خەریکی خواردنەوە بین. (دەزانم ناتوانین فێری ڕۆژنامەنووسیتان بکەین، دەبێ لەگەڵیا بژین، بەڵام دەتوانم هەندێك لە ئەزموونەکانم بگوێزمەوە بۆ ئێوە، هیچ تیۆرێك نییە، ڕاستی تیۆری نییە، ڕاستی دەگێردرێتەوە. دەبێ هەر لە گێرانەوە فێر بین.)

دوای نانخواردنی نیوەڕۆ

ژوورەکە هێندە ڕوناکی کەم بوو، ساتێك دواتر چاوەکانمان ڕاهاتن، ڕوبەری ژوورەکە وابزانم ٢ *٣ بوو، یەك پەنجەرەی هەبوو ئەویش بە تەختە گرتبوویان. دوو پیاو لەسەر دۆشەگێکی یەك نەفەری لەسەر زەوی دانیشتبوون، وەکو پیاوانی ماڵی یەکەم ماسکیان بە ڕووەوە بوو، تەماشای تەلەفزیۆنیان دەکرد، هەموو شتێك دڵگیر و هەژێنەر بوو، لە گۆشەیەك لە لای چەپی دەرگا، لەسەر تەختێکی

PDF 4 KURD

باریك بە شیشی ئاسنینەوە، ژنێك لە جۆری خەیاڵ دانیشتبوو، بە قژە هەڵبزرکاوە سپییەکەیەوە، چاوی ئەبلەق و پێستی بە ئێسکەکانی دەموچاویەوە نووسابوو، هیچ نەجوڵایەوە کە وا نیشان بدات ئاگادارە ئەوانە هاتنە ژووری، نە چاوی داخست، نە هەناسەی دا، هیچ، تەنانەت مردوش هێندە بێ هەست نایەتە بەرچاو، ماروجا کە ئەوی ناسی، ناچاربوو هەوڵ بدات تا زاڵ بێت بەسەر ئەبلەق بوونیدا.

گابۆ خەریکە بەشێك لە (راپۆرتی مرۆڤ رفاندنێك) دەخوێنێتەوە. حەز دەکەم خۆم بدەمە دەست وشەکانی، بەڵام ناتوانم چاو لە پێڵاوە سپییەکانی هەڵگرم، چاوەکانم دادەخەم و خۆم بەنوکی پێڵاوەکەی دەسپێرم.

شەو، بێدەنگییەکی رەها و توند بوو، تەنیا دەنگی کەڵەشێرێکی شێت ئەو بێدەنگییە دەشڵەقێنێت کە کاتی بانگدانیشی نییە، هەرکاتێك حەزی دەکرد بانگی دەدا. دەنگی سەگوەڕی ئەو دەوروبەرە دەبیسترا کە دەنگی یەکێکیان لە دەنگی سەگی پەروەردەکراو دەچوو بۆ پاسەوانی، زۆر نزیك بوو. ماروجا تەندروستی باش نەبوو، خۆی کۆکردەوە لەسەر دۆشەگەکە، چاوەکانی داخست و تا چەند رۆژێك نەیکردنەوە، مەگەر ناچار بوایە، هەوڵی دەدا چۆڵی دروست بکات، بۆ چڕکردنەوە مێشکی پێویستی پێی هەبوو. نەك ئەوەی کە هەشت سەعات دوای یەك خەوتبێت، نیو سەعات گورگەخەوی دەکرد و دووبارە چاوی لەو راستیەدا دەکردەوە، هەمان ئازار لە بۆسەدا بوو بۆی، بەردەوام دەترسا، هەستی فیزیکی و بەردەوامبوونی شتێکی ناخۆش، پێچان ئامادەی تەقینەوە دەبووە ئازارێکی زۆر لە گەدەیدا. ماروجا، لە هەوڵدان بۆ بەدەستخستنی بیرەوری باش، فیلمی تەواوی ژیانی دێنێتەوە بەرچاوی خۆی، بەڵام بیرەوەری ناخۆش بەردەوام خۆی تێ هەڵدەقورتێنێت.

گابۆ هەموو بەشەکە دەخوێنێتەوە هەست بە بێچارەیی مارینا مونتوی ٢٩

PDF 4 KURD

دەکەم، ئەو کاتەی کە بلوز و تراکسودی پەمەیی و گۆرەوییە پیاوانە قاوەییەکەی دەپۆشی، ماڵئاوایی لە دوو هاوژوورەکانی دەکرد. دەگوێزرێمەوە ژورێکی بچوك کە تێیدا پاسەوانەکان بە مارینا دەڵێن کە بڕیارە ئازاد بکرێت، بەڵام هەموو دەزانن کە ئەو پێڵاوە پاژنە بەرزانە بەرەو مردنی دەبەن.

ـ تێڕوانینێك هەیە؟ شتێك هەیە دەبێ بیگۆڕم؟

هیچ کەسێك تەنانەت یەك وشەش ناڵێت.

بەشانازییەوە دەڵێت: (ئەوە دەرەنجامی سێ ساڵ توێژینەوەیە. لێکۆڵینەوەیەکی گرنگ بوو، هەر ڕاستییەك کە دەکرا بسەلمێنرێت سەلمێنرا، من ڕێزێکی زۆرم هەیە بۆ بەردەستی لێکۆڵینەوەکەم لەو کتێبەدا). گابۆ خەریکە قسەدەکات، بەڵام سەرم هێشتا قورسە. هێشتا لە هیپنۆتیزمەکە بەئاگا نەهاتووم. هەست دەکەم دەبوورێمەوە، هێشتا لاشەی مارینا بەو جلە پەمەییەوە دەبینم کە بەسەر گیایەکەی ناوەڕاستی تەنیا شەقامی فرۆکەخانەی (بۆگۆتا) کەوتووە، هەر ئەو شەقامەی کە بەردەوام بەویدا ڕەت دەبم کە دەچمە سەردانی باوك و دایکم.

دەڵێ: (ئامۆژگاری من ئەوەیە سەرەتا، دەسپێکردن و کۆتاییەکەی بنووسین، بە ڕوداوێکی پێکەنیناوی دەستپێبکەیت و بە کۆتایی پڕ دەنگدانەوە تەواوی بکەیت، دوایی نێوانەکانیان پڕبکەیتەوە. دەبێ لە دەوری چیرۆکەکەتان وەکو مێگەل پەرژین بکەیت، ئەگەرنا لێکۆڵینەوەکە تەواو نابێت و کۆتایی نابێت، ڕەنگە بۆ هەر لایەك پەلکێشت بکات، دەبێ چیرۆکە کۆ بکەیتەوە، دەبێ فێربن کە چۆن بازنەی زانیارەکان دابخەن، وردەکاری کلیلی کارە، لە گێڕانەوەدا دەبێ بەلایەنێکەوە بنووسییت، ئەگەرنا نقوم دەبیت، تەنانەت سێرڤانتس وڵاخێکی ون کرد، ئێمە دەبێ ئاگامان لێ بێت و تابتوانین کەمتر وڵاخ ون بکەین).

PDF 4 KURD

یەکێك لە گرفتە گەورەکانی نووسین، نیگەرانی لە ڕادەبەدەرە، ئەوە خەونی نووسەرە کە بتوانێت هەر بەو شێوەیەی قسەدەکات بنووسێت، بەڵام ئەوکارە پراکتیکی نییە، کاتێ کە هەوڵ دەدەین، دەبینین چەند زەحمەتە. لە مەکسیکۆ ڕاهاتبووم کە پەنجەرەکان بکەمەوە تا دەنگی باڵندە و باران ببیستم، و ئەو دەنگانە بهێنمە ناو ئەو دەقەی کەکارم لەسەر دەکرد، نەك لەوە زیاتر. ئەوە شێتایەتی ڕۆماننووسە، تەنیا لە شوێنێکی تایبەت و بەشێوەی تایبەت دەتوانێت بنووسێت. من ئێستا دەتوانم لە هەموو شوێنێکدا بنووسم، وەکو ئەوکاتەی کە پەیامنێر بووم. کۆمپیوتەرەکەم لە هەر ژورێکی ئوتێل دەخەمە سەر کارەبا، بەڵام ڕاهاتوم بەنووسینی لاپەڕەی درێژ، هەمووشتێك لە کۆمپیوتەرەکەم دەپارێزم و دواتر یەکسەر دەیگوێزمەوە سەر سیدیەك هەر بەشێك بۆخۆی دۆسێیەکی هەیە.

باسی ئەوەمان بۆ دەکات کە ڕاهاتوە بە نووسین لەسەر لاپەڕەی کۆمپیوتەرێك کە وەکو لاپەڕەی کاغەزە، بەڵام دروستکردنی ئەو کۆمپیوتەرانە ئیتر وەستاوە، دەڵێت: (هەر چەند دانەم لەوانە دەستبکەوێت دەیکرم. یانزە دانەم هەیە. بە بڕوای من هەر شتێك کە کارمان ئاسانتر دەکات دەبێ بیکرین. کۆمپیوتەر پێویستیەکی زۆر زۆر باشە. دەتوانم ئەوە بسەلمێنم نووسینی کۆمپیوتەریم بە (خۆشەویستی سەردەمی کۆلێرا) دەستپێکرد، لە یەك لاپەرە لە ڕۆژدا گەیشتمە دە لاپەرە لە ڕۆژێکدا، و لە هەر حەوت ساڵ یەك کتێب گەیشتمە هەر سێ ساڵ یەك کتێب، بەم شێوەیە نووسین بەردەوام سەختە. دەسپێکردنی نووسین لەسەر لاپەڕەی سپی بەردەوام دڵەڕاوکێ دروست دەکات، هەمیشە نیگەرانی ئەوەی کە چۆن دەردەچێت. بۆرخیس گوتەنی: کام دەست لەپشت ئەو دەستەیە کە داشەکانی شەترەنج دەجولێنێت؟)

پێمان دەڵێت کە دەزانێت خراپترین سات بۆ نووسەر یان ڕۆژنامەنووس ئەو

PDF 4 KURD

ساته‌یه كه‌ ڕووبه‌ڕووی لاپه‌ڕه‌ی سپی ده‌بێته‌وه‌ و ئامۆژگاریمان پێ ده‌ڵێت كه‌ به‌ڕای خۆی یه‌كێك له‌ باشترین ئامۆژگارییه‌كانی بووه‌، بابه‌تێكه‌ كه‌ ئێرنێست هێمنگوای له‌ ساڵی ١٩٥٨ به‌ پاریس ڕیڤیوی گوتووه‌: (ئه‌و شته‌ی نووسیوتانه‌ ده‌یخوێننه‌وه‌ و هه‌ر له‌ هه‌مان شوێن درێژه‌ ده‌ده‌یت، چونكه‌ كاره‌كه‌ ده‌وه‌ستێنی، هه‌میشه‌ ده‌زانیت له‌ قۆناغی ئه‌وكاته‌ بڕیاره‌ چی ڕوویدات. تا ئه‌وكاته‌ ده‌نووسیت كه‌ شتێكت له‌ هه‌گبه‌دا هه‌یه‌، دوایی واز له‌ نووسین دێنیت و هه‌وڵ ده‌ده‌یت كه‌ به‌یانی دووباره‌ درێژه‌ به‌كاره‌كه‌ بده‌یته‌وه‌.)

گابۆ ده‌ڵێت: (من له‌ هه‌شت و نیوی به‌یانی تا نزیكه‌ی دوو و سێی دوای نیوه‌ڕۆ ده‌نووسم. ئه‌م ساڵانه‌ی دوایی توشی پشت ئێشه‌ بووم ئه‌وه‌نده‌ی له‌سه‌ر كورسی دابنیشم. بۆیه‌ هه‌موو ڕۆژێك یاری تێنس ده‌كه‌م. هه‌ندێ جار كه‌ كارم ته‌واو ده‌بێت پشت ئێشه‌م هێنده‌ زۆره‌ كه‌ ته‌نیا ده‌توانم خۆم بخه‌مه‌ سه‌ر زه‌وی.) چه‌ند خوله‌كێك ماوه‌ بۆ سه‌عات ٧، ته‌ماشایه‌كی كاتژمێره‌ سپییه‌كه‌ی ده‌كات. ده‌ڵێت: (بڕیار نییه‌ ئێوه‌ یاری تێنسه‌كه‌م له‌ ده‌ست بده‌ن) له‌ شوێنی خۆی هه‌ڵده‌ستێت و ده‌چێته‌ ده‌ره‌وه‌.

سێشه‌ممه‌، نۆی نیسان

نۆی به‌یانی

نزیكه‌ی په‌نجا ساڵ له‌مه‌وبه‌ر له‌ ڕۆژێكی وه‌ك ئه‌مڕۆدا، گابۆ یه‌كه‌مین ئامێری چاپی خۆی له‌ ده‌ستدا- هه‌ر ئه‌و ئامێره‌ی كه‌ یه‌كه‌مین چیرۆكی بڵاوكراوه‌ی، (ته‌سلیمی سێی ٣٠ه‌م)ی پێ چاپكرابوو- ئه‌وكاته‌ خوێندكارێكی غه‌مگین بوو، له‌ یه‌كێك له‌ به‌شه‌ ناوخۆییه‌ هه‌رزانه‌كانی مه‌ڵبه‌ندی شاری بۆگۆتا ده‌ژیا، غه‌ریبی

PDF 4 KURD

گەرمای قەراغ کارائیبی دەکرد. زۆر بەکەمی لە دەرسەکاندا ئامادە دەبوو، بنەماڵەکەی دەیانەویست کۆلێژی ماف تەواو بکا، بەڵام ئەو هیچ کات حەزی لەو بەشە نەبوو، نیوەڕۆی ڕۆژی نۆیەمی نیسانی ١٩٤٨، گابۆ دەیەویست لە پشت مێز دانیشێت بۆ ئەوەی نانی نیوەڕۆ بخوات، بیستی خۆرخە ئلیسیر گاتیان[٣١] یەکێك لە پاڵێوراوانی گەنج و خۆشەویستی سەرۆك کۆماری کە پێکهاتەی سیاسی میلی کۆڵۆمبیای لەرزاندبوو، بە گوللە کوژرا.

گابۆ بۆمان دەگێڕێتەوەو دەڵێت کاتێ کە گەیشتمە گۆڕەپانەکە (خەڵك دەسرەکانیان دەخستە ناو خوێنی گایتان) شەقامەکانی بۆگۆتا لە ئاگردا دەسوتان و ئامێرە چاپەکەی گابۆش لەو سوتانەدا لەناوچوو. کۆڵۆمبیا ئیفلیج ببوو. زانکۆکان داخران، چەند مانگێك دوای ئەوە، گابۆ لە نۆزدەساڵی ژیانی پیشەیی خۆی لێرە لە کارتاخینا وەکو ڕۆژنامەنووس، بە نووسینی سەروتار دەسپێکرد.

(ڕۆژێك خەریکی پیاسەکردن بووم و ساباڵا[٣٢]، سەرنووسەری ئیل یونیڤرسال[٣٣]، لە هەوای ئازاددا، لە گۆڕەپان لەپشت ئامێرە چاپەکەی دانیشتبوو پێم دەڵێ: من تۆ دەناسم. دەڵێ: (تۆ هەر ئەو کەسەی کە کورتە چیرۆکت لە ئسپکتادور دەنووسی، وەرە دانیشە و یارمەتیم بدە بۆ نووسینی ئەم سەروتارە). من شتێکم نووسی. ساباڵا بە قەڵەمە دارەکەی هەندێ شتی خەت لێدا و کوژاندیەوە، دوای ئەوە وتارێکی ترم نووسی دیسان تەنیا چەند ڕستەیەکی کەمی کوژاندەوە. ڕۆژی سێیەم ئیتر بێ کوژاندنەوە و ڕاستکردنەوە دەمنووسی. ببوم بە ڕۆژنامەنووس.)

گابۆ ئەمڕۆ لە تەنیشت مندا دانیشتوە، ئیتر کراسی سپی لەبەردا نییە، کراسێکی ئاوریشمی پیرۆزەیی قۆڵ کورتی پۆشیوە. پێڵاوەکانی هەر سپین، هەست دەکەم لێی دوورم، بەڵام چیرۆکەکانی ئێستاش پەلکێشم دەکەن. دەڵێت: (چل وسێ ساڵ تەمەنم

PDF 4 KURD

بوو کە کاسبیم بوو بە نووسین، لە ١٩٧٠ بیست و پێنج ساڵ دوای بڵاوبوونەوەی یەکەمین چیرۆکم، یەکەمین خانووم کڕی، هەر ئەوەی کە لە کویرناباکا[٣٤] یە. ئەوکاتە حسابم کردبوو کە ئەگەر بمەوێت کورەکانم ببەمە سینەما، دەبێ دوانزە لاپەڕە بنووسم، بۆ ئەوەش کە چلورەیان بۆ بکڕم دەبوایە بیست لاپەڕەم بنووسیبا.

کە لە پاریس دەژیام، کاتێکی دیارم نەبوو بۆ نووسین و زۆربەی شەوان دەمنووسی. بە درێژایی ڕۆژ ناچار لەبیری پڕکردنی سکم بووم. ئێستا دەزانم کە نووسین بەدرێژایی ڕۆژ، بە کۆمپیوتەر، بەسکی تێر و ئامێری هەواگۆڕکێ زۆر باشترە.)

کاتی پشوودان

خائیمە ئابییو[٣٥]، بەڕێوەبەری دەزگا، وێنەگرێکی هێناوە و هەموومان کۆدەکاتەوە بۆ وێنەی یادگاری، ئەو دەزگایە بڕوانامە نادات، گابۆ گوتویەتی: (ژیان لە ڕێڕەوی ڕاستەقینەی خۆی، وەدیاریدەخات کێ توانای هەیە و کێ توانای نییە) خائیمە دەڵێت: (لانی کەم دەتوانن یادگاری لەگەڵ خۆتان ببەنەوە، وەرن لەسەر پلیکانەکان دانیشن.)

گابۆ بەرازیبوونەوە لە ناوەڕاست دادەنیشێت، وێنەگری ئێل یونڤێرسال پێمان دەڵێت تەماشای کامیرا بکەن و خەندە لەسەر لێوانتان بێت. خانمێك کە بەڕێوەبەری کارگێڕی دەزگایە هاوار دەکات: (پەلەمەکەن، منیش دەمەوێت لەگەڵ گابۆ وێنە بگرم.) لە نێوانمان ڕەت دەبێت و لە تەنیشت گابۆ دادەنیشێت.

یەکی دوای نیوەڕۆ

PDF 4 KURD

مەسەلەیەك نەبوو بتوانین خۆمانی لێ لابدەین، مەسەلەی فیدل کاسترۆ دەبووایە باس بکرێت، ئێمە، یان باشتر بڵێم من، چاوەڕوانی هەلێکی گونجاو بووم. گابۆ دەیەویت لەبارەی ئەخلاقیاتەوە قسە بکات: ئایا ڕۆژنامەنووس دەتوانێت بەڵگەیەك بخوێنێتەوە کە کەس چاودێری نەکات، بەڵگەیەك کە ڕەنگە هەواڵێکی گەرم بێت؟

ئەو پرسیارە هەلم پێ دەبەخشێت. دەڵێ: (من ئەزموونێکی وام هەیە) لە ساڵی ١٩٩١ لە ڕێورەسمی کردنەوەی یەکەمین کۆبۆنەوەی سەرۆکانی کۆماری ئیبرۆ- ئەمریکی لە گوادالاخارا[٣٦] بەشداریم کردبوو. بە کاسترۆیان گوتبوو کە هەموو لێپرسراوانی بەرز دەبێ وتەکەیان لە حەوت خولەك پوخت بکەنەوە، هەموو بەنیگەرانییەوە چاوەڕوانی وتەی کاسترۆ بوون، چونکە ئەو بە خوێندنەوەی وتارە درێژەکانی بەناوبانگ بوو. دەیانەویست بزانن ئایا کاسترۆ کە لە ساڵی ١٩٥٩، لە ڕۆژی دوای سەرکەوتنی شۆڕش، حەوت سەعات بەبێ نووسین قسەی کرد، وەکو بڕیارەکە ڕەفتار دەکات یان نا. ئەو ڕێك هەر ئەو حەوت خولەکە قسەی کرد. سەرۆك بالاگر لە کۆماری دۆمینکین چل و پێنج خولەك قسەی کرد.

لەکاتی پشوودان، کۆمەڵێك لە ڕۆژنامەنووسان، لەوانە من، لە دەوری فیدل کۆببوینەوە. لە نزیکەوە هەیبەتی زۆرترە، تەنانەت ئەگەر جلە سەربازییەکانیشی سپی بووبێتەوە و یەخەی کراسەکەی تەنك بووبێت. لە هۆڵەکە دەهاتە دەرەوە، خەڵکەکەش بەدوایدا دەڕۆیشتن، وەك بڵێی ئەو شتەی پێخۆش بوو.

ڕۆژنامەنووسێك هاوار دەکات: (هاوڕێ فەرماندە، من لە گروپی ڤێنسیرمۆس[٣٧] قامیش شەکرمان دەبڕی.) ئەو دەوەستێت و بە دوای خاوەنی دەنگەکەدا دەگەڕێت .. لەکوێ؟

ژنێك لەسەر سەری خەڵکەکەوە وێنەیەکی ڕەش و سپی بەرەولای درێژ دەکات-

PDF 4 KURD

وێنەی دووکەسی ئەوان لە تەنیشت یەکتر کەهی ئەوکاتە بوو کە فیدل لەوێ ریشی هێشتا ڕەش بوو.(هاوڕێ فەرماندە، دەکرێ ئیمزای بکەن؟)

کەسێکی تر هاوار دەکات: (قسەکردن تەنیا بۆ ماوەی حەوت خولەك کارێکی زەحمەت بوو؟)

فیدل دەڵێت: (فێڵیان لێکردم، گوتیان ئەگەر پتر لە حەوت خولەك قسە بکەیت، هەموو زەنگەکانی گوادالاخارا لێدەدرێن.)

پارچە کاغەزێکی کۆکراوەی گەچراو سەرنجی ڕاکێشابووم، لەتەنیشت دەفتەرە یاداشتە زەردەکەی ئەو لە شوێنەکەی کەوتبوو. لەوکاتەی کە خەڵکەکە لەگەڵی لە هۆڵ دەچوونە دەرەوە، خۆم گەیاندە لای کورسیەکە و کاغەزە گەچراوەکەم هەڵگرتەوە، کە کردمەوە، دەستخەتە وردو ناخۆشەکەیم خوێندەوە: ماوەی چەند قسەم کردووە؟ فیدل لەسەر یاداشتێکی گەورەتر ناوی سەرۆك کۆمارەکانی نووسیبوو و ماوەی قسە کردنەکانیشیان بە چرکەوە کە هەر کامیان چەند قسەی کردووە.

یادداشتەکەم لە جێی خۆی دانایەوە و ڕۆیشتم. لەوکاتەوە تائێستاش لەو کارەم پەشیمانم.

گابۆ دەڵێت: (ئەگەر من بوومایە، حەتمەن هەڵمدەگرت. باوەڕبکە ئەگەر بۆی گرنگ بوایە، هەرگیز لەوێدا بەجێی نەدەهێشت. بەڵێ، بەیادگاری لای خۆمم دەهێشتەوە.)

هەرئەوەی کە ئارەزووم دەکرد، گابۆ لەبارەی کاسترۆوە دەست بەقسەکردن دەکات. لەبارەی کوبا بەڕاشکاوی، بە هەست و سۆزەوە باسی دەکات، وەکو خوێندکارێك کە پۆستەرێکی گیڤارای لە ژوورەکەی هەڵواسیبێت، بەڵام کاتێ کە باسی فیدل دەکات هەوڵ دەدات بابەتێکی نێگەتیف، ئاشکراکردنی شتێك یان تەنانەت ڕوونکردنەوەش

PDF 4 KURD

باس نەکات. (من لەبارەی فیدل زیاتر لە ڕووی خۆشەویستی و ئیحساساتەوە قسەدەکەم تاوەکو دادوەری، لەم دنیایەدا ئەو کەسێکە کە زۆر خۆشم دەوێت.)
یەکێك دەڵێت: (دیکتاتۆرە.)
- بەڕێوەچوونی هەڵبژاردن تەنیا ڕێگایە بەرەو دیموکراسی.
ڕۆژنامەنووسە ئەمریکایی گروپەکە لایەنگری دەکات. گابۆ دەمی دەکاتەوە کە وەڵام بداتەوە، بەڵام هەست دەکات ئێمە یاداشت دەنووسین. شێوازی گوتنەکەی سارد دەبێتەوە: (ئێمە لێرە چاوپێکەوتن ناکەین، ئەگەر بمەوێت لەبارەی کاسترۆ بیروڕا بدەم، خۆم دەینووسم و دڵنیابیت کە زۆرباشتر دەتوانم، دەری ببڕم.)
ڕەنگە لە کەمە تووڕەبوونەکەی لە ئێمە هەست بە جۆرە گوناهێك بکات، چونکە باسی بابەتێك دەکات کە لەبارەی فیدلەوە نووسراوە. ئەوم دایەدەست کە بیخوێنێتەوە، نووسینەکەم ڕەخنەگرانە بوو، لەبارەی ئازادی چاپەمەنی قسەم کردبوو، بەڵام ئەو لەوبارەیەوە هیچی نەگوت. شتێك لەوتارەکەی مندا وابزانم تووڕەی کردبوو ئەوەبوو کە گوتبووم ئەو ڕۆژێك دوای خوانی نیوەڕۆ هەژدە قاپ دۆندرمەی خواردوە. چەندجار لە منی پرسی: (بەڕاستی هەژدە قاپ دۆندرمەم خواردوە؟)

دوای نانخواردنی نیوەڕۆ
گابۆ ڕووی قسەکردنی لە ڕۆبن والتسیایە: (باسی سەفەرت بۆ چیگۆرۆ[دۆ] ٣٨ بکە.) چیگۆرۆدۆ لادێیەکە لە نزیکی ئورابا، ترسناکترین هەرێمی کۆڵۆمبیا، قسەکردن لە توندوتیژترین وڵاتی جیهان مانای ئەوە دەگەیەنێت کە هەرێمێکی زۆر زۆر ترسناکە. کەنداوی ئورابا لە کەناری خۆرئاوای کۆڵۆمبیا پێکهاتەیەکی تێکەڵی

PDF 4 KURD

جوگرافیاییه، به‌پیتترین خاکی وڵاته؟ شوێنی هاتنه ژووره‌وه‌ی چه‌ك و ده‌رچوونی ماده بێهۆشكه‌ره‌كان؟ جوتیاری هه‌ژار و موڵكداری ده‌وڵه‌مه‌ندی هه‌یه، گروپه پارتیزانه‌كان، هێزه سه‌ربازییه‌كان، ده‌سته‌ی مه‌رگیان هه‌یه، ساڵی رابردوو له‌وێدا هه‌زار كه‌س له ئه‌نجامی توندوتیژیه سیاسیه‌كان كوژران. به گوێره‌ی راپۆرتی یه‌كێك له رۆژنامه‌كان، بكوژێكی ته‌مه‌ن بیست ساڵه، تائێستا هه‌شتا و سێ كه‌سی كوشتوه. له ئابی ١٩٩٥، هه‌ژده‌كه‌س له هۆڵێكی سه‌ما كوژران. ئه‌و جۆره كوشتن و كوشتارانه له‌وێدا زۆر روده‌دات.

روبین دوایین كه‌سه كه پێموابوو بچێته چیگۆرۆدۆ. پیاوێكی گه‌نج و ئێسك دیاره، چاویلكه‌یه‌كی چوارگۆشه‌یی له‌چاودایه كه بۆ ده‌موچاوی گه‌وره‌یه، شوشه‌ی چاویلكه‌كه‌ی هێنده ئه‌ستوره كه چاوه‌كانی بچووك دیارن، ده‌ڵێ: (چوومه ئه‌وێ تا له‌باره‌ی كاریگه‌ری توندوتیژی له‌سه‌ر خه‌ڵكی هه‌رێمه‌كه بنووسم، و رووی مرۆیی ئه‌و چیرۆكه بدۆزمه‌وه.)

نووسینی ئه‌و له‌و زه‌مینه‌دا، هه‌مان ئه‌و وتاره‌یه كه به وۆرك شۆپه‌كه‌ی داوه، له‌لای گابۆیه، ده‌ڵێت: (بۆمان بگێره‌وه له یه‌كه‌م ساتی كه چویته ئه‌وێ چی رویدا؟ یه‌كه‌مین كه‌س قسه‌ت له‌گه‌ڵ كێ كرد؟)

(شار كه‌سی تێدا نه‌بوو، مامۆستا. كوره هه‌رزه‌كارێكی دوانزه ساڵه‌م دۆزیه‌وه و له‌وم پرسی ئه‌و هۆڵه‌ی سه‌ما پێ ده‌زانێت یان نا، ئه‌ویش منی برده ئه‌وێ. دوای كوشتاره‌كه خه‌ڵك به ده‌سته هه‌ڵاتبوون و كۆچیان كردبوو، جوتیاره‌كانیش له ترسان هه‌ڵاتبوون.) والنسیا بۆمان ده‌گێرێته‌وه كه له‌و شاره‌دا به‌دوای كه‌سێكدا گه‌راوه تا قسه‌ی له‌گه‌ڵ بكات، به‌ڵام جگه له ترس و بێده‌نگی هیچی نه‌دۆزیوه‌ته‌وه.

ژنێك به‌سواری ماتۆرێكه‌وه له به‌رده‌میا ده‌وه‌ستێت و پێشنیار ده‌كات كه بیباته

PDF 4 KURD

ئاپاراتادۆ[39]، نزیکەی نیو میل لە ژێربارانادا بەرەو ئەو شوێنە ڕویشتوون کە ڕەنگە هەندێك زانیاری زیاتر بەدەست بهێنێت، لە ئۆتێلی لاس مولاس[40] دادەبەزێت. لە ڕۆژی سێیەم کەسێك لە کافتریای هۆتێل چاوەڕوانی ئەوە.

کەسێکی نامۆ لێی دەپرسێت: (تۆ ئەو کەسەی کە لەبارەی کوشتن و کوشتارەکە توێژینەوە دەکەیت؟ وەرە بابچین شتێك بخۆینەوە، وابزانم پێت ناخۆش نییە قسەم لەگەڵ بکەیت.)

والنسیا لە وەڵامدا دەڵێت: (داوای لێبوردن دەکەم درەنگە، من دوای تاریکبوونی هەوا ناچمە دەرەوە، حەزدەکەیت بێیتە ژوورەکەم؟)

کە دێتە ژوورەکەی کابرا دەپرسێت... چی تێگەیشتوی؟ دەتەوێت چی بزانی؟

- من ڕۆژنامەنووسم، هەوڵ دەدەم ڕووی مرۆیی ئەو شەڕانە بدۆزمەوە.

- بەڕاستی؟

دواتر والسنیا لێی دەپرسێت: (تۆ کێی؟)

پیاوەکە دەڵێت: (من فریشتەم.)

- چ جۆرە فریشتەیەك؟

- فریشتەیەك بەباڵێکی ڕەش و باڵێکی سپی.

- بڕیارە بەکام باڵ لەگەڵ من قسە بکەیت؟

- پەیوەندی هەیە!

- بەچی؟

والنسیا کە قسە دەکات هەموومان بێدەنگین و پەلکێشی چیرۆکەکەی بووین، ئیرەیی پێ دەبەم، داستانێکی باشە!

گابۆ وتارەکە بەرز دەکاتەوەو دەڵێت: (بەڵام ئەمە ئەوە نییە کە من لێرە

PDF 4 KURD

خوێندمەوە، بۆ ئەو چیرۆکەت نەنووسیوە؟ بۆ هەر وات نەنووسیوە که لێرە بۆمان دەگێڕیتەوە؟ ئەگەر من بوومایە ئەو چیرۆکەم دەنووسی.)

گابۆ تەماشایەکی دەکات و دەڵێت: (ئەو پیاوەم بۆ وەسپ بکە.)

ڕۆبن بێدەنگە.

- دەم و چاویت لەبیرە؟

- بەڵێ.

- چ ئاژەڵێکی بیر دەهێنایەوە؟

- ئیگوانا

گابۆ دەڵێت: (هەر ئەوە بەسە، پێویستت بە هیچ شتی تر نییە، تۆ ئەو سەفەرەت بە خۆڕایی دۆڕاند، کورە گیان، ئێمە کۆمەڵناس نین، چیرۆکخوانین، چیرۆکی کەسەکان دەگێڕینەوە، ئەو شتەی بەها دەبەخشێتە کاری ڕۆژنامەنووسی باسکردنە بە دیدگای مرۆییانە، ئەو چیرۆکە کوا؟).

ڕۆبن کە هەر دەیەوێت مارکیز بە مامۆستا بانگ بکات، وەڵام دەداتەوە: (کارێکی ئاسان نییە، کاتێ کە پێشنیار دەکەم چیرۆکێکی وا بنووسم، سەرنووسەرەکەم دەڵێت: والنسیا خۆتۆ گارسیا مارکیز نیت، هەر بە ڕاستیەکانەوە بنووسێیت!)

سێی دوای نیوەڕۆ

گابۆ دەڵێت: (داسا، بۆ یەکێك لە نووسینەکانی خۆتمان بۆ ناخوێنیتەوە؟)

بێ تاقەتم، خەریکە ڕۆژەکە تەواو دەبێت، وۆرکشۆپەکەشم خەریکە تەواو دەبێت گابۆ تەنانەت یەك وشەشی لەبارەی وتارەکەی من نەگوتوە. من وامزانی چونکە لە بارەی کوباوە نووسیومە سەرنجێکی تایبەتی بداتێ، بەڵام دیار نییە کە

PDF 4 KURD

خوێندویەتەوە یان نا.

داسا لەبارەی یەکێك لە کەسایەتیەکانی ژێرزەمینی مدیین نووسیویەتی - سەربوردەی ئەو پیاوەی کە هاودەمی لەگەڵ ئاژەڵەکان پێخۆشترە تا لەگەڵ مرۆڤەکان. ئەو بونیۆی[٤١] رۆژانەکەی، کە هەویرێکی سورکراوەیە، تاکە خواردنی ئەوە، لەگەڵ مشکە دەستەمۆکەی دابەشی کردووە، مریشکێکی هەیە زنجیری لە مل کردووە، لە ژوورەکەی کێچ بەخێو دەکات. داسا وتارەکەی خۆیمان بۆ دەخوێنیتەوە، نووسینێکی پڕ هەستە، دارشتنی وەکو شیعرە، تەنانەت ڕەنگە زۆریش لە شیعر بچێت، بەهەرحاڵ راپۆرتێکی ئاسایی و سوننەتی نییە.

گابۆ دەڵێت: (من دەست لە وتاری داسا نادەم، ڕەنگە ئەو بەو نووسینەی فۆرمێکی نوێ دابهێنێت کە من هیچ لەو فۆرمە نازانم.)

نازانم ئەو وتارە بە رای ئەو خراپ بووە یان باش.

داسا تەنیا لە شێوازی نووسین جەسور نییە، ئەو تەنیا کەسێکە کە کەمێك ڕەخنەی نیشانداوە: (گابۆ زۆر لە خۆی ڕازیە.)

داسا نووسینی راپۆرتی پێ سپێردرابوو لە کۆبونەوەی سەرۆك کۆمارانی ئیبرۆ-ئەمریکی کە لە ساڵی ١٩٩٤ لە کارتاخینا بەرێوەچوو. هەواڵنێرەکان توورە بوون چونکە بواری چاوپێکەوتن لەگەڵ بەشداربوواندا نەبوو، گابۆ، کە کەسێکی گرنگی سیاسیە، وەکو میوان لە یەکێك لە دەستە نوێنەرایەتییەکان بانگهێشت کرابوو. لە زمانی ئەوەوە گوتبویان ڕۆژنامەنووسەکان لە جیاتی گلەیی و شکایەت بچنە دەرەوە و لە سەرشەقام بەدوای هەواڵدا بگەڕین و چاویان لەوە نەبێت هەواڵەکان لەسەر سینییەکی زیویین پێشکەشیان بکرێت. گریمان سەرۆك کۆمارەکان دەست نەکەوتن، ڕۆژنامەنووسی چاك بە هەر شێوەیەك بێت دەتوانێت هەواڵ پەیدا بکات.

PDF 4 KURD

داسا لە وەڵامی تیڕوانینی گابۆدا دەڵێت: (گوتنەکەی بۆ تۆ ئاسان بووە، من لەوتارێکدا نووسیم کە ئەو ڕاسپاردەیە بەڕای من زۆر بێ ویژدانییە، بەتایبەتی لەلایەن تۆوە، مەبەستم ئەوەیە کە تۆ لەوێ بویت، لەناو دەرگا داخراوەکاندا، لەگەڵ هەموو سەرۆك کۆمارەکان.)

- من بە ناونیشانی ڕۆژنامەنووس لەوێ نەبووم.

داسا دان بەوەدەنێت کە قسەی گابۆ سودمەندبووە و نموونە دێنێتەوە: دوای ئەوە کاتێ کە ساڵی ڕابردوو نووسینی ڕاپۆرتی پێ سپێردرا لە کۆبونەوەی سەرۆکانی وڵاتە ناهاوپەیمانەکان لەکارتاخینا، نەچوو بۆ شوێنی کۆبوونەوەکە، بۆ نووسینی وتارێك لەبارەی مەسەلەی ئیسرائیل و فەلەستین و یاسر عەرەفات، کە لەو کۆبونەوەیە بەشدار بوو، چووە یەکێك لە گەڕەکە کەوێڵ نشینەکانی کارتاخینا- هەر ئەوەی کە ناوی پالستینا[٤٢]. ئەو لەو ڕاپۆرتەیدا- بارودۆخی عەرەفات لەگەڵ بارودۆخی کچێك لە بالستینا بەراورد دەکات- وای نیشانداوە لە دەوروبەری شارێکی دەوڵەمەند و پڕ لە گەشتیاردایە.

گابۆ دەڵێت: (وانەکەت فێربوویت.)

داسا واز ناهێنێت: (تۆش لەو کۆبونەوەیە بویت و لەگەڵ شاندی کوبا هاتبویت.)

گابۆ بە بێتاقەتیەوە دەڵێت: (بەڵێ، من لەوێ بووم، چونکە پڕوپاگندەیەك هەبووکە بڕیارە فیدل کاسترۆ تیرۆر بکەن، هێزەکانی پاراستنی کوبا مۆڵەتیان نەدەدا کە ئەو بەشدار بێت لەو کۆبوونەوەیەدا، ئەوەبوو کە پێشنیارم کرد لە گالیسکەدا لە تەنیشت فیدل دابنیشم، پێم گوتن، لێرە لە کۆلۆمبیا کە من لە ناو گالیسکە دابنیشم هیچ کەس دەستڕێژی گوللە ناکەن. لە ئەنجامدا پێنج کەسی خۆمان خستە ناو گالیسکە، لەتەنیشت یەکتر و بە گاڵتەوە، دڵنیام کە هیچ شتێك

PDF 4 KURD

ڕووداوادات، کە لەناکاو ئەسپ ساتمەی کرد.)

نانی ئێوارە

لە لاڤیترۆ۴۳ ، شیکترین خواردنگەی کارتاخینا، لەگەڵمان شێو دەخوات. جوانکاری خواردنگەکە بەشێوازی ئیستعماری بەریتانییە تا ئیسپانیایی، بەڵام گرووپی ژەنیارانی کوبی کە جلی سپییان لەبەرە و گۆرانی میللی دەڵێن. خەڵکە دەوڵەمەندەکەی کۆلۆمبیا لە ڕۆژانی پشوودا لێرە نان دەخۆن و سەرۆك کۆمار بۆ خواردنەوە هەندێ جار سەرێك لێرە دەدات، ئەستێرەکانی زنجیرە تەلەفزیۆنییەکان، قاچاخچیە وردە فرۆشە کەشخەکانی مادە هۆشبەرەکان، منداڵە دەوڵەمەندەکان لەیەکەمین ژوانیاندا، و تاك و توك گەنجەکانی چینی ناوەڕاستیش دێنە ئێرە.

لیستی خواردنەکان مرۆڤ دەخاتە بیری خواردنگەکانی نیۆیۆرك، ساسی سرکە و ڕۆنی زەیتون بە سرکەی ترێ دروست کراوە، پەنیری موزارلا تازەیە و شەرابەکەی، بۆ کۆلۆمبیا باشە. لە ژورێکی بچوکدا چاوەڕوان دادەنیشین و شەربەتی میوە دەخۆینەوە. گابۆ دەگاتەجێ، بلوز و پانتۆڵێکی شینی تۆخی پۆشیوە کە زنجیری بلوزەکەی تاسەر سنگی داخستوە. ئەو کە ڕۆژ پیاوی کارائیبییە، شەوان وەك بڵێی لە هۆڵێکی سەما هاتۆتە دەرەوە، پێڵاوەکانی هەرمۆدێلی پێڵاوەکانی بەیانییە، بەڵام خۆڵەمێشی، داوای ویسکی لە گارسۆنەکە دەکات، دەچینە ژوورە تایبەتەکەی تەنیشتی و لە نێوان من و ئاندریا دادەنیشێت.

لیستی خواردن سنورداره: زوکینی سورکراوە، دوای ڕۆبیان بە ساسی گوێز هیندی، یان ماسی بەساسی سپی.

گابۆ بە شکۆوە دەڵێت: (من شێو، خواردنی وا قورس ناخۆم.)

PDF 4 KURD

خاوەنی خواردنگە دێتە سەر مێزمان: (دەتوانم بۆتان ماسی برژاو بێنم، بەبێ ساسی یان جۆرێك پاستا.)

- چۆن پاستایەك؟
- ئێوە چ جۆرێکتان دەوێت؟
- سادە.
- پاستای ئین برو[د] ٤٤ چۆنە؟
- زۆرباشە، هەر ئەوەم بۆبێنن.

دەپرسم ئایا منیش دەتوانم هەمان خواردن داوا بکەم، بەدرێژایی ڕۆژ هەستم دەکرد کە (تا)م هەیە.

گابۆ بە خاوەن خواردنگەکە دەڵێت: (تکایە دوو دانە لەو خواردنە بێنە.)

کاتێ کە شەراب دێنن، ئەو هەڵیناگرێت و وێسکیەکەی خۆی دەخواتەوە.

خواردنگە خەریکە پڕ دەبێت. مێزی ئێمە بەتەواوی لەبەرچاوە، هەموو سەیری گابۆ دەکەن، ئەو تکا دەکات کە دەرگاکان داخەن، من بەگارسۆنەکە دەڵێم کە ئەو کارە بکات، ڕۆژنامەنووسێکی نیوزویك، لە بۆینس ئایرسەوە هاتووە لەگەڵ گابۆ چاوپێکەوتن بکات، لەلای چەپی من دانیشتوە، کەمێك لەگەڵ ئەو قسە دەکەم، بەڵام لە ڕاستیدا دەمەوێت تەنیا لەگەڵ گابۆ قسە بکەم، لەگەڵ ئەو فسکەفسك بکەم و ئەو لەگەڵ هەموو هاوکارانم بەش نەکەم.

ڕووم بۆلای ئەو وەردەگێڕم و لە بارەی زۆر شتەوە، قسەدەکەین. دەیەوێت بزانێت لەکام بەشی نیۆیۆرك دەژیم و بۆ، دەڵێم لە گرینیچ ڤیلج ٤٥ دەژیم و دەپرسم ئایا حەزتان لە نیۆیۆرکە، زۆر پێی خۆش بوو، بەڵام نەك ئەو کاتانەی کە هەوا زۆر ساردە، چونکە عاشق ئەوەیە کە لە شەقامەکان پیاسە بکات، دەڵێم لە ڤیلیج

PDF 4 KURD

دەیبەمە پیاسەو گەڕان، ئەو بەڵێن دەدات کە تەلەفۆنم بۆ بکات. لەبارەی کوباوە قسەدەکەین، لەبارەی بارانکی، لە بارەی بیل کلینتۆن، نیۆیۆرکەر و بڵاوکراوەی یەکشەمەکان، لەوردەکاری ئاڵۆزی کورتە چیرۆك بۆم دەدوێت کە بەنیازە بینووسێت، و لەبارەی کراسێکی زەردی ئاوریشمی، هەر ئەو کراسەی کە هەست دەکات عاشق بووە، لەبەری دەکات. پەرداخەکەی بەتاڵەو لە پەرداخی من دەخواتەوە.(من حەز دەکەم لە دەوروبەری ژنان بم. ئەوان باشتر دەناسم لە پیاوان، لەگەڵ ژنان زیاتر هەست بە ئیسراحەت دەکەم، من لە ژینگەیەك گەورە بووم کە ژن هەمیشە لە دەورووبەرم هەبووە.)

گارسۆنەکە دێتە ناوە و دەسرێکی سپی قەدکراو دەداتە گابۆ، ئەو دەسرە دەکاتەوە و نووسینی سەری دەخوێنێتەوە. بە گارسۆنەکە دەڵێت کە وەڵام نەداتەوە، بەڕاستی زۆر ناخۆشە کە هەموویان تەواوی کات شتێکیان لێ دەوێت. بەسەرهاتی دۆستێکی خۆیمان بۆ دەگێڕێتەوە کە ویستویەتی لە هەڵبژاردندا بەشداری بکات، بۆ ئەو تەلەفۆن دەکات و دەڵێت: (گابۆ، تکایە شتێك لەبارەی منەوە بنووسە، شتێکم لەبارەوە بڵێ، تەنانەت ئەگەر سوکایەتی پێکردنیش بێت.)

دەرگا دەبێتەوە و پیاوێك سەرەتاتکێ دەکات، گابۆ سەری بڵند دەکات و رادەوەستێ و بە قۆڵی کراوەوە بەرەو لای دەچێت: (ئۆ، هاورێکەم، رێکەوتێکی سەیرە!) وابزانم هەر ئەو کەسەیە کە شتەکەی لەسەر دەسرەکە نووسیبوو و بۆی ناردبوو، کاتێکە دووبارە لەسەر کورسیەکەی دانیشتەوە، بەهێواشی هاتە بنگوێم و گوتی: (حەز دەکەم لەو پەنجەرەوە هەڵبێم.)

چوارشەمە دەی نیسان

PDF 4 KURD

نۆ و نیوی به‌یانی

گابۆ دیسان له‌سه‌ر مێز دانیشتوه و شتێك ده‌خوێنێته‌وه، له‌وانه‌یه ده‌ستنووس بێت، چاوه‌ڕوانه ئه‌وانی تریش بێن. ده‌زانێت دوێنێ شه‌و ئه‌ندامانی وۆرك شۆپه‌كه دوای شێو چونه‌ته گه‌ڕان، دوایین كه‌س ده‌گاته‌جێ، وه‌ك بڵێی سه‌رخۆشه له‌وانه‌یه له‌گه‌ڵ چه‌شنی نۆستالژی، هه‌مویان خه‌واڵوو خۆنه‌شۆردو ده‌گه‌ن، تووره‌ن و له ئه‌نجامی زۆر خواردنه‌وه‌دا سه‌ریان كه‌وتۆته ئێش، ئه‌و له‌ناو جله سپییه‌كه‌یدا له پاكیان ده‌بریقێته‌وه.

من له‌وبه‌ری مێز داده‌نیشم و له‌و بیره دام كه له‌وانه‌یه بۆیه ئاماژه‌ی به وتاری من نه‌كرد، تا من له دڵه‌ڕاوكێدا بهێڵیته‌وه، كات به‌په‌له ڕاده‌بورێت سه‌عاتێك زیاتر ماوه نه‌ماوه هێشتا له‌باره‌ی ڕاپۆرتی تادیۆ قسه‌ده‌كات، چیرۆكی ژنێكی مه‌حكوم له كارتاخینا چونكه له شیكردنه‌وه‌دا زانراوه كه هه‌ڵگری ڤایرۆسی HIV واته ئایدزه، نه‌یانهێشتووه ماوه‌ی حوكمه‌كه‌ی ته‌واو بكات. گابۆ ده‌ڵێت: (چیرۆكه‌كه‌ت زۆر باشه، به‌ڵام كاتی گێڕانه‌وه‌ی سه‌رت لێ شێواوه، له‌وه تێناگه‌م.)

دواتر سه‌یری من ده‌كات، ئێستا كه‌متر تووره‌م له‌وكاته‌ی كه یه‌كه‌مجار هاته ژووره‌وه و لام دانیشت، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا دڵم به‌توندی لێیده‌دا.

گابۆ ده‌ڵێت: (سیلڤانا له مۆسیقادا سه‌لیقه‌یه‌كی باشی هه‌یه، وه‌كو من حه‌زی له (ڤان ماریسن[٤٦])ه.) وتاری من له‌باره‌ی گرفته‌كانی مۆسیقاژه‌نه لاوه‌كانی ڕاك بوو له كوبا، كه نه حكومه‌ت پشتیوانیان ده‌كات و نه كه‌رتی تایبه‌ت. له‌باره‌ی چاوه‌شێكی سواڵكه‌ر نووسیبووم كه به گیتاره بێ ته‌له‌كه‌ی ململانێی ده‌كرد، ده‌نگیم به‌ده‌نگی وه‌ك ماریسن چواندبوو.

گابۆ ده‌ڵێت: (سلیڤانا بابه‌تێكی باشی نووسیوه، جوان نووسراوه، من هیچی لێ ناگۆڕم.) به‌ڵام ڕای له‌گه‌ڵ هه‌ندێ له وه‌سپكردنه‌كانمدا نییه: (زه‌رووره كه

PDF 4 KURD

بڵێم تەلەفزیۆن خراپ بووە، ڕەش و سپیەو پارەیەکمان بۆ چاککردنەوەی نییە؟ زۆر لەو ماڵانەی کە هەر لێرە لە کارتاخینا هەن کە گرفتی ئابووریان هەیە و تەلەفزیۆنەکانیشیان ڕەنگاوڕەنگ نییە، ئەگەر بابەتەکە لە بارەی کوباوە نەبوایە ئەوەت هەر دەنووسی؟)

لەبارەی چاودێری کلتوری لە کوبا وتوێژ دەکەین، بەشێوەیەك کە وەك بڵێی دڵی هێشاوە لەوەی کە گوێیان بە قسەی نەداوە دەڵێت: (چەندین جار قسەم لەگەڵیان کردووە.) دواتر لە شوێنی خۆی هەڵدەستێت و بەرەو لام دێت، ئەو کارەی بۆهیچ کەسێکی تر نەکردووە.

دەگەڕێتەوە لای کورسیەکەی خۆی، تەماشایەکی کورسیەکە دەکەم، منیش وەکو ڕمدیوس جوانەکەم - خەریکم دەفڕم.

گابۆ دەیەوێت لە کۆتایی وۆرکشۆپەکە شتێك بڵێت: (من هەمووتان دەبینم و ترسەکانتان، بێ دەستەڵاتیتان، پرسیارەکانتان دەمخاتەوە بیری ئەو کاتەی کە لە تەمەنی ئێوەدا بووم، گێڕانەوەی ئەزموونم بۆ ئێوە، بووە هۆی ئەوەی کە سەیرێکی خۆشم بکەم، هەرچی بێت پەنجاساڵێکە کە دەستم بە نووسین کردووە و لەوماوەیەدا هەموو ڕۆژێکی تەمەنم نووسیوە، ئەگەر کارەکەی خۆتان خۆش ناوێت، دەست لە کاربکێشنەوە، تەنیا شتێك کە دەتوانێت ئێوە لەناوببات، ئەنجام دانی کارێکە خۆشت ناوێت و حەزی لێ ناکەیت، ئەگەر کارەکەی خۆتان خۆشدەوێت، تەمەن درێژی و کامەرانی ئێوە دابین کراوە.

هەموو لەبەردەمیدا ڕیزبووین. چەند دانەیەك لە کتێبەکانی (سەد ساڵ تەنیایی) (ڕاپۆرتی مەرگێکی ڕاگەیەندراو) (هیچ کەس بۆ سەرهەنگ نامە نانووسێت)، هەمویان دەبێ واژۆ بکرێن، هەموویان واژۆ دەکات و یەك یەك دەداتە دەستمان و

PDF 4 KURD

تەوقەمان لەگەڵ دەكات. روبێن والنسیا دانەیەك لە (پاییزی باوكسالار) وەردەگرێت، حەزدەكەم بزانم گابۆ چی دەنووسێت بۆ ئەوانەی هێندە گەورە و خۆشەویستن و داوا لە والنسیا دەكەم نووسینەكەم نیشان بدات. نووسراوە: (لە باوكسالاری وۆركشۆپەوە)، سزار رۆمیرۆ دەیەوێت گابۆ كتێبێك بۆ كورە تازە لە دایك بوەكەی بنووسێت و واژۆ بكات. گابۆ دەنووسێت: (بۆ رۆدیرگۆ كاتێ كە لە سەرەتای رێگا بووی).

من كتێبێكم نەهێناوە كە واژۆی بكات، لەلای دەرگا چاوەران دەكەم، كە من دەبینێت، بزەیەكم بۆ دەكات، هەر ئەو بزە شەیتانانەی كە رۆژی یەكەم هاتە ژوورەوە لەسەر لێوانی بوو. (تۆ چی سلیڤانا، غەمبار نیت لەوەی كە تەواو بوو؟ (ناتەوێت بگریت؟).

The paris review 141 winte 1996

پەراوێزەكان

1 Silvana Paternostro.

2 Barranqulla.

3 Florentino Ariza.

4 Fermina Daza.

5 Sierva Maria Todos los Angeles.

6 Cesar aromero.

7 Andrea Varela.

8 Ruben Valencia.

PDF 4 KURD

9 Uraba.

10 Wilson Daza.

11 Medellin.

12 Edgar Tellez.

13 Tadeo Martinez.

14 Tierra del Fuego.

15 Guaduas.

16 Gay Talese.

17 Norman Mailer.

18 Truman Capote.

19 Santiago Nasar.

20 Tale of a Shipwreck.

21 El Espectador.

22 Don Guillermo Cano.

23 Gloria Bedoya.

24 Pablo Escobar.

25 Guns and Roses.

26 Lathal Weapon.

27 Ochoa.

28 Aracataca

29 Marina Montoya.

PDF 4 KURD

30 "The Third Resignation.

31 Jorge Elicere Gaitan.

32 zavala

33 El Universal.

34 Cuernavaca.

35 Jaime Abello.

36 Guadalajara.

37 Venceremos

38 Chigorodo.

39 Apartado.

40 Las molas.

41 Bunulo.

42 Palestina.

43 La Vitrola.

44 Pasta in brood.

45 Greenwich Village.ناوچەیەکە لە خۆرئاوای منهنتن کە شوێنی هاتوچۆی نوسەران و شێوەکارانە

46 Van Morrison.

PDF 4 KURD

ودی ئالن

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

هونەری تەنز و وەسوەسەی نووسین

وتووێژ لەگەڵ ودی ئالن

مچیکۆ کاکوتانی[1]

هەروەك ئەوەی کە نیۆیۆرکیەکان دەزانن، ودی ئالن یەکێکە لەو وەڵاتیانەی کە لە هەموو شوێنێك ئامادەیە،- لە یاریگەی ملوسین ئسکویر گاردنز[2] سەرگەرمی تەماشای یاری تیپی نیکزە[3]، دوو شەممە شەوان لە کافتریای مایکل لە کاتی ژەنینی کلارنێتدا. هەندێ جاریش لە خواردنگەی ئیلین[4] لەسەر مێزە هەمیشەییەکەیەتی.

لەگەڵ ئەوەشدا ناتوانی وەك کەسێکی کۆمەڵایەتی باسی بکەیت، لەسەرەتای ئاشناییدا شەرمنە، سەردەمێك زۆر حەزی دەکرد بگەڕێتەوە ناو ڕەحم- ڕەحمی هەرکەسێك- کاری ئەو، لەڕاستیدا هەوڵدانێکە سەرسوڕهێنەر لە چەند بەشدا- ئەدەبیات، شانۆ و سینەما. لە شوێنێك گوتویەتی: (من کرێکارێکی بێ دەستەڵاتم، ئەوکارەی کە بەڕاستی حەز دەکەم بیکەم، هەر کارێکە جگەلەوەی کە پێیەوە خەریکم.)

ودی ئالن کاری خۆی لە زەمینەی تەنز لە هەرزەکاریدا دەستپێکرد، ئەوکاتە

PDF 4 KURD

بۆ دەزگایەکی ڕیکلام نوکتەی دەنووسی، لەساڵی ١٩٥٣ خۆی گوتەنی دوای ساڵێك مانەوە لە زانکۆ، وازی لە خوێندن هێناوە و خەریکی نووسینی نوکتە بووە بۆ کۆمێدییەکان. لە سەرەتای ١٩٦٠، پێگەکەی لە یانەی کۆمێدی گرینیچ ویچ ناوبانگێکی زۆری بۆ بەدیاری هێنا و کەمێك دوای ئەوە بەشداری لە چەند بەرنامەیەکی تەلەفزیۆنی کرد، لە ساڵی ١٩٦٥، کەمێك دوای بەرهەمهێنانی سێ لاپەڕەی کۆمێدی سەرکەوتوو، بۆ یەکەمین جار وەکو ئەکتەر و فیلمنامەنووس لە بەرهەمهێنانی فیلمی (چی نوێ هەیە پشیلە جوانەکە[٥]) بەشداری کرد، (پارەکە هەڵگرەو هەڵێ[٦]) ١٩٦٩ یەکەمین فیلم بوو کە نەك تەنیا فیلمنامەکەی نووسیوە وتێیدا ڕۆڵی گێڕا، بەڵکوکاری دەرهێنانەکەشی بە ئەستۆ گرت، هەرچەندە زۆربەی فیلمە سەرەتاییەکانی ئالن {(ویلایەتی ئازادی باناناس[٧])(خەواڵو [٨])(عەشق و مەرگ[٩])} ڕووبەڕووی پێشوازی ڕەخنەگران بووەوە. لە ساڵی ١٩٧٧ بووکە بە نمایشکردنی (ئانی هال[١٠]) (براوەی خەڵاتی ئۆسکار) بەناونیشانی کەسێکی کاریگەر و زۆرباش لە سینەمای ئەمریکا باسی لێوەکرا. دوای ئەوە پانزە فیلمی دروست کردووە کە دەبێتە هەر ساڵەو فیلمێك، چەندین شانۆنامەشی بۆ برادوی نووسیوە کە سەرکەوتوترینیان، لەو ئاوە مەخۆرەوە[١١]، دووبارە هەوڵبدە سام[١٢]، فیلمیشیان دروست کردووە.

ئالن، سێ کۆمەڵە پارچەی کورتی هەیە کە زۆربەیان سەرەتا لە نیۆیۆرك بڵاوکراونەتەوە: پاکبونەوەی حساب[١٣]، بێ پەڕ[١٤]، زیانی لاوەکی[١٥].

زۆربەی ئەو وتووێژە، کە زۆربەی میچیکۆ کاکوتانی لەسەر مێزی شێو لە خواردنگەی ئیلین ئەنجامی داوە، لە ١٩٥٨ تەواوکراوە، دوای ئەوە، سەرنووسەرانی پاریس ریڤیو لە ڕێگای نامە نووسینەوە، وتووێژی تەلەفۆنی لەگەڵ ئالن چاوپێکەوتنەکەیان تازەکردۆتەوە.

PDF 4 KURD

کاکوتانی

بەڕای ئێوە نیگای تەنزنووس بۆ دونیا کەمێك جیاواز نییە؟

ودی ئالن

بەڵێ، بەڕای من ئەگەر دیدی کۆمێدیت هەبێت، تەواوی ڕوداوەکان بەفیلتەری کۆمێدی دەبینیت، ئەوە شێوازێکی ڕاهاتنە بە کێشەکان لە ماوەیەکی کورتدا، بەڵام کاریگەری نییە بۆ ماوەیەکی درێژ، بۆیە پێویستە بەردەوام نوێ بکرێتەوە. هەربەم هۆیەوە، خەڵك لەبارەی تەنزنووسێکەوە قسەدەکەن کە (بەردەوام ئەمرۆیی بێت) وەکو ئەوەیە بەردەوام مادەی هۆشبەر بگەینیتە سیستەمی عەسەبی خۆت، بۆ ئەوەی کەمتر هەست بە ئازار بکەیت.

کاکوتانی

پێتوانییە ئەم شێوازە زۆر کەم و تاك بێت؟

ودی ئالن

ئەوە یەکێکە لە ڕێگاکانی ڕاهاتن لەگەڵ ژیان، خەڵك وادەزانێت قۆشمەیی زۆر زەحمەتە، بەڵام شتێکی سەرنجڕاکێشە، ئەگەر توانایيت هەبێت، هیچ زەحمەت نییە، وەك ئەوەی کە من بە شێوەکارێکی زۆرباش بڵێم: (من ئەگەر بە درێژایی ڕۆژ قەڵەم وکاغەزم لەدەست بێت، ناتوانم ئەو ئەسپە بنەخشێنم، ئەو کارەم پێ ناکرێت، بەڵام

PDF 4 KURD

ئەوەی تۆ کێشاوتە زۆر جوانە.) ئەویش بیردەکاتەوە دەڵێت: (ئەوە شتێك نییە، من لە چوار ساڵییەوە ئەوە کارمە) کۆمێدیش هەروایە بڕوانە، ئەگەر بتوانیت، شتێکی گرنگ نییە، نەك ئەوەی کە بەرهەمەکە گرنگ نەبێت، بەڵکو کارکردنەکە ئاسانە، هەڵبەتە هەندێ کەس هەر لە خۆیانەوە قۆشمەچین و هەندێك کەسیش وا نین، ئەوە جیاوازی سروشتی مرۆڤەکانە.

کاکوتانی

کام نووسەر لە سەرەتادا هانیان دایت کە حەز لە نووسین بکەیت؟

ودی ئالن

لەبیرمە یەکەمین نووسەر کە لەکاتی خوێندەوەی بەرهەمەکەیدا پێکەنینم هات، ماکس شۆلمان[١٦] بوو. ئەو کاتە تەمەنم پانزە ساڵان بوو، ئێستاش یەك دوو کتێبی کۆنیم هەیە. کتێبی پێشبڕکێی ڕاکردنی کەرەکێ[١٧] بەرای من خۆشترین کتێبی بوو... جۆرە تەنزێکی سادەو ڕۆشن بوو، هەڵبەت دەبێ حەزت لەو جۆرە دارشتنە بێت.

چونکە لەبارەی کۆنە سەربازانێکە کەدوای جەنگی جیهانی دووەم دەگەڕێنەوە بۆ ئەمریکا، بۆ وڵاتی وادەپێدراو، دوای ئەو رابرت بینچلی[١٨] و ئێس. جی. پەرلەمانم دۆزییەوە. دوو دانە لەو نووسەرە زۆر خۆشانەی کە بەراستی مامۆستایانی گەورەبوون. شەوێك پەرلەمانم لە خواردنگەی ئیلین بینی، لەگەڵ مارشال بریکمان[١٩] بووم، گارسۆنێك هاتە سەرمێزی ئێمە و کارتێکی دایە دەستم کە ئەم ڕستەیەی لەپشت نووسرابوو: (خۆشحاڵ دەبم بێیتە لامان و پێکەوە شتێك بخۆینەوە) لەلای خۆمەوە گوتم: (حەتمەن ڕەنگە یەکێکە لە گەشتیارەکان کە هاتۆتە نیۆیۆرك). و کارتەکەم فڕێدا، سەعات ونیوێك دوای ئەوە یەکێك وتی: (دەزانی ئەو کارتە لەلایەن ئێس.جی.پەرلەمانەوە بووە) منیش گەڕام و کارتەکەم لە عەرزەکە دۆزییەوە.

PDF 4 KURD

له‌سه‌ری نووسرابوو: (ئێس.جی. په‌رله‌مان) به په‌له خۆم به‌و گه‌یاند، له‌سه‌ر مێزێك له گۆشه‌یه‌كی خواردنگه دانیشتبوو، چووم بۆ لای، پێشتریش یه‌كتریمان بینیبوو، هه‌ڵسوكه‌وتی له‌گه‌ڵ من هه‌میشه گه‌رم و خۆشه‌ویستانه بوو. له شوێنێك خوێندبومه‌وه كه هه‌ندێ جار بێتاقه‌ت ده‌بێت، به‌ڵام من هه‌رگیز وا نه‌مبینی.

كاكوتانی

له كه‌یه‌وه نووسینت ده‌سپێكرد؟

ودی ئالن

پێش ئه‌وه‌ی كه بتوانم بخوێنمه‌وه! هه‌میشه حه‌زم ده‌كرد بنووسم. به‌رله‌وه، له‌خۆمه‌وه چیرۆكم دروست ده‌كرد، به‌رده‌وام بۆ هاوپۆله‌كانم له‌خۆمه‌وه چیرۆكم بۆ ده‌خوێندنه‌وه. به گشتی لایه‌نگری نووسه‌ره جدییه‌كان بووم تا نووسه‌ره ته‌نزنووسه‌كان، به‌ڵام بینیم كه ده‌توانم ته‌نز بنووسم، له سه‌ره‌تادا كارم رێك لاساییكردنه‌وه‌ی شۆلمان و هه‌ندێ جاریش په‌رله‌مان بوو. له‌ماوه‌ی ئه‌و ساڵه‌ی كه له زانكۆدا سه‌رنه‌كه‌وتم، چه‌ند وتارێكم نووسی كه هه‌موویان ئیقتباسی باش یان خراپ بوون له شۆلمان، ئاگام له توانای خۆم هه‌ر نه‌بوو.

كاكوتانی

چۆن ده‌نگی تایبه‌تی خۆتان دۆزییه‌وه؟ ده‌نگه‌كه‌ت كه‌م كه‌م دروست بوو؟

ودی ئالن

نه‌خێر، زۆر به‌رێكه‌وت بوو، وتار نووسینم به گشتی وازهێنابوو، بۆ ته‌له‌فزیۆن بابه‌تم ده‌نووسی، ده‌مه‌ویست شانۆگه‌ری بنووسم، له هه‌مان كاتدا له كافتریایه‌ك به‌رنامه‌ی كۆمێدیم هه‌بوو، رۆژێك گۆڤاری (پله‌ی بۆی) داوایان لێكردم بابه‌تێكیان بۆ بنووسم، چونكه كومێدی بووم، كه‌م كه‌م كاره‌كه‌م ره‌واجی په‌یدا ده‌كرد، منیش بابه‌تێكم له باره‌ی شه‌تره‌نجه‌وه نووسی، ئه‌وكاته له‌گه‌ڵ لوییز ل ٢٠ ـی زه‌ماوه‌ندمان

PDF 4 KURD

کردبوو، ئەو بابەتەکەی خوێندەوە و گوتی: (وای، بەڕای من ئەوە زۆر زۆر باشە، هەر بینێرە بۆ نیۆیۆرکەر.) نیۆیۆرکەر بۆ منیش، وەکو هاونەوەکانم، زەمینەیەکی پیرۆز بوو، بەهەرحاڵ وەکو گاڵتەیەك بابەتەکەم بۆناردن، سەیرم پێهات کە تەلەفۆنیان بۆ کردم و گوتیان، ئەگەر بابەتەکە کەمێك بگۆڕم چاپی دەکەن. منیش چووم و بابەتەکەم چاککرد و ئەوانیش چاپیان کرد. ئەو مەسەلە متمانە بەخۆبوونی منی زۆر بەهێزتر کرد، بەخۆمم گوت: (باشە، چۆنە کە بابەتێکی تریشیان بۆ بنووسم؟) شێوازی دووەمین یان سێیەمین بابەت کە بۆ نیۆیۆرکەرم نارد، زۆر پەرلەمانانە بوو. ئەوانیش چاپیان کرد، بەڵام تێڕوانینەکانیان نیشانی دەدا کە بابەتەکە زۆر لاسایی کەرەوەیە، منیش قەبوڵم کرد. هەربۆیە هەرکات کە بابەتی ترم بۆیان دەنارد، من و ئەوانیش خۆمان لەلاسایی کردنەوە دەپاراست. هەربەم شێوەیە ڕۆژ لە دوای ڕۆژ لە پارلەمان دورکەوتمەوە. هەڵبەتە کە بابەتەکانی پەرلەمان لە جۆری خۆیدا زۆر ئاڵۆز بوون، جۆرە تەنزێکی زۆر دەوڵەمەند بوو. هەرچەند ئەزمونم فرەتر بوو هەوڵمدا سادەتر کاربکەم.

کاکوتانی

ئەو گۆڕانکاریە وەکو ئەو شتە بوو کە لە فیلمەکاندا بەدوای ئەوەوە بویت؟

ودی ئالن

پێموانییە لەو بچێت، لە ئەزمونەکانم گەیشتمە ئەو ئەنجامەی کە نووسین بۆ ڕاگەیاندە جیاوازەکان زۆر جیاوازە، نووسین بۆ شانۆگەری زۆر جیاوازە لە نووسین بۆ فیلم، هەر دوو ئەوانە جیاوازن لەگەڵ نووسینی پەخشان، پێموایە نووسینی پەخشان لە هەموویان زەحمەتتر بێت چونکە ئەو شتەی کە لە کۆتاییدا بەدەست دێت، بەرهەمی کۆتاییە، ناتوانیت بیگۆڕیت. لە شانۆگەریدا، ئەنجامی کار لەگەڵ

PDF 4 KURD

بەرهەمی کۆتایی زۆر لە یەکتر دوورن، شانۆنامە کەرەستەیەکە کە ئەکتەرەکان و دەرهێنەر بە یارمەتی ئەو، کەسایەتیەکان دروست دەکەن، لەبارەی فیلم، من تەنیا بە پەلە چەند یاداشتێك بۆ دیمەنێکی فیلم دەنووسم، هەر پێویست نییە هیچی تر بنووسیت هەر ئەو چەند یاداشتە کە نووسراوە بەسیەتی، ئەو یاداشتانە بە لەبەرچاوگرتنی ئەکتەران و کامیرا نووسراوە. فیلمنامە لە ڕاستیدا بۆ گواستنەوەی ڕۆڵەکان و ڕێکخستنی بودجە گرنگە، بەڵام بەرهەمی کۆتایی لەیەکچونێکی وای نییە لەگەڵ فلیمنامە- لانی کەم لەبارەی منەوە بەم شێوەیەیە.

کاکوتانی

کەواتە بەم شێوەیە، بۆ نموونە زیاتر بەسەر ڕۆماندا زاڵیت؟

ودی ئالن

ئەوە یەکێکە لە خاڵە سەرنجڕاکێشەکانی ڕۆماننووسین، هەر ئەوەی کە مرۆڤ بەسەریدا زاڵە، سەرنجڕاکێشی گەورەتریشی ئەوەیە کاتێ کارەکەت تەواو دەبێ دەتوانی نووسراوەکەت بدڕێنیت و فڕێی بدەیت، بەڵام کاتێ کە فیلم دروست دەکەیت، وانییە، تەنانەت ئەگەر بە دڵیشت نەبێت، دەبێ نمایش بکەیت، ئەوەش بڵێم کە ئەگەر مرۆڤ نووسەر بێت، سەعات و کاتی کاری گونجاوترە، زۆر چێژبەخشترە کە مرۆڤ بەیانی لە خەو هەڵدەستێت، بچێتە ژوورەکەی خۆی، تەنیا بێت و بنووسێت، نەك بەیانی زوو لە خەو هەڵبسێت و ناچار بێت بچێتە سەر وێنەگرتن و فیلم دروستکردن، فیلمسازی زۆر زەحمەتترە، کارێکی فیزیکییە، دەبێ بە گوێرەی بەرنامەو لە کاتی خۆی لە شوێنی دیاریکراو بیت، بەخەڵکی تریشەوە بەستراویتەوە، دەزانم کە نورمن میلر[٢١] گوتویەتی کە ئەگەر کارەکەم ئەمڕۆ دەستپێکردبایە، زۆرتر ئەگەری ئەوە هەبوو فیلم دروست بکات تا ڕۆمان

PDF 4 KURD

بنووسێت. بەڕای من دروستکردنی فیلم کاری گەنجەکانە، بە گشتی توانایەکی باشی دەوێت. پێموانییە دوای قۆناغێکی دیاریکراو ئیدی حەزبکەم کارێکی وا سەخت و زەحمەت ئەنجام بدەم، مەبەستم ئەوەیە کە حەزناکەم ناچار بم تەواوی ژیانم سەعات شەشی بەیانی هەڵستم و سەعات حەفت لە ماڵ دەربچم تابتوانم لە شەقامێکی سەهۆڵبەندان یان لە دەشتێکی بێزارکەر وێنە بگرم. ئەو کارە هەر چێژی تێدا نییە، دانیشتن لە گۆشە و کەناری ماڵ و مانەوە لە ماڵ چێژی هەیە. تنسی و یلیامز گوتەنی، مەسەلەی ناخۆش لەبارەی شانۆنامە ئەوەیە کە دەبێ ئەو بەرهەم بێنیت، ناکرێت بینووسیت و بیخەیتە ناو چەکمەجەکە. هۆیەکەشی ئەوەیە کاتێ کە نووسینی شانۆنامە یان فیلمنامە تەواو دەکەیت، ئیتر زیاتر ڕۆیشتویت و دەتەوێت کە بەرەو پێشتر بڕۆیت. لەبارەی کتێب، ئەوکارە دەکرێت، لە ئەنجامدا، وەك بڵێی هەمیشە بەلای ڕۆماننووسیدا دەشکێتەوە. ئەو کارە زۆر دڵگیرە. مرۆڤ (کولیت[٢٢])ی بیر دێتەوە کە لە پاریس لە ئاپارتمانەکەی دانیشتوە و لە پەنجەرەوە تەماشای دەرەوە دەکات و دەنووسێت. ئەو جۆرە ژیانە زۆر وەسوەسەی هەیە، کاتێ کە فیلمی (عەشق و مەرگ) م لە پاریس دروست دەکرد، سکێچی ڕۆمانێکم نووسی، ئێستا لە ماڵەوەیە، هەمووی دەستنووسەو لە چەکمجەکەدا کەوتووە. چەندین ساڵە کە هەر لەوێیە، ئەوەم هێشتۆتەوە بۆ ئەوکاتەی ئیتر توانام نییەکە فیلم دروست بکەم، تا ئەوکاتەی دەتوانم بەیانی زوو هەڵبستم و بچمە سەر وێنەگرتن و کاری فیلم، حەزناکەم تەواوی بکەم، چاوەڕوانی نووسینی ڕۆمان شتێکی باشە، دەزانم ڕۆژێ لە ڕۆژان یان دەرمدەکەن و پێم دەڵێن (ئیتر ناتوانیت فیلم دروست بکەیت) یان خۆم لەوکارە ماندوو دەبم، هیوادارم ئەو ڕۆمانەی کە نووسیومە ڕۆمانێکی باش بێت، هەڵبەتە شتێکی وا گرنگیش نییە، بەڵام بە هەرحاڵ ڕۆمانێکە، چیرۆکێکە

PDF 4 KURD

ته‌نیا ده‌توانرێت به‌و شێوه‌یه بگێردرێته‌وه.

چه‌ندین جار هاتومه‌ته سه‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌و بیرۆكه‌یه بكه‌مه شانۆنامه یان فیلمنامه، به‌ڵام سه‌یره، وا ده‌رناچێت. به‌هه‌رحاڵ ئه‌گه‌ر به‌كه‌ڵك بێت، له‌قاڵبی ڕۆماندایه له زه‌مینه‌ی دارشتندا ڕووده‌دات.

كاكوتانی

چۆن بوو ئه‌و ڕۆمانه‌ت نووسی؟ له‌مێژ بوو كه له بیری نووسینیدا بویت؟

ودی ئالن

ڕاستیه‌كه‌ی نا، له‌لاپه‌ڕه‌ی یه‌كه‌مه‌وه ده‌ستم پێكرد، ئه‌وه خوویه‌كی كۆنه كه له شانۆوه ماوه‌ته‌وه بۆ نووسین، بیریش ناكه‌مه‌وه كه په‌رده‌ی سێیه‌م پێش په‌رده‌ی یه‌كه‌م بنووسم، یان به‌شێكی په‌رده‌ی دووه‌م له ده‌ره‌وه‌ی ڕێكخستنی كات بنووسم.

ڕووداوه‌كانی دواتر- هه‌ڵسوكه‌وتی كه‌سایه‌تیه‌كان، پێكهاته‌ی ڕۆنانی چیرۆك- زۆر په‌یوه‌سته به‌و جوڵانه‌وه‌ی كه له سه‌ره‌تاوه ده‌ست پێده‌كات. بۆم ناكرێت ئه‌و كاره له ده‌ره‌وه‌ی به‌دوای یه‌كداهاتنی كات ئه‌نجام بده‌م، من له شانۆنامه‌دا عاشقی فۆرمی گێڕانه‌وه‌ی كلاسیكم، له ڕۆمانیشدا هه‌ر به‌م شێوه‌یه، چێژ وه‌رناگرم له‌و ڕۆمانانه‌ی كه چیرۆكێكی ڕوونیان نییه، خوێندنه‌وه‌ی به‌رهه‌مه‌كانی بالزاك یان تۆلستۆی، جگه له هه‌موو لایه‌نه‌كانی تریش، سه‌رگه‌رمییه‌كی زۆر خۆشه، له‌باره‌ی شانۆنامه‌ش هه‌روا، كاتێ كه په‌رده هه‌ڵده‌درێته‌وه و بۆ نموونه ده‌بینم مرۆڤه‌كان له‌ناو سه‌تڵی زبڵن، ڕه‌نگه بیرۆكه‌ی شانۆنامه‌كه‌م پێ باش بێت، به‌ڵام هێنده بۆم گرنگ نییه، من به‌رهه‌مه‌كانی بێكت و زۆر له ئاوانگارده كه‌م گرنگیه‌كان و ژماره‌یه‌كی زۆر له شانۆنامه هاوچه‌رخه‌كانم بینیوه و ده‌توانم بڵێم كه (به‌ڵێ، ئه‌و به‌رهه‌مانه هۆشمه‌ندانه و قووڵه)، به‌ڵام ئه‌گه‌ر ڕاستت ده‌وێت حه‌زم لێیان نییه، به‌ڵام ته‌ماشای به‌رهه‌مه‌كانی چیخۆف

PDF 4 KURD

یان ئویل-کە کەسایەتی پیاو و ژنەکانیان خەریکی ململانێ لەگەڵ قەیرانەکانی مرۆیی و کلاسیکن- حەزم لێیانە. دەزانم کە ئەو قسەیە لەم سەردەمەدا زۆر کۆنە، بەڵام من زۆر حەزم لەو بەرهەمانە نییە کە بۆ نموونە گەمە بە (زمان) دەکەن- لەسەر ریتمەکانی هۆشمەندانەی گوتار- زۆر حەزم لێی نییە، حەزدەکەم قسەی مرۆڤەکان روون بێت و هەندێك جاریش شاعیرانە، مرۆڤ کاتێ (مەرگی فرۆشیار[٢٣]) یان (پاسێك بەناوی هەوەس[٢٤]) دەبینێت، لەگەڵ کەسایەتیەکاندا جۆرە پەیوەندیەك دروست دەکات و حەزدەکات بزانێت دواتر چی روو دەدات، کاتێ کە شانۆنامەی (گلۆپی سەرئاو[٢٥])م بۆ لینیکۆلن سێنتەر[٢٦] دەنووسی، دەمەویست لەبارەی مرۆڤە ئاساییەکان بنووسم لە پێگەی سادەدا، بە گشتی خۆم دزیوەتەوە لەو بابەتانەی کە نووسین ئاڵۆز بێت. سەیرە لەبارەی فیلمەوە ئەو جۆرە هەستەم نییە، لە فیلمدا گۆڕینی کات[٢٧] و جیاکردنەوە زۆرتر بۆم جێگای پەسەندە.

کاکوتانی

بۆ زۆرێك لە نووسەران، دەسپێکردنی پرۆژەیەکی نوێ و دۆزینەوەی بیرۆکەیەك، کە بیانەوێت لەسەری کار بکەن، زۆر زەحمەتە..؟

ودی ئالن

ئەو بیرۆکەی کە ئەوان وازی لێ دێنن، لەوانەیە وەکو ئەوانە بێت کە من هەڵیاندەبژێرم، کاتێ کە لە شەقام دەڕۆم و بیرۆکەیەکم بە مێشکدا دێت، یەکسەر لای خۆم دەینووسم. بەردەوامیش حەزدەکەم شتێکی لێ دروست بکەم، هەرگیز نەوەستاوم، هەڵبەتە ئەوەی کە دەڵێم لە ئاستی تواناکانمە. لە ئاستی خۆم لە زۆریی بیرۆکە تووشی دڵەڕاوکێ دەبم، بۆ نموونە پێنج بیرۆکەم هەیە، حەز دەکەم هەموویان بگەیەنمە قۆناغی پراکتیکی. چەندین هەفتە یان چەندین مانگ خەو

PDF 4 KURD

و ئارامیم نییه له‌وه‌ی کام بیرۆکه یه‌کەم جار ئه‌نجام بده‌م، هه‌ندێ جار ئاره‌زووم ئه‌وه‌یه که‌سێکی تر له جێی من بڕیار بدات، بۆ نموونه خراپ نییه یه‌کێك بڵێت: (یه‌که‌م بیرۆکه‌ی سێیه‌م ئه‌نجام بده)، به‌ڵام هیچ کات هه‌ستم نه‌کردووه ئیتر هیچم له هه‌گبه‌دا نه‌مابێ، خه‌ڵك هه‌میشه لێم ده‌پرسن: (تائێستا بیرت له‌وه کردۆته‌وه که به‌یانییه‌ك له خه‌و هه‌ڵبستی و ئیتر قۆشمه‌چی نه‌بیت؟) بیرۆکه‌یه‌کی وا هیچ کات به مێشکمدا تێناپه‌ڕێت. بیرێکی سه‌یره و واقیعگه‌ریانه‌ش نییه، چونکه من و قۆشمه‌یه‌تی له یه‌کتر جیا نین، یه‌کین. باشترین کات بۆ من کاتێکه که پرۆژه‌یه‌کم ته‌واو کردووه‌و خه‌ریکی بڕیاردانم بۆ پرۆژه‌یه‌کی تری نوێ. هۆیه‌که‌شی ئه‌وه‌یه که له‌و قۆناغه‌دا هێشتا نه‌بۆته ڕاستی، خودی بیرۆکه‌که له زه‌ینی مرۆدا زۆر باشه و مرۆ ئه‌و بیرۆکه‌یه به‌شێوه‌یه‌کی زۆر جوان له خه‌یاڵیدا په‌روه‌رده ده‌کات، به‌ڵام پاشان که ناچار ده‌بیت پیاده‌ی بکه‌یت، وه‌کو ئه‌وه ده‌رناچێت که له خه‌یاڵتاندا بووه، له قۆناغی به‌رهه‌مهێنانه‌دایه که گرفته‌کان دیارده‌که‌ون، واته هه‌ر له‌و شوێنه‌ی که بیر ده‌گۆڕێت بۆ ڕاستی، هه‌ربه‌و شێوه‌یه‌ی که پێشتر گوتم، له دارشتنه‌دا پتر له هه‌موویان خۆم نزیکی وه‌دیهێنانی بیرۆکه‌که‌م ده‌که‌مه‌وه، له‌باره‌ی زۆربه‌ی ئه‌و بابه‌تانه‌ی که نووسیومه هه‌رگیز هه‌ستێکی وا- یان ته‌نانه‌ت هه‌ستێکی نزیك له‌وه‌یشم نه‌بووه، هه‌میشه پێمواببووه بیرۆکه‌ی زۆر ده‌ره‌وشاوه‌م هه‌بووه، له خۆمم ده‌پرسی، له کوێدا هه‌ڵه‌م کردووه، له هه‌مان ڕۆژی یه‌که‌م ڕێگاکه به هه‌ڵه ده‌ڕۆیت. له‌باره‌ی هه‌موو شته‌کان ده‌بێ ڕێك بکه‌وین بۆ نموونه ئه‌گه‌ری ئه‌وه نییه که مارلون براندۆ له فیلمه‌که‌تاندا ببێته ئه‌کته‌ر، ئه‌و هونه‌رمه‌نده‌ی که ده‌ستت ده‌که‌وێت وه‌کو ئه‌و باش نییه، ئه‌و ژووره‌ی که له مێشکدا دروستت کردووه، وه‌کو ئه‌و ژووره نییه که وێنه‌گریه‌که‌ی تێدا ده‌که‌یت، بابه‌ت به‌رده‌وام ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ

PDF 4 KURD

ئامانجە خەیاڵپلاوییەکان، خەونە دوورودرێژەکان، کەللەڕەقی و متمانە بەخۆبوونی زۆر، جوامێریی فراوان لە بەرانبەر ئامێری تایپ، ئەوکاتە لە ناوەڕاستی کارکردن لە فیلمەکەدا کە هەمووی بە هەڵە دەرچووەو دیسان دووبارە وێنەی دەگرمەوە و مۆنتاژی دەکەم و هەوڵ دەدەم بە جۆرێك چاکی بکەمەوە، مەسەلەکە ئیتر تەنیا هەوڵدانە بۆ مانەوە، مرۆ هەر بەوەندەش ڕازیە کە بە سەلامەت دەربچێت، هەموو ئەو ئارەزوو و ئامانجە لەبیرکراوەی سەرەوە- ئەو بیرۆکە و ڕاڤانەی لەبارەی دەقی هونەری بێ کەموکوڕی- و مرۆ تەنیا ململانێ دەکات کە نەبادا خەڵك تووڕە بن لە هۆڵی سینەمادا هۆیها بۆ فیلمەکە لێبدەن، لە زۆر لە فیلمەکانم- وابزانم لە هەموویان- ئەگەر بمتوانیبایە ئەوەی لە مێشکمدایە بیخەمە سەر پەردە، زۆر باشتر دەردەچوو. خۆشبەختانە خەڵك ئاگاداری ئەو فیلمە نەبوون کە لە مێشکمدا هەبوو، هەر بۆیە لە ژێرەوە بۆی دەرچووم.

کاکوتانی

چۆن کاردەکەیت؟ کەرەستەی کارکردنت چییە؟

ودی ئالن

من لەسەر کاغەزی ئاسایی، کاغەزی هوتێل و هەر شتێکی کە لەبەردەستمدا بێت نووسیومە، لەبارەی ئەو جۆرە شتانە گرفتم نییە، لە ژووری هوتێل، لەماڵەکەم، لەگەڵ خەڵکانی تر بم، و لەسەر شقارتەش نووسیومە. لەو لایەنەوە گرفتم نییە- هەر ئەوەندە بەسە کە بتوانم کارەکەم ئەنجام بدەم، هەندێ لە چیرۆکەکان تەنیا لە بەرانبەر ئامێری تایپەکە دانیشتوم، لە سەرەتاوە تا کۆتایی بەیەکجار هەموویم تایپ کردووە. هەندێ لە بابەتەکانی نیۆیۆرکەرم لە ماوەی چل خولەکدا نووسیوە. زۆر بابەتیش هەبوو، کە بۆ نووسینی چەندین هەفتە هەوڵم داوە و خۆم خواردۆتەوە.

PDF 4 KURD

مەسەلەکە زۆر تێکەڵە، بۆ نموونە دە فیلم بێنە بەرچاوی خۆت: یەکێکیان پێشوازی لێنەکرا لەلایەن ڕەخنەگرانەوە (نمایشێکی کۆمێدی سێکسی لە نیوەشەوی هاوین٢٨) بوو. ئەوم لە ماوەیەکی زۆر کورت نووسی، لە ماوەی تەنیا شەش ڕۆژدا تەواو بوو. هەموو شتەکە بە تەواوی، فیلمم دروستکرد و ڕەخنەگران هێندە پێشوازیان لێ نەکرد، لە کاتێکدا کە (ئانی هال) تەواو نەبوو، بەردەوام هەموو شتێکم دەگۆڕی، عەرزەکەی ژووری مۆنتاژ هێندەی خودی فیلمە سینەماییەکە فیلم ڕژابوو- پێنج جار چوومە وێنەگرتن لە نۆژەنەوە، لەلایەکی تر بەپێچەوانەی ئەوەشەوە بۆم دروست بووە، چەند فیلمێکم دروستکردووە کە زۆر ئاسان گەیشتونەتە قۆناغی پراکتیك و ڕووبەڕووی پێشوازی ڕەخنەگرانیش بونەتەوە، فیلمیش هەبوە کە لە کاتی دروستکردنیدا ئارام و قەرارم لێ هەڵگیراوە و سەرکەوتووش نەبووم، هۆیەکەشی تێنەگەیشتم، بەهەرحاڵ، ئەگەر بتوانی ئەو کارە بکەیت، لە ڕاستیدا هێندەش زەحمەت نییە... بە پێچەوانەوەی بۆچوونی ئەو خەڵکانەی کە ناتوانن ئەنجامی بدەن، هێندەش سەخت و زەحمەت نییە.. بۆ نموونە من یەکەمین کارم لە شانزەساڵی دۆزیەوە. نووسەری کۆمێدی دەزگایەکی ڕیکلام بووم لە نیۆیۆرك. هەموو ڕۆژێك دوای قوتابخانە دەچومە ئەوێ و نوکتەم بۆ دەنووسین، ئەوان ئەو نوکتانەیان دەخستنە سەر کریارەکانیان و لە ڕۆژنامەدا چاپیان دەکرد. سواری میترۆ دەبووم، میترۆ زۆر ئاپوورە بوو، منیش کە دەستم بە شیشی سەرەوە گرتبوو قەڵەمێکم دەردێنا و تا دادەبەزیم چل پەنجا نوکتەم دەنووسین... ڕۆژی پەنجا نوکتە بۆ ماوەی چەندین ساڵ پێم دەڵێن: (باوەڕ ناکرێت ڕۆژی پەنجا نوکتە بنووسیت، ئەویش لە ناو میترۆ؟) باوەڕ بکە، هەر زەحمەت نەبوو، بەڵام کاتێ کە خەڵکانێك دەبینم کە دەتوانن ئاواز دابنێن، هیچ تێناگەم کە لە کوێوە دەست پێدەکەن و لە

PDF 4 KURD

کوێوە کۆتایی پێدێنن! بەڵام چونکە هەمیشە دەمتوانی بنووسم، هیچ کات بۆم زەحمەت نەبوو، پێموابێت ئەگەر زیاترم بخوێندبایە، ئەگەر پەروەردەکەم باشتر بوایە، لەوانەیە ئەگەر کەسایەتیەکی ترم هەبوایە، لەوانەبوو ببمە نووسەرێکی گرنگ. لەوانەیە وابوایە، چونکە پێموایە توانام هەیە، بەڵام هیچ کات حەزم لەوکارە نەبوو. لەسەردەمی منداڵی و نەوجەوانیمدا حەزم لە هیچ شتێکی دیدی زانستی نەبوو، دەمتوانی بنووسم، بەڵام حەزم نەدەکرد بخوێنمەوە، تەنیا یاریم دەکرد و تەماشای کێبەرکێ وەرزشییەکانم دەکرد و کتێبی تەنزم دەخوێندەوە، تا ئەو کاتەی گەیشتمە تەمەنی زانکۆ ڕۆمانێکم بەتەواوی نەخوێندبووەوە.

حەزم لەوکارە نەبوو، ڕەنگە ئەگەر پەروەردەیەکی جیاوازم هەبوایە ڕێڕەوێکی ترم دەگرتەبەر. یان ڕەنگە ئەگەر دایك و باوکم و دۆستەکانم و ژینگەم زیاتر حەزیان لە شتێك بوو کە دواتر حەزم لێ بوو، بارودۆخەکەم جیاوازی دەبوو، ڕەنگە ببومایە ڕۆماننووسێکی مەزن، ڕەنگە واش نەبوایە، بەڵام ئیتر زۆر درەنگە بۆ ئەو قسانە ئێستا تەنیا خۆشحاڵم کە نەخۆشی ئارترۆزم نییە.

کاکوتانی

یەکێك لەو نوکتانەی کە لەناو میترۆ نووسیوتە لەبیرتانە؟

ودی ئالن

ئەو چرت و پرتانەی ئەو کاتە دەمنووسین وەکو ئەمە بوون: (تەنیشتم لە قوتابخانە کوڕی قوماربازێك بوو،- هیچ کات نمرەکانی نەدەبردەوە ماڵەوە- دەیهێشتەوە- بمێنێتەوە سەر تاقیکردنەوەی پاشتر.) ئێستا تێدەگەیت بۆ نووسینی پەنجا نوکتە لە کاتی قەرەباڵغی میترۆ کارێکی زەحمەت نەبوو.

PDF 4 KURD

کاکوتانی

باشه، به‌ڵام گوتت ڕۆمانێکت نووسیوه ....

ودی ئالن

دڵنیا نیم پشتیوانی و شعوری پێویستم هه‌بێت بۆ نووسینی ڕۆمان، ئه‌و کتێبه‌ی که ماوه‌یه‌ك کارم له‌سه‌ری کردووه، یان بیرۆکه‌کانیم پیاده کردووه، کتێبێکی خۆشه، به‌ڵام جیدی، تا بزانم چی ده‌بێت. ڕاستیه‌که‌ی من زۆر خوێنده‌واریم که‌مه، زۆربه‌ی خۆم فێری بووم، بارودۆخێکی دژواره، چونکه که‌سێك که خۆی فێر بووبێت هه‌ندێك زه‌مینه ناناسێت، به‌ڵام بۆشایی گه‌وره‌ش له زانینه‌کانیدا هه‌یه که جێگای سه‌رسورمانه، هۆیه‌که‌شی نه‌بوونی خوێندنی ڕێکخراو ڕێکوپێکه، هه‌ندێ جار خه‌ڵك فیلمنامه یان وتار و ته‌نانه‌ت یه‌ك لاپه‌ڕه نوکته‌م بۆ ده‌نێرن و ده‌پرسن: (ئه‌وه به‌که‌ڵك دێت؟ کورته چیرۆکه؟ بیرۆکه‌ی کۆمێدیه؟) به‌هیچ شێوه‌یه‌ك نازانێت که ئه‌وه یان نا. منیش له‌باره‌ی جیهانی دارشتنه‌وه تاراده‌یه‌ك هه‌مان هه‌ستم هه‌یه، کاتێ که بابه‌تێکم بۆ نیۆیۆرکه‌ر ده‌برد، نه‌مده‌زانی چییه، له‌وانه‌بوو هه‌ڵوێستی ئه‌وانه ئه‌وه‌بێت که (ئه‌وه به که‌ڵك نایه‌ت، تۆ چه‌ندین وشه‌ت به‌دوای یه‌کدا ڕیزکردووه، به‌ڵام ئه‌و بابه‌ته له ڕاستیدا هیچ شتێك نییه). له‌وانه‌ش بوو بڵێن: (گه‌نج، ئه‌و بابه‌ته به‌ڕاستی باشه.) دادوه‌ری ئه‌وانم به خۆشحاڵیه‌وه وه‌رده‌گرت.

ئه‌گه‌ر له‌و سه‌ره‌تایه‌دا که بابه‌تم بۆیان ده‌برد و ئه‌و قسه‌یان بکردبایه: (به‌داخه‌وه، ئه‌و بابه‌ته به‌که‌ڵکی هیچ نایه‌ت). دیسان قه‌بوڵم ده‌کرد ده‌م گوت: (به‌ڕاستی؟ باشه گرفتێك نییه) بابه‌ته‌که‌م فڕێ ده‌دا و بۆشم گرنگ نه‌بوو. له‌باره‌ی یه‌ك دوو بابه‌تی که له ماوه‌ی ئه‌و ساڵه‌نه‌دا ڕه‌تیان کرد، به‌ڕاستی ڕه‌فتاریان زۆر به‌ڕێزانه بوو، به‌رده‌وام ده‌یانگوت: (بزانه، له‌وانه‌یه بابه‌تێکی تر که جیاواز بێت له‌وه چاپی

PDF 4 KURD

بکەین) یان شتێکی بەڕێزانەی وەك ئەوە. هەستی من هەمیشە ئەوەبوو کە (کوڕە فرێیدەن هەر بۆم گرنگ نییە).

لەو لایەنەوە، نووسین هیچ کات بۆ من کارێکی هەستیار یا پیرۆز نەبووە، پێموابوو ئەگەر ئەو ڕۆمانەم تەواو بکردبایە، هەر ئەوەبوو، ئەگەر ئەوانەی کە هەڵیاندەسەنگاند و دەیانگوت: (بەڕای ئێمە بەکەڵك نایەت) هیچ بیرم لەوە نەدەکردەوە کە بڵێم: (ئێوە گەوجن) من تەنیا وەکو پێویست نازانم. توانای نووسەرێکی وەکو جیمس جۆیسم نییە کە هەمووشتێکی خوێندبووەوە، لە ڕەخنەگرەکانی زیاتری دەزانی، من تەنیا لەیەك دوو زەمینەدا هەست بە ئاسایش دەکەم کە تێیدا دادوەری من باشترە لە دادوەری هەموو خەڵك یان زۆربەیان. یەکێکیان هەر ئەو زەمینەی تەنزەیە کاتێ کە مەسەلەی بابەتی پێکەنینە، باوەڕم بەخۆم هەیە، جا کەرەستەی دەربڕینەکەی هەرچی بێت، لەبارەی مۆسیقای جازی (نیواورلیان)یش زۆرشت دەزانم، هەرچەندە ژەنیارێکی خراپم، خراپ، بەڵام خاوەن بەڵێن و بە دەربەستم.

کاکوتانی

ئەی چۆن بوو کە کارتان بە نووسینی تەنز دەسپێکرد؟

ودی ئالن

کاتێ کە گەنج بووم، هەمیشە چێژم لەکاری تەنزنووسەکان وەردەگرت، بەڵام کاتێ کە خوێندنەوەی جدیترم دەسپێکرد، بەرهەمی نووسەرە جدیەکانم زیاتر پێخۆش بوو، ئەو کاتە بوو کە تۆزێك حەزم بۆ تەنز کەمتر بووەوە، هەر چەندە تێگەیشتم کە دەتوانم تەنز بنووسم، ئەم ڕۆژانە ئیتر زۆر حەزم لە تەنز نییە، ئەگەر بڕیار بێت لیستی پانزە فیلم بنووسم کە حەزم لێیانە، ڕەنگە فیلمی کۆمیدی تێدا

PDF 4 KURD

نه‌بێت، هه‌ڵبه‌ته که هه‌ندێ فیلمی کۆمێدی زۆر خۆشن، به‌ڕای من (ڕۆشناییه‌کانی شار٢٩) زۆر باشه، هه‌روه‌ها هه‌ندێ له فیلمه‌کانی باستر کیتون، زۆر له فیلمه‌کانی برایانی مارکس، به‌ڵام ئه‌و فیلمانه جۆرێکی جیاوازن له ته‌نز.

ته‌نزی ئه‌کته‌ره‌کان له فیلمدا زیاتر له ژێر کاریگه‌ری ڕابردووی ئه‌وانه. له‌وانه‌یه ئه‌و فیلمانه لاواز یان بێتام بن، به‌ڵام ئه‌کته‌ره کۆمێدیه‌کانیان زۆر زیره‌ك بوون. من فیلمه‌کانی کیتۆنم خۆشتر ده‌وێن تا که‌سایه‌تی کیتۆن خۆی، به گشتی زیاتر چێژ له ڕۆڵی چاپلین و برایانی مارکس وه‌رده‌گرم تا فیلمه‌کانیان، به‌ڵام من بینه‌رێکی بێ ده‌رده‌سه‌رم، ئاسان ده‌که‌ومه پێکه‌نین.

کاکوتانی

فیلمی (گه‌وره‌کردنی منداڵ[٣٠] چۆن؟

ودی ئالن

هیچ کات حه‌زم لێی نه‌بووه، به‌ڕای من پێکه‌نیناوی نییه.

کاکوتانی

به‌ڕاستی؟

ودی ئالن

به‌ڵێ، (له دایك بووی دوێنێ[٣١])م پێ خۆشه، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی که شانۆنامه‌یه و کردوویانه‌ته فیلم. (فرۆشگای سه‌ر کۆڵێن[٣٢]) و (ده‌رده‌سه‌ر له به‌هه‌شت[٣٣])یش هه‌ردووکیان زۆر خۆشن، یه‌کێك له باشترین فیلمی کۆمیدی به قسه (شێخی سپی[٣٤])یه، به‌رهه‌می (فلینی).

کاکوتانی

بۆ فیلمی شاد یان کۆمێدی له لیستی ده فیلمی تۆ جێگای نییه؟

PDF 4 KURD

ودی ئالن

هیچ هۆیەکی نییە، تەنیا سەلیقە نەبێت، لەوانەیە کەسێکی تر دە فیلمی کۆمێدی بخاتە لیستەکەیەوە، تەنیا مەسەلەکە ئەوەیە کە من چێژ لە فیلمی جدیتر وەردەگرم، کاتێ کە کاتی فیلم بینینم هەبێت، دەچم (وەلاتیی کین[٣٥]) (دزی پایسکل[٣٦]) (ئارەزووی گەورە[٣٧]) (مۆری حەوتەم[٣٨]) و ئەو جۆرە فیلمانە دەبینم.

کاکوتانی

کاتێ بۆ چەندەمین جار تەماشای فیلمە کلاسیکیە گەورەکان دەکەیت، بۆ ئەوەیە کە بزانیت چۆن دروست کراون، یان بەهۆی کاریگەری عاتفی ئەوانە؟

ودی ئالن

بە گشتی لەبەر چێژەکەی دەچم، هەموو ئەو کەسانەی کە لەسەر فیلمی من کاردەکەن هەموو مەسەلە هونەرییەکان دەزانن، منیش ئەوە نازانم، هێشتاش ئاگام لە سێبەری مایکرۆفۆن نییە، یان برینێك کە باش دەرنەچووە و لەو جۆرە شتانە، لە رادەبەدەر چومەتە ناو فیلمەکەوە.

کاکوتانی

کێ لە هەمووکەس زیاتر کاریگەری هەبووە بەسەر کارە سینەماییەکانی تۆوە؟

ودی ئالن

پێموایە زۆرترین کاریگەری بۆ سەر من بریگمان و برایانی مارکس بوون، لەگەڵ ئەوەشدا بە هیچ شێوەیەك لە دزینی بەرهەمەکانی ستریندبرگ، چیخۆف، پەرلەمان، ماس هارت[٣٩]، جیمی کانون[٤٠]، فلینی، ونووسەرانی بەرنامەکانی باب هۆپ هەست بە گوناه ناکەم.

کاکوتانی

لە منداڵیش قۆشمەچی بوویت؟

PDF 4 KURD

ودی ئالن

بەڵێ منداڵێکی بەتام بووم، خەڵك بەردەوام ئەو مەسەلەیە دەگەڕێننەوە بۆ پەروەردە یەهودییەکەم، ئەوە ئەفسانەیەکە، زۆر لە کۆمێدیە مەزنەکان یەهودی نەبوون: دەبلیو.سی.فیلدز[٤١]، جاناتان وینترز[٤٢]، باب هۆپ، باستر کینون و... من هیچ کات پەیوەندیم لە نێوان تەنز و نەتەوە و مەزهەب و ئایین نەبینیوە.

کاکوتانی

داوایان لە تۆ کردووە کە لە ئاهەنگەکانی قوتابخانە بەرنامەت هەبێت؟

ودی ئالن

زۆر بەرنامەم نەبوو، بەڵام لە پۆل، لە نێوان هاوڕێیان و مامۆستایان، منداڵێکی خۆش بووم.

کاکوتانی

واتە تەنزی تۆ بە شێوەیەك نەبوو کە بەرپرسان تورە بکات؟

ودی ئالن

بەڵێ، هەندێ جار وابوو، زۆرجار دایکمیان بانگ دەکرد بۆ قوتابخانە، چونکە من لە پۆلدا بەدەنگی بەرز هەندێ شتم دەگوت، و پلارم دەپەراند، بەشێوەیەك دارشتنم دەنووسی کە بەرای ئەوان نیشانەی زەوق خراپی من بوو یان ئەوەی لە رادەبەدەر بێ ئەدەبانە بوو، چەندین جار دایکمیان بانگ کردە قوتابخانە.

کاکوتانی

بەرای خۆتان چۆن بوو کە لە منداڵیەوە دەستتان بەنووسین کرد؟

ودی ئالن

پێموایە تەنیا بۆ چێژەکەی بوو، بۆ نموونە هەر ئێستا کە لەگەڵ گروپە مۆسیقاکەم

PDF 4 KURD

خەریکی ژەنینم، ژەنینی مۆسیقا چێژم پێ دەبەخشێت، پێموابێ ئەگەر لە سەردەمی پێش سینەما ژیابام، حەتمەن دەبومە نووسەر، من بەرنامەی (ئالفیرد کازین[٤٣])م لە تەلەفزیۆن بینی. ئەو رۆمانی لە بەرانبەر فیلم ستایش دەکرد، بەڵام من لەگەڵ بیروڕای ئەودا نەبووم، ئەوانە لەگەڵ یەکتردا بەراورد ناکرێن، ئەو بۆ وشەی چاپکراو لەرادەبەدەر ڕێزی هەبوو، فیلمی چاك باشترە لە کتێبی خراپ، کاتێ کە فیلم و کتێب هەردووك زۆر باش بن، هەر کامێکیان بەهای تایبەتی خۆیانیان هەیە.

کاکوتانی

پێتوایە چێژی نووسین بە هۆی هەستکردن بەو دەستەڵاتە بێت کە هونەر دروستی دەکات؟

ودی ئالن

زۆر زۆر باشە ئەگەر بتوانیت جیهانی خۆت، هەر کاتێك کە بتەوێت دروستی بکەیت، نووسین زۆر چێژ بەخشە، زۆر وەسوەسەکەرە و زۆریش چارەسەرە، کاتێ کە دەنووسم کات زۆر زوو ڕادەبورێت، بەراستیش زوو ڕادەبورێت، من زۆر لە بیری بابەتەکەم و کات بەپەلە دەڕوات. هەستێکی خۆشە چۆن دەکرێت، چۆن دەبێت خراپ بێت؟ ئەو کارە کۆبونەوەیە لەگەڵ کەسایەتیەکانی چیرۆك، مرۆڤ بە شێوەی خۆی لە جیهان ڕادەکات و هیچ گرفتێکیش نییە، جا بۆ گرفتی هەبێت؟

کاکوتانی

ئێستا حەز دەکەیت تەنیا بیت لە کاری نووسیندا، ئەگەر ناچار بیت واز لە دروستکردنی فیلم بێنی، غەریبی لایەنی دەستەیی ئەو کارە دەکەیت؟

ودی ئالن

یەکێك لە شتە خۆش و فریودەرەکانی کارکردن لەگەڵ خەڵکانی تر، ئەوەیە

PDF 4 KURD

مرۆڤ لە نووسین دووردەکاتەوە، ئیتر هێندەش تەنیا نیت، بەڵام من حەز دەکەم لە ماڵەوە بمێنمەوە و بنووسم، بەردەوام بیردەکەمەوە ئەگەر سبەینێ پێم بڵێن کە ئیتر ناتوانم فیلم دروست بکەم و ئیتر پارەم ناخەنە بەردەست، بەخۆشحاڵیەوە شانۆنامە دەنووسم، ئەگەر شانۆنامەکانیشم نەبن بە شانۆگەری و پێشکەش نەکرێن، زۆر بە خۆشحاڵیەوە تەنیا پەخشان دەنووسم، ئەگەر بەرهەمەکانم چاپ نەکەن، زۆر بە خۆشحاڵیەوە دەینووسم و هەڵیدەگرم بۆ نەوەی داهاتوو، ئەگەر بەهای هەبێت دەمێنێتەوە، ئەگەر بەهاشی نەبێت، ئەوە باشتر کە نەمێنێت. ئەوە یەکێکە لە باشییەکانی نووسین یان هەر هونەرێکی تر، بابەتێك بەکەڵك بێت دەمێنێتەوە، هیچ کام لە بارودۆخەکانی هاوسەردەمی نووسین - سەرکەوتنی یان ڕەتکردنەوەی لەلایەن ڕەخنەگران- لە ڕاستیدا گرنگی نییە.

لە کۆتاییدا هەر بابەتێك بە هۆی بەهای خۆیەوە یان دەمێنێتەوە یان نامێنێتەوە. نامەوێت بڵێم کە نەمری لە ڕێگای هونەرەوە شتێکی گرنگە، ترۆفۆ مرد و هەمووومان پێمان ناخۆش بوو، ڕێزی زۆر شایستەی لێگیراو فیلمە بێهاوتاکانی مانەوە، بەڵام سودێکی بۆ ترۆفۆ نییە، مرۆڤ دڵی خۆی دەداتەوە کەدەڵێت (بەرهەمەکانم دەمێننەوە) هەر ئەوەی کە چەندین جار گوتومە، من پێم باشترە لە ئاپارتمانەکەی خۆم بژیم تا لە دڵ و دەروونی خەڵکدا.

کاکوتانی

لەگەڵ ئەوەشدا، هەندێك لە هونەرمەندان هێندە جەخت دەکەنەوە لەسەر بەرهەمەکانیان و خوڵقاندنی شتێك کە بمێنێتەوە، بابەتی هونەری بە باشتر دەزانن لە هەر شتێکی تر.

PDF 4 KURD

ودی ئالن

من لەوە بێزارم هونەر بکرێتە دین، هەستی من بە پێچەوانەی ئەوەیە. کاتێ کە ڕێز زیاتر لە بەرهەمە هونەرییەکان دەنێیت تا مرۆڤەکان، مرۆڤایەتی خۆت لەدەست دەدەیت، ئەو هەستە کەم تا زۆر هەیە کە هونەرمەند هەندێك باشی هەیە و هەرشتێك ئاساییە بەمەرجێك لە خزمەتی هونەردا بێت، لە فیلمی (کەشوهەواکانی ناوخۆ[٤٤]) هەوڵمداوە ئەو مەسەلەیە نیشان بدەم، هەمیشە لە ڕادەبەدەر گرنگی دەدرێت بە هونەرمەند، ئەوە کارێکی ڕاست نییە و زاڵمانەیە، هونەرمەند بوون بەهرەیەکە، بەڵام بە ڕێکەوتە- وەکو دەنگخۆشی یان چەپە بوون، توانای داهێنان جۆرێك باش ڕێککەوتنە، بە ڕێکەوت لەناو کۆمەڵدا بەهایەکی زۆرتری هەیە، بەڵام هێندەی جوامێریی خاسیەتێکی شەریف نییە، بەڕای من قسەی خۆپەرستانەی فیرعەونانە لەبارەی هونەرمەندێك کە خۆی دەخاتە ترسەوە پێکەنیناوی و بێ تامە- خۆختستنە ترسی هونەرمەند، وەکو خۆختستنە ترسە لە پیشەی شانۆدا، شایانی پێکەنینە، وەکو ئەکتەرزانی لە دەرەوەی کلێشە[٤٥]، بەڕاستی، ترسێکی سەیرە! ترس ئەوەیە کە گیان لە ترسدا بێت، ئەو کەسانەی کە بەرانبەر نازییەکان خۆیان خستە ترسەوە یان ئەو گروپەی شاعیرانی ڕووس کە بەرانبەر حکومەت وەستان، ئەوانە بوون کە جەسارەتیان هەبوو، ئەوان بەڕاستی وەکو دەستکەوت دەژمێردران، هونەرمەند بوونیش دەستکەوتێکە، بەڵام دەبێ ئەویش لە شوێنی خۆیدا لە بەرچاوبگیرێت، من هەوڵ نادەم لە ڕادەبەدەر بەهای هونەر بێنمە خوارەوە، بەڕای من هونەر بەهادارە، بەڵام پێموایە لە ڕادەبەدەر بەهایان پێداوە، هونەر بەهادارە، بەڵام بەهادارتر نییە لە مامۆستا بوونێکی باش، یان پزیشك بوونێکی باش، گرفت لێرەیە کە داهێنەربوون چێژی هەیە، ئەو کەسانەی کە لە بەشی بازرگانی فیلم کاردەکەن بەردەوام دەڵێن:

PDF 4 KURD

(حه‌زده‌که‌م به‌رهه‌مهێنه‌ر بم، به‌ڵام به‌رهه‌مهێنه‌رێکی باش)، له‌بیرمه کچێکی هاوپۆلم ده‌یگوت: (به‌ڵێ من زه‌ماوه‌ندم له‌گه‌ڵ فلانکه‌س کردووه، بۆریچییه، به‌ڵام زۆر داهێنه‌ره) ئه‌و تایبه‌تمه‌ندییه بۆ مرۆڤه‌کان زۆر گرنگی هه‌یه، وه‌ك بڵێی ئه‌گه‌ر ئه‌وکه‌سه داهێنه‌ر نه‌بوایه شتێکی که‌م بوو.

کاکوتانی

له‌کاتی نووسین بیر له خوێنه‌ره‌کانیشت ده‌که‌یته‌وه؟ بۆ نموونه ئاپدایك گوتویه‌تی بیر له گه‌نجێك ده‌کاته‌وه که له شارێکی بچووکدا یه‌کێك له کتێبه‌کانی ئه‌و له‌سه‌ر ڕه‌فه‌ی کتێبخانه‌یه‌ك ده‌دۆزێته‌وه.

وودی ئالن

هه‌میشه، له هه‌ر کات و ساتێکدا، هه‌وڵ ده‌ده‌م ئامانجم تا ده‌کرێت باشتر بێت، و خوێنه‌ره‌کانم هه‌موو خه‌ڵك نه‌بێت، چونکه ده‌زانم کارێکی ئاوا به من ناکرێت و له توانای مندا نییه، به‌ڵام هه‌میشه هه‌وڵ ده‌ده‌م تواناکانم زیاد بکه‌م، کاتێ که فیلمێك ته‌واو ده‌که‌م، حه‌ز ده‌که‌م هه‌ست بکه‌م که به‌سالاچوه، ئه‌ندێشمه‌نده‌کان چ لایه‌نگری زانست و چ فه‌یله‌سوف ده‌توانن بچن ببینن، کاتێ دێنه ده‌ره‌وه، هه‌ست نه‌که‌ن کاتیان به‌فیڕۆ داوه نه‌ڵێن: (خوایه ئه‌وه چ شتێکی قۆربوو؟) ئه‌گه‌ر من ده‌چووم و فیلمی (ڕامبو) ببینم، دوای چه‌ند خوله‌کێك له هۆڵی سینه‌ما ده‌هاتمه ده‌ره‌وه. ژماره‌ی بینه‌ران بۆم گرنگ نییه، هه‌رچی زۆرتر بێت باشتر، به‌ڵام ئه‌وه مانای ئه‌وه نییه که من بۆ فریودانی ئه‌وان ئه‌ندێشه‌کانم بگۆڕم.

کاکوتانی

دروستکردنی فیلم ئاسانترین فۆرمی هونه‌ری نییه بۆ گه‌یشتن به‌و مه‌به‌سته. خه‌ڵکێکی زۆر کاریگه‌رییان هه‌یه و پاره‌یه‌کی زۆری پێویسته.

PDF 4 KURD

ودی ئالن

لە هەندێك شوێنی وەکو سوێد، بەشێك لە خەرجی فیلم حکومەت دابینی دەکات، بەڵام لە وڵاتە یەکگرتووەکان، هەمووشتێك زۆر زۆر گرانە. ئەو کارە وەکو شێوەکاری و نووسین نییە، بۆ دروستکردنی فیلم - تەنانەت فیلمی هەرزان- پێویستە ملیۆنان دۆلار دابین بکەیت، هەربۆیە، ئەو هەستەش هاوڕێیە لەگەڵ دروستکردنی فیلم، کار بەبێ ژمارەی زۆری بینەر بەرەو پێش ناڕوات، هەر لەبەر ئەوەیە، ئەوکارە کەم تا زۆر جۆرێك ململانێیە، بەڵام هەمیشە شانسم هەبووە: هەمیشە ئازادی کارم هەبووە، بەخت یارم بووە، من لە دونیای سینەمادا هەمیشە ژیانێکی وەکو خەونم هەبووە، لە یەکەمین فیلم تا ئێستاش ئازاد کارکردنی من لە تەواوی کاتدا ڕەها و کامڵ بووە، هۆیەکەی لە من مەپرسە، ئەگەر هەر سبەینێ بڕیار بدەم فیلمێکی ڕەش و سپی لەبارەی مەزهەب لە سەدەی شانزەهەم دروست بکەم، دەتوانم ئەو کارە بکەم، هەڵبەتە ئەگەر بڕۆم و بڵێم: (دەمەوێت فیلمێك لەبارەی ناوکەیی دروست بکەم) دەڵێن: (باشە بۆ ئەوکارە ئەوەندەت پێ دەدەین). لە کاتێکدا ئەگەر بڵێم: (دەمەوێت کۆمێدیەکی مەزن دروست بکەم) پارەیەکی پترم دەخەنە بەردەست.

کاکوتانی

چ گۆڕانکارییەکتان لەکاری خۆتاندا لە ماوەی ئەو ساڵانەدا بینیوە؟

ودی ئالن

هەڵبەتە هیوادارم ئەو گۆڕانکارییە بەرەو باشتر بێت، ئەگەر سەیری یەکەمین فیلم بکەیت، دەبینیت زۆر سادە و هەندێ جاریش پێکەنیناوی بوون، ڕەفتارم لەگەڵ چیرۆکەکان مرۆڤانەتر بووە و بەشێکی زۆری تەنز و پێکەنینم کردۆتە قوربانی

PDF 4 KURD

بەهاکانی تر کە خۆم پێموایە شایستەی ئەو قوربانییەن، بەم شێوەیە فیلمەکانی وەکو (گوڵەباغی ئەرخەوانی قاهیرە[٤٦]) یا (منهتن[٤٧]) ئیتر هێندە پێکەنیناوی نییە، بەڵام بەرای من چێژبەخشترن، لانی کەم لەبارەی خۆمەوە وایە، زۆر حەزدەکەم ئەم کارە درێژە پێبدەم، لە هەمان کاتدا فیلمی جدیش دروست بکەم.

کاکوتانی

دەڵێن لە فیلمی (کەشوهەواکانی ناوخۆ)دا ئەگەر کەسێك بە بەشێکی ئەو فیلمە پێکەنیبایە، تۆ ئەو بەشەت دەبڕی، وایە؟

ودی ئالن

نانا، ئەوە ڕاست نییە، سەیرە، بەڵام بەهیچ شێوەیەك ڕاست نییە لەبارەی فیلمەکانی من، هەرگیز هیچ ڕوداوێکی هەژێنەر نەبووە. سەیرکە، ئێمە لە کەشوهەوایەکی جدی و ڕەسمی کاردەکەین و فیلم دروست دەکەین. چ فیلمی کۆمێدی بێت یان دراما، هەندێ کەس لە ڕەخنەگرتن لە (کەشوهەواکانی ناوخۆ)دا دەیانگوت هیچ تەنزێکی تێدا نییە، بەرای من ئەو ڕەخنەیە وانییە، ئەو فیلمە هەر عەیبێکی هەبێت، گرفتی ئەوەی نییە تەنزی تێدا نەبێ، لە (ئاتلو) یا(کەسایەتی[٤٨])یش تەنزێکی وا نییە، ئەگەر من توانیم چەند فیلمنامەیەك یان شانۆنامەیەك بەشێوەی جدی بنووسم، ئەو کارەم پێ باشتربوو تا دروستکردنی پڕ فرۆشترین فیلمی کۆمیدی ساڵ، چونکە ئەو کارە چێژێکی تایبەت بە خۆم دەبەخشێت، هەروەك ئەوەی کە پێم باشترە مۆسیقای جازی نیواورلیان بژەنم تا مۆسیقای مۆزارت. من عاشقی مۆسیقای مۆزارتم، بەڵام حەزم لێیە مۆسیقای جازی نیواورلیان بژەنم، ئەوە تەنیا سەلیقەی منە هەر ئەوەندە.

PDF 4 KURD

کاکوتانی

بەڵام کاتێ کە فیلمنامە دەنووسیت و تەنز دروست دەبێت، بەچێژەوە دەیقۆزێتەوە وانییە؟

ودی ئالن

بەڵێ هەمیشە چێژی هەیە، بە گشتی مەسەلەکە ئەوەیە کە لە فیلمەکاندا چەند ڕوداوێکی چاوەڕوان نەکراو هەیە، ئەو ڕوداوانەش بە گشتی ڕووداوی نێگەتیڤن. نوکتەیەك یان دیمەنێك کە بەڕای خۆتان پێکەنیناویە، بەڵام پێکەنیناوی دەرناچێت، ئەو مەسەلەیە دەبێتە هۆی سەرسوڕمانی تۆ.

کاکوتانی

ناشتوانیت خۆتی لێ بدزیتەوە و ڕزگارت بێت.

ودی ئالن

یان ئەوەی کە ئەوە فڕێ دەدەیت، لەلایەکی تر، زۆر بەکەمی ڕوداوی چاوەڕوان نەکراویی خۆش دێتەپێش، ئەو شتەی تۆ پێتوانەبوو پێکەنیناوی بێت، بینەران دەخاتە پێکەنین، ئەوەش زۆر زۆر باشە.

کاکوتانی

دەتوانی نموونەیەکمان بۆ بڵێی؟

ودی ئالن

چەندین ساڵ لەمەوبەر کە فیلمی (ویلایەتی ئازادی باناناس)م دروست دەکرد، بڕیار بوو لە فیلمەکە بچمە ماڵی دیکتاتۆر، لە وڵاتێکی ئەمریکای لاتین بۆ شێو بۆماڵی دیکتاتۆر بانگهێشت کرابووم، کێکیشم لەگەڵ خۆم بردبوو، کێکێکی ناو قوتو، لە یەکێك لە دوکانە شیرینی فرۆشەکان، خۆم هێندە بیرم لەو مەسەلەیە

PDF 4 KURD

نەدەکردەوە، بەڵام ئەو دیمەنە هەمیشە زۆرتر بینەری دەخستە پێکەنین لە دیمەنەکانی تر، بەوە پێدەکەنین کە کەسایەتیەکە هێندە گێل بووە کێك بباتە میوانییەکی ڕەسمی، ئەو مەسەلەیە بۆ من بابەتێکی لاوەکی بوو بۆ گەیشتن بە بابەتی بەڕاستی پێکەنیناوی، بەڵام بە ڕای بینەران لە هەمووی پێکەنیناوی تر بوو.

کاکوتانی

وادیارە کاتێ هونەرمەندێك جێگیر دەبێت، خەڵك- ڕەخنەگران و لایەنگرانی- چاوەڕوانی ئەوەی لێ دەکەن لە جیاتی ئەوەی بەشێوەی خۆی کامڵ بێت، بەردەوام هەمان کار دووبارە بکاتەوە.

ودی ئالن

هەربۆیە نابێت ئەو شتانە بە جدی وەربگریت کە لە بارەتەوە دەنووسرێت، لە هەموو تەمەنمدا هیچ کات شتێکم نەنووسیوە یان پرۆژەیەکم جێبەجێ نەکردووە ئەوکاتە نەمویستبێت بنووسم یان جێبەجێی بکەم، بەڕاستی دەبێ ئەو شتە لەبیربکەین کە بە (جوڵانەوەی پیشەیی) ناسراوە، ئەو کارەی دەتەوێت ئەنجامی بدەیت، تەنیا بەهۆی تێگەیشتنی خۆت لە ژیان داهێنان بکەیت. ئەگەر کەسێك حەز ناکات بیبینێت، مەسەلەیەك نییە، ئەگەر نا بۆ خۆشحاڵ کردنی خەڵك ئەو کارە دەکەیت. کاتێ (بیرەوەریەکانی کەسێکی سادە[٤٩])م دروست دەکرد، هەموو دەمانزانی زۆر ڕەخنەی لێ دەگیرێت، بەڵام ئەو مەسەلەیە تەنانەت یەك ساتیش تەمبەڵی نەکردین، هیچ کات بیرم نەکردەوە لەوەی ئەو کارە نەکەین باشترە، چونکە خەڵك پێیان ناخۆشە، ئەوە مردنێکی ڕووتە کە ئەو پرۆژەیەی هەتە و حەزدەکەیت ئەنجامی بدەیت، بەڵام ئەنجامی نەدەیت، بۆ نموونە ستریندبەگ لەبەرچاو بگرە- ئەویش یەکێکە لەو کەسانەی کە هەمیشە خۆشمویستوە- دەبینیت لەبارەی هەندێ

PDF 4 KURD

شتەوە ڕووبەڕووی چ هەڵوێستێك دەبووەوە... كار دەگەیشتە توندوتیژی. (ئانی هاڵ)م دروست كرد، زۆركەس پێشنیاریان كرد (ئانی هالی٢) دروست بكەم، یەك ملیۆن ساڵی تر شتێكی ئەوەم بە زەین نەدەگەیشت.

بەرنامەم ئەوەبوو دوای ئەو (كەشوهەواكانی ناوخۆ) دروست بكەم، هەر ئەو كارەشم كرد. پێموانییە بۆ مانەوە ڕێگەیەكی تر هەبێت جگە لەوە، بۆ من ئەوە گرنگ نییە خەڵكی زیاتر ڕاكێشم، بەڵكو ئەوەیە باشترین كار كە بەزەینم دا دێت ئەنجامی بدەم و هیوادارم فیلمێكی باش دەربچێت، خەڵك بێن و ببینن.

ئەو هونەرمەندانەی من عاشقیان بووم، زۆربەیان بینەری زۆریان نەبوو، ئەنجامدانی كار لە هەمووشتێك گرنگترە، دوای ئەوە چی ڕوودەدات؟ تەنیا دوعا دەكەیت كە شانست هەبێت، تەنانەت لە فۆرمێكی هونەری پڕ بینەری وەكو فیلم، زۆربەی خەڵكی ئەمریكا (دزی پایسكیل) یان (ئارەزووی مەزن) یان (كەسایەتی) یان نەبینیوە، زۆربەی خەڵك لە تەواوی تەمەنیان هیچ كام لەو فیلمانە نابینن، زۆربەی لایەنگرانی نەوەی نوێ كە ئەمڕۆ ژمارەشیان زۆر زۆرە، حەزیان لە بونوێل یان بریگمان نییە، ئاشنا نین بەو دەستكەوتەی ئەو فۆرمە هونەرییە، زۆر بەكەمی شتێك تەنیا بەڕێكەوت بە لەبەرچاوگرتنی كات و سات و شانس و بەخت دروست دەبێت، چارلی چاپلین لە سەردەمێكی گونجاودا هاتە ناو سینەما، ئەگەر ئەمڕۆ هاتبایە ڕووبەڕووی گرفتی جۆراوجۆر دەبووەوە.

كاكوتانی

پێتوانییە نووسەرانی جدی، لە هەمان كاتدا كە ئەزموون كۆدەكەنەوە و كامڵ دەبن، بەتایبەت دەكەونە كامڵكردن و بەرفراوانكردنی ئەو پێكهاتانەی پێشتر جێگیر بووە بۆیان؟

PDF 4 KURD

ودی ئالن

هەر کەسێك زەینی بە شتێکەوە خەریکە، لە فیلمەکانی بریگمان، هەر ئەو شتانە کە چەندین جار دووبارە دەبنەوە، بەڵام شێوازی خستنەڕوویان تازەتر و نوێیە.

کاکوتانی

ئەی لەبارەی کاری خۆتانەوە چۆن؟

ودی ئالن

هەمان شت دووبارە و دووبارە، دووبارە دەبێتەوە، ئەمە ئەو شتانەن لە زەین و مێشکی مندا هەن، مرۆ هەمیشە بەدوای دۆزینەوەی ڕێگای باشترە بۆ خستنەڕوو و دەربڕینی ئەو شتانە، زۆر سەختە بەردەوام بە خۆتان بڵێن: (وای، دەبێ شتێکی تازە بدۆزمەوە تا بیخەمەڕوو.) چ جۆرە شتێك دووبارە دەبێتەوە؟ لەبارەی من، بێگومان فریودەری خەیاڵ و دڵڕەقی ڕاستیی، وەکو کەسێکی داهێنەر، هیچ کات حەزم لە سیاسەت و ئەو کێشانە نەبوە کە چارەسەری بکەین، بەردەوام ئەو کێشانە ڕامدەکێشن کە چارەسەر ناکرێن: سنوورداربوونی ژیان، هەستکردن بەبێهودەیی و نائومێدی، نەتوانینی دروستکردنی پەیوەندی، دژواری عاشق بوون و مانەوە بە عاشقی، بۆ من ئەو شتانە زۆر سەرنجڕاکێشترە تا... چوزانم، بۆ نموونە یاسای مافی دەنگدان لە ژیاندا، تا ئاستێکی دیاریکراو بە دوای سیاسەتدا دەچم و وەکو وەڵاتییەك بۆم سەرنجڕاکێشە، بەڵام هیچ کات بیر لەوە ناکەمەوە کە لە بارەیەوە بنووسم.

قسەیەکیش لەبارەی ئەم چاوپێکەوتنەوە بکەم، ئەم کارە بۆم زەحمەت بوو، چونکە حەزناکەم بە باسکردن لەبارەی کاریگەری کارم یان ناوەڕۆکی کارەکانم و ئەو جۆرە شتانە، کارەکەم گرنگ پیشان بدەم، ئەم قسانە زیاتر مەبەستم ئەو بەرهەمانەیە کە بەهێزترن، ئەوە دەڵێم بەدەر لە هەر جۆرە لەخۆبردوییەکی دروستکراو، هەست

PDF 4 KURD

دەکەم هیچ کارێکی گرنگم لە هیچ دەزگایەك ئەنجام نەداوە، ئەوە زۆر بەڕوونی هەست دەکەم، هەست دەکەم ئەوەی تائێستا لە ژیانمدا ئەنجامم‌داوە، جۆرێکە لە ئاسودەکردنی ویژدانی خۆم، بەتەمای ئەوەی ڕەنگە یەك دوو بەرهەمی باش دروست بن و پێشی بخات، ئێمە کە لێرە دانیشتوین بۆ نموونە لەبارەی فاکنەر و ئاپدایك و بریگمان قسەمان کرد، دەمەوێت بڵێم کە روون و ئاشکرایە کە بەهیچ شێوەیەك ناتوانم بەم شێوەیە لەبارەی خۆمەوە بەجۆرە قسەبکەم، هەست دەکەم ئەوەی تائێستا ئەنجامم داوە، تەنیا و تەنیا سەرەتای کارە. لەو باوەڕەدام ئەگەر بتوانم لە پاشماوەی تەمەنم دوو یان سێ بەرهەمی زۆرباش دروست بکەم یان شانۆنامەیەك یان بابەتێکی باش بنووسم- ئەوکاتە هەموو کارەکانی پێش ئەو وەکو کاری تەواوکەر سەرنجراکێش دەبن. هەست دەکەم بارودۆخی ئێستای بەرهەمەکانی من بەم شێوەیەیە: ئەوان ئەنگوستیلەیەکن لە چاوەڕوانی یاقوتدا، بەڵام جارێ یاقوتێك نییە. هەربۆیە کەم کەم هەست دەکەم چاوپێکەوتنم خۆپەرستانەیە، لەو نێوانەدا چەند یاقوتی گەورەم پێویستە، بەڵام هیوادارم لە ژیاندا بگەمە قۆناغێك کە بتوانم لە ماوەی دە پانزە ساڵی داهاتودا دوو سێ کار ئەنجام بدەم کە متمانە ببەخشێتە تەواوی کارەکانم ... هیوادارم.

The Paris Review, ١٣٦ Fall ١٩٩٥

پەراوێزەکان

---

١ Michiko kakutani.

٢ Madison Square Gardens.

٣ Knicks.تیمی باسکەی شاری نیۆیۆرك

٤ Elaine's.

PDF 4 KURD

[٥] What's New pussycat?

[٦] Take the Money and Run.

[٧] Bananas.

[٨] Sleeper.

[٩] Love and Death.

[١٠] Annie Hall.

[١١] Don't Drink the Water.

[١٢] Play it Again Sam.

[١٣] Getting Even.

[١٤] Without Feathers.

[١٥] Side Effects.

[١٦] Max Shulman.

[١٧] The Zebra Derby.

[١٨] Robert Benchely(١٨٨٩-١٩٤٥)وتارنووس، شانۆنامه‌نووس و ره‌خنه‌کری ئه‌مریکی. له دامه‌زرێنه‌رانی نیۆیۆرکه‌ر و ئه‌ندامی کۆمه‌ڵه‌ی ته‌نزنووسانی لاو که له ١٩٢٠دامه‌زراز.

[١٩] Marshall Brickman.

[٢٠] Louise Lasser.

[٢١] Norman Mailerرۆماننووس، وتارنووس و رۆژنامه‌نووسی ئه‌مریکی.(له‌دایك بووی) ١٩٢٣ .

[٢٢] Sidonie Gabrielle Coletteرۆماننووسی فه‌ره‌نسی که به هۆی نووسینه‌کانی چه‌ندین خه‌ڵاتی وه‌رگرت و له پاریس ببوه که‌سایه‌تیه‌کی ئه‌فسانه‌یی.(١٨٧٣-١٩٥٤)

[٢٣] Death of a Salesman١٩٤٩،نووسینی ئارتۆ میله‌ر .

[٢٤] A Streetcar Named Desire.١٩٥١ ئلیا کازان،

PDF 4 KURD

٢٥ The Floating Lightbulb.
٢٦ Lincoln Center.
٢٧ Distortion of time.
٢٨ A Midsummer Night's Sex Comedy.
٢٩ City Lights١٩٣١،چارلی چاپلین .
٣٠ Bringing Up Babyy١٩٣٨،هاوارد هاوکس.
٣١ Born Yesterday.١٩٥٠،جۆرج کوکەر
٣٢ The Shop Around the Corner.١٩٤٠،ئێرنست لوبیچ
٣٣ Trouble in Paradise. ١٩٣٢،ئێرنست لوبیچ
٣٤ The White Sheik١٩٥٢،فریدریکۆ فلینی
٣٥ Citizen Kane١٩٤١ ،ئۆرسن ولز .
٣٦ The Bicycle١٩٤٧،ڤیتورۆ دیسکا .
٣٧ The Grand Illusion١٩٣٧ ،ژان رنوار .
٣٨ The Seventh Seal١٩٥٧ ،ئینگمار برێگمان .
٣٩ Moss Hart١٩٦١-١٩٠٤(شانۆنامەنووس و دەرهێنەری ئەمریکی)
٤٠ Jimmy Cannon.
٤١ W.C.Fields١٩٤٦-١٨٨٠(هونەرمەندی کۆمێدی ئەمریکی)
٤٢ Jonathan Winters.
٤٣ Alfred Kazin(١٩١٥ رەخنەگری ئەمریکی لەدایکبووی) .
٤٤ Interiors.
٤٥ Casting against type.هەڵبژاردن و ڕێنمایی ئەکتەر لە دەرەوەی کلێشە.
٤٦ The Purple Rose of Cairo.
٤٧ Manhattan.
٤٨ Persona١٩٦٦(ئینگمار برێگمان) .
٤٩ Stardust Memories

پی.دی.جێمز

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

شاژنی تاوان

وتووێژ لەگەڵ پی.دی.جێمز
شوشا گاپی

پی.دی.جێمز، یەکێکە لە بەرجەستەترین و خۆشەویسترین نووسەرانی بەریتانیا، ئەو ماوەیەکی زۆرە کە بە (شاژنی تاوان) ناسراوە و بە پێشڕەوی ڕۆماننووسەکانی دەقی پۆلیسی دەژمێردرێت، خوێنەری زۆر و فراوانیشی لە دەرەوەی سنوری ئەو دەقەوە هەیە، ڕەخنەگرانی چاپەمەنییە ئەدەبیەکان، وەکو تایمز لیتەری ساپلیمنت[1] و لیتەری ریڤیو[2]، دەستخۆشیان لە کارەکانی کردووە.

جێمز لە ساڵی ١٩٢٠ لە ئۆکسفۆرد لە دایك بووە، لە ئامادەیی کچان لە کیمبریج خوێندویەتی، تەمەنی یانزە ساڵان بوو کە ماڵیان هاتە ئەم شارە لە شانزە ساڵیدا دوای وازهێنانی لە قوتابخانە، دەستی بەکارکردن کرد و لە ساڵی ١٩٤١ لەگەڵ دکتۆر کانر بنتری وایت[3] زەماوەندی کرد و بەرهەمی ئەو زەماوەندەش دوو کچ بەناوەکانی کیلر و جیسن، هاوسەرەکەی لە شەڕی جیهانی دووەم تووشی گرفتی دەروونی بوو

PDF 4 KURD

و ئیتر توانای کارکردنی نەما. جێمز ناچار بوو کە ژیانی خۆی و خێزانەکەی دابین بکات. ئەو سەرەتا کەوتە کارکردن لە دەزگای خزمەتگوزاری تەندروستی و پاشان چوە وەزارەتی ناوخۆی بەریتانیا و سەرەنجام لەم وەزارەتەدا گەیشتە پۆستێکی بەرز لە بەڕێوەبەرایەتی پۆلیس. لە ساڵی ١٩٦٢، لە تەمەنی ٤٢ ساڵیدا، یەکەمین ڕۆمانی خۆی بەناونیشانی (دەموچاوی داپۆشە[٤]) بڵاوکردەوە.

دوای ئەوە، لەماوەی نزیکەی سێ دەیە چالاکی پیشەیی لە زەمینەی نووسیندا، یانزە ڕۆمانی تری نووسی، بوە جێگای دەستخۆشی ڕەخنەگران، خۆشەویستیەکەشی ڕۆژبەڕۆژ زۆرتر بوو. جێمز بە هەشتەمین ڕۆمانی (خوێنی بێگوناه[٥]) گەیشتە لوتکەی ناوبانگ، ئەو ڕۆمانە لەلیستی کتێبە پڕ فرۆشەکانی ئەمریکا لە ڕیزی یەکەم بوو، سەروەت و سامانێکی باش و ناوبانگێکی جیهانی بۆ هێنا، تا ئەمڕۆکە، زیاتر لە دەملیۆن دانە لە کتێبەکانی، لە وڵاتە یەکگرتووەکان فرۆشراوە، بەردەوام بۆ ڕیکلامی ڕۆمانەکانی و کۆڕگرتن دەچێتە دەرەوەی ئەمریکا.

یەکەمین ڕۆمانی (ڕۆمانی باو[٦]) ی جێمز بەناونیشانی (منداڵانی مرۆڤەکان[٧])یش سەرکەوتنێکی باشی بەدەستهێنا، ئەم ڕۆمانە چیرۆکێکی ئەخلاقی و ئایندە بینیانەی هەیە کە لە ساڵی ٢٠٠٧ لە بەریتانیا ڕودەدات. سێزدەمین و نوێترین ڕۆمانی ئەو، (گوناهی یەکەمین[٨]) لە لەندەن و لە دونیای چاپەمەنی ڕوودەدات، قارەمانی ئەو ڕوداوە (ئادام دڵگلیش[٩])ە کە بەناوبانگترین لێکۆڵەرەوەی پۆلیسە دوای شرلوك هولمز، کە قارەمانی زۆرینەی ڕۆمانەکانی پێشتری جێمزیش بووە.

لە ١٩٨٧، خەڵاتی خەنجەری ئەڵماس نیشانی کارتیەی پێشکەش کرا لە بەرانبەر تەمەنێك چالاکی ئەدەبی، هەروەها خەنجەری زیوینی ئەنجومەنی تاوانووسانی پێ بەخشرا بۆ چوارەمین ڕۆمانی بەناوی (هێلانەیەك بۆ بولبول[١٠]) و لە وڵاتە

PDF 4 KURD

یه‌کگرتووه‌کانیش خه‌ڵاتی ئدگار ئالن پۆی وه‌رگرت بۆ هه‌مان رۆمان و رۆمانی (پیشه‌یه‌کی نه‌گونجاو بۆ ژنێك[١١])، تائێستا هه‌شت له رۆمانه‌کانی جێمز بوونه‌ته زنجیره‌ی ته‌له‌فزیۆنی، ئه‌و له ئه‌ندامانی (کۆلێژی داونینگ[١٢])ی زانکۆی کیمبریچ. له چوار زانکۆ بروانامه‌ی شانازی وه‌رگرتووه، ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی سه‌ڵته‌نه‌تی ئه‌ده‌بیاتی به‌ریتانیایه، له‌گه‌ڵ ئه‌وانه‌شدا جێمز سه‌رۆکی ده‌سته‌ی ئه‌ده‌بیاتی ئه‌نجومه‌نی هونه‌ر و ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی به‌ڕێوه‌به‌رانی (بی.بی.سی)ش بوه. له ١٩٩١ نازناوی (بارونس)ی پێ به‌خشرا و ئێستاش به‌ناونیشانی بارونس جێمز له هلند پارك له ئه‌نجومه‌نی پیرانی به‌ریتانیا کورسی هه‌یه.

پی.دی.جێمز له ماڵه دێرین و جوانه‌که‌ی له ناوچه‌ی (هلند پارك)ی له‌نده‌ن ده‌ژی و ئه‌و چاوپێکه‌وتنه له نیسانی ١٩٩٤ له هه‌مان ماڵ ئه‌نجام دراوه.

ژووری دانیشتنی ماڵه‌که‌ی مۆبل و قه‌نه‌فه‌ی تێدایه و ئاوێنه‌ی زێرین په‌یکه‌ره‌کانی ستافوردشایر، کتێبخانه‌یه‌کی جوان به کۆمه‌ڵه کتێبێکی جوانی به‌رگکراوی وه‌کو زنجیره کتێبی (دادگایه گرنگه‌کانی به‌ریتانیا) که به‌وته‌ی خۆی (ئه‌فسونکه‌رن).

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

ئێوە نووسینتان دوای چل ساڵی دەست پێکردووە، لەگەڵ ئەوەش دەڵێن هەمیشە حەزتان کردووە ببنە نووسەر، ئەوەت لە کوێوە دەزانی و چۆن دەتەویست ببیتە نووسەر؟

پی.دی.جێمز

پێموایە لە سەرەتاوە ئەمەم دەزانی، لە منداڵیەوە ڕاهاتبووم چیرۆکی خەیاڵیم بۆ خوشك و برا بچووکەکانم دەگێڕایەوە. کارێکی تریشم دەکرد کە بیستومە نووسەرانی تریش ئەنجامیان دەدا، لە زەینمدا، خۆم بە شێوەی کەسی سێیەم وەسپ دەکرد: (ئەو قژەکەی شانە کردوو دەموچاوی شوشت، دوایی جلی خەوتنی پۆشی..) وەك بڵێی لە دەرەوەی خۆم وەستاوم و سەیری خۆمم دەکرد، نازانم ئەو بابەتە چ گرنگیەکی هەیە یان نا، بەڵام پێموایە کەم تا زۆر لەوکاتەی تێگەیشتم کتێب چییە، حەزم دەکرد ببمە نووسەر.

شوشا گاپی

دایك و باوکیشت حەزیان لە ئەدەبیات بوو؟ زۆر کتێبتان دەخوێندەوە؟ چ کتێبکتان لە ماڵدا هەبوو؟

پی.دی.جێمز

ئێمە سێ منداڵ بووین من لە هەموویان گەورەتر بووم، باوکم کارمەندی مامناوەندی بەڕێوەبەرایەتی دارایی بوو. زەماوەندی دایك و باوکم هێندە سەرکەوتوو نەبوو، پێموابوو یەکێك لە هۆیەکانیش جیاوازی زۆری کەسایەتیان

PDF 4 KURD

بوو، باوکم کەسێکی کینەلەدڵ نەبوو، زۆر بەهۆش و بێ هەست، دایکم خوێنگەرم و دەمدەمی و بەردەوام کەم هۆشتربوو لە باوکم، کە منداڵبووین، لە باوکم دەترسام، وابزانم خووشك و براکەشم دەترسان، بەڵام کە وەناوکەوت، کەم کەم ڕێزم پەیداکرد بۆ جوامێری و هۆش و قۆشمەچیەتیەکەی. وابزانم هەم لە دایکم و هەم لە باوکم هەندێ تایبەتمەندیم بۆ ماوەتەوە، هەردووکیان بە عەشقەوە باس دەکەم، دایك و باوکم هیچ کامیان، نە دەیاننووسی و نە حەزیان لە ئەدەبیات بوو، بەڵام خۆشحاڵ دەبوون لە سەرکەوتنی من.

شوشا گاپی

لە قوتابخانە چیت دەخوێند؟ زۆر حەزت لە وانەی زمان و ئەدەبیاتی ئینگلیزی بوو؟

پی.دی.جێمز

بەڵێ، من لە سیستمی پەروەردەی میری و لە دواناوەندییەکی کۆن لە کیمبریج خوێندومە، ئەوکاتە ئاستی خوێندنی میری زۆر بەرز بوو، بەڵام لە شانزەساڵی ناچار بووم واز لە خوێندن بێنم، چونکە زانکۆ بە خۆڕایی نەبوو و ماڵەوەشمان نەیاندەتوانی خەرجی زانکۆم بۆ بدەن، زۆر حەزم دەکرد بچومایە زانکۆ، بەڵام پێموایە ئەگەر چوبام دەبومە نووسەرێکی باشتر، بەڵکو لەوانەیە بەپێچەوانەوە، کاتێ بیر لە ڕابردوو دەکەمەوە، هەست دەکەم من کەسێکی خۆشبەخت بووم، ئێمە مامۆستای باش و دڵسۆزمان هەبوو کە عاشقی کیمبریج بوون، چونکە شارێکی زۆرجوان و شوێنی سەرنجڕاکێشی زۆری تێدایە، و لەو شارەدا ماونەتەوە، ئەو ژنانە تەنیا بەهۆی کوژرانی پیاوان لە شەڕی جیهانی یەکەم شویان نەکردبوو، تەنیا یەکێکیان شوی کردبوو کە ئەویش بێوەژن بوو، هەموو خۆشەویستییەکیان بۆ ئێمە بوو، ئێمەیان خۆشدەویست. کاتێ من وازم لە قوتابخانە هێنا، لە دەرچوانی زانکۆی

PDF 4 KURD

ئێستا پتر بەرهەمەکانی شکسپیر و شاعیرە گەورەکانی ترم خوێندەبوەوە. سەیرم دێت کە خوێندنەوەی ئەوان، بە بەراورد لەگەڵ ئێمە، زۆرکەم و سنوردارە.

شوشا گاپی

ڕۆمان چی؟ ڕۆمانی گەورەشت خوێندبوەوە؟

پی.دی.جێمز

ئێمە لەماڵەوە زۆر کتێبمان نەبوو، هەربۆیە، من زۆربەی کتێبەکانم لە کتێبخانەی گشتی کیمبریج دەخواست، زۆر دەمخوێندەوە- لە چیرۆکە پڕ ڕوداوەکانەوە بگرە تا بەرهەمەکانی جین ئاستن، هێشتا تەمەنێکی وام نەبوو کە عاشقی ئەو بووم، هەرچەند نووسینەکانی ئەو کەسانی بە تەمەنتر پەسەندی دەکەن. یەکێك لە یەکەمین کتێبی کە من پێم خۆش بوو، کتێبی (دوعا) بوو، زمانە جوانەکەیم حەز لێبوو، هەروەها ئەو کەشوهەوایە مێژوو و بێ کاتیەی لە کتێبەدا هەبوو.

شوشا گاپی

بەشێوەیەکی دیاریکراو چ شتێك لە نووسینەکانی جین ئاستن سەرنجی تۆی ڕادەکێشا؟

پی.دی.جێمز

تەنزەکانی و زاڵبونەکەی بەسەر پێکهاتەی چیرۆك. کاردانەوەی مرۆڤ بۆ چیرۆك، وەکو هەڵویستی ئەو بوو لەگەڵ مرۆڤ. ئەگەر لە منت دەپرسی کام تایبەتمەندی کەسێك بەتایبەتی بۆم سەرنجڕاکێش بوو، ڕەنگە دەمگوت، جوامێرییەکەی، یان تەنز، یان هۆشمەندیەکەی. لەبارەی جین ئاستن، شێواز و تەنز جێگای سەرنج بوون، واتە شێوەی ئەو لە دروستکردنی جیهانێکی زۆر جیاواز کە تێیدا هەست بە خۆشی دەکەم، من ناوی ئەوم بۆ کچی دووەمم هەڵبژارد، کە لە یەکێك لە

PDF 4 KURD

چڕترین بۆمبارانەکانی لەندەن لە دایك بوو، لە نەخۆشخانەی لە دایکبوونی کویین شارلوت[١٣]، چوبومە ژێرزەمینی ئاپارتمانێکی گەرەکی هەمپستید[١٤]، وامدەزانی ژێر زەمین ئەمینە. دەنگی بۆمبارەنەکانم دەبیست کە بەسەر سەرماندا دەڕۆیشتن و دەنگی دژە هەوابیەکانیشمان دەبیست کە بۆ تەقاندنەوەی بۆمبەکان دەهاوێژران.

من بۆ سەدەمین جار کتێبی جین ئاستنم دەخوێندەوە!

شوشا گاپی

نووسینەکانی (جۆرج ئلیۆت)شت دەخوێندەوە؟ بەهەمان تامەزرۆییەوە؟

پی.دی.جێمز

نووسینەکانی ئەوم دواتر خوێندەوە، منیش وەکو زۆربەی خەڵك، پێموایە میدل مارچ یەکێك لە گرنگترین ڕۆمانی ئینگلیزییە، بەڵام هێندەی جین ئاستن حەزم لە جۆرج ئلیۆت نییە، کتێبەکانی دیکنزم خوێندۆتەوە و هەستم بە زیرەکی و شایستەیی ئەو کردووە، بەڵام دیکنز خۆشەویستترین نووسەر نییە لای من، بەڕای من، زۆر لە کەسایەتییە ژنەکانی ئەو سەرنەکەوتوون، کاریکاتۆرەکانی شەرانین -بێرەحم، سەیروسەمەرە- نارەسەن بەڵام واقیعی نین. ئەو وردەکارییە لە دروستکردنی کەسایەتی، بۆ نموونە لە نووسینەکانی ترالوپ[١٥] دەبینیت، لە چیرۆکەکانی دیکنز بوونیان نییە درك وەسپکردنی ترالوپ لە ژنان سەیرە، هەرکاتێك جین ئاستن باسی دوو پیاو دەکات لە کاتی قسەکردندا، ژنێکیش هەیە، حەتمەن وای بیرکردۆتەوە ئەگەر وانەبێت، لە سنوری ئەزموونەکەی دەردەچێت. لە نووسینەکانی ترالوپ، بەپێچەوانەوە، وتوێژی جۆراوجۆر لەناو ژناندا هەیە- بۆ نموونە لە نێوان ئالیس ڤیواسور[١٦] و لیدی گلنکورا پالیسر لە کتێبی[١٧](ئایا دەتوانی بیبوری)- بێ ئەوەی هیچ پیاوێك هەبێت، ئەو وتوێژانەش زۆریش باش دەردەچوێنێت. بەدڵنیاییەوە ئەو پیاوە سادە و بەڕواڵەت عەبووسە، زانیارییەکی سەیری لەبارەی دەروونناسی ژنانەوە هەبوو.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

ترالوپ بۆتە یەکێك لە قارەمانەکانی فیمینیستەکان، بەتایبەتی بەهۆی کتێبی (بەم شێوەیەی کە ئەمڕۆ دەژین[١٨])، تێیدا پێش خەڵکی تر باسی مافی ژنان دەکات.

پی.دی.جێمز

من لە کلاوڕۆژنەی مەسەلەکانی ڕۆژ سەیری کتێبەکان دەکەم، ئەوکارە ئەوان ناشیرین نیشان دەدات، بەڵام ئەو کتێبەی بەتایبەتی ڕۆمانی سەردەمە. کەسایەتیە سەرەکیەکەی جۆرێك ڕابیرت مەکسول[١٩]، دێوێکە، ترالوپ ژیانی ژنان کاتێك وەسپ دەکات کە شوکردن تاکە ئەگەر بوو بۆ دابینکردنی ئاسودەیی خودی.

شوشا گاپی

بەرهەمی ڕۆماننووسەکانی وڵاتانی تریشت دەخوێندەوە؟ ڕووسە گەورەکان، فەرەنسییەکان؟

پی.دی.جێمز

کتێبە گرنگەکانیانم خوێندونەتەوە، شەڕوئاشتی، ئاناکارنین، کاتم لە بەردەستدا نەبوو وەکو پێویست بەرهەمی هاوزمانەکانم بخوێنمەوە، چونکە دوای وازهێنانم لە خوێندن دەستم بە کارکردن کرد و بەردەوامیش هەر کارم دەکرد، بەرهەمی هەندێ لە ڕۆماننووسە ئەمریکیەکانیشم خوێندۆتەوە: هێمنگوای، میترجرالد، جان ئاوهان و پۆلیسی نووسانی وەکو دشیل هیت و ڕاسمك دۆناڵد، بەڕای من پۆلیسی نووسەکانی ئەمریکی، کاریگەرییەکی زۆریان هەبووە نەك تەنیا لەسەر ئەو جۆرە ژانرە، بەڵکو لەسەر ڕەوتی گشتی ڕۆمان.

شوشا گاپی

بە چ شێوەیەك؟

PDF 4 KURD

پی.دی.جێمز

لە ڕێگای توانایی زمانەکەیان و بەکارهێنانی داهێنەرانەیان - قسەی سەرزاران، تانە و تەشەرەکان. شێوازێکی تایبەتە، کاری کردۆتە سەر ڕۆمانی باوی ئەمریکایش.

شوشا گاپی

ئێستا دەگەینە ئەو ژانرەی کە بۆخۆتت هەڵبژاردووە، بەو هۆیەوە ئەوت هەڵبژارد کە دەتزانی توانات بەسەریدا هەیە؟

پی.دی.جێمز

من جیاوازییەك نابینم لە نێوان ڕۆمانی پۆلیسی و ڕۆمانی بەناو جدی و ئەدەبی یان ئەوانی تر، پێموایە بتوانین بڵێین (ڕۆمانی باو) بەڵام پێش ئەوە بڕیار بدەم کە ڕۆمانی پۆلیسی بنووسم، هێندە دوودڵ نەبووم، چونکە خۆم زۆر چێژم وەردەگرت لە خوێندنەوەی ئەو جۆرە ڕۆمانانە و هەستم دەکرد ڕەنگە لەو کارەدا سەرکەوتوو بم، لەبەرئەوەی کە چیرۆکی پۆلیسی ژانرێکی وابوو کە خەڵك حەزی لێیان بوو، زۆرتر ئەگەری ئەوە هەبوو بۆ بڵاوکردنەوە وەریبگرن، حەزم نەدەکرد بە گوێرەی ئەزمونی تاڵی ژیانی خۆم، ژیاننامەی خۆم بنووسم، ئەویش ئەگەرێکی تربوو بۆ یەکەمین هەوڵدانم، دوو هۆکاری تریش هەبوو، یەکەم حەزم لە چیرۆکێکە کە پێکهاتەی هەبێت، چیرۆکێك سەرەتا و ناوەڕاست و کۆتایی هەبێت. حەزدەکەم ڕۆمان پرۆسەی گێڕانەوە، ڕیتم و کردنەوەی گرێی هەبێت کە ڕۆمانی پۆلیسی هەیەتی، دووەم، وەك ئەنجام ویستم ببمە نووسەر کە هەموو تەمەنم حەزم لێی بوو. باوەڕم وابوو کە نووسینی ڕۆمانی پۆلیسی خۆڕاهێنانێکی زۆرباش بێت بۆ نووسینی ڕۆمانی جدی، چونکە زۆر بەئاسانی دەتوانرێت ڕۆمانێکی پۆلیسی خراپ بنووسرێت، بەڵام نووسینی چیرۆکی پۆلیسی باش کارێکی سەختە، زۆر شت دەبێ لە هەشتا یا نەوەد هەزار وشە جێ بکەیتەوە و بیگونجێنیت- نە تەنیا دروستکردنی مەتەڵ، بەڵکو

PDF 4 KURD

دروستکردنی کەشوهەوا، کات و شوێن، کەسایەتییەکان، کاتێ کە ڕۆمانی یەکەمم پێشوازییەکی باشی لێکرا، درێژەم بە نووسین دا، بەو ئەنجامە گەیشتم کە دەتوانم لە چوارچێوە و سنور و ڕێساکانی ئەو ژانرە بمێنمەوە، لە هەمان کاتیشدا، دەتوانین نووسەرێکی جدی بین و واقیعەت لەبارەی ژن و پیاوەکان و پەیوەندییەکانیان و ئەو کۆمەڵگایەی کە تێیدا دەژین دەربڕین.

شوشا گاپی

ئالن ڕوب گرێی کاتێ باسی بۆرخیس دەکات، هەموو ڕۆمانە گەورەکانی لە (تاوان و سزا) بگرە تا (ژالوۆی[٢٠]) ڕوب گرێ خۆی، چیرۆکی پۆلیسین، تۆ لەگەڵ ئەو ڕایەدایت؟

پی.دی.جێمز

تا ئێستا بەم شێوەیە لەبارەیەوە بیرم نەکردبووەوە، بەڵام ئێستاکە ئاماژەت پێکرد، پێموایە تارادەیەك ڕاست بێت، تێڕوانینێکی جوانە. بەو هۆیە ڕەنگە ڕاست بێت کە ڕۆمان فۆرمێکی دەستکردە، بەتایبەتی ڕۆمانی پۆلیسی، چونکە نووسەر ناچارە ڕوداوەکان هەڵبژێرێت بە جۆرێك ڕێکیان بخات، و سود لە ئەزموونی خۆی وەربگرێت بۆ ئاوردانەوە لەواقیعەت. گرێ کردنەوە تایبەتمەندی هەردوو ژانرەکەیە. بۆ نموونە (ئیما)ی جین ئاستن ڕۆمانێکی پۆلیسی بێ وێنەیە، تێیدا پەیوەندی مرۆڤەکان بە شێوەیەکی زۆر هۆشمەندانە گونجێنراوە. بۆ نموونە فرانك چەرچیل لە کاتێکدا دێتە هایبری، بەدزییەوە بۆتە دەزگیرانی جین فیرفکس. جین پیانۆیەکی پێویستە، فرانك بۆ قژ تاشین دەچێتە لەندەن، دوای چەند ڕۆژێك بە پیانۆوە دەگەڕێتەوە، ئەم ڕۆمانە پڕە لەو جۆرە سەرەداوانە لەبارەی واقیعیەتی پەیوەندییەکان، لەم کتێبەدا باسی کوشتن و مردن ناکات، لەگەڵ ئەوەشدا، ڕۆمانەکە فریودان و ئاشکرایە.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

بەم شێوەیە، پێناسەی ڕۆمانی پۆلیسی لەرادەبەدەر گشتی دەبێت، ئەوەی من لەو چەمکە تێگەیشتووم، ژانرێکی تایبەتە بە ڕێسا و یاسای خۆی، پێویستی بە توانایییەکی تایبەت و پێکهاتەی زەینی دیاریکراویش هەیە، بەگشتی لاشەیەك هەیە و ئەو لاشەیە لە هەلومەرجێکی گوماناوی دۆزراوەتەوە و ڕۆمانەکە ئەو نهێنیانە ئاشکرا دەکات. هەموو ئەوانە کەمێك سەیرو ناماقوڵ دێنە بەرچاو، لەگەڵ ئەوەشدا، زۆربەی نووسەرانی ڕۆمانی پۆلیسی کە من بینیومن عەقڵیان هیچ کەموکوڕییەکی نییە! ئەزموونی پیشەیی ئێوە لە دەزگای تەندروستی کاریگەری هەبووە لەسەر هەڵبژاردنی مەتەریالی کارەکەتان؟

پی.دی.جێمز

نە، من ڕووبەڕووی لاشە نەدەبوومەوە، چونکە بەرپرسی کارگێڕی بووم، کارمەندی نووسینگە بووم نەك دکتۆر و پەرستار، بەڵام لە منداڵییەوە مەسەلەی مەرگ سەرنجی ڕادەکێشام، سیحری لێ دەکردم، کاتێ کە شیعری منداڵانەی (هامپتی دامپتی)م دەبیست کە دانیشتبووم لەسەر دیوار، بەخۆمم دەگوت: (خۆی کەوت یان پاڵیان پێوەنا؟) بەڵام مۆڵەت بدە بابچینە سەر ئەوەی یەکەم گوتت، ئەوەی کە ڕۆمانی پۆلیسی پێویستی بە لاشەیەك هەیە، پێموایە پێویست بێت هەروا بێت، بۆ نموونە لە ڕۆمانی (شەوی دەعوەت[٢١]) نووسینی دورۆتی ئێل. سایرز هیچ لاشەیەك نییە، بەڵام ڕاست دەکەیت، ئەم شێوەیەش زۆرکەمە، بەشێوەیەکی گشتی، تەوەرەی چیرۆکی مردنێکی گوماناوییە کە کاریگەرییەکی سۆزداری زیاتری پێ دەبەخشێت. (کێ قارەمانەکەی کوشت) بەگشتی کاریگەری زۆرترە لەوەی کە (کێ ئەنگوستیلە ئەڵماسەکەی دزی؟) ڕەنگە ئەوانەی کە ئەو چیرۆکانە دەنووسن وەکو مرۆڤ حەزیان لە مەسەلەی مردن بێت و هەست بکەن کە بە چیرۆك کردن و بە

PDF 4 KURD

عەقلانیکردنی مردن و گۆڕینی مردن بۆ مەتەڵ، دەتوانن ترسی ئەزەلی خۆیان لە مردن و توندوتیژی کەم بکەنەوە.

شوشا گاپی

یەکەم لاشە دەدۆزیتەوە، دوایی چیرۆکەکەی لەبارەوە دەنووسیت؟

پی.دی.جێمز

نەخێر هەرچەندە ئەوە شێوازێکی کارە، ئەو لاشەیە کێیە؟[٢٢] نووسینی دروتی ئێل سایزر، بەلاشەیەکی ڕووت دەستی پێدەکرد کە عەینەکێکی باریکی لە چاو بوو. یەکێك لە کتێبەکانی من، (هێلانەیەك بۆ بولبول)یش بە بیرۆکەیەکی دیار بۆ کوشتنی مرۆڤێك دەست پێدەکات، ئەو بیرۆکەیە ئەو کاتە هاتە زەینم کە نەخۆش بووم، لەو بۆرییەی کە چوبووە ناو گەدەمەوە خواردنیان پێدەگەیاندم، بیرم کردەوە لەوەی بۆ کوشتن سوود لەو شێوازە وەربگیرێت، دەکرێت لە جیاتی شیر ژەهر بخرێتە بۆرییەکەوە، هەر ئەو کارەشم کرد،هەڵبەتە لە چیرۆکەکەدا! بەڵام ئەوەی کە خەیاڵم دەخاتەکار بەگشتی کات و شوێنی چیرۆکە.

شوشا گاپی

کات و شوێن چۆن دەردەچوێنیت؟ ڕێکەوتە، یان پێکهاتەی خەیاڵی خۆتە؟ پێش هاتوە وەکو دەرهێنەرانی سینەما بچیت شوێنەکان ببینیت کە دەتەوێت ڕوداوی چیرۆکەکەی تێدا دروست بکەیت؟

پی.دی.جێمز

هیچ کات بە وشیارییەوە لە دوای ناگەڕێم، هیچ کات باوەڕم وا نەبووە لەگەڵ تەواوکردنی کتێبێك یەکسەر دەست بەکتێبی تر بکەم. چاوەڕوانی ئیلهام دەکەم، هەرچەندە درەنگیش بۆم بێت. هەڵبەتە زەین و خەیاڵم والآ دەکەم بۆ ئیلهام، بەڵام ناچم لەوبەر و لەمبەر بەدوای شوێندا بگەڕێم تا زەمینەی چیرۆکم بۆ بڕەخسێنێت،

PDF 4 KURD

هەمیشە بە ڕێکەوتە، بۆ نموونە(فێڵەکان و ئارەزووەکان[٢٣]) لە کەناری خۆرهەڵاتی بەریتانیا ڕوودەدات، چوبوومە یەکێك لە پارێزگاکانی باشوری بەریتانیا و ڕۆژێك لە کەنار وەستابووم تەماشای دەریای سارد و پڕ شەپۆلی باکورم دەکرد، دوو بەلەمم بینی لەنگەریان گرتبوو، وەستابوون و چەند تۆڕێکی ماسیگیریان بلاوکردبووەوە تا وشك بێتەوە، بیرم لەوە کردەوە ئەگەر سەد سالیش لێرە وەستابام هەر ئەو شتەم دەبینی: بەلەمەکان، تۆڕەکانی ماسیگری، هێڵی کەناری، دوایی تەماشی باکورم کرد، بینای ساردو بێ گیانی بنکەیەکی ناڤۆکیم بینی سێبەرەکەی کەوتبووە سەر تەواوی ئەو دەورووبەرە، کەوتمە بیری ئەو کۆلانە وێرانانەی لەو هەرێمەدا بینیبووم و سیمبۆلی ئیمانێك بوون لە کاتی لەناوچووندا، ئاشە باییە کۆنەکان کە کردبوویانن بە ماڵ، هەموو دروستکراوی ئەمرۆیی لەگەڵ ئەو دیمەنە بێ زەیەنە دژایەتیەکی توونديان هەبوو، بڕیارمدا شوێنی کتێبی دواترم هەرێمی دووری کەناری خۆرهەڵاتی بەریتانیا بێت، لە تەنیشت بنکەیەکی ناڤۆکی و باسی هەندێك مەسەلەی ناڤۆکیش بکەم، هەڵقولانی ئیلهام ساتێکی زۆر وروژێنەری هەیە، چونکە ئەو کاتە دەزانم کتێبێك لە گۆرێدایە، جا نووسینەکەی هەر چەندە درێژە بکێشێت.

شوشا گاپی

هەندێ لە ڕۆماننووسان و شانۆنامەنووسان، دان بەوە دەنێن لە دروستکردنی بیرۆکەی چیرۆك تووشی گرفت دەبن، لەبیرمە (تۆم ئستاپرد[٢٤]) کاتێك دانی بەو مەسەلەیە دانا، زۆرکەس بەیەکجاری پەشیمان دەبنەوە لە سکێچی چیرۆك و ڕۆمانێك دەنووسن کە هیچ ڕوداوێکی تایبەت تێیدا ڕوونادات، لە چیرۆکی پۆلیسی، سکێچی چیرۆك لە هەموو شتێك گرنگترە، دوای ئەوەی کە کات و شوێنی ڕۆمانەکەت دۆزییەوە، سکێچی چیرۆك چۆن دروست دەکەیت؟ یەکسەر دەست بە نووسین دەکەیت؟

PDF 4 KURD

پی.دی.جێمز

نەخێر، لانی کەم چەند مانگێك درێژە دەکێشێت، بە ڕای من، زۆر کەس نازانن چۆن سکێچی چیرۆکێك دروست بکەن، ئیتر ناتوانن چیرۆکەکە بنووسن. هەندێ نووسەر دەتوانن ئەو کارە بکەن، بەڵام نایانەوێت بیکەن. حەزدەکەن جیاوازیان هەبێت، بەڵام لە نەریتی ئەدەبیاتی چیرۆکی ئینگلیزی دەمارێکی ڕیوایی بەهێز هەیە، هەموو ڕۆماننووسە گەورەکانمان لە ڕابردوودا وەفایان بۆ ئەو نەریتە هەبووە، لەبارەی خۆمەوە، لەو باوەڕەدام کە سکێچی چیرۆك زەرورییە، هەرچەندە کە نووسینی کتێب بەبێ بیرۆکە و سکێچیش کارێکی زەحمەت نییە. لە دەیەی١٩٣٠، واتە لە سەردەمی زێرینی چیرۆکی پۆلیسی بیرۆکەی چیرۆك لە هەموو شتێك گرنگتر بوو، لە ڕاستیدا خەڵك حەزیان دەکرد نوێگەری لە بیرۆکە و شێوازی چیرۆکدا بکەیت، کوشتنی کەسێك بە تەنیا قەبوڵ نەدەکرا، حەتمەن دەبوایە بە جۆرێك هۆشمەندی کەموێنە دروست کرابایە، لەوکاتەدا لاشەکانیان لە ژورێك دەدۆزییەوە کە دەرگاو پەنجەرەکانی قوفڵ کرابوون لە کاتێکدا شوێنەواری ترس و تۆقاندن لە دەموچاوییاندا دیاربوو، لەبارەی ئاجاتا کریستی، نوێگەری لە بیرۆکە و سکێچی چیرۆك لە هەموو شتێك گرنگتر بوو، هیچ کەسێك بەدوای وردەکاری لە دروستکردنی کەسایەتی و ئامانج و نووسین تێروانینی نەبوو. کەم تا زۆر لە جۆرێك شارەزایی ئەدەبی دەچوو، ئەمڕۆ نزیکتر بووینەوە لە ڕۆمانی (مەتەڵ)، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا پێویستمان بە بیرۆکەی چیرۆك هەیە، گەڵاڵەکردنی بیرۆکەی چیرۆك و پەروەردەکردنی و دەرچواندنی کەسایەتییەکان بۆ من هەر هێندە درێژە دەکێشێت کە نووسینی کتێب درێژە دەکێشێت. هەندێ جار زیاتریش، بەم شێوەیە کاتێ زەمینەی کتێب لە زەینمدا ئامادە بێت، دەست دەکەم بە دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ مرۆڤەکان-هەمیشەش هەر وا بووە- پاش هەموو شتێك دەچمە سەر سەرەداوەکان. لەکاتی

PDF 4 KURD

نووسینی (فیڵه‌كان و ئاره‌زووه‌كان) پانزه‌ ده‌فته‌ری یاداشتم هه‌بوو، ده‌گه‌ڕامه‌وه‌ سه‌ر دیمه‌نی یه‌كه‌م له‌باره‌ی ئاسمان، دیمه‌ن، بیناسازی بیناكان، خه‌ڵكی ئه‌و هه‌رێمه‌ و... یاداشتم ده‌نووسین، شتێكی سه‌یره‌. هه‌ست ده‌كه‌م كه‌سایه‌تیه‌كانی چیرۆك، پێشتر له‌ هێڵێك دان كه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ده‌سته‌ڵاتی منن، كاری من به‌ درێژایی چه‌ندین مانگ كه‌ خه‌ریكی نووسینی چیرۆكه‌كه‌م له‌گه‌ڵیاندا په‌یوه‌ندی دروست ده‌كه‌م تا له‌گه‌ڵ تایبه‌تمه‌ندیه‌كانیان ئاشنا ببم.

شوشا گاپی

هه‌ر بەم هۆیه‌وه‌یه‌ كه‌ ڕۆماننووسان ده‌ڵێن، نازانین كۆتایی ڕۆمانه‌كه‌مان به‌ كوێ ده‌گات، به‌ڵام له‌ ڕۆمانی پۆلیسیدا ناچاری، ده‌بێ كۆتاییه‌كه‌ی بزانیت، چونكه‌ كۆتایی ڕۆمان- واته‌ هه‌مان لاشه‌- كه‌ له‌سه‌ره‌تاوه‌ هه‌یه‌.

پی.دی.جێمز

وایه‌، به‌ڵام جیاوازی هه‌یه‌ له‌ نێوان ڕۆمانی تاواننووسین و ڕۆمانی پۆلیسی، ڕۆمانی پۆلیسی فۆرمێكی زۆر ڕێكخراوی هه‌یه‌، چونكه‌ بۆ زانینی مه‌ته‌ڵه‌كه‌ به‌ نیشانه‌ و سه‌ره‌داوی مه‌نتیقی به‌ستراوه‌ته‌وه‌. ڕێگاچاره‌تان ده‌بێ مه‌نتیقی بێت، هه‌ربۆیه‌ ناچاریت كۆتایی ڕۆمانه‌كه‌ له‌ سه‌ره‌تادا بزانیت.

شوشا گاپی

ده‌توانیت له‌باره‌ی جیاوازی نێوان ڕۆمانی پۆلیسی و ڕۆمانی تاوانی ڕوونكردنه‌وه‌ی پتر بده‌یت؟ مه‌گه‌ر له‌هه‌ردوو شێوه‌كه‌دا تاوانێك، كوشتنێك ڕوونادات؟

پی.دی.جێمز

ڕۆمانی تاوانی، بوارێكی به‌رفراوان ده‌گرێته‌وه‌، له‌ مه‌سه‌له‌ی سه‌لمێندراو و خۆشه‌ویستانه‌ی ئاجاتا كریستی و گوندی ئینگلیزی بچووكی بگره‌- به‌ هه‌بوونی نرخی تاوانێكی به‌رزتر له‌ مامناوه‌نده‌كه‌ی، هیچ كات كاری بێگوناهی خۆی له‌

PDF 4 KURD

دەست نادات... تا بەرهەمی ویلکی کالیتز[٢٥] و ترالوپ (ئەڵماسەکانی یوستیس[٢٦]) دیکنز (مەتەڵی ئدوین درود[٢٧]) و گراهام گرین، تا ڕۆمانەکانی سیخوڕی و تاوان و سزای برایانی کارامازۆڤی دۆستۆفیسکی. بەم شێوەیە، ڕۆمانی پۆلیسی لە ڕوانگەی من یەکێکە لە جۆرەکانی ڕۆمانی تاوانی، ئەمریکیەکان پێی دەڵێن (ڕۆمانی مەتەڵ) کە بەرای من وەسپکردنێکی گونجاوە. لە ڕۆمانی تاوانیدا ڕەنگە بزانیت بکوژەکە کێیە، بەڵام لەززەتی چیرۆکەکە لەوەدایە کە ئایا ئەو تاوانبارە دەگیرێت یان نا، هەروەها کاریگەری ئەو تاوانە لەسەر ئەو، لەسەر خەڵکانی دەوروبەر و ئەو کۆمەڵگایەی تێیدا دەژێیت. دەکرێ بڵێین (بەردی برایتین[٢٨])ی گراهام گرین ڕۆمانێکی تاوانییە، بەڵام هیچ مەتەڵێکی تێدانییە، بابەتی ئەو کتێبە پەیوەندی (پینکی[٢٩])یە لەگەڵ خۆشەویستەکەی، لایەنە ئاینییەکەی ئەو مەسەلە. هەربۆیە چیرۆکی پۆلیسی سنووردارترە.

شوشا گاپی

کاتێ دەست بەنووسینی چیرۆك دەکەیت، بەشێوەیەکی ڕێکوپێك لە سەرەتا تا کۆتایی دەینووسیت؟ یان سەرەتا دیمەنی تاوانەکە دەنووسیت؟

پی.دی.جێمز

جیاوازی هەیە، هەندێجار سەرەتا دیمەنە گرنگ و دیارخەرەکان دەنووسم، پاشان ئەوانی تر، پاراستنی بەردەوامی ڕەنگە ببێتە هۆی زەحمەت، بەڵام من بەگشتی باش دەریدەچوێنم.

شوشا گاپی

ئێستا دێینە سەر کەسایەتی سەرەکی، واتە پۆلیسی لێکۆڵەر، ئەو لە چەند ڕۆمانی تۆدا یەك لە دوای یەك وەدیاردەکەوێت، ئەوە بابەتی کارەکە تارادەیەك ئاسان دەکات، چونکە دوای ئەوەی کە ئەوت دروست کرد، دەتوانیت پیر بوون و گۆڕان و عاشق بوونیشی ببینیت. لێکۆڵەری تۆ لێکۆڵەر ئادام

PDF 4 KURD

دلگلیش له سکوتلەندایه. ئەوت لە کوێوە هێناوە؟ ناوەکەت لەکوێ هێنا؟ ئەو کۆپیەکی نێر نییه له خۆت؟

پی.دی.جێمز

مامۆستای زمان و ئەدەبی ئینگلیزیم ژنێکی سکوتلاندی بوو بەناوی میزی دڵگلیش. بەدوای ناوێکدا دەگەڕام کە زۆر سەیر و سەمەرە نەبێت، لە هەمان کاتیشدا زۆریش ئاسایی نەیەتە بەرچاو، سەیر لەوەدابوو من ناوی خۆیم ناوە ئادام لە کاتێکدا کە چەندین ساڵ دواتر مامۆستاکەم گوتی من باوکم ناوی ئادام بووە، بەڵام پێموانییە کۆپی نێری من بێت. بێ دڵەڕاوکێ ئەو چەند تایبەتمەندییەکی هەیە کە من لە مرۆڤەکاندا پشتگیری دەکەم، چونکە کاتێك مرۆڤ کەسایەتیەك دروست دەکات و بڕیارە بەردەوام لە کتێبەکانیدا دەربکەوێت، دەبێ خۆشی بوێت و بتوانێت چەندین ساڵ لەگەڵیدا بژێیت، ڕۆمانەکانی دەیەی١٩٣٠ بۆ هەمووومان وانەیەکی پەنداوییە: ئاجاتا کریستی بە دڵنیاییەوە پەشیمان بوو لە دروستکردنی ئەو بەلجیکییە لاواز و ئادگار وردە سمێڵ ڕۆنکراوە، بەڵام نەیدەتوانی لێی ڕزگار بێت.

(دوروتی ئێل سایرز)یش هەر ئەو گرفتەی لەگەڵ (بیتر ویمزی) هەبوکە یەکەمین جار لە ڕۆمانی (ئەو لاشەیەکێیە؟) لە ڕۆڵی لاوێکی خۆشگوزەران و کۆمەڵایەتی دەرکەوت، بەڵام لە (شەوی دەعوەت) ئەو دەبینین لە دەستەیەکی جیاواز دا لە ڕۆڵی لۆرد پیتر ویمزی، هەربۆیە بیرم لەوە کردەوە کەسایەتیەك دروست بکەم کە ڕێزم هەبێت بۆ تایبەتمەندییەکانی، تایبەتمەندییەکانی وەکو بەخشندەیی و میهرەبانی و هۆشمەندی.

شوشا گاپی

بەمانایەکی تر، هەر ئەو تایبەتمەندییەی کە هەمووکەس دەڵێ هەمە! بەڵام ڕۆژێك دڵگلیشت لابردووە و ژنێکی لێکۆڵەرت هێناوەتە ناو چیرۆکەکانت بەناوی کوردلیا گ‌ری٣٠. واتە شەپۆلی فیمینستی ڕۆمانی پۆلیسشی گرتەوە؟

PDF 4 KURD

پی.دی.جێمز

نەخێر، زەروورەتی ئەو چیرۆکە تایبەتە وای پێویست دەکرد، دەمویست ڕووداوەکانی ئەو کتێبە لە کیمبریج ڕووبدات کە زۆریش حەزم لێی بوو. خوێندکارێك بەشێوەیەکی زۆر خراپ و بێرەحمانە کوژرابوو، لە خۆکوژی دەچوو، پێویستی بەلێکۆڵەرەوەیەکی لاو هەبوو، لەنکاو کەوتمە ئەو بیرەی بۆ ئەو پۆلیسە لێکۆڵەرە ژن نەبێت، ئەوەی کە ئەو بیرانە چۆن دێنە زەینی مرۆ، ئەوەش مەتەڵێکە، کوردلیا جوان و ئازاو باوەڕبەخۆیە. دەزگایەکی وێرانی لە سەرۆکەکەیەوە بۆ بەجێماوە، خۆی دەبێ ئاوەدانی بکاتەوە، ناونیشانی ڕۆمانەکەم هەر لەوەوە سەرچاوەی گرتووە (پیشەیەکی نەگونجاو بۆ ژنێك) یەکەمین کار کە دێتە بەردەستی. دۆسێی مردنی کوڕی زانایەکی بەرجەستەی کیمبریجە، دەستەی پێداچوونەوە ڕای خۆی داوە کە کێشەکە خۆکوشتنە، بەڵام باوك هەست دەکات کوشتن - بووە و دەیەوێت تێبگات، بەم جۆرەیە کە کوردلیا دێتە ناو مەسەلەکە و تێدەگات کە خۆکوشتن ساختەیە و مردنی ئەو گەنجە لە ڕاستیدا کوشتن بووە نەك خۆکوشتن.

شوشا گاپی

چەند پۆلیسێکی لێکۆڵەری ژنی بەناوبانگ بەتایبەتی لە ئەمریکا هەن، ئەوان بە پێچەوانەی خاتو مارپۆلی ئاجاتا کریستی، پۆلیسی بە تەکنیك نین، زۆر پیشەیین- چەکدارن، خواردنی ئامادە دەخۆن و کابانیش نین- بە کورتی هێندە تایبەتمەندی ژنانەیان نییە!

پی.دی.جێمز

بەڵێ وایە، بەتایبەتی لە نووسینی ژنە ئەمریکییەکان ڕووبەڕووی پۆلیسی ژن دەبینەوە کە پیشەیین، ئەوان لە جیهانێکی توندوتیژ کاردەکەن، هەروەکو پیاوەکان چەکدارن، بەڵام لە مەملەکەتی ئێمەدا، پۆلیسی تایبەت مۆڵەتی هەڵگرتنی چەکی

PDF 4 KURD

نییه، به‌هه‌رحاڵ کوردلیا که‌سایه‌تیه‌کی کۆنتره، بیست ساڵ ده‌بێت له‌سه‌ر کاغه‌ز دروستم کردووه. له نووسینه‌کانی ده‌شیل هه‌میت و ریمۆند چندلر، لێکۆڵه‌ر که‌سێکی گۆشه‌گیره، به‌گشتی دژی پۆلیس کارده‌کات، له ڕاستیدا، له‌لایه‌ن پۆلیسه‌کانیشه‌وه ترسی هه‌یه هه‌روه‌ك لای تاوانباره‌کان، چونکه ئه‌گه‌ر پۆلیس کاره‌که‌ی په‌سه‌ند نه‌کات، ڕه‌نگه کاره‌که‌ی له ده‌ست بدات، به‌ڵام له کتێبه‌که‌مدا واقیعی نه‌بوو کوردلیا لێکۆڵه‌رێکی تایبه‌تی بێت و مۆڵه‌تی هه‌ڵگرتنی حه‌وتخۆری هه‌بێت.

شوشا گاپی

به‌ڕای تۆ، دیارکه‌وتنی لێکۆڵه‌ره‌وه‌ی ژن په‌یوه‌ندی به فیمینیزمه‌وه نییه؟

پی.دی.جێمز

ڕه‌نگه واش بێت، به‌ڵام له‌لایه‌کی تریش ئه‌و ڕۆمانانه ڕیالیستین و لێکۆڵه‌ری تایبه‌ت ده‌بێ پیشه‌یی بێت تابتوانێت له‌و کۆمه‌ڵگایه‌دا به‌سه‌رکه‌وتویی چالاکی ئه‌نجام بدات.

شوشا گاپی

وه‌ك ئه‌وه‌ی خۆتان ده‌ڵێن، سه‌ربه نه‌وه‌ی کۆنترن، خۆت به فیمنیست ده‌زانیت؟

پی.دی.جێمز

به‌ڵێ، ئه‌گه‌ر ڕاستیت ده‌وێ... فیمنیزم ته‌نیا ناوێکه و هیچی تر، من تا ئه‌و شوێنه فیمینیستم که داوای ئه‌وه ده‌که‌م، به یه‌کسانی ڕه‌فتار له‌گه‌ڵ ژن بکرێت، هه‌روه‌ها پۆستی یه‌کسان، موچه‌ی یه‌کسان، کۆمه‌ڵگایه‌کی بنیاتنراو به‌یه‌کسانی زیاتر، زۆریش هاوره‌گه‌زه‌کانی خۆمم خۆشده‌وێن، به‌ڵام به‌ڕای من ئه‌مرۆکه هه‌ندێ له فیمینسته‌کان توندڕه‌ون و دژی پیاون، دڵیشیان خۆش نییه به‌وه‌ی ژنن. ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ش بۆ من هه‌رس ناکرێت، ڕاستیه‌که‌ی ئه‌وه‌یه بۆ هه‌ندێك کێشه‌ی بنه‌ڕه‌تی هیچ ڕێگاچاره‌یه‌کی ئاسان بوونی نییه، ئێمه له‌لایه‌ن بایۆلۆژیه‌وه وا دروست بووین که منداڵمان ببێت، و منداڵان زۆر پێویستیان به‌ئێمه ده‌بێت،

PDF 4 KURD

بەتایبەتی کاتێ کە بچوکن، لە هەلومەرجی یەکسان لەگەڵ پیاوان، ئەو مەسەلەیە کارکردن بۆ ژنان زۆر زەحمەت دەکات، سەیر ئەوەیە ئەمڕۆ ژیانی ژنان، بە بەراورد لەگەڵ دایکان و داپیرانمان زۆر زەحمەتترە، هەرچەندە یەکسانی ڕەگەزەکان زیاترە. جاران ژنان بنەماڵەی زۆر گەورە و دایەنی زۆرباش و جێگای متمانەیان هەبوو، ئەمڕۆکە ئێمە کۆمەکی وامان نییە، و دەرگاکانی کار و پیشەش ئەو کاتە کراوەیە بۆ ژنان، زۆر زەحمەتە بەبێ زیان گەیشتن بەمنداڵ بتوانێت کار بکات. لە ئەنجامدا ژنان هەم لەلایەن فیزیکی، هەم لەلایەن سۆزدارییەوە لە ژێر گوشارن، کەسێك دەبێت ماڵ بەڕێوە ببات، ژنیش کۆڵەگەی ماڵە، هەرچەندە مێردەکەی زۆر باش بێت و بەشێکی کارەکانی ماڵەوە بگرێتە ئەستۆ، لەوانەیە ناچاربن شتێك هەڵبژێرن کە بەدڵیان نەبێت، ناچار بن واز لە کارەکەیان بێنن، چەند ساڵێك لە ماڵەوە بمێننەوە تا منداڵەکان بگەیننە تەمەنی قوتابخانە، زۆرجار ئەو بەناو سەربەخۆییە واتاکەی لەوەدایە کە تۆ پارە دەدەی بەکەسێکی تر تا کارەکەت بۆ ئەنجام بدات، دەچیت کار دەکەیت تا پارە پەیدا بکەیت و مووچەی ئەو ژنە بدەیت کە ئاگای لە منداڵەکەتە و بەخێوی دەکات، ئەو لە جیاتی تۆ چێژ لەو منداڵانە وەردەگرێت.

شوشا گاپی

لە کەشی هەندێ لە دەزگاکان کە لەسەر پاراستنی بەرژەوەندی کۆمەڵایەتی بنیاتنراون، وەکو ئەو زانکۆیانەی زۆرجار کوڕیان تێدا دەگیرێت، دەربڕینی ئەم جۆرە تێڕوانینانە سەخت نییە؟

پی.دی.جێمز

ماوەیەك لەمەوبەر، چوبومە کۆلێژی سامێرویل[٣١] لە ئاکسفۆرد، لە ئاودەستەکانی ئەوێ چەند ڕیکلامێکم بینی لەبارەی هێڵەکانی ڕاوێژکاری تەلەفۆنی بۆ فلان و فیسار بابەت، بۆ ڕێگەپێگرتن و دەستریژی و... ئەو ژنە بێ هاوتایانەم بیرکەوتنەوە،

PDF 4 KURD

له ده‌رچوانی یه‌كه‌مین خولی زانكۆدا بوون و وێنه‌كانیان له‌وێدا به دیواره‌وه هه‌ڵواسراوه، به‌خۆمم گوت ژیان بۆ ئه‌وانیش هه‌رگیز ئاسان نه‌بوه، به‌ڵام ئه‌گه‌ر ئه‌مڕۆ ده‌گه‌ڕانه‌وه، حه‌تمه‌ن له بینینی ئه‌و كۆمه‌ڵگایه‌ی ئێمه تێیدا ده‌ژین دڵیان ده‌تۆقی، به بڕوای من، پاراستنی به‌رژه‌وه‌ندی كۆمه‌ڵایه‌تی له زماندا ده‌كرێ جۆره فاشیزمیه‌كی زمانی بێت، و له‌رزین ده‌خاته پشتی كه‌سانی نه‌وه‌ی من كه له‌گه‌ڵ فاشیزمدا جه‌نگاون، تاكه ڕێگه‌ی كاردانه‌وه ئه‌وه‌یه به‌یانیان له‌خه‌و هه‌ڵده‌ستن پێش نانی به‌یانی، ڕۆژتان به گوتنی چواریا پێنج شتی پێچه‌وانه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی كۆمه‌ڵایه‌تی ده‌ست پێبكه‌ن!

شوشا گاپی

بگه‌ڕێینه‌وه سه‌ر كارتان، پێش ئه‌وه‌ی خۆتان ده‌ست به نووسین بكه‌ن، كاری كام له ڕۆماننووسه‌كانی ژانری پۆلیسیت زۆرتر په‌سه‌ند ده‌كرد؟

پی.دی.جێمز

نووسینی ژنانی نووسه‌ری ژانری پۆلیسیم پتر ده‌خوێنده‌وه: دوروتی ئێل سایزر، نائیۆ مارش[٣٢]، ژوزفین تی [٣٣]، هه‌موو ژنانی پۆلیسی نووس. ئه‌م ڕۆژانه زۆر ڕۆمانی تاوانی ناخوێنمه‌وه، حه‌زم له كتێبی تره.

شوشا گاپی

هاوچه‌رخه‌كان چی؟ بۆ نموونه ڕۆت رندل[٣٤] و لاوتره‌كان كه هه‌ندێكیان سه‌ركه‌وتوو بوون؟

پی.دی.جێمز

حه‌زم له‌وانه، ڕوت رندل چیرۆكی پۆلیسی به‌ناوی خۆی و چیرۆكی تاوانی به‌ناو خوازراوی باربارا واین ده‌نووسێت، به‌ڕای من چیرۆكه تاوانییه‌كانی زۆرباشن، من زیاتر ئه‌وان په‌سه‌ند ده‌كه‌م.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

تائێرە ئاماژەتان بە زۆر نووسەر کردووە- ئاجاتا کریستی، دورروتی ئیل سایرز، هەمیت، چندلر.. دەمەوێت لە بارەی دووکەس لە گەورەترین نووسەرانی ئەو ژانرە لە هەموو سەردەمەکان بپرسم، مۆڵەتم بدە بە شرلوك هولمز دەست پێبکەین، لێکۆڵەر سێر ئارتۆر کانون دویل.

پی.دی.جێمز

هەموو تاوانی نووسەکان، هەر چەند زۆر بێ ئاگایانە، لە ژێر کاریگەری سێر ئارتۆر کانون دویل بوون، میراتی ئەو بۆ تاوانی نووسەکان بریتی بوو لە: بەهادانان بۆ توانا و لۆژیك، و بیرکردنەوەی ناجێگرانە، توانای چیرۆك گێڕانەوە، توانای دروستکردنی جیهانێکی تایبەت و جیاواز، هەڵبەتە ئەو دروستکەری یەکێك لە یەکەمین لێکۆڵەرەوەکانی بە تەکنیك و بێ دوودڵی و بەناوبانگترینیانە، واتە هەمان شرلوك هولمزی ناودار ڕەنگە گەورەترین خزمەتی ئەو بە تاوانی نووسی ئەوە بوبێت کە خۆشەویستی بەو ژانرە بەخشی، خۆشەویستییەك کە هەرگیز لەناونەچوو.

شوشا گاپی

ژرژ سیمینون چۆن؟ کتێبەکانی ئەوت زۆر دەخوێندەوە؟

پی.دی.جێمز

من زۆر دەستخۆشی لە کاری ئەو دەکەم. سیمینون، بە گوێرەی هەر پێوەرێك بێت، ڕۆماننووسێکی زۆرباشە، توانای درکی تایبەتی هەیە لە دەروونناسی مرۆڤ، بەتایبەت دەروونناسی زەینی تاوانبار، وەکو ڕۆماننووسێکی تاوانی شێوازێکی تاك و تایبەت بەخۆی هەیە، لەو ڕوانگەوەی کە بە گوتەی خۆی پێشتر سکێچی وردی بۆ کتێبەکانی ئامادە نەدەکرد، ناوی کەسایەتیەکانی لەسەر دەفتەری تەلەفۆنی جیهانییەوە هەڵدەبژارد و دواتر ئەوانی دەخستە شوێنی دیاریکراو و وازی لێ

PDF 4 KURD

دەهێنان تا خۆیان بارودۆخەکان وەدەست بگرن، هەڵبەتە ئەو شێوازە بۆ نووسەری ڕۆمانی پۆلیسی شێوازێکی ماقوڵ نییە، چونکە لە ڕاستیدا لەگەڵ دروستکردنی سەرەداوی ورد، کە پێویستیی سەرەکی و بنەڕەتی پۆلیسییە، بەراورد ناکرێت. بەڕای من، ژۆرژ سیمینون، تاوانی نووس بوو، تاوانی نووسێکی زۆرباش، نەك نووسەری چیرۆکی پۆلیسی.

شوشا گاپی

دەڵێن ژنان زۆرباش دەتوانن ڕۆمانی پۆلیسی بنووسن، بەڕای ئێوە هۆیەکەی چییە؟ هەستی بۆنکردنی بە هێزتریان هەیە؟ بۆ وردەکارییەکان هۆشیارترن؟ یانیش هاودڵی زیاتریان هەیە؟

پی.دی.جێمز

ئەوە واقیعیەتێکە، ژنان لە نووسینی چیرۆکی پۆلیسی سونەتی، لەگەڵ سەرەداوی ورد هاوتایان نییە، هەرچەندە لە نووسینی ڕۆمانی تاوانی جیدی و بەپەلە و توندوتیژ، تا ئێستاش بەگشتی قەڵەمڕەوی نووسەرانی پیاوە، هێندە سەرکەوتوو نین. یەکێك لە هۆیەکانی سەرکەوتنی ژنان لە نووسینی چیرۆکی پۆلیسی، ڕەنگە دیدی ژنانەمان بێت بۆ وردەکارییەکان، دروستکردنی سەرەداوی پێویست، سەرنجدانە بۆ وردەکاریی ژیانی ڕۆژانە، جۆرج ئۆرۆڵ گوتەنی، کوشتن- واتە هەمان تاوانی بێ هاوتا- دەبێ سۆزی بەهێز بجولێنێت، و ئێمەی ژنان زۆرتر حەزمان لەو سۆزەیە تا کەرەستەی شەڕ، لەوانەشە ژنان دەگەنە ئەو ئەنجامەی پێکهاتەی ڕێکوپێکی فۆرم کارامەیە و توانای ئەوەمان پێ دەدات ڕووبەڕووی ڕوداوی ترسناك ببینەوە، ڕوداوێك ڕەنگە لە دەرەوەی سەپاندنی ئەو ژانرە بۆمان ناخۆش بێت.

شوشا گاپی

کاتێ یەکەمین ڕۆمانت نووسی، سەیرت پێهات کە بۆ چاپ پەسەندیان کرد؟

PDF 4 KURD

پی.دی.جێمز

نەخێر، بەڵام زۆر خۆشحاڵ بووم، هەمیشە لە ناخی دڵمەوە دەمزانی ئەگەر بتوانم ئەو کتێبە بنووسم، بەدڵنیاییەوە بڵاو دەبێتەوە. هەربۆیە یەکەمین بڵاوکەرەوەی کە دەستنووسەکەم بۆ نارد واتە فابر و فابر[٣٥]، پەسەندی کرد، لەو کاتە بەدواوە هەر لەگەڵ ئەو دەزگایە کارم کردووە. من شانسم هەبوو، زۆر ڕۆماننووسی باش هەن کە مێزی کارکردنیان پڕە لە وەرەقەی لێبوردن بۆ چاپ.

شوشا گاپی

کەواتە سەرکەوتنی کتێبی یەکەمت بووە هاندەرت بۆ ئەوەی درێژە بەنووسین بدەیت، بەڵام چۆن بوو دوای نووسینی یانزە چیرۆکی پۆلیسی، پار (منداڵەکانی مرۆڤەکان)ت نووسی، کەدەتوانرێت ئەو کتێبە بەحیکایەتێکی ئەخلاقی ئایندەگەرایانە بژمێردرێت؟

پی.دی.جێمز

ئەوە وەسپکردنێکی ڕاستە، چونکە من، بەپێچەوانەی تێڕوانینی هەندێ کەس، ئەو بە چیرۆکێکی زانستی خەیاڵی نازانم، مەبەستم نەبوو چیرۆکی ئەخلاقی بنووسم، بەڵام وا دەرچوو، لەم بارەیەوە، هیچ دیمەنێك بەهەرەبەخشی چیرۆك نەبوو، بەڵکو ناساندنی کتێبێکی زانستی لە یەکێك لە بڵاوکراوەکان سەرنجی منی ڕاکێشا، بۆ کەم بوونەوەی ژمارەی سپێرمی پیاوانی خۆرئاوایی: پەنجا لە سەد، لەماوەی پەنجا ساڵ، لەو بارەیەوە لەگەڵ چەند زانایەك قسەم کردو و پرسیارم کرد، ئەوانیش دەیانگوت لەوانەیە هۆیەکەی پیسی ژینگە بێت، بەڵام ئەو وتارە ئاماژەی بە هۆکارێکی تر دەکرد: ملیارها جۆر ژیان، کە هەموویان سەردەمێك لەسەر ئەو خاکەدا دەژیان، ئێستا زۆربەیان لەناوچوون، چارەنووسی جۆری مرۆڤیش هەر لەناوچوونە، ئەو ماوەیەی هاوجۆرەکانمان لەسەر ئەو خاکەدا ژیاون چاوتروکاندنێك زیاتر نەبووە،

PDF 4 KURD

بۆیە بیرم لەوە کردەوە کە بەریتانیا دوای بیست یان بیست و پێنج ساڵی تر، دوای لەدایکبوونی دوایین منداڵ چۆن دەبێت، ئەوکاتە بیست و پێنج ساڵە کەس دەنگی گریانی منداڵێکی نەبیستووە. دانیشتم و ئەو کتێبەم نووسی، لەو چیرۆکەدا تاوان بوونی هەیە، بەڵام بە چیرۆکی پۆلیسی ئەژمار ناکرێت، وەك ئەوەی کە گوتت، حیکایەتێکی ئەخلاقیە، لەگەڵ هەموو کتێبەکانی ترم زۆر جیاوازی هەیە.

شوشا گاپی

گەورەترین گرفتی جیهان زیادبوونی دانیشتوانە، نەك کەمبوونەوەی ژمارەی سپێرمی پیاوانی رۆژئاوا، پێتوانییە کەمبوونەوەی ژمارەی سپێرم لەوانەیە بەهرەیەکی تێدا بێت؟

پی.دی.جێمز

دەزانم، هیندستان ناتوانێت بەسەر ئەو گرفتەدا زاڵ بێت، دەڵێن چینییەکان خەریکن ژمارەی دانیشتوانیان کۆنترۆڵ دەکەن، بەڵام بەرانبەر چی! لە ئەفریقیا، ئایدز و برسیەتی هۆکاری سەرەکی مردنن، بەڵام لە خۆرئاوا نرخی لە دایکبوون بەرەو کەمبونەوەیە، کەواتە یان مرۆڤ خەریکە لە زانستی خۆی سوود وەردەگرێت بۆ کۆنترۆڵی زیادبوونی، یان ئەوەی هەموو جۆرەکانی ژیان بە نەمان مەحکومن.

شوشا گاپی

باسی رۆمانی نوێتان بکەن، (یەکەمین گوناھ) ئادام دلگلیش گەڕاوەتەوە بەم هۆیەوە گەڕایتەوە سەر ژانری پێشتری خۆت، هەندێ لە رەخنەگران ئەویان زیاتر پەسەند دەکرد؟ یان لەوانەیە هەندێك لە خوێنەران دەیانەویست دلگلیش بگەڕێتەوە؟

پی.دی.جێمز

(منداڵانی مرۆڤەکان) پێشوازییەکی باشی لێکرا و لەلیستی پڕ فرۆشەکان گەیشتە شەشەمین کتێب، بابەتی دڵگەرمکەریشیان لە بارەوە نووسی، بەڵام

PDF 4 KURD

خوێنەران، لە هەمان کاتدا، غەریبی دڵگلیشیان کردبوو، هیوادار بوون کە ئەوم تاهەتایە فەرامۆش نەکردبێت، بەڵام بەو هۆیەوە نەبوو کە ئەوم گەڕاندەوە، ڕووداوەکانی ئەو کتێبە لەلەندەن ڕوددەدات، لە جیهانی بڵاوکردنەوەدا.

شوشا گاپی

چۆن بوو جیهانی بڵاوکردنەوەت کردە زەمینەی ئەو ڕۆمانە؟

پی.دی.جێمز

بڕیارمدا ڕووداوەکانی ئەو ڕۆمانە لە لەندەن، لە کەناری ڕووباری تیمز و لە کۆشکێك کە شێوازی بیناسازییەکەی وینیزییە ڕوودات، بەخۆمم گوت بۆ لە جیهانی بڵاوکردنەوەدا نەبێت.

شوشا گاپی

دەکرێ ڕوونکردنەوەی زیاترمان لە بارەی ئەم کتێبەوە پێ بدەی؟

پی.دی.جێمز

ڕووباری تیمز وەکو پێکهاتەیەکی یەکگرتوو لە سەرتاسەری ڕۆماندا بەردەوامە، لەو ڕۆمانەشدا لێکۆڵەری پیشەیی ژنی من، (کیت میسك[ین]٣٦) دێتە یارمەتی دڵگلیش، ئەو یەکەمین جار لە کتێبی (سروشتی مر[دن]٣٧) وەدەرکەوت، (هنری پێڤر[یل]٣٨)ی تازە مردوو، شەریکەکەی ژان- (فیلیپ ئێت[ین]٣٩) یش خانەنشین بووە، و ئێستا ژرار، کورە دڵرەقەکەی ئتین سەرۆکی دەستەی بەڕێوەبردن، بەڕێوەبەری کارگێڕی دەزگایە. ئەو لە سەرەتاوە چەندین دوژمنی بۆخۆی دروست کردووە کچێك کە وازی لێ هێناوە، نووسەرێك کە بەرهەمەکەی پەسەند نەکردووە و سوکایەتی پێ کراوە، هاوکارەکانی و کرێکارانی پوریل کە ترسیان هەیە لە لەدەستدانی شوێنەکانیان. کاتێ لاشەکەی ئەو لەحەوشەی بیناکە دەدۆزنەوە، بە شێوەیەکی دڕندانە کوژراوە، ژمارەی گومانلێکراوەکان بەهیچ شێوەیەك کەم نییە.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

بۆ (یەکەمین گوناه)ت هەڵبژارد؟ ناونیشانی کتێب بۆتان گرنگە؟

پی.دی.جێمز

ناونیشانی کتێب زۆر گرنگی هەیە و دۆزینەوەی ناوی گونجاو بۆ کتێب کارێکی سەختە، لەبارەی منەوە، ناونیشانی کتێب یان زۆر زوو و بێ هیچ گرفتێك دەدۆزرێتەوە، یان زۆر درێژە دەکێشێت و بەزەحمەت دەیدۆزمەوە.

شوشا گاپی

ئەگەر لە دۆزینەوەی ناونیشان گرفتت هەبێت، کەسێك یارمەتیتان دەدات؟ بۆ نموونە، ئەوانەی پێیدادەچنەوە.

پی.دی.جێمز

نەخێر، مەگەر لەیەك حاڵەت، (خوێنی بێگوناه) کە یەکەمین ڕۆمانی پڕ فرۆشی من لە ئەمریکا بوو و لەبارەی کچێکە کە لە ماڵێك بەخێوکراوە و هەوڵ دەدات دایك و باوکی خۆی بدۆزێتەوە، ناونیشانی یەکەمی ئەو کتێبە (موتوربەی خوێن)بوو، بەڵام زانیمان کە لە ئەمریکا کتێبێك بەو ناونیشانە هەیە، هەڵبەتە لەبارەی ناونیشان مافی نووسەر وجودی نییە، بەڵام باشترە کە خۆمان بپارێزین لە دووپاتکردنەوەی ناونیشان، بڕیارماندا ناوی بگۆڕین. لەوکاتەدا کتێبەکە لە قۆناغی نموونەی چاپی بوو، ئێمەش دەستمان بەتاڵ بوو، جگە لە (موتوربەی خوێنی) شتێکم بەبیردا نەدەهات، بەڵام ئەو ناونیشانە منی بەتەواوی ڕازی نەدەکرد، ئەوکاتە یەکێك لە دۆستانی کاسۆلیکم پێی گوتم ئەگەر شتێك ون بوو لەبەر دەرگای ئەنتۆنی قەدیس دوعا بکە، دەیدۆزییەوە، من کاسۆلیك نیم، بەڵام لە دەرگای ئەنتۆنی قەدیس دوعام کرد، بەیانی ڕۆژی دواتر کە لە خەو هەڵسام، یەکەمین شت کە بەبیرمدا هات (خوێنی بێ گوناه)بوو. کە ناونیشانێکی زۆر باشیشە.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

ئێستا ئیدی بیرت لە کتێبی دواتر کردۆتەوە؟

پی.دی.جێمز

نەخێر هێشتا نا، هەر دیار نییە کتێبێکی وا هەبێت، هەروەك گوتم، نیگەران نیم پەلە ناکەم، بزانم چ شتێك ئیلهامم پێ دەبەخشێت، جارێ خەریکی خوێندنەوەی نموونەی چاپم، دوای ئەوە خەریکی ریکلامی کتێبەکەم دەبم، هەم لێرە و هەم لە ولاتە یەکگرتووەکان.

شوشا گاپی

حەزدەکەم باسی خالێکی تر بکەم کە خۆشت پێشتر ئاماژەت پێکرد: کەلکەلەی مردن، جگە لە پەیوەندی کارتان، خۆشت حەزت لەو بابەتەیە؟ مەبەستم هەندێك لە خەلك- لەوانە هەر ئەوەی کە چاوپێکەوتنت لەگەل دەکات- هەمیشە بەجۆرێك ئاگاداری بۆ مەرگ دەژییت، لە حالێکدا زۆرکەس بیر لەو شتە ناکەنەوە.

پی.دی.جێمز

من هەمیشە مردن لەوبەری ژیان دەبینم، واتە هەمان کەللەسەری ژێرپێست کە بەرێکەوت ناوی یەکێك لە کتێبەکانمە، مەرگ هەمیشە کەلکەلەی من بووە، ئەم رۆژانە زۆر بیر لەمەرگی خۆم دەکەمەوە، بەلام، شکسپیر گوتەنی: (هەمیشە دەبێ ئامادەبین[٤٠]) لە مردن ناترسم، ئەوەی کە لێی دەترسم لە دەستدانی عەقل و بێ توانایيە، واتە مردنی هێواش و درێژ و بە ئازار، ئێستا لە حەفتاوچوار سالی، ئیدی لە تەمەنی کاملبوونی کتێبی پیرۆز واتە حەفتا سالی تێپەریوم، هەست دەکەم خاوەنی بەهرەی تەمەندرێژی بووم، ئەوانە وەکو ئێمە کە لە شەری جیهانی دووەم رزگارمان بوو، یان مەرگی هاورێیان و گەنجانمان بینیوە کە بە شێرپەنجە و سەکتەی دل مردون، بەتایبەتی ئاگاداری ئەو بەخت و ئیقبالەین، باوکم هەمیشە

PDF 4 KURD

دەیگوت: (ئێستا ئیتر خەریکم بە قەرز دەژیم) من بۆ یەك یەکی ڕۆژەکانی تەمەنم سوپاسگوزارم، بەڵام ژیانم خۆشدەویێت و ئارەزوو دەکەم تا ئەو کاتەی ساغم ماوەیەکی زۆر بژیم.

شوشا گاپی

پێموایە تۆ باوەڕدار بیت، بۆیە ڕەنگە باوەڕت بە ژیانی دوای مردن هەبێت؟

پی.دی.جێمز

بێ دوودڵی باوەڕم بەخوا هەیە، مەسیحیەکان دەبێ باوەڕیان بە (گەڕانەوەی لەش) هەبێت، بەڵام پێموانییە من باوەڕم بەشتێکی وا هەبێت، ئارەزووم ئەوەیە کە ڕۆح نەمر بێت. ئایدیای تەناسوخی بودایی بۆم خۆشترە لەوەی بەردەوام خەریکی کامڵ بونین.

شوشا گاپی

مەبەستت لە تەناسوخ جۆرێك لە پرۆسەی پاڵاوتنە، بەردەوام کامڵ و کامڵتر دەبین تا دەگەینە نێرڤانا کە فەنابوونێکی رووتە، هەرگیز تێنەگەیشتم کوێی ئەو بابەتە خۆش و هێندە سەرنجڕاکێشە، مەبەستم ئەوەیە مەگەر بێ باوەڕەکانیش هەر ئەو باوەڕەیان نییە؟

پی.دی.جێمز

زیاتر هیوادارم تەناسوخ بەو مانایە بێت کە ژیانی داهاتوو باشتر و باشتر بێت.

شوشا گاپی

بێ گاڵتە، ڕاستیەکەی ئەوەیە ئێمە هیچ نازانین و ناتوانین بیزانین، بەڵام توانای ئەوەمان لەدەستداوە لەگەڵ ئەو ڕازە بژین قەبوڵی بکەین.

پی.دی.جێمز

منیش بە تەواوی لەگەڵتام، بەڕای من بڕیار نییە شتێك بزانین، قسەکەی تۆ

PDF 4 KURD

ڕاستە، ئاین بەبێ هێما و ڕاز و جوانی، هیچە. تەنیا هەستێکی نادیار لە شتێکی پشت ئەو جیهانە هەیە، بەڵام بڕیار نییە لەوە زیاتر شتێك بزانین. من باوەڕم بە ڕزگاریە لە ڕێگای عەشقەوە.ئاینی من ئەوەیە، مەسیحیش بەرەو عەشق ڕێنماییمان دەکات. بەڵام باوەڕم وا نییە مەسیحیەتیش هەموو شتێك بێت، تەنیا لە ڕێگای عیسا مەسیح دەتوانیت بگەیتە خوا، زۆربەی مرۆڤەکانی ئەم زەمینە تەنانەت ناویشیان نەبیستوە! تەکفیری زۆربەی زۆری جۆری مرۆڤ کارێکی ناماقوڵە، ڕەنگە دیدی من بۆ ئەو مەسەلانە سادە بێت، بەڵام بە ڕای من سیستمی ئایینی جۆراوجۆر بەڕێگای هەمەجۆر لەیەك دەچن، هەموو ئەو ڕێگایانە بە لوتکەی چیا کۆتاییان دێت کە خوا لەوێندەرێیە. هەریەك لە ئێمە ڕێگای خۆمان هەڵدەبژێرین. تێڕوانین و ڕێڕەوی ئایینی مەسیحیەت پێکدێنێت، من ئەوم هەڵبژاردووە، بەتەواوی جیاوازە لەگەڵ بوودایەك یان موسڵمانێك، بەڵام هیوادارم هەموومان لە کۆتاییدا بگەینە ئەوێ.

شوشا گاپی

بە یارمەتی، چ کاتێك دەنووسیت؟

پی.دی.جێمز

کە تازە دەستم پێکردبوو، زوو لە خەو هەڵدەستام و لە شەشی بەیانی تا هەشتی بەیانی دەمنووسی، چونکە ناچاربووم بچمە ئیش، هەر بەو جۆرە ڕاهاتووم، ئێستاش هەر زوو لە خەو هەڵدەستم و بەیانیان دەنووسم، کاتێ خەریکی نووسینی کتێبم، پێش سەعات حەوت لە خەو هەڵدەستم و دێمە خوارەوە و لە موبەق چایی دروست دەکەم، گوێ لە هەواڵی ڕادیۆ دەگرم و دەچمە حەمام، ئەوکاتە دادەنیشم و دەست بە نووسین دەکەم، دوای چەند سەعاتێك دەبینم ئیتر ناتوانم درێژە بدەم بە نووسین. نزیکەی سەعات دوانزە دەست لە نووسین هەڵدەگرم، دوای ئەوە کارەکانی ترم دەکەم کە کاری ڕۆژانەن.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

له کوێ ده‌نووسیت؟

پی.دی.جێمز

جێگایه‌کی تایبه‌تم نییه بۆ نووسین، له ڕاستیدا له هه‌موو شوێنێك ده‌توانم بنووسم، به‌مه‌رجێك بێده‌نگی و ئارامییه‌کی ته‌واوم هه‌بێت، یه‌کێك له‌و شوێنانه‌ی پێم خۆشه ئێره‌یه، له ناندینی ماڵه‌کەم له له‌نده‌ن، چونکه هه‌رکاتێك حه‌زبکه‌م ده‌توانم زۆر به ئاسانی بچمه حه‌وشه و هه‌وایه‌ك هه‌ڵمژم، یان بۆ خۆم قاوه دروست بکه‌م، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا مێزی نانخواردن هێنده گه‌وره‌یه که ده‌توانم ته‌واوی یاداشته‌کانم و فه‌رهه‌نگ و سه‌رچاوه‌کانم له‌سه‌ریدا بڵاو بکه‌مه‌وه. کاتێ که خه‌ریکی نووسینی ڕۆمانم، هیچ کات به‌بێ ده‌فته‌ری یادداشت ناچمه هیچ شوێنێك، ده‌توانم وه‌سپکردنی شوێنه‌کان، هه‌ستم به‌رانبه‌ر ئه‌و خه‌ڵکانه‌ی که ڕه‌نگه بیانبینم، قسه‌ی ئه‌ملاوئه‌ولا یان وه‌رچه‌رخانێکی تازه له بیرۆکه‌ی چیرۆك هه‌ست بکه‌م، به‌په‌له له ده‌فته‌ری یادداشته‌که‌م تۆماری ده‌که‌م. وام پێ باشتره به‌ده‌ست بنووسم ـ ڕۆژی دواتر به‌زه‌حمه‌ت خۆم ده‌توانم بیخوێنمه‌وه، ئه‌و کاره‌ی ده‌یکه‌م ئه‌وه‌یه که یه‌کسه‌ر ئه‌و ده‌ستنووسانه ده‌گوێزمه‌وه سه‌ر ڕیکۆرده‌ر و سکرتێره‌که‌م تایپیان ده‌کات تا ده‌قی یه‌که‌م ئاماده بێت. من له کاتی نووسینی کتێب، به ڕه‌وتێکی ڕێکوپێك ده‌ڕۆم، وه‌کو ئه‌وه‌یه خه‌ریکی وێنه‌گرتنی فیلم بم. له کۆتاییدا ئه‌م چیرۆکه کۆده‌که‌مه‌وه و ده‌قه‌که ده‌نێرم بۆ ده‌زگایه‌کی پیشه‌یی پیتچنین، له‌وێ ئه‌وان ده‌یخه‌نه سه‌ر دیسك و ئیتر کار ته‌واو ده‌بێت.

The Paris Review 135 Summer 199

PDF 4 KURD

پەراوێزەکان

[1] Times Literary Supplement.

[2] Literary Review.

[3] Dr.Connor Bantry White.

[4] Cover Her Face.

[5] Innocent Blood.

[6] Mainstream novelئەم جۆرە رۆمانە، لە هەموو جۆرەکانی تری رۆمان کە خەڵك پێیان خۆشە وەکو رۆمانی مەتەڵ،رۆمانسی،یان چیرۆکی زانستی و خەیاڵی جیاوازە. رۆمانی شەپۆڵی سەرەکی بە سود وەرگرتن لە شێوازی جۆراوجۆر دەکەوێتە گێرانەوەی چیرۆکی خۆی، لەبارەی خەڵك و کێشەکانیان، بە بەراورد لەگەڵ ئەو دەقانەی کە لە چوارچێوەیەکی تەسکتر چربوونەتەوە، لە لایەن دروستکردنی کەسایەتییەکان. قوڵبوونەوەی زیاتری هەیە

[7] Children of Men.

[8] Original Sin.

[9] Adam Dalgliesh.

[10] Shroud for a Nightingale.

[11] An Unsuitable Job for a Woman.

[12] Downing Collning.

[13] Queen Charlotte Maternity Hospital.

[14] Hampstead.

[15] Anthony Trollope1882-1815(رۆماننووسی بەریتانی) .

PDF 4 KURD

16 Alice Vavasor.

17 Lady Glencora Palliser.

18 The Way We Live Naw.

19 Robert Maxwellلەدایکبووی بەریتانی بازرگانی بەڕێوەبەری چیکسلۆڤاکی کە لە دەیەی هەشتا ئیمپرلتۆریەکی ڕاگەیاندنی دامەزراند و چەندین دامەزراوە و بڵاوکراوەی کڕی، دوای مردنە هێمادارەکەی، وەدیارکەوت کە سەدان ملیۆن دۆلاری لە کۆمپانیاکانی و مەسەلەی بیمەکانیانی دزیوە و ئیمپراتۆریەتی خۆی پێ بەرفراوان کردوە، کۆمپانیاکانی ماکسۆل لە 1992 ناچار بوون لە ئەمریکا و بەریتانیا شکستی خۆیان ڕابگەینن.

20 Jalousi.

21 Gaudy Night.

22 Whose Body?

23 Devices and Desires.

24 Tom Stoppardلەدایکبووی بەریتانی شانۆنامەنووسی چیکۆسلۆڤاکیا .

25 Wilkie Collins1889-1824)نووسەری بەریتانی).

26 The Eustace Diamonds.

27 The Mystery of Edwin Drood.

28 Brighton.

29 Pinki.

30 Cordelia Cray.

31 Summerville College.

PDF 4 KURD

32 Nagio Marsh-1899)نووسەری رۆمانی پۆلیسی خەڵکی نیوزلەند(1982) .

33 Josphine Tey-1897)ناوی خوازراوی ئلیزابێت مکینتاش(1952)تاواننووسی بەریتانی .

34 Ruth Rendellلەدایکبووی 1930 تاوانینووسی بەریتانی .

35 Faber and Fber.

36 Kate Miskin.

37 A Taste For Death.

38 Henry Peverell.

39 Jean-Philippe Etienne.

40 The Readiness is allلە هامایّتەوە وە رگیراوە .

PDF 4 KURD

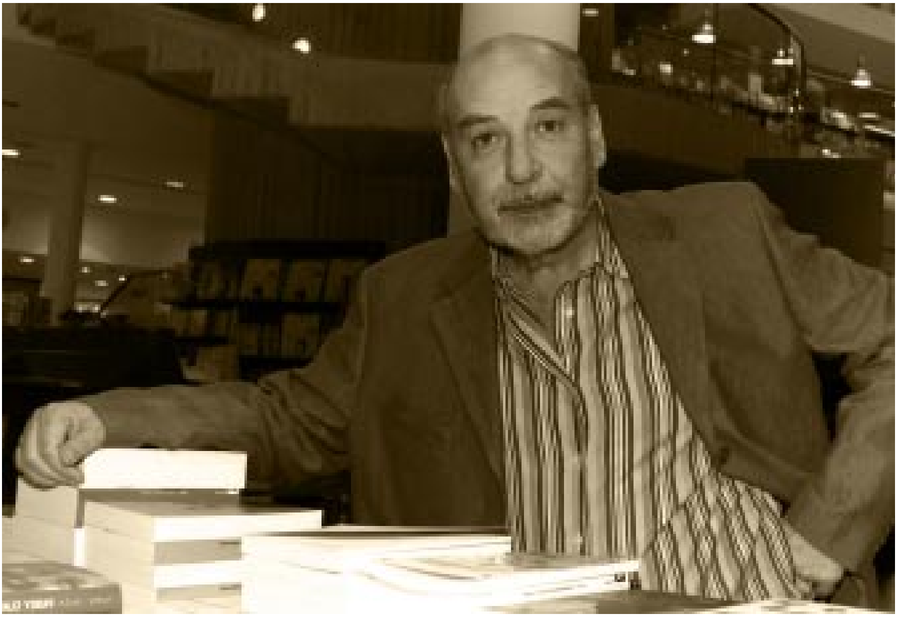

تاهر بن جەللون

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

نووسین بەبێ ژیان مەحاڵە

وتووێژ لەگەڵ تاهر بن جەللون
شوشا گاپی

تاهر بن جەللون، یەکێك لە ناسراوترین نووسەرانی فەرەنسایە، دوایین کتێبی، (باوکە پێم بڵێ نەژادپەرستی یانی چی؟)[١] کتێبێکی پڕ فرۆش بووە. ئەو لە ساڵی ١٩٨٧(خەڵاتی گنکور)ی بۆ ڕۆمانی (شەوی قەدر)[٢] بەدەستهێنا، ئەوە یەکەمین کتێبی نووسەرێکی عەرەب بوو خەڵاتی گنکور بباتەوە. لە دووساڵی کۆتاییدا، ناوی بن جەللون لەلیستی کورتی پاڵێوراونی خەڵاتی نۆبلی ئەدەبیات بووە.

بن جەللون لە شاری (فاس)ی مەغریب لەدایکبووە. بنەماڵەکەی لە ماڵێکی بچووك لە گەڕەکی مەدینە، گەڕەکێکی کۆنی سەدەکانی ناوەڕاست و جوانترین شاری مەراکیش دەژیان، چوار منداڵ بوون، سێ کوڕ و کچێك، باوکی کاسبکارێکی

PDF 4 KURD

ئاسایی بوو، لە بازاڕ دوکانێکی بچوکی بەهارات فرۆشتنی هەبوو، دواتر بوو بەجلدووری و گەلابیەی پیاوانی دەدوری.

بن جەللونیان لە تەمەنی پێنج ساڵی نارده قوتابخانەیەکی ئاینیی، لەوێدا فێربوو کە ئایەتەکانی قورئان لەبەر بکات و بیخوێنێتەوە. دووساڵ دواتر چووە قوتابخانەیەکی دوو زمانەی فەرەنسی- عەرەبی، لەوێدا بەیانیان فەرەنسیان دەخوێند و دوای نیوەڕۆیان عەرەبی، ئەوە سەرەتای ئاشنایی ئەو بوو لەگەڵ زمانی فەرەنسی، خوێندکارێکی خۆماندووکەر و خوێنەرێکی باش بوو، دەڵێ: (زوو هەستم کرد کە دەبێ لەسەر پێی خۆم بوەستم). دواتر لە زانکۆی (ربات) فەلسەفەی خوێند.

بن جەللون لە ١٩٧١، لە تەمەنی بیست و شەش ساڵی، بۆ درێژەدان بە خوێندن دەچێتە سۆربۆنی فەرەنسا، دوای تەواوکردنی خوێندن ماوەیەك بەناونیشانی دەروونناس لەوێ کاری کردووە. یەکەمین ڕۆمانی خۆی(هەرودە٣) لە ساڵی ١٩٧٣ بڵاوکردەوە. دوای ئەوە نۆ ڕۆمانی تریشی نووسی و بڵاوی کردەوە، هەروەها چەندین کۆمەڵە چیرۆك و شیعر و وتار، ڕەنگە هۆی سەرەکی ناوبانگی بن جەللون سێیانە (تریولوژی)یەکەی بێت لەبارەی ژیانی ئەحمەد- زەهرا، ئەحمەد- زەهرا کچێکە کە باوکی لە حەسرەتی خاوەنداری منداڵی کوڕ، ئەو کچە وەکو کوڕ گەورە دەکات.

کتێبەکانی ئەو سێیانەیە بریتی بوون: (منداڵی لمی٤)، کە لە فەرەنسا زۆری لێ فرۆشرا، (شەوی قەدر) و کتێبی تازە بڵاوکراوەی (شەوی هەڵەی٥).

ئەم چاوپێکەوتنە لە نووسینگەی کارەکەی لە شەقامی (سن ژێرمەن دیپرە) ئەنجام دراوە کە دووسەد تا سێسەد مەتر لە دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی (دووسوی٦) دورە کە کتێبەکانی بۆ بڵاودەکاتەوە، هەروەها نزیکیشە لە کافتریای دوفلور، زۆرجار بۆ بینینی هاوڕێکانی دەچێتە ئەوێ، نووسینگەی کارەکەی ستۆدیۆیەکی بچووکە

PDF 4 KURD

له دوایین قاتی بینایەکی بەرز و باریك و مۆدێرن وەك بڵێی بەزۆر خراوەتە نێوان ئەو بینا کۆنانەی ئەو شەقامە. ناوماڵێکی ئاسایی و کەمی هەیە: یەك دووکورسی و مێزێکی گەورەی کارکردن کە هەمووی بە کاغەز داپۆشراوە، لەگەڵ تەلەفۆنێك و کۆمپیوتەرێکی ئاسایی. بەرزی بیناکە بۆتە هۆی ئارامی و نەبیستنی دەنگی هاتوچۆ و ژاوەژاوی شەقامەکە، پەنجەرەکان دیمەنی چەترییینی نوکی درەختەکانی لێوە دیارە، ڕووناکاییەکی فراوان دابین دەکەن.

بن جەللون، جیا لەو ڕێژە زۆرەی کە لێی دەگرن، بەهۆی سەرنجراکێشی و خۆشەویستی و نەزاکەتی خۆی خۆشەویستە، زۆر بەجوانی و بە ڕاستی بە فەرەنسی قسە دەکات، تەنیا کەمێك لە قسەکردن وەکو خەڵکی باکوری ئەفریقا قسە دەکات.

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

تۆ مەغریبیت و لە مەغریب لە دایك بوویت و هەر لەوێش گەورە بویت زمانی دایکیتان عەرەبییە، لەگەڵ ئەوەش بڕیارت داوە بە فەڕەنسی بنووسیت. دەکرێ بڵێی بۆ؟

بن جەللون

من لە ڕاستیدا دوو زمانەم، زمانی یەکەمم عەرەبییە، بەڵام لە قوتابخانەیەکی فەڕەنسی- عەرەبی، خوێندومە، لە گەنجیمدا کە دەستم بە نووسین کرد، بەبێ ئەوەی هیچ خۆبەزل زانینێکم هەبێت، لە نووسین بە زمانی فەڕەنسی چێژم وەردەگرت، ئەو کاتە هەڵبژاردنێکی ئەنقەست نەبوو.

شوشا گاپی

هۆیەکەی ئەوە نیە کە نووسینی فەڕەنسییەکانت زیاتر دەخوێندەوە تا عەرەبەکان؟

بن جەللون

ڕەنگە واش بێت، هۆیەکەی تریش ئەوەبوو زمانی عەرەبی بۆ من شتێکی ئاسایی و سروشتی بوو، شتێك بوو کە هیچ کات لە دەستم نەدەدا، لە ئەنجامدا زەرور نەبوو کە لەو زەمینەدا هەوڵ بدەم، بێ ئەوەی بە خۆم بزانم، پێموابوو دەبێ

PDF 4 KURD

خۆم بۆ زمانی بیانی ماندوو بکەم. ئەو کارەش جۆرێك تاقیکردنەوەی توانا و جۆرە ئامانجێك بوو. لە تەمەنی بیستساڵی کە نووسینم بە شێوەی جدی دەسپێکرد، هیچ دوودڵیەکم نەبوو لەوەی کە دەبێ بە فەرەنسی بنووسم. لەگەڵ ئەوەشدا هیچ کات بە ئەنقەست لە نێوان عەرەبی و فەرەنسی هەڵنەبژارد، وا هاتە پێشەوە. هەندێك لە ئەندێشمەندانی عەرەب رەخنەم لێ دەگرن کە بۆ بە عەرەبیم نەنووسیوە، ئەم رەخنانە هەندێ جار زۆر بێرەحمانە بووە. ئەو مەسەلە بۆ من ئەزموونێکی دەردناك بوو، چونکە هەستم دەکرد ئامانجی ئەو رەخنانە زۆربەیان بەهەڵە تێگەیشتوون.

شوشا گاپی

بێگومان، دوای وەدەستهێنانی خەلاتی گنکور، ئەو ناوبانگەی لەگەڵ خۆی هێنای، ئێرەییش هاتە ناو ئەو هاوکێشەیە!

بن جەللون

لەوانەیە، بەلام وەلامی من ئەمەیە: من بە زمانێك دەنووسم کە پتر بەسەریدا زاڵم، دەتوانم وتارێك یان دەقی وتەیەك بە عەرەبی بنووسم، بەلام رۆمان نا، هەربۆیە بەو هۆیەی کە رێزم بۆ زمانی عەرەبی هەیە، ئامادە نیم ئەو زمانە تێکبشکێنم.

شوشا گاپی

عەرەبی زمانێکی زۆر دەوڵەمەند و نەرمونیانە: بە ریشەی یەك وشە کە لە دوو یان سێ پیتی بێدەنگ پێکدێت. دەتوانرێت واژەی جۆراوجۆر و جیا بە بەکارهێنانی وردەوە دروست بکرێت، چەندین شاکاری شیعر و پەخشان لەو زمانەدا خەڵق کراون. لە هەمووی گرنگتر زمانێکی پیرۆزە، وەکو عیبری، خوا بەو زمانە قسەی کردووە. هەر بەو هۆیەشەوە هەر ئەوەی کە گوتت، مرۆڤ دوودڵە لەوەی کە بە رووکەش کاری پێ بکات. لە قوتابخانەدا عەرەبیشتان دەخوێند؟

PDF 4 KURD

بن جه‌للون

له دواناوه‌ندی، به‌رهه‌می کلاسیکی ئه‌ده‌بیاتی عه‌ره‌بیمان ده‌خوێند. کاتێك هه‌ستم به ورده‌کاری و ده‌وڵه‌مه‌ندی زمانی عه‌ره‌بی کرد که ده‌ستم به وه‌رگێڕان کرد. ئه‌و هه‌ست کردنه‌م هۆیه‌کی تر بوو له‌وه‌ی که ئه‌و زمانه به ڕووکه‌شی وه‌رنه‌گرم له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا، به‌پێی ئه‌وه‌ی که زمانێکی پیرۆزه و خوا ئه‌و زمانه‌ی له قاڵبی قورئاندا ناردوه. ترسێنه‌ریشه- مرۆڤ له‌به‌رانبه‌ریدا هه‌ست به بێبایه‌خی ده‌کات. ئه‌دۆنیس یه‌کێك له شاعیره گه‌وره‌کانی لوبنانی، ڕۆژێ پێی گوتم که تا ئێستا که‌سێك یان نووسه‌رێك نه‌بووه له‌و زمانه به‌هێزتر بێت و به‌سه‌ریدا زاڵ بێت، ئێمه ئینگلیزی به زمانی شکسپیر و ئیتاڵی به زمانی دانته ده‌زانین، به‌ڵام ناڵێین عه‌ره‌بی زمانی غه‌زالییه، عه‌ره‌بی هه‌میشه زمانی قورئانه، مرۆڤ له به‌کارهێنانیدا که‌م و زۆر هه‌ست به گوناه ده‌کات.

شوشا گاپی

به‌ڵام له بیرمان نه‌چێت، نووسین به زمانی ئینگلیزی یان فه‌ره‌نسی، به‌سوده، چونکه خوێنه‌ری به‌رفراوانترت هه‌یه.

بن جه‌للون

ئه‌و مه‌سه‌له ڕه‌نگدانه‌وه‌یه‌که له بارودۆخی سیاسی جیهانی عه‌ره‌ب و وێنه ناخۆشه‌که‌ی، که کاریگه‌ری خۆی کردۆته سه‌ر گه‌شه‌و کامڵبوونی فه‌رهه‌نگی عه‌ره‌ب. بێویژدانییه، ژماره‌یه‌کی زۆری شاعیر و نووسه‌ری گه‌وره‌ی عه‌ره‌ب هه‌ن نه‌ناسراو ماونه‌ته‌وه، دیاره فه‌رهه‌نگی وڵاته‌کان په‌یوه‌ندی به بارودۆخی ئابوری- سیاسی ئه‌وانه‌وه هه‌یه، عه‌ره‌بی زمانی دووسه‌د ملیۆن خه‌ڵکه، و فارسی که شیعری زۆر جوانی پێ گوتراوه، زمانی مه‌لاکانی تاران، ئه‌و دوو زمانه دووره‌په‌رێز

PDF 4 KURD

ماون، ئێستا، چاوی ڕۆژئاوا چۆتە سەر ڕۆژهەڵاتی دوور و خەڵکی خۆرئاوا لەنکاو فەرهەنگی چین و ژاپۆن دەدۆزنەوە. لەبارەی ئەو بارودۆخە لە دەستی کەسدا نییە، تا ئەوکاتەی کە وێنەی وڵاتانی عەرەب لەلایەنی سیاسیەوە تاریك بێت، داهاتووەکەی دەگاتە فەرهەنگی عەرەب.

شوشا گاپی

جان ئاپدایك دەیگوت لەسەفەرەکەی بۆ میسر لەگەڵ نووسەرانی گەورەدا دیداری کردوە کە لە ڕۆژئاوادا هەر نەناسراون- ئەوە پەیوەستە بەو کاتەی کە نەجیب مەحفوز هێشتا خەلاتی نۆبلی وەرنەگرتبوو- بەڵام لەگەڵ ئەوەی ئەو نووسەرانەی تری ئانگلوساکسۆن دەپژمن، یەکسەر بۆ دە دوانزە زمان وەردەگێردرێت لەسەرانسەری جیهاندا، شی دەکرێتەوە و تێروانینی لەسەر دەکەن.

بن جەللون

ئێمە حەزمان لە فەرهەنگی ڕۆژئاوا زیاترە، پێچەوانەکەی ڕاست نییە، من ناتوانم لە ئەمریکا لەبارەی فاکنەرەوە قسە بکەم، هەموو نووسەرانی عەرەبیش هەروا، هیچ کەسیش پێی سەیر نییە، لە کاتێکدا لە خۆرئاوا تەنیا ژمارەیەکی کەم کە بە خۆرهەڵاتناس ناسراون، نووسەرانی ئێمە دەناسن. بەهیوام ڕۆژێ دابێ کە ئەو بارودۆخە بگۆڕێت و بەزوویی گەنجینەی دەوڵەمەندی ئەدەبیاتی عەرەبی و فارسی لە هەموو شوێنێك بدۆزرێتەوە لە بەرژەوەندی مرۆڤایەتیدا.

شوشا گاپی

منیش هەروەها، بەڵام ڕەنگە ئێمە لە ڕادەبەدەر خۆشبینین، پێتوایە ئەگەر بە عەرەبیت بنووسیبایە کتێبەکانت جیاواز بوون؟

PDF 4 KURD

بن جەللون

بەدڵنیاییەوە. چونکە زمان تەنیا کەرەستەیەکی نووسین نییە، بەڵکو کۆمەڵەیەکە لە پێکهاتەکانی زەین و مێشك، لەگەڵ هەموو ئەو باروبنە فەرهەنگیانەی کە مرۆڤ لەگەڵ خۆیدا ئەمبەر ئەوبەری پێ دەکات. فەرهەنگی فەرەنسی زمان کامڵترە لە فەرهەنگی عەرەبی زمان، جگە لەوەش، عەرەبی، وەك ئەوەی گوتم، زمانێکی پیرۆزە و نووسەرانی عەرەب لەو شتە ترساون، ناتوانن بە توندوتیژی ڕەفتاری لەگەڵدا بکەن.

شوشا گاپی

کتێبەکانت لە چ لایەنێکەوە جیاواز دەبوو؟

بن جەللون

بەر لە هەمووشتێك، ناوەڕۆکەکانیان جیاواز دەبوو. هەندێ شت هەیە کە لە زمانی عەرەبی نەمدەتوانی ئەنجامی بدەم، بۆ نموونە مەسەلەی سێکسی یا ڕەخنە لە ڕەفتاری ئاینیی هەندێ لە کەسایەتیەکان، بە وردی نازانم لە وردەکاریدا چی جیاواز دەبوو، هەر ئەوەندە دەزانم لەمپەرەکانی بەردەم کار زیاتر دەبوون.

شوشا گاپی

ئەو ئەگەرە نەبوو بە شێوەیەك باسی مەسەلە سێکسیەکان بکەیت؟

بن جەللون

لە ئەدەبیاتی کلاسیکی عەرەب، بۆ نموونە لەسەدەی چواردەم و پانزەم و شانزەمی زایینیی، دەقی ئیرۆتیکی گرنگ هەیە، لەوانە (مێرغوزاری بۆندار[٧] بەرهەمی نووسەرێکی سەدەی چواردەم (شێخ نزاوی[٨])،(کاماسوترا[٩])ی جیهانی عەرەبە. منیش دەمتوانی بەهەمان شێوە بنووسم، بەڵام لەبارەی ئەو جۆرە

PDF 4 KURD

مەسەلانە ناتوانیت دڵنیا بیت، چونکە ئەوکاتەی دەست دەکەیت بە نووسین، بە وردی نازانی لە کوێ سەر دەردێنێت، هەندێ شت لە خۆیدا ڕوودەدات، هەر بەمجۆرە پێموایە لە زمانی عەرەبی دەکرێ باسی مەسەلەی سێکسی بکرێت، بەڵام زاڵبوونی من بەسەر ئەو زمانەدا هێندە نییە کە بتوانم کارێکی وا بکەم.

شوشا گاپی

لەلایەك کاماسوترای هیندیمان هەیە و لەلایەکیش شیعرە ئیرۆتیکەکانی شاعیرانی عەرەب، وەکو ئەبونەواس، بەڵام دەربڕینی ئیرۆتیك لە کلتوری زمانە جۆراوجۆرەکاندا جیاوازە، نووسینە ئیرۆتیکەکانی عەرەب چ جیاوازیەکیان لەگەڵ ئەو جۆرە نووسینەی ڕۆژئاوادا هەیە؟

بن جەللون

بە ڕای من، چەمکی ئیرۆتیزم لە خۆرهەڵات بەرفراوانتر و وردترە تا خۆرئاوا، بۆ نموونە لە (هەزار و یەکشەو)دا ڕەگەزی ئیرۆتیکێکی گرنگ هەیە، یەکێك لە کلیلەکانی درکی خۆرهەڵاتە، بەڵام ئەمڕۆ لە خۆرهەڵات جۆرێك سانسۆر تەرکەدونیاییەك هەیە، ڕەنگە هۆیەکەی بونیادگەرایی بێت - خەڵك وەهمیان هەیە لە شتە چاوەڕوان نەکراوەکان.

شوشا گاپی

ئەگەر لە باکوری ئەفریقا بژیابایت بە عەرەبیت دەنووسی، ئەمڕۆ لەو کەشە بونیادگەرایانەیە دەتتوانی چی بنووسیت؟

بن جەللون

نووسین مەحاڵ بوو، خۆکوشتن بوو، بونیاتگەرایی بە شێوەی گشتی دژی ئازادییە، بۆ نووسەر، ئازادی هەر ئەوە نییە دانیشێت و بنووسێت، بیرکردنەوەی

PDF 4 KURD

ئازادانە دیاریکردنی ئازادانەی خودیش هەیە، بەڕای من کۆمەڵگای بونیاتگەرا بەو هۆیەوە ناتوانێت شتێکی هەبێت جگە لە بێدەنگی یا ئەدەبیاتی بەرگری، ئەویش لە دووره وڵات دروست دەبێت.

شوشا گاپی

تەمەنتان چەند بوو کە نووسینتان دەسپێکرد، ئەویش بە نووسینی شیعر؟

بن جەللون

نووسین، ئەوکاتە بۆم بوو بە جدی کە خوێندکار بووم، تەمەنم بیست و دووساڵ بوو و فەلسەفەم دەخوێند. بەرنامەی خوێندنی زانکۆی ئێمە هەروەکو سۆربۆن بوو، لە ١٩٦٦ من و نزیکەی سەد خوێندکاری تر بە تاوانی چالاکی سیاسی دەسگیر کراین، منیش ئەوکاتە، وەکو زۆربەی ئەوانی تر، مەیلم بۆ چەپ هەبوو، حکومەت لەجیاتی ئێمە ببات و بمانخاتە زیندان و لەئەنجامدا بە سەرکوتکەرمان بژمێرێت، ئێمەیان بەزۆر نارد بۆ خزمەتی سەربازی، ئەوکاتە لە مەراکیش شتی وا نەبوو، ئاوا بوو کە لە سەربازخانە سەرمان دەرهێناو خەریکی مەشقی سەربازی بووین، بەڵام تێیانگەیاندین کە ئەوە جۆرە سزایەکە. من هەستم بە خنکان دەکرد و بەدزییەوە لە کاردانەوەی ئەو بارودۆخە شیعرێکی درێژم نووسی. هەژدە مانگ دواتر ئازادیان کردین، من بیرم لەوە کردەوە ئەو شتەی لە (زیندان) نووسیبووم چاپی بکەم، چونکە پێموابوو گواستنەوەی ئەو جۆرە تاقیکردنەوانە ئەرکی ڕۆشنبیرانە. ئەو شیعرە لە بڵاوکراوەی (سوفلە) چاپ و بڵاوکرایەوە، شاعیرێکی مەراکیشی بەناوی (عەبدولەتیف لەعەبی)ی بڵاویکردەوە.

ئەو شیعرە پێشوازییەکی باشی لێ کرا، هەستم کرد خوێنەری باشم هەیە، ئەگەر شیعرەکەم پێشوازی لیّ نەکرابایە، ڕەنگە بەدوای نووسیندا نەچوبام درێژەم بەنووسین

PDF 4 KURD

نەدابایە. کاردانەوەی خەڵك بەرانبەر یەکەمین هەوڵی نووسەر زۆر گرنگە.

دوای زانکۆ، سێ ساڵ لە دواناوەندی دەرسی فەلسەفەم گوتەوە، یەکەم لە (تیتوان[١٠] و دواتر لە کازابلانکا). لە ١٩٧١ بارودۆخی سیاسی مەراکیش کەم و زۆر ناجێگربوو.. کودەتا کرا، پێشبینی دەکرا کودەتایەکی تریش بەڕیوە بێت، منیش دەمویست واز لە وانەگوتنەوە بهێنم و خەریکی خوێندنی دکتۆرا بم، ئەوەبوو هاتمە پاریس، هاتمە سۆربۆن، هەر لە ڕێگای کۆرسێکی خوێندن، لە پاریس خۆم لە نێوان خەڵکی زۆر خۆشەویست و میواندار دۆزییەوە، ئەوکاتە فەرەنسا وڵاتێکی گەرم و خۆشەویستانە بوو، لە کەشوهەوای ئەمڕۆ وێناکردنی سەختە، خەڵك وەکو ئەمڕۆ لە کابووسی کۆچکردن نەدەترسان. ئەمڕۆکە، تەنانەت خودی خۆشم، ئەگەر لەنکاو یەکێك بەرانبەرم بێت لە شەقام، هەڵدەچم، هەڵبەت زۆربەیان دەیانەوێت قسەیەکی خۆشەویستانە بکەن، بەڵام هەندێ جار قسەکانیان بێزێزییەکی نەژادپەرستانەیە، بۆ نموونە (بگەڕیوە ماڵی خۆت، سەگی پیس)، یان قسەی ناشیرینی لەوجۆرە.

لە پاریس، کەسانێکم ناسی کە یارمەتی شایستەیان بە من بەخشی، لەگەڵ سەرنووسەری لۆمۆند بووم بە هاوڕێ، ئەو داوای لێکردم کە چەند وتارێك لەبارەی کۆچکردن بە شێوەی گشتی لەبارەی کلتوری عەرەب بنووسم، لەوکاتانە بوو کە یەکەمین ڕۆمانم، (هرودە) نووسی ئەوم بردە لای موریس نادۆ[١١] لە دەزگای بڵاوکردنەوەی دونوێل[١٢] و دام بەوان، ئەوکاتە ئەو لە هەموو دەزگاکان پتر گرنگی دەدا بە ئەدەبیاتی بیانی- بەو شتانەی کە تازە و هی(شوێنی تر)- بوون. ئەویش پەسەندی کرد، بەم شێوەیە بوو دەستم پێکرد.

شوشا گاپی

پێش ئەو ڕۆمانە کتێبێکی شیعرت بڵاونەکردبووەوە؟

PDF 4 KURD

بن جەللون

بۆ نا، رۆژێ هەروا چومە نووسینگەی دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی فرانسوا مەسپی[١٣] دەستنووسەکەم دایە هاوسەری مەسپیرۆ کە لێپرسراوی بەشی شیعریان بوو، ئەویش بڕیاریدا کە کتێبەکەم بڵاوبکاتەوە، پێشوازی رەخنەگران و خەڵك زۆرباش بوو.
ئەوان دوو هەزار دانەیان لەو کتێبە چاپ کرد، ئەوکاتە بۆ شیعر تیراژێکی زۆر زۆر بوو.

شوشا گاپی

ئەوکاتە، نووسەرانی خەڵکی باکوری ئەفریقا لە فەرەنسا زۆربوون، یان تۆ لە دەگمەنەکان بویت؟

بن جەللون

چەند کەسێك هەبوون، بەتایبەتی نەوەیەکی تەواو لە نووسەرانی جەزائیری کە بڵاوبوونەوەی بەرهەمەکانیان لە دەیەی پەنجاوە دەستی پێکردبوو. وەکو کاتب یاسین، محەمەد دیب[١٤]، ژان پلگرینی[١٥]، ت.عمروش[١٦] و ئەوانی تر، بەرهەمەکانی ئەوان بەگشتی لە شەڕی سەربەخۆیی جەزائیرەوە هەڵقوڵابوو. بەڵام کە دەڵێم باش پێشوازی لە کتێبی من کرا. ئەو پێشوازیە بۆ دڵخۆش بوونی من یان جۆرێك رێککەوتن نەبوو، سەرکەوتنی من رەوتێکی لەسەرخۆی هەبوو، من نووسەرێکی جدی بووم، هیچ پەیوەندییەکی بەمرۆوە نەبوو، هەموو خەڵك دووسێ مانگ لەبارەی نووسەرێك قسەدەکەن پاشان هەموو شتێك تەواو دەبێت، ئەو بزر دەبێت و هیچ شوێنەوارێکی لێ نامێنێتەوە.

ئەوکاتە (هرودە) سێ هەزار دانە زیاتر نەفرۆشرا، بەڵام بەپێچەوانەی رۆمانە جەنجاڵییە سەرکەوتووەکان، ئێستاش دوای بیست و چوارساڵ هەر هەیە و لە کتێبخانەکان دەفرۆشرێت.

PDF 4 KURD

شوشا گایی

ڕۆمانی (هرودە) زۆر ئەدەبی بوو، بیرۆکەی چیرۆکەکەی زۆر باش بوو، چیرۆکەکەی ڕاستەقینە بوو؟

بن جەللون

لە سەردەمی منداڵی کە لە فاس دەژیام، سۆزانیەکی پیر لەو شارەدا هەبوو، زەینی منداڵان و مێردمنداڵانی سەرقاڵ کردبوو، من جۆرە باوەڕدارێکم لێ دروست کرد.

شوشا گایی

بەڵام سەرکەوتنی ڕاستەقینە کاتێك ڕوی لە تۆ کرد کە خەڵاتی (گنکور)ت وەرگرت. تۆ یەکەمین نووسەری عەرەب و لە ڕاستیشدا یەکەمین نووسەری بیانی بویت ئەو خەڵاتەت بردەوە.

بن جەللون

نووسەرێکی ئەفریقایی لە ساڵی ١٩٣٤ دا ئەو خەڵاتەی بردبووەوە، بەڵام لە ١٩٨٧ کە ڕۆمانی من ئەو خەڵاتەی وەرگرت، باسی ئەو نەکرا، لە ئەنجامدا هەموو وایان زانی کە من یەکەمین کەس بووم، ئەو خەڵاتە بووە هۆی ئەوەی کە ژمارەی خوێنەرانم زۆر زیاد بکات، بەڵام ئەوکات ڕۆمانی پێشترم، (منداڵی لمی) کە دووساڵ پێشتر چاپ و بڵاو بووەوە، کتێبێکی پڕ فرۆش بوو، سەدوپەنجا هەزار دانەی فرۆشرابوو، کاتێ کە (شەوی قەدر) خەڵاتی وەرگرت، کاریگەری لەسەر هەموو کتێبەکانی ترم هەبوو.

شوشا گایی

بێجگە لە بەرنامەی خوێندنی دواناوەندی، کام نووسەر هۆکاری یەکەمی نووسینی لە تۆدا دروست کرد؟

بن جەللون

PDF 4 KURD

ڕه‌نگه لاتان سه‌یر بێت، به‌ڵام زیاتر له‌گه‌ڵ هه‌ندێ ده‌رهێنه‌ره‌کان هه‌ستم به نزیکی ده‌کرد تا له‌گه‌ڵ نووسه‌ران، له‌وانه ئۆرسن ویلز، فدریکو فلینی، یاسوجیرو ئۆزو١٧، ئاکیرا کورساوا، میکل ئه‌نجیلو ئه‌نتونیۆنی، - ئه‌و که‌سانه‌ی که چیرۆکیان ده‌گێڕایه‌وه. هه‌ڵبه‌ت که حه‌زم له نووسینه‌کانی سارته‌ر و کامۆ و جینیه هه‌بوو و کاریگه‌ریشیان له‌سه‌رم هه‌بوو، به‌ڵام هۆیه‌که‌ی زه‌مانه بوو، ڕۆحی زه‌مان، زۆرتر ئیلهامم له ویلز و ئۆزۆ وه‌رده‌گرت تا له ڕۆماننووسه‌کان.

شوشا گاپی

هه‌وڵت نه‌دا ببیته ده‌رهێنه‌ری سینه‌ما؟

بن جه‌للون

ته‌نانه‌ت ده‌مویست بچمه ده‌زگای فێرکردنی باڵای سینه‌ما و فیلمسازی و ده‌رهێنان بخوێنم، به‌ڵام زۆر زوو تێگه‌یشتم که سینه‌ما سنعاتێکه. سنعاتێکی زۆر قورس و ئاڵۆزیش. کاتێ که وابه‌سته‌یت به‌و هه‌موو هه‌لومه‌رج و مرۆڤه جۆراوجۆره، ناتوانیت به‌رده‌وام داهێنه‌ر بیت. من عاشق بوونی سینه‌ما و دروستکردنی فیلم تێکه‌ڵ کردبوو هه‌ربۆیه، په‌شیمان بوومه‌وه له‌و کاره.

شوشا گاپی

سینه‌ما له فه‌ڕه‌نسا جۆرێك عه‌شق و خۆشییه، هه‌رچیه‌ك بێت فه‌ڕه‌نسیه‌کان ئه‌و شته‌یان داهێنا. له سه‌رده‌می خوێندکاریت له پاریس، تۆش وه‌کو هه‌مووما‌ن، زۆر ده‌چویته سینه‌ما؟

بن جه‌للون

فیلم سیحرم لێ ده‌کات، ئه‌و شته‌ی له سینه‌ما له هه‌مووشتێك زیاتر یارمه‌تی منیدا شێوه‌یه‌ك بوو که که‌سانی وه‌کو ویلز و هیچکاك به‌کاریان ده‌هێنا بۆ

PDF 4 KURD

گێڕانەوەی چیرۆك بەشێوەی فیلم - لە ڕێگای دیمەنەکان-. لە چەند خولەکێکی سەرەتای فیلم، ناساندنی چەند کەسایەتییەك و شوێنەکانیان دەکەوێتە بەرچاو. دوای ئەوە دەکەوێتە ڕێ، ئەمرۆ فیلمە ئەمریکیەکان لەرادەبەدەر هەوڵ دەدەن واقیعی بن، بۆ نموونە کەسێك دەبینی خەریکە قاوە دەخواتەوە، لە خواردنگە یان کافتریا نان دەخوات، یان بەمشت لەدەم و چاوی یەکێکی تر دەدات، بەڵام ئۆزو و ویلز واقیعیەتیان کۆپی نەدەکرد. گرنگ ئەوەیە کە چیرۆکێك بچنیت و کارێك بکەیت کە بینەر باوەڕ بکات، گرنگ ئەوەیە کاتێ لە هۆڵی تاریکی سینەما دانیشتویت، بگوێزرێیتەوە بۆ جیهانێکی تر لە دونیای خەیاڵدا، ئەوە هەر ئەو کارەیە کە من دەمەوێت لە کارەکانمدا ئەنجامی بدەم.

شوشا گاپی

تۆ زۆر دەچویتە سینەما، بەڵام خۆتان گوتتان زۆر خەریکی خوێندنەوە بوون، نووسینی کام نووسەرت دەخوێندەوە؟ نووسەری بیانشیان تێدا هەبوو؟

بن جەللون

لە سەردەمی نەوجەوانیمدا، نووسینەکانی شتاین بێك و، دوس پاسۆس و، فاکنەرم دەخوێندەوە، بەڵام جیمز جۆیس زیاتر لە هەموو نووسەرەکان یارمەتی دام. حەزم نەدەکرد درێژەدەری ئەو بم، هۆیەکەشی جوامێریی و بەرزیی ئەو بوو. بە خۆمم دەگوت ئەگەر جۆیس توانیویەتی تا ئەو ڕادەیە ئازا بێت، کەواتە منیش دەبێت شەهامەتم هەبێت، لە سەردەمی سەربازخانەمدا، داوام لەبرادەرێك کرد ئەستورترین کتێب کە دەتوانێت پەیدای بکات بۆم بنێرێت. خوێندنەوە قەدەغە بوو، بۆیە بەدزییەوە دەمخوێندەوە، کتێبێکم دەویست خوێندنەوەی زۆر درێژە بکێشێت، بەم شێوەیە بوو ئولیس بە قاچاغی هاتە سەربازخانەکە، جەسارەتی زۆری ئەو

PDF 4 KURD

نووسینە بوێرانەیە منی شاگەشکە کرد، من هیچم لەبارەی ئیرلەنداوە نەدەزانی، هێڵی ڕۆیشتنی نووسەر و جەسوری ئەو بوو کە سەرنجی منی ڕاکێشا. هەرگیز سەرکەوتوو نەبووم ، نەمتوانی (بەئاگایی فینیگانەکان) بخوێنمەوە، بەرای من، نیگەرانیەکان لەبارەی ئەو کتێبەوە بێ سوودە، کتێبێکی ئاڵۆزە.

شوشا گاپی

بەهەرحاڵ، شیعری مۆدێرن، ئەگەرچی ئاڵۆزیش نییە، بەڵام زۆربەی نادیارە، حەزت لێیەتی؟

بن جەللون

شیعری نادیار بوونی نییە، ئەگەر هەشبێت هەر شیعر نییە شتێکی ترە، شیعری ڕاستەقینە هیچ کات نادیار نییە، تەنانەت شیعری (مالارمە)ش ڕوون و ئاشکرایە، من خۆم شیعرەکانی سان جۆن پرس، ڕنە شار، هەندێ لە شیعرەکانی (ئیوبونفوی[١٨] و لویی ڕنە دیفورە[١٩])م پەسەند کردوە، هەندێ جار ئەو کتێبە شیعریانە دەخوێنمەوە کە بۆم دەنێرن، بەخۆم دەڵێم: (ئەوە قسەی قۆڕە! هیچ پەیوەندییەکی بەشیعرەوە نییە.) بەڵام ئیتر هەندێ جار مرۆڤ هیچی نییە بیڵێت، یان قسەیەکی تری نیە بیڵێت و هێشتاش هەر درێژە دەدات! بۆ نموونە ژان لوك گدار بێنە بەرچاوی خۆت، فیلمی یەکەمی هی ئەوە بوو دەستخۆشی لێ بکرێت، دواتر ڕۆژێك هەستم بەدیاردەیەکی سەیرکرد: گدار ئیتر قسەیەکی بۆ گوتن نەبوو، هەڵبەتە ئەو ئێستاش تەکنیکی هەیە- واتە هەمان شێوەی زۆر زیرەکانەی بەکارهێنانی دیمەن و وێنە- بەڵام فیلمەکانی ئیتر سەرنجراکێش نین، بەتاڵن.

لەبارەی هەندێ شاعیریشەوە هەر وایە، هەربۆیە هەست دەکەم ئێستا شیعر غایبە، لانی کەم لە خۆرئاوا، جۆرێك ترس لە شیعردا هەیە، وەك بڵێی مرۆڤەکان

PDF 4 KURD

جوامێرییان لەدەستدابێت. لە فەڕەنسا ڕاپەڕینی بەرگری ئیلهام بەخشی شاعیرانی وەکو ئاراگۆن، ئیلوار و ڕنە شار بوو شیعری بێ وێنە ئەوکات نووسران، مەسەلەیەکی چارەنووسساز بۆیان گرنگ بوو کە دەبوایە باسی بکەن. دەبوایە بەرگری لە چەند بەهایەك بکەن کە کەوتبوونە مەترسییەوە، ئەمڕۆکە شاعیری فەڕەنسی چی هەیە بۆ گوتن؟ لەبارەی لوپن[20] شیعر بڵێت؟ یان بێکاری؟ یان خۆکوشتنی لاوەکان؟ ئەو ناوەڕۆکانە سەردەمێکن و کاتیین.

بەڕێکەوت نییەکە شاعیرێکی خراپی وەکو بوبن[21]، کە شیعری ئیحساساتی و نیوە ئایینی و کرچوکاڵی دەنووسی، هەرجارەی کۆمەڵە شیعرێکی نوێی بڵاودەکاتەوە، دەیان هەزار دانەی دەفرۆشرێت، ڕۆمانی کیمیاگەری کوئیلو، بەڕای من زۆر ئاساییە یازدە ملیۆن دانەی لێ فرۆشراوە. هۆیەکەی ئەوەیە کە خەڵك پێویستیان بە شیعر هەیە و بەدوای جۆرە مەعنەویەتێکن، پێویستیان بە ئاسوودە دڵی و هیوا هەیە، بەڵام ئەوە مەعنەویەتی بازارە، مەعنەویەتی (مونوپری)[22].

شوشا گاپی

پێمولیە ئەمڕۆکە وێنەی شیعری لە نووسینەکانی هەندێ پەخشاننووسدا زۆر هەیە، لە زمانی ئینگلیزیش هەروایە، بۆ نموونە، بەڕای من سەرکەوتنی کتێبەکانی تۆ تارادەیەك پەیوەندی بەوەوە هەیە نووسینەکانی تۆ، زەوقی تۆ شاعیرانەیە.

بن جەللون

ئەوە میراتی عەرەبیی منە، کاتێ چیرۆك دەگێڕمەوە، هەست دەکەم مەراکیشیم، وەکو چیرۆکخوانەکانی مەراکیش چیرۆك دەگێڕمەوە، بە وێناکردن و پێکهاتەیەك کە هەمیشە واقیعی نییە، بەڵام شیعر دەتوانێت شوێنێکی باشی تێدا هەبێت.

شوشا گاپی

PDF 4 KURD

(هەزار و یەکشەو) زۆر وێنەی جوانی تێدایە، نووسەر وێنەکان دروست دەکات، ڕەنگە هۆیەکەی ئەوە بێت کە ئەو چیرۆکانە لە ڕاستیدا سەرزارەکی بوون و چیرۆکخوان ناچاربووە گوێگرەکانی شاگەشکە بکات، نەهێڵێت زەینیان پەرشوبڵاو بێت، تۆش چیرۆکەکانت وەکو چیرۆکخوانەکان دەگێڕیتەوە.

بن جەللون

من ناڵێم من هاوتای نووسەری (هەزار و یەکشەو)م، خۆشم پەیوەست ناکەم بە هیچ سەردەمێکی تایبەتی مێژووی عەرەبەوە، بەهەرحاڵ، لەکاتی نووسیندا هەست دەکەم، کلتوری عەرەب لە مندا خۆی شاردۆتەوە، بۆ ئامادەگی(شیعر) لە نووسینەکانم لانی کەم ئەم ڕوونکردنەوە لۆژیکییەم هەیە، لەلایەن تەکنیکی گێڕانەوەدا زۆر لە ژێر کاریگەری (ڕۆلان بارت) بووم، لە ژێر کاریگەری وتارەکانی لەبارەی پەیوەندی دەق و ئەدەبیات. بەوپێیەی کە ڕۆمانی نوێ لە سەردەمی خوێندنا بۆم زۆر ماندووکەر بوو، حەزم نەدەکرد نووسینەکانم لە ڕۆمانی نوێ بچێت. کارم ئەوەبوو، هەر بەم شێوەیە بەرەو پێش چووم و لەنکاو داهێنانم کرد، پێموایە شێوازی من مەراکیشییە، بەڵام لەوانەیە ڕای مەراکیشیەکان ئەوە نەبێت.

شوشا گاپی

ناوەڕۆکی ڕۆمانەکانیشت هەر مەراکیشین، چیرۆکەکە هەمیشە لە مەراکیش، یان لانی کەم لە باکوری ئەفریقا، ڕوودەدات.

بن جەللون

بەڵێ هەروایە، ئەو ناوەڕۆکانە مەغرییبیەکی قوڵن، چونکە پەیوەندی بە چەند گرفتێکەوە هەیە کە مێشکی ئێمەی پێوە سەرقاڵە، گرفتی ژیانی ڕۆژانە- پەیوەندی ژنان و پیاوان لە کۆمەڵگایەکی- ئیسلامدا، پەیوەندی حکومەت و یاسا یان تاك و کۆ.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

لە هەموو ولآتانی جیهانی سێیەم، بەتایبەت لە ولآتە ئیسلامیەکاندا، لە ئەنجامی پەیوەندی لەگەڵ مۆدێرنیتە و ڕۆژئاوا بێباوەری هەیە، بابەتی یەکەمین کتێبی زۆر سەرکەوتووی تۆ، (منداڵی لمی)یش هەر لەو تەوەرەدا دەخولێتەوە، ئەو کتێبە چیرۆکی کچێکە، دایك و باوکی وا نیشان دەدەن کورە، چونکە پێش ئەو شەش کچی تریان هەبوو زۆر شەرمەزارن لەوەی کورێکیان نییە، ئەم مەسەلەیە بۆ ئەو کچە داهاتووی غەمناکی لێ کەوتۆتەوە. ئەو ڕۆمانەت لەسەر بنەمای ڕوداوێکی ڕاستەقینە نووسیوە؟

بن جەللون

نەخێر، پێکهاتووی مێشکی خۆمە، دەمویست ڕۆمانێك لەبارەی بارودۆخی ژنان بنووسم لە باکوری ئەفریقیا، بەڵام نەك بە شێوەی مامۆستا و بە ڕەقی، دەمویست کاردانەوەیەکم هەبێت بۆ ئەدەبیاتی فیمنیستی دەیەی ١٩٨٠. ئەدەبیاتێك کە لیوانلێو بوو لە زمانرێژی و توندوتیژی و بێ داهێنان، هەربۆیە بیرم کردەوە کە منداڵێك بکەینە تەوەرەی چیرۆك کە چارەنووسەکەی بە زۆر لە ڕێرەوی ئاساییدا لادراوە، لە ئەنجامدا لە هەردوو جۆر هەلومەرجدا هەلومەرجی نێر و هەلومەرجی مێ دەژیت، دەتوانم، لە هەمان کاتدا چەند گرفتێکی تایبەتیش بەرجەستە بکەم.

شوشا گاپی

(شەوی قەدر) هەمان ئەو ڕۆمانەی تۆ کە خەلآتی (گنکور)ی وەرگرت، درێژەی ئەو چیرۆکەیە، بەرگی دووەمی ئەو سێیانەیە، کە بەرگی سێیەمیش (شەوی هەڵە)یە. بەرگی یەکەم واتە(منداڵی لمی) چەندین ئەگەری کۆتایی هەیە کە تۆ بە شێوەی چیرۆکنووسینی خۆرهەلآتانە هەموویانت نیشان داوە، بەڵام بۆ

PDF 4 KURD

درێژەی چیرۆك دەبوایە یەکێك لەوانەت هەڵبژاردبا، چۆن بڕیارتدا؟

بن جەللون

ئەوە خوێنەران بوون کە داوایان لێکردم چیرۆکەکە درێژە پێبدەم، نامەی زۆرم پێدەگەیشتن و هەموو دەیانەویست ئاگاداری چارەنووسی ئەحمەد- زەهرا بن، مەبەست هەر ئەو کەسایەتیە سەرەکیەی چیرۆکەکەیە کە ناسنامەی ڕەگەزی دووانەی هەبوو، ئەو کارە بە جۆرێك قسەکردن بوو لە بارەی ژنانەوە دوور لە بیرگیرساوی.

شوشا گایی

ئەگەر خوێنەران ئەو پێشنیارەیان نەکردبایە، هەر درێژەی چیرۆکەکەت دەنووسی؟

بن جەللون

دەکرێ پێچەوانەی ئەوەش بڵێین: ئەگەر چیرۆکێك لە گۆڕێ نەبوایە کە تەواوکەرەکەی بنووسم، خوێنەران پێشنیارێکی وایان دەکرد؟

شوشا گایی

تۆ گوتوتە: (ژنبوون کەموکوڕییەکی سروشتیە، هەموو ئەوە قەبوڵ دەکەن، پیاوبوون تەوەهوم و توندوتیژییە کە هەموو شتێك ئاراستە و پشگیری دەکات) ئێوە لە بارودۆخی ژنان لە دنیای ئیسلام، بەتایبەت بەلەبەرچاوگرتنی گەشەی فیندامیتالیزم کە بە شێوەیەکی دیاریکراو ژنان دەکاتە ئامانج، بۆچوونی وات هەیە؟ ئەم پرسیارە بەو هۆیەوە دەکەم کە هاوسەنگی سەرکوتکردنی ژنان لەلایەن گروپە بونیاتگەراکانەوە، فیمینیستییەکی ئیسلامی پڕ ڕەونەقیش بوونی هەیە. مەسەلەی فیمنیستە ئیسلامیەکان لەسەر بنەمای پەروەردە و مێژووی ئیسلام

PDF 4 KURD

بنیات نراوە، ئەوان لەو باوەڕەدان کە (ستەم لە دژی ژنان لە وڵاتە ئیسلامیەکاندا هیچ پەیوەندییەکی بە ئیسلامەوە نییە، ئیسلام لە ڕاستیدا بۆ ئەوان جۆرێك ئازادی بووە، بۆتە هۆی دەرکەوتنی ژنانی بەرجەستە- لە لێپرسراوانی حکومەت بگرە تا دەگاتە سیاسەتمەداران، شاعیران، و عارفان).

یەکێك لە زماندرێژترین و باشترین فیمینستەکانی موسڵمان هاووڵاتی تۆیە. فاتیمە مەرنیسی مێژوونووس و کۆمەڵناس، کتێبەکانی ئەو، لەوانە- شاژنە لەبیرکراوەکانی ئیسلام[23]، و ئیسلام و دیموکراسی، و ئەوبەری باڵاپۆشی[24]، نیشانی دەدەن کە فەرمانڕەوایانی گەندەڵ و ڕێبەرانی ئاینیی تا چ ڕادەیەك لە ماهیەتی ئیسلامیان لاداوە، بەسەرنجدانی ئامانجی بنیاتنەری ئەو ئایینە. بەبڕوای ئەو، ئەمڕۆکە ستەم بە ژنان دەگەڕێتەوە بۆ دواکەوتوویی، هەژاری و نایەکسانی و ئەو گەندەڵییەی کە لە وڵاتانی جیهانی سێیەم برەوی هەیە.

بن جەللون

مافی خۆیانە، باڵاپۆشی(حیجاب) ئێستاش لە هەموو ئاینیەکان هەیە، تەنانەت لە مەسیحییەت دا هەیە، خەڵك کاتێ دەچنە ناو کڵێسا یان کەنیسە یان مزگەوت وەکو نیشانەیەکی ڕێز سەری خۆیان دادەپۆشن، وا ڕاسپێردراوە لەکاتی خواپەرستیدا ئەوکارە ئەنجام بدەین، بەڵام بەبڕوای من جیاکردنەوەی دین لە سیاسەت زۆر زەرووره. ئایین مەسەلەیەکی کەسییە و پەیوەندی بە پەیوەندی تاك و خوایە. ئایین پەیوەندی بە شتێکەوە هەیە ئەبەدییە، سیاسەت بەگوێرەی ماهیەتەکەی کاتییە. هەربۆیە دەبێ ئەو دووە لەیەکتر جیابکەینەوە، ئەگەر وا نەبێت، وڵاتە ئیسلامیەکان هەرگیز زاڵ نابن بەسەر دواکەوتوویی و زوڵم و زۆردا.

شوشا گایی

PDF 4 KURD

بابچینەوە سەر ئەحمەد - زەهرا. ئەو گرفتەکەی چۆن چارەسەر دەکات؟

بن جەللون

ئیشی من وەڵامدانەوە یان ڕێگاچارە نییە، بەڵکو خستنەڕووی پرسیارە و، لێکۆڵینەوە لە بارودۆخێکی مرۆڤایەتی، بەو ئومێدە چیرۆکێك دەگێڕمەوە و ئامانجم کاردانەوە و بزواندنی بیری خەڵکە.

شوشا گاپی

لە نێوان ئەو کتێبە سێیانە، کتێبێکی بچوکت نووسیوە لەبارەی هاوڕێیەتی، بەناونیشانی (لە دەستخۆشی هاوڕێیەتی[د] ٢٥) لەم کتێبەدا لەبارەی هەموو دۆستانێك قسەت کردووە کە لەماوەی ساڵانی ژیانت یارمەتیان دایت، ژان ژنە یەکێك لەو کەسانە بوو کە بۆ تۆ زۆر گرنگی هەبوو، ئەو کەسایەتیەکی زۆر سەیری هەبوو کەم تا زۆر دەرونی و لەناوخۆ، بێ متمانە بەخۆبوون، دوورەپەرێز، تەنیا چەند کەسێکی کەم کەسایەتی ئەویان دەناسی، ئێستا، دوای ڕابوردنی کات، دەربارەی ئەو و کارەکەی چ ڕایەکت هەیە؟

بن جەللون

جینییە، کەسێکی کەم وێنەبوو، ڕۆمانی یەکەمم کە بڵاو بووەوە، دانەیەکم بۆ نارد لە ڕێگای دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەکەی، بێ ئەوەی هیچ ئومێدێك هەبێت بە وەڵام، چونکە هەموو دەیانزانی ئەو چەند کەمروو و لەنێوخۆیەتی، ڕۆژێك یەکێك لە دۆستە کۆمۆنیستەکانم کە بەردەوام ڕۆژنامەی (ئومانیتە)ی دەخوێندەوە، پێی ڕاگەیاندم کە وتارێك لەبارەی منەوە لەو ڕۆژنامەیە چاپ بووە. بەپەلە چووم ئەو ڕۆژنامەمە کڕی، ئەو وتارە لە ڕاستیدا دەقی بەرنامەیەکی ڕادیۆیی بووکە ژنە لەبارەی چەندین نووسەری عەرەب ئامادەی کردبوو. لەو وتارەدا هێرشی کردبوە

PDF 4 KURD

سەر سارتەر و گلەیی ئەوەی لێ دەکرد کە وەکو پێویست گرنگی بەو نووسەرانە نەداوە، یەکێك لەوانیش من بووم.

یاداشتێکم بۆ ناردو سوپاسم کرد لەوەی کە کردوویەتی، لەگەڵ ئەوەش ئاماژەم بەوە کرد کە لە بەشی ناوخۆیی زانکۆ دەژیم. رۆژی دواتر تەلەفۆن منی دەویست. ژان ژنە بوو، پێشنیاری دەکرد یەکتری ببینین. ئەوە دەسپێکی دۆستایەتیەکی قووڵ بوو کە تا کۆتایی تەمەن لەگەڵیدا بەردەوام بووم. لە ١٩٧٩، سەردەمی شۆرشی (ئیمام خومەینی) لە ئێران پێی گوتم: (ئەو پیرەمێردەم خۆش دەوێت، چونکە بە ئەمریکاو رۆژئاوا دەڵێت ملتان بشکێ!) ناکۆکیە سیاسییەکەی نێوان شای ئێران و ئیمام خومینی نەبوو کە سەرنجی ئەوی رادەکێشا، بەڵکو مەسەلەی شۆرشی مرۆڤێك بوو لە بەرانبەر رژێمێك، لە بەرانبەر دونیا بۆی جێگای سەرنج بوو، ژنە بەردەوام هەڵوێستێکی توندی هەبوو، چونکە شۆرشگێر بوو، دژی هەموو جۆرەکانی دەستەڵات بوو.

هاورێیەتیەکی قووڵ لە نێوانماندا دروست بوو. هەرچەندە لە راستیدا ئەو باوەری بە هاورێیەتی نەبوو، ئازادی و وەفاداری لەگەڵ یەك نەدەگونجان. لەگەڵ ئەوەشدا، هەمیشە بۆ من هاورێیەکی زۆر باش بوو، پێی دەگوتم: (لەکاتی نووسین بیر لە خوێنەران بکەوە، سادە بنووسە). هەوڵمدا راسپاردەکەی جێبەجێ بکەم، چونکە هەست دەکەم سادەیی نیشانەی پێگەیشتن و کامڵ بوونە.

شوشا گایی

لە ولاتانی خۆرهەلاتی ناوەراست، هاورێیەتی زۆر قووڵە، لە ئێران کە زۆر سەیرە، شتێکە نزیکی عەشق، لە مەراکیش هەروایە؟

بن جەللون

PDF 4 KURD

نەك بەو توندییە، بەڵام هاورێ لە ژیانی من رۆڵی گرنگی هەیە، عەشق شتێکی ترە، زۆر خاڵ لەبەرانبەر هاورێیەتی هەیە، عەشق ئاڵۆزە، لێوانلێو لە گرفت. هەمیشەیی نییە، وابەستەیە بە چەند شتێك کە مرۆڤ زاڵ نییە بەسەریاندا. هاورێیەتی رێك پێچەوانەی عەشقە- سادە و بە ئارەزوو و پایەدار.

شوشا گاپی

رۆمانی گەندەڵ٢٦ کە لە ١٩٩٤ بڵاوبوەوە، باسی گرفتی گەندەڵی دەکات لە وڵاتێکی وەکو مەراکیشدا. ئەو کتێبە سیاسیترین و رەخنەگرانەترین کتێبی تۆیە، پێتوایە سیاسەت بتوانێت بارودۆخەکان لە مەغریب یان وڵاتانی جیهانی سێیەمدا بگۆرێت؟ یان ئەوەی کە نوێکردنەوەی ژیانی ئەخلاقی و مەعنەویش پێویستە؟

بن جەللون

نوێبوونەوەی ژیانی ئەخلاقی و مەعنەوی بەبێ سیاسەتی پاك و بەشەرەف مەحاڵە، لە ئەنجامدا بنبرکردنی گەندەڵی بەواتای هەوڵدان بەرەو پاکی ئەخلاقی و فەرهەنگی کۆمەڵگاشە.

شوشا گاپی

رۆمانی نوێتان (شەوی هەڵە) سێیەمین بەرگە لە سێیانەکەتان، کەسایەتی سەرەکی ئەو کتێبەش ژنێکە، ئەو مەسەلەیە کاردانەوەی تۆیە بۆ ئەو بارودۆخەی بەسەر ژنانی جەزائیردا دێت؟

بن جەللون

نەخێر، ئەو رۆمانە، باسی توندوتیژییەکی تایبەت دەکات کە ماوەیەکی زۆرە لە کەسایەتی ئەو ژنە دیار نەکەوتوە و سەرەنجام تۆڵەی خۆی دەکاتەوە، ئەو رۆمانە

PDF 4 KURD

ڕیالیستی نییە، چیرۆکی توندوتیژی ژنێکە کە ماوەیەکی زۆر لە ژێر زوڵم و زۆر بووە. ئەو توندوتیژیەش سەرەنجام دەتەقێتەوە. بەڵام ئەو ژنە واقیعی نیە، پەیوەندی بە جیهانی ئەفسانەکانەوە هەیە.

شوشا گاپی

لەبارەی ڕیالیزمی جادویی ڕاتان چییە؟ ئەم جۆرەی ئەدەبیات بە تایبەتی لە ئەمریکای باشور، سود لە کەسایەتی ئەفسانەیی خۆشەویست وەردەگرن بۆ ڕوونکردنەوەی بارودۆخی ئێستا. ڕۆماننووسەکانی ئەمریکای لاتین جیاوازیان هەیە لەگەڵ تۆ؟ بەشێوەیەکی تایبەت کام نووسەر یان کام نووسین پەسەند دەکەیت؟

بن جەللون

من زۆر حەزم لە نووسینەکانی خوان ڕولفۆ، خوان کارولۆس ئۆنیتی ٢٧ و هەندێ لە ڕۆمانەکانی مارکیزیشم پێ خۆشە، بەڵام پێموانییە ئێمە پەیوەندیمان بەیەك قوتابخانەوە هەبێت. ئەوان لە فەرهەنگی خۆیان ڕیشەیان هەیە و منیش لە فەرهەنگی خۆم، ئەو دوو فەرهەنگەش زۆر جیاوازن، هۆیەکەشی تەنیا ئیسلام نییە، هۆکاری تری وەکو مێژوو پێگەی جوگرافیش کاریگەریان هەیە.

شوشا گاپی

چۆن کارەکانت ڕێکدەخەیت؟

بن جەللون

هەموو ڕۆژێك لە ماڵ دەردەچم و بەدرێژایی ڕۆژ لێرە کاردەکەم و پاشان دەچمەوە ماڵ تا شەوەکەی لەگەڵ خێزانەکەم، هاوسەرم و چوار منداڵەکەم بەسەرببەم.

شوشا گاپی

بەدەست دەنووسیت یان بە کۆمپیوتەر؟

PDF 4 KURD

بن جەللون

بەدەست دەنووسم. کۆمپیوتەر بۆ نووسینی وتارە، چونکە ڕۆژنامەکان دەق لەسەر دیسك داوادەکەن.

شوشا گاپی

بیرۆکەی ڕۆمانی نویٚ چۆن بە زەینتان دەگات؟ کاتیٚ کتیٚبیٚك دەنووسیت، هەموو کارەکانی ترت رادەگریت؟

بن جەللون

واز دیٚنم تا بیرۆکەی ڕۆمان بۆ ماوەیەکی دریٚژ جیٚی خۆی بگریٚت، نووسین کاتیٚك دەست پیٚدەکەم کە هەست بە زەروورەتیٚکی تایبەت بکەم.کاتیٚك خەریکم کتیٚب دەنووسم، ناتوانم زۆر بخویٚنمەوە، هەمووکاتەکەم خەریکی نووسین دەبم، ئەوە تاقە کارە کە چیٚژی لیٚ وەردەگرم.

شوشا گاپی

چ شتیٚك زیان بەکارەکانت دەگەیەنیٚت؟ هیٚمنگوای دەیگوت تەلەفۆن لە هەموو شتیٚك خراپترە.

بن جەللون

بۆڵەبۆڵ، تورەبوونی بچووك، دژیەکییەکان- چ کۆمەڵایەتی و چ دەروونی- ئەو کاتەی بۆ هەندیٚك کاری ناپیٚویست خەرج دەبیٚت، کارەکانی ڕۆژانە، بەڵام نووسین بەبیٚ ژیان مەحاڵە، ژیان بریتیە لە هەڵسوکەوت لەگەڵ کارمەندی پۆستە، لیٚخورین لەکاتی قەڵەباڵغیدا، ڕووبەڕوو بوونەوەی پیٚویستییەکانی ڕۆژانەش هەر هەیە. بەم شیٚوەیە، ئەوەی کە کارەکەم پەك دەخات دەرەکییە، بەڵام ئەوەی بەڕاستی گرفت دەخاتە کار، ونکردنی ئومیٚدە، گەیشتنە شویٚنیٚکە مرۆڤ لە خۆی بپرسیٚت کە چ

PDF 4 KURD

سودێکی هەیە؟ هەر کاتێك هەست بکەم ئەدەبیات بێ سوودە. واز لە نووسین دێنم، تا ئەوکاتە لەگەڵ هەموو دژایەتی وململانێیەك بەردەوام دەبم، بە کورتی مرۆڤ ئەو کاتە دەوەستێت کە ئیدی هەست بە پێویستی نووسین نەکات.

شوشا گاپی

گۆرڤیدال٢٨ کاتێك گوتویەتی رێك هەروەك ئەوەی دووکاندار دەچێتە دووکانەکەی هەموو رۆژێك، یان پزیشك دەچێتە عیادەکەی، نووسەریش دادەنیشێت و دەنووسێت، بەو مانایەی نووسین پیشەیەکە، کارێکە نووسەر ئەنجامی دەدات. رای ئێوەش هەر ئەوەیە؟

بن جەللون

نەخێر، ئەوە تێروانینێکی ئەمریکییە، بەرای من، ئەگەر نووسەرێك بۆ بەسەربردنی ژیان بنووسێت، ناچاری دانووستانە، دەبێ بەردەوام ئاگاداربێت کەچی دەفرۆشرێت یان چی نافرۆشرێت. کەڵکەڵەی من ئەوە نییە، خۆشحاڵم لەوەی خوێنەرانێکم پەیداکردووە، بەڵام مرۆ ناتوانێت تەنیا ئەو شتانە بنووسێت کە لەوانەیە بفرۆشرێن. نووسەر جیاوازە لەگەڵ دووکاندار، ئەو جیهانێکی خەیاڵی دروست دەکات و دەیگوێزێتەوە بۆ خەڵکانی تر.

شوشا گاپی

کەوایە بەرای تۆ رۆڵی نووسەر ئەمەیە؟ شیلی رستەیەکی بەناوبانگی هەیە دەڵێ شاعیران یاسادانەرانی قەدرنەناسی جیهانن، تۆش لەگەڵ ئەو رایە دایت؟

بن جەللون

من هێندە و تا ئەو رادەیە بەرزەفڕ نیم. بەرای من، نووسەر بینەرێکە، ئەو بینەری سەردەمی خۆیەتی لەمروەوە، شوێنێکی باشی هەیە، پێموانییە نووسەر

PDF 4 KURD

رۆڵی دیاریکەری هەبێت. ئەو چیرۆك دەگێڕێتەوە و لە ڕێگەی ئەم کارەوە لەبارەی کۆمەڵگای خۆی و لەبارەی دونیا ڕای خۆی دەڵێت، لە ڕێگای خەیاڵەوە پەیوەندی دروست دەکات.

شوشا گاپی

کاتێ کە سکێچی گشتی چیرۆك ئامادەبوو و دەستت بە نووسین کرد ، بەردەوام زاڵیت بەسەر چیرۆکەکە، یان ئەوەی کە هەندێ شتی ناخی چیرۆك جڵەو دەگرێتە دەست؟

بن جەللون

وانییە کە هەمیشە بزانم چی ڕوودەدات، بەڵام هەست بە ئازادی دەکەم، هەست ناکەم سنوردارم یان دەستەڵاتم بەسەر چیرۆك لە دەست بدەم، بەهەستی خۆم دەچمە پێش، لەوانەشە لەنکاو بیرۆکە و ئەگەری نوێ بهێنمە ناو کارەکە و گۆڕانکارییەکی پێشبینی نەکراو ئەنجام بدەم.

شوشا گاپی

کامیان زووتر دروست دەبن: بیرۆکە، یان سکێچی چیرۆك یان کەسایەتیەکان؟

بن جەللون

بیرۆکەی سەرەکی گرنگی هەیە، بەڵام وشەش گرنگن، وشەکان دەبێ باش و لە شوێنی خۆیدا هەڵبژێردرێن و لە شوێنی خۆیان دابنرێن. دەتوانرێت بگوترێت کارێکی زۆر وردە، ڕەنگە سەرچاوەی چیرۆك شتێك بێت کە من بینیومە، یا خوێندوومەتەوە یان بیستومە، نووسەر ئاگاداری هەمووشتێك نییە، ئەگەر ئاگاداری هەمووشتێك بوایە، نووسین دەبووە کارێکی ماندووکەر، ئەو چیرۆك بەڕیوە دەبات، کەش و هەوای چیرۆکەکەیە، جیهانێکە لە دەوروبەری کەسایەتیەك دروست دەبێت، هەر ئەو کەسایەتیەشە کە نووسەر بەرەوپێش دەچێت، چیرۆکەکە خەڵق دەکات.

شوشا گاپی

PDF 4 KURD

زۆر پاکنووسی دەکەیت؟

بن جەللون

باشترین دەق ئەوەیە کە یەکجار بنووسرێت، بەڵام شتی وا زۆر کەم ڕوودەدات، مەحاڵە، من هەربەشێك لە سەرەتاوە تا کۆتایی پاکنووس دەکەم، نەك تەنیا پارەگرافیك لێرە و خەتێك لەوێ، ڕەنگە پارەگرافێك زیاد بکەم یان لای ببەم.

شوشا گاپی

بۆ داهاتوو چ بەرنامەیەکت هەیە؟

بن جەللون

ئێستا خەریکی نووسینی ڕۆمانێکی نوێم لە ناپۆل ڕوودەدات، یەکەمین جارە هەوڵ دەدەم لە مەراکیش دەربچم. ماوەیەك لەمەوبەر و تارێکم لەبارەی نەژادپەرستی نووسیبوو لە ژێر ناونیشانی (میوانداری فەرەنسی) لە ١٩٨٤ بڵاو بووەوە. بەم دواییە سەرلەنوێ پێیداچوومەتەوە و بەرفراوانم کرد. پێشەکیەکی درێژم بۆ نووسی تا ڕوونی بکەمەوە کە لەو سیانزە ساڵە چ گۆڕانکارییەك ڕوویداوە و بارودۆخ چەند خراپتربووە.

شوشا گاپی

ڕەنگە من لە ڕادەبەردەر خۆشبین بم، بەڵام پێموایە کێشەی لوپن لادانێکی کاتییە و فەرەنسیەکان بەم زوانە نەریتی پەنادانی ئازارچەشتوان و ئەشکەنجە دراوان دێننەوە گۆڕێ. هەرچی بێت، کلتوری فەرەنسا سوودی زۆری لەو مەسەلەیە وەرگرتووە. سەیرکە لە سەدساڵی ڕابردوو چەند شاعیر و نووسەر و ئەندێشمەند لە وڵاتانی تر هاتونەتە فەرەنسا.

بن جەللون

بەخۆشیەوە ئارەزووم وایە تۆ ڕاست بکەیت لە ئێستادا ئەوەی کە لەدەست ئێمەبێت - ئێمەی نووسەر و هونەرمەند و بیرمەندەکان- تەنیا لە ڕێگای کارمان

PDF 4 KURD

و له ڕێگاو شێوازی خۆمانه.

The paris Rivuew 152, Fall 1999

پەراوێزەکان

١ Le Racism explique a ma filles,

٢ La Nuit sacree.

٣ Harruda.

٤ La Nuit de l'erreur.

٥ L 'Enfant de sable.

٦ Editions du Seuil.

٧ The Scented Meadow.

٨ Sheikh Naszawi.

٩ Kama Sutra. ناونیشانی نامه‌یه‌کی دێرینه له‌باره‌ی هونه‌ری عاشقبوون

١٠ Tetouan.

١١ Maurice Nadeau.

١٢ Denoel.

١٣ Francois Maspero.

١٤ Mohammad Dib.

١٥ Jean Pelegrini.

PDF 4 KURD

[١٦] T.Amrouche.

[١٧] Yasujiro Ozu دەرهێنەری بەناوبانگی ژاپۆنی .

[١٨] Yves Bonnefoy.

[١٩] Louis-Rene des Forets.

[٢٠] Jean-Mari Le Pen لەدایك بووی ١٩٢٨ سیاسەتمەداری فەرەنسی و دەرچوی کۆلێژی ماف.

[٢١] Bobin

[٢٢] Monoprix فرۆشگایەکی گەورەی فەرەنسا کە لە هەموو فەرەنسادا هەیە.

[٢٣] The Forgotten Queens of Islam.

[٢٤] Beyond the veil.

[٢٥] L'Eloge de L'Amittie.

[٢٦] . l'homme rom pu

[٢٧] Juan Carlos Onetti.

[٢٨] Goe vidal

PDF 4 KURD

ئیسماعیل کاداریێ

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

تەمەنی ڕۆمان هێشتا ٢٠٠٠ ساڵی ماوە

وتووێژ لەگەڵ ئیسماعیل کاداریێ
شوشا گاپی

لە ١٩٧٠دا، ڕۆمانێك لە نووسەرێكی ونی ئەلبانیەوە دونیای ئەدەبی پاریسی لە سەرسوڕماندا نقوم كرد. (جەنەراڵی سوپا مردوو[١])چیرۆكی جەنەراڵێكی ئیتاڵیە، لە دوای شەڕی جیهانی دووەم دەگەڕێتەوە ئەلبانیا بۆ ئەوەی لاشەی سەربازانی ئیتاڵی كە ئەوكاتە لەوێ كوژرابوون بیاندۆزێتەوە و بۆ بەخاك سپاردنەوەیان بیانباتەوە ئیتاڵیا. ئەو كتێبەیان بەشاكارێكی ئەدەبی وەسپ كرد، نووسەرەكەیان بانگهێشتی پاریس كرد، لە پاریس ڕۆشنبیرانی فەڕەنسی ئەویان وەكو نووسەری ڕەسەن و بە توانای ئەو بەری پەردەی ئاسنین باسكرد، ڕێزیان لێنا و دەستخۆشیان لێكرد. (جەنەراڵی سوپا مردوو) بۆ چەندین زمان وەرگێڕدرا، دوو فیلمیان لەسەر دەرهێنا: یەكێك هەر بەو ناونیشانە كە ئەكتەرەكەی (میشل پیكولی[٢]) بوو، ئەوەی تریش فیلمی (ژین و هیچیتر[٣]) دەرهێنانی (برنارد تاڤرنیەر[٤]).

PDF 4 KURD

دوای ئەوە، پتر لە دوانزە ڕۆمان و چەندین کۆمەڵە شیعر و وتاری وەرگێردران بۆ فەرەنسی و ئینگلیزی و زمانەکانی تر. ئەو بەیەکێك لە نووسەرە گەورەکانی جیهان دەزانن و چەندین جار پاڵێوراوە بۆ وەرگرتنی خەڵاتی نۆبڵ، دەزگای چاپ و بڵاوکراوە فەرەنسیەکان خەریکی ئەوەن کۆمەڵە بەرهەمەکەی بە شەش بەرگ هەم بە زمانی فەرەنسی و هەم بە زمانی ئەلبانیایی بڵاوبکەنەوە، تائێستا سێ بەرگی دەرچووە.

ئیسماعیل کاداریێ لە شاری (گینو کاستر[٥]) لە ئەلبانیا هاتۆتە دونیا، هەر لەوێش گەورە بووە، لە زانکۆی تیرانا ئەدەبیاتی خوێندوە و سێ ساڵ لە ئەنستیتۆی گۆرکی لە مۆسکۆ خەریکی خوێندنی باڵا بووە. (جەنەراڵی سوپا مردوو) یەکەمین ڕۆمانی بوو دوای گەڕانەوەی بۆ ئەلبانیا لە (١٩٦٢)، لە تەمەنی بیست و شەش ساڵیدا بڵاویکردەوە.

کادارایان بەراورد کردوە لەگەڵ (کافکا و ئوریل)، بەڵام ئەو نووسەرێکی ڕەسەن کە هەم جیهانییە و هەم ڕیشەی لە خاکی خۆیەتی، ئەلبانیا پتر لە چل ساڵ لە ژێر چەپۆکی دیکتاتۆری کۆمۆنیستی (ئەنوەر خۆجە) بوو، کەسێك کە لە ستالینزمی بێرەحمانە و تایبەتی ئەو پتر مایەوە لەچاو هەموو وڵاتەکانی ئەورووپای خۆرهەڵات. کاداریێ سوودی لە ژانری جۆراوجۆر وەرگرتووە،- نواندن، تەنز، دانانی ماوەی مێژوویی، ئوستوورە- تا لە سانسۆری زاڵمانەی خۆجەو تۆڵەسەندنەوەی کوشندەی ئەو ڕابکات. نووسینەکانی ئەو ڕاپۆرتی ئەو ساڵە ترسناکانەیە، هەرچەندە زۆربەی چیرۆکەکانی لە ڕابردوودا و لەوڵاتانی تر ڕوودەدات. (کۆشکی خەونەکان[٦]) و (هەرەم[٧]) هەردوکیان لە سەردەمی عوسمانی و میسری کۆندا ڕوو دەدەن. لە کاتێکدا کە (زستانی سەخت[٨]) و (کۆنسێرت[٩]) بە ئاشکرا ئاماژە بە دابڕانی خۆجە

PDF 4 KURD

له‌ ڕووسیا له‌ سه‌رده‌می خرۆشۆف و (چین)ی دوای ماو ده‌كات.

ئیسماعیل كاداریێ له‌ ١٩٩٠ ئه‌لبانیای به‌جێهێشت و پاریسی بۆ ژیان هه‌ڵبژارد. له‌ ١٩٦٦ دا به‌ ئه‌ندامی فه‌رهه‌نگستانی زانسته‌ ئه‌خلاقی و سیاسیه‌كانی فه‌ره‌نسا هه‌ڵبژێردرا، هاته‌ شوێنی (كارل پۆپه‌ر)ی فه‌یله‌سوفی ئینگلیزی له‌ دایكبوی نه‌مسا، كه‌ هه‌مان ساڵ كۆچی دوایی كردبوو.

كاداریێ له‌گه‌ڵ خێزانه‌كه‌ی، هاوسه‌ر و كچه‌كه‌ی له‌ (كارتیه‌لاتن) له‌ ئاپارتمانێكی گه‌وره‌ و زۆر ڕووناك ده‌ژین، به‌رانبه‌ر باخی لوكزامبۆرگه‌. كاداریێ زۆر ده‌چێته‌وه‌ ئه‌لبانیا. ئه‌م چاوپێكه‌وتنه‌ له‌ ئۆكتۆبه‌ری ١٩٩٧ له‌ ماڵه‌كه‌ی خۆیدا ئه‌نجام دراوه‌ له‌ ڕێگای په‌یوه‌ندی ته‌له‌فۆنییه‌وه‌.

وازانراوه‌ به‌وه‌ی كاداریێ، زۆر به‌رگه‌ی گێله‌كان ناگرێت، به‌ڵام من ئه‌ووم به‌ ئارام و به‌ ئه‌ده‌به‌وه‌ بینی، كه‌م تا زۆر ئارام به‌رانبه‌ر كه‌سێك كه‌ وڵات و ئه‌ده‌بیاته‌كه‌ی ئه‌و ناناسێت، هه‌ڵبه‌ته‌ ئه‌و تا ڕاده‌ی عه‌شق هه‌ردووكیانی خۆشده‌وێت. به‌ئاسانی به‌ فه‌ره‌نسی قسه‌ده‌كات، به‌ ده‌نگێكی ئارام و له‌سه‌رخۆ و زاراوه‌یه‌كی تایبه‌ت.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

ئێوە یەکەمین نووسەری ئەلبانیایین کە دەگەنە ناوبانگی جیهانی، بۆ زۆربەی خەڵك ئەلبانیا وڵاتێکی بچووکە، بە سێ ملیۆن و نیو ژمارەی دانیشتوان لە پەراوێزی ئەوروپا، هەربۆیە یەکەمین پرسیاری من لە بارەی زمانی ئەلبانیەوەیە، ئەو زمانە چییە؟

کاداریێ

نیوەی خەڵکی ئەلبانیا، لە دراوسێیەکەی ئەو، واتە لە هەرێمی کۆزۆڤۆ لە یۆگۆسلاڤیا دەژین، بەسەریەکەوە دە ملیۆن کەس بە زمانی ئەلبانی قسەدەکەن لە جیهاندا، کە یەکێکە لە زمانە سەرەکیەکانی ئەوروپا، لەلایەنی زمانناسییەوە، شەش یان حەوت خێزانی زمانی سەرەکی لە ئەوروپادا هەن، (لاتینی، ئەڵمانی، سلاڤی، بالتی کە لاتویا و ستونی قسەدەکەن) و سێ زمانی بێ خێزان، واتە یۆنانی و ئەرمەنی و ئەلبانیایی. بەم شێوەیە زمانی ئەلبانی گرنگترە لەو وڵاتە بچوکەی کە خەڵکەکەی بەو زمانە قسەدەکەن. چونکە لە نەخشەی زمانناسی ئەوروپا جێگایەکی گرنگی هەیە. زمانەکانی مەجەری و فنلەندی بە زمانی هیند و ئەوروپایی ناژمێردرێن.

زمانی ئەلبانی لەو لایەنەوە گرنگی هەیە کە تاکە پاشماوەی زمانی کۆنی (ئیلیریایی)یە. لەسەردەمی کۆندا، لە ئەوروپای باشوردا سێ هەرێم هەبوون، (یۆنان، ڕۆم، ئیلیریا). زمانی ئەلبانی تاکە پاشماوەی زمانەکانی ئیلیریایە. هەربۆیە بەردەوام سەرنجی زمانناسانی گەورەی ڕابردووی ڕاکێشاوە، یەکەمین کەس کە خەریکی خوێندنەوە و لێکۆڵینەوە بوو لەسەر زمانی ئەلبانی، فەیلەسوفی ئەڵمانی گۆتفرید لایپ

PDF 4 KURD

نیتس[١٠] بوو له ساڵی (١٦٩٥)دا.

شوشا گاپی

هەر ئەو کەسەی کە ڤۆلتێر کەسایەتی دکتۆر پەنگلوسی لە (هەڵبژاردە)دا لەوەوە ئیلهام گرت و دروستی کرد؟

کاردارێ

بەڵێ دروست هەر ئەو، بەڵام ئەو کاتە ئەلبانیا وڵاتێکی سەربەخۆ نەبوو، بەشێك بوو لە ئیمپراتۆریەتی عوسمانی، وەکو زۆربەی وڵاتانی بالکان، لەوانەش یۆنان، بەڵام ئەو زمانە بۆ ئەو فەیلەسوفە سەرنجراکێش بووە، دوای ئەوە هەموو لێکۆڵەرە ئەڵمانیەکان لێکۆڵینەوەی زۆریان لەبارەی ئەو زمانەوە ئەنجامدا، وەکو فرانتس بۆپ[١١] کە کتێبەکەی زۆر گشتگیرە.

شوشا گاپی

ئەدەبیاتی ئەلبانی چی؟ سەرچاوەکەی چییە؟ دانتە، یان شکسپیرێکی ئەلبانی یان گۆتەیەکی ئەلبانی هەیە؟

کاداریێ

سەرچاوەکانیان زیاتر سەرزارەکییە، یەکەمین کتێبی ئەدەبی بەزمانی ئەلبانی لە سەدەی شانزەهەم بڵاو بۆتەوە، وەرگێڕانێك بووە لە کتێبی پیرۆز، ئەوکاتە خەڵکی ئەلبانیا کاسۆلیك بوون، دوای ئەوە نووسەران هەبوون، باوکی بنیاتنەری ئەدەبیاتی ئەلبانی نووسەری سەدەی نۆزدەم (نەعیم فراشری[١٢]) یە، ئەو بەو گەورەیەی دانتە یان شکسپیر نییە، لەگەڵ ئەوەشدا دامەزرێنەر و کەسایەتییەکی سیبمۆلیکە. بۆ جوڵاندنی ویژدانی میللی ئەلبانیا شیعری حەماسی و شیعری گۆرانی دەگوت. دوای ئەو گیرکی فیشتا[١٣] بوو، دەتوانین بڵێین ئەو دوو کەسە، گەورەی ئەدەبیاتی ئەلبانین و منداڵان

PDF 4 KURD

لە قوتابخانەدا بەرهەمەکانیان دەخوێنن. دواتر نووسەر و شاعیرانی تریش دروست بوون کە بە بەراورد لەگەڵ ئەو دووکەسە بەرهەمی باشتر و بەرزتریان دروستکرد، بەڵام هەمان پێگەیان لە زەینی وبیرەوەری میللی ئەلبانیادا نییە.

شوشا گاپی

تورکەکان لە (١٤٥٤) قوستەنتینیە و دواتر هەموو بەلکان و یۆنانیان داگیرکرد. زمانی تورکی چ کاریگەری لەسەر زمانی ئەلبانی دانا؟

کاداریٚ

کاریگەری زۆری نەبوو، مەگەر لە زاراوەی کارگێڕیدا، یان لە خواردن دروست کردن وشەکانی وەکو (کباب) و (کافە) و (بازاڕ)، بەڵام هیچ کاریگەریەکی لەسەر پێکهاتەی زمانی ئەلبانی دانەنا، بەو هۆیە سادەیەی کە ئەو دوو زمانە دوو مەکینەی تەواو جیاوازن و پارچە یەدەگەکانیان بەکەڵکی یەکتری نایەن، زمانی تورکی لە هیچ شوێنێك لە دەرەوەی تورکیا نەناسرابوو. نووسەرە تورکەکانی سەدەی نۆزدە و بیست، تورکی نوێیان دروستکرد. لە کاتێکدا تورکی وشك و کارگێڕی زمانێکی زیندوو نەبوو، لە ئەنجامدا نەیدەتوانی کاریگەری لەسەر زمانەکانی تری ئەوروپایی هەبێت. هەندێ لە نووسەرانی تورك پێیان گوتووم کە گرفتیان لەگەڵ زمانی خۆیاندا هەیە.

شوشا گاپی

ژمارەیەکی زۆری دەستەواژەی زمانی تر کەوتۆتە ناو تورکی- لەوانە فارسی، عەرەبی، فەرەنسی. پێش سەردەمی نوێ، نووسەرانی تورك بە فارسیان دەنووسی، یان ئەگەر بابەتی ئایینی بووایە بەعەرەبیان دەنووسی.

PDF 4 KURD

کاداریٚ

بۆ من، وەکو نووسەر، زمانی ئەلبانیایی کەرەستەیەکی زۆرباشی دەربڕینە: دەوڵەمەند، نەرم وشل، دەکریٚ هاوسەنگ بێت. هەروەك لە دوایین ڕۆمانمدا، (ڕ١٤ح)یش گوتومە، ئەم زمانە چەند تایبەتمەندییەکی هەیە کە تەنیا لە زمانی یۆنانی کۆندا هەیە، مرۆڤ دەگەڕێنێتەوە بۆ جیهانی کۆن. بۆ نموونە هەندیٚ لە (فرمان)ی ئەلبانی هەن کە لە هەمان کات مانای نەریٚ و ئەریٚ دەگەینێت، هەروەك یۆنانی کۆن، ئەو شتەش وەرگێڕانی تراژیدیای یۆنانی و هەروەها تراژیدیەکانی شکسپیر ئاسان دەکات.

لەنێوان نووسەرانی ئەورووپی، شکسپیر زۆر نزیکە لە تراژیدی نووسەکانی یۆنان، نیچە بەڕاستی دەڵێت کە تراژیدی یۆنانی لاو خۆی کوشت، چونکە تەنیا سەد ساڵ ژیا، بەڵام، لەڕوانگەی جیهانیدا، ئەم تراژیدیایە تا شکسپیر بەردەوام بوو و هێشتاش درێژەی هەیە، لەلایەکی تر، بەڕای من سەردەمی شیعری حەماسی بەسەرچووە. لەبارەی ڕۆمان دەبیٚ بڵێم کە هێشتا زۆر گەنجە، تازە لە سەرەتایە.

شوشا گاپی

بەڵام پەنجا ساڵە مەرگی ڕۆمانیان پێشبینی کردووە؟

کاداریٚ

بەردەوام کەسانێك پەیدا دەبن کە زۆر قسەی قۆڕ دەکەن!، بەڵام لە ڕوانگەیەکی گشتیدا، ئەگەر بڕیار بێت ڕۆمان شوێنی دوو ژانری گرنگ بگرێتەوە- واتە شیعری حەماسی کە لە ناوچووە و، تراژیدی کە درێژەی هەیە- کەواتە تازە لە سەرەتادایە و هێشتا دوو هەزار ساڵ تەمەنی ماوە.

شوشا گاپی

بەڕای من، ئێوە هەوڵتان داوە لە نووسینەکانتان تراژیدی یۆنان لەگەڵ

PDF 4 KURD

ڕۆمانی مۆدێرن تێکەڵ بکەن و موتوربەی بکەن؟

کاداریٚ

بەڵێ وایە، ویستومە بەرهەمێکی نویٚ لە تێکەڵکردن و موتوربەکردنی تراژیدی مەزن و گروتسك دروست بکەم کە نموونەی دیاری ئەو یەکێکە لە گەورەترین بەرهەمی جیهانی ئەدەبیات: دۆن کیشۆت.

شوشا گاپی

بەڵام دوای ئەو ڕۆمان بە چەندین ژانر دابەش کراوە....

کاداریٚ

بەهیچ شێوەیەك! دابەشکردنی ژانر بۆ من بوونی دەرەکی نیە، یاساکانی خوڵقاندنی ئەدەبی تاکە. ئەو یاسایە ناگۆڕێت، بۆ هەموو کەس و لە هەموو شوێنێکدا یەکسانە. مەبەستم ئەوەیە دەتوانی چیرۆکێك بگێڕێتەوە کە سێ سەعات لە ژیانی مرۆڤدا لەخۆ بگرێت، یان سێ سەدە، ئەنجام یەکسانە. هەر نووسەرێك کە بەرهەمێکی ڕەسەن بە شێوەیەکی سروشتی خەلق بکات، بێ ئەوەی خۆی بزانێت تەکنیکی گونجاوی خۆشی خەلق دەکات. هەربۆیە هەموو ژانرەکان یان فۆرمەکان سروشتین.

سەیرکە، بەڕای من لە مێژووی ئەدەبیات تەنیا یەك گۆڕانکاری دیاریکەر هەبووە: پەڕینەوە لە ئەدەبیاتی سەرزارەکی بۆ ئەدەبیاتی نووسراو، تا ماوەیەکی درێژ، ئەدەبیات تەنیا سەرزارەکی بوو، ئەوکاتە لە سەردەمی بابلییەکان و یۆنانیەکان، لەنکاو بوە نووسراو، ئەو ڕوداوە هەمووشتێکی گۆڕی، چونکە پێش ئەوکاتە شاعیر ئازاد بوو، ئەو کاتەی کە شیعری خۆی دەخوێندەوە یان بە گۆرانی دەیگوت، لە هەر شوێنێك یان کاتێکی تر بە ئارەزووی خۆی دەیگۆڕی بۆ هەر شتێك کە خۆی حەزی لێبوایە، هەر بۆیەش شاعیر پایەدار نەبوو، چونکە

PDF 4 KURD

شیعره‌كه‌ی له ئه‌نجامی گواستنه‌وه‌ی سه‌رزاره‌كی له نه‌وه‌یه‌كه‌وه بۆ نه‌وه‌یه‌كی تر گۆڕانكاری به‌سه‌ر داده‌هات، ده‌ق ئه‌و كاته جێگیر ده‌بێت كه نووسرا، كاتێ ئه‌ویان ده‌خوێنده‌وه نووسه‌ر شتێكی به‌ده‌ست ده‌هێنا، به‌ڵام له هه‌مان كات، شتێكیش له ده‌ست ده‌دا- ئازادیه‌كه‌ی، ئه‌وه هه‌ر ئه‌و گۆڕانكاریه مه‌زنه‌یه له ئه‌ده‌بیات گۆڕانكاری بچووك وه‌كو پۆلێنبه‌ندی به به‌ش و پاره‌گراف و خاڵبه‌ندی، كه‌م تا زۆر گرنگیه‌كی وایان نییه.بۆ نموونه، ده‌ڵێن، ئه‌ده‌بیاتی هاوچه‌رخ زۆر نه‌مره چونكه ده‌كه‌وێته ژێر كاریگه‌ری سینه‌ما و ته‌له‌فزیۆن و خێرایی په‌یوه‌ندییه‌كان، به‌ڵام له ڕاستیدا به‌پێچه‌وانه‌وه‌یه! ئه‌گه‌ر ده‌قه‌كانی یۆنانی كۆن به‌راورد بكه‌ین له‌گه‌ڵ ئه‌ده‌بیاتی ئه‌مڕۆ، تێده‌گه‌ین كه قه‌ڵه‌مڕه‌وی چالاكی كلاسیكه‌كان زۆر به‌رفراوانتر بوو، له‌سه‌ر تابلۆیه‌كی زۆر گه‌وره‌تر نیگاریان ده‌كێشا، پێوه‌ره‌كانیشیان هه‌ر گه‌وره‌تر بوو، كه‌سایه‌تی له نێوان زه‌وی و ئاسمان ده‌جوڵێته‌وه، له خواوه بۆ مرۆڤی فانی، و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه، ئه‌ویش له كاتێكی زۆر كورتدا! مه‌حاڵه بتوانرێت خێرایی كاركردن و دیدی به‌رفراوانی یه‌ك لاپه‌ڕه و نیوی كتێبی دووه‌می ئیلیاد له نووسینی نووسه‌رێكی نوێ بدۆزیته‌وه. چیرۆك ساده‌یه: ئاگامنون كارێكی كردووه و زیۆس پێی ناخۆش بووه، زیۆس بڕیار ده‌دات تۆڵه‌ی لێ بكاته‌وه. ته‌ته‌رێك ده‌نێرێت و ده‌ڵێت با بفرێته سه‌ر زه‌وی و سه‌ردارێكی یۆنانی به ناوی ئاگامنون بدۆزێته‌وه، خه‌ونێكی درۆیی له‌سه‌ریدا دابنێت، ته‌ته‌ر ده‌گاته تروا، ئاگامنون به نووستویی ده‌بینێت، خه‌ونی درۆیین وه‌كو شله‌یه‌ك ده‌خاته سه‌ری، ده‌گه‌ڕێته‌وه لای زیۆس، به‌یانی ئاگامنون له خه‌و هه‌ڵده‌ستێت و دارووده‌سته‌كه‌ی كۆ ده‌كاته‌وه و ده‌ڵێت خه‌ونێكی باشی بینیوه، ئه‌وان ده‌بێ هێرش به‌رن بۆ تروا ـ ئاگامنون شكستێكی گه‌وره ده‌خوات. هه‌موو ئه‌وانه له لاپه‌ڕه و نیوێكدا ڕووده‌دات! خوێنه‌ر له‌زه‌ینی

PDF 4 KURD

زیۆسەوە بۆ زەینی ئاگامنون، لەئاسمان بۆ زەوی لە هاتوچۆدایە. ئەمڕۆ کام نووسەر دەتوانێت شتێکی وا خەلق بکات؟ مووشەکی بالستیکیش ئەو خێراییەیان نییە!

شوشا گاپی

بەهەرحاڵ دیاردەی ئەدەبی بوونیان هەبوە، دیاردەی وەکو مۆدێرنیزم جویس- کافکا..

کاداری

کافکا زۆر کلاسیك بوو، جویس یش هەروا، جویس لە (وەئاگاهێنانی فینیگەکان) کە بەراستی بووە مۆدێرنیزم، سەرکەوتوو نەبوو، زیادەڕەوی کردو و هیچ کەسیش حەزی لەو کتێبە نەبوو. تەنانەت ناباکف، کە یەکێك بوو لە لایەنگرانی زۆر توندی جویس، بە بێبەهایی باسی ئەو بەرهەمەی کرد، هەندێك لە داهێنان و نوێگەرایی پەسەند ناکرێن، چونکە سنورێکی هەیە و ناتوانرێت لێی تێپەڕی و تووشی هیچ نەبێت. هەروەکو ئەوەی ناتوانرێت هەندێ لایەنی تایبەتی سروشتی مرۆڤ لێی دوربخرێتەوە و جیابکرێتەوە. پیاوێك، ژنێك دەبینێت و عاشقی یەکتری دەبن، چەندین توانا و ئەگەری جۆراوجۆر لەو عەشقەدا هەیە، بەڵام ناتوانرێت ئەو ژنە بکرێت بەشتێکی تر، ئەگەر جیابوونەوە لەواقعیەت کامل بێت، کۆتایی کارە، ئەوکاتە دەچیتە ناو قەڵەمڕەوی نیشانەکان.

شوشا گاپی

مەبەستتان ئەوەیە، لە داهێنانی مرۆڤدا بەردەوامییەکی تایبەت هەیە؟

کاداری

بەڵێ هەر ئەوە، ئێمە بەجۆرێك ئەسیری ڕابردووی جۆری مرۆڤین، زۆر پێویست نیە، بۆ نمونە دەروونناسی تیمساح و زەرافە بزانین، ڕەنگە ڕابردوو بارێکی گران بێت، بەڵام لەمبارەیەوە هیچمان لەدەست نایەت هەموو ئەو هەراوهۆریایانە

PDF 4 KURD

لەبارەی نوێگەرایی و دەقی نوێ بێهودەیە، لەلایەك ئەدەبیات (واقیعی)یەو لەلایەکی تریش ئەوانی تر.

شوشا گاپی

ئێوە لەبارەی(داهێنانی نێگەتیڤ[١٥])یش قسەتان کردووە، مەبەستتان لەو چەمکە چییە؟

کاداریٚ

داهێنانی نێگەتیڤ بۆ نووسەر، هەمان ئەو شتانەیە کە نایەنووسێت، مرۆڤ دەبێ زۆر بە توانا بێت تا بزانێت چ شتێك نابێت بنووسێت، لە زەینی نووسەردا بەرهەمی نەنووسراو زۆر زۆرتر هەیە تا بەرهەمی نووسراو، تۆ هەڵبدەبژێری و ئەو هەڵبژاردنەش گرنگە، لەلایەکی تر نووسەر دەبێت خۆی لە شەڕی ئەو لاشانە ڕزگار بکات، دەبێ بیاننێژێت، چونکە ساردی دەکەنەوە لەسەر ئەو شتەی کە دەیەوێت بینووسێت، هەروەکو ئەوەی کە پێویستە شوێنێکی وێران پاك بکاتەوە تا بۆ بیناسازی ئامادەبێت.

شوشا گاپی

ئەم قسە (سیریل کانلی[١٦])م بیر دێنێتەوە کە گوتویەتی: (ئەوکتێبانەی کە من نەمنووسیون، باشترن لەو کتێبانەی کە هاوڕێیانم نووسیویانە) ئێستا مۆڵەتم بدە با لەبارەی سەرەتاکان قسە بکەین، لە منداڵیتان دەسپێدەکەین تۆ زۆر بچوك بووی کە شەڕ دەستی پێکرد، ئەو شەڕەی کە دوای ئەوە هەمووشتێك لە ئەلبانیا گۆڕا.

کاداریٚ

من منداڵییەکی بەهرەمەندم هەبوو، چونکە ڕوداوی زۆرم بینی، تەمەنم پێنج ساڵ بوو کە شەڕ دەستی پێکرد، لە گیلوکاستر دەژیام. سوپاکانی بیانی

PDF 4 KURD

لەم شارە جوانەدا تێدەپەڕین، ئەم دیمەنە بەردەوام دووبارە دەبوەوە - ئیتاڵیەکان، یۆنانیەکان... ئەڵمانیەکان و ئینگلیزەکان ئەو شارەیان بۆمباران دەکرد و بەردەوام دەستەودەستی پێ دەکرا.بۆ منداڵان زۆر هەژێنەر بوو، ئێمە لە خانویەکی گەورە دەژیاین، چەندین ژووری خاڵی تێدابوو، لەو ژوورانەدا یاریمان دەکرد، ئەوە بەشێکی زۆری ژیانی من بوو. بنەماڵەی باوکم، بنەماڵەیەکی مام ناوەندی بوون- باوکم نامەبەری دادگابوو، واتە ئەو کەسەی کە نامەکانی دادگا دەبات- بەڵام بنەماڵەی دایکم زۆر دەوڵەمەند بوون، سەیرە کە بنەماڵەی دایکم کۆمۆنیست بوون، لە کاتێك کە باوکم لیبراڵ و وشکەپیرۆز بوو، ئێمە لە ماڵی خۆمان ژیانێکی مامناوەندیمان هەبوو، بەڵام کە دەچوینە ماڵی باوکی دایکم، منداڵی خێزانێکی دەوڵەمەند بووم. باوکم دژی حکومەتی کۆمۆنستی بوو، دایکم و بنەماڵەکەی لایەنگری بوون، ئەوان لەسەر ئەو مەسەلەیە شەڕیان نەدەکرد، بەڵام تانەوتەشەریان لەیەکتری دەدا و گاڵتەیان لەگەڵ یەکتر دەکرد. من لە قوتابخانە نە لەگەڵ منداڵە هەژارەکان بووم کە لایەنگری حکومەتی کۆمۆنیستی بوون نە لەگەڵ منداڵە دەوڵەمەندەکان کە لە حکومەت دەترسان، بەڵام هەردوو گروپم دەناسین، ئەوە دەبوە هۆی ئەوەی کە سەربەخۆ بم و ئازاد بم لە گرێی منداڵی.

شوشا گاپی

تۆ دوای تەواوکردنی قوتابخانە چویتە پایتەخت، واتە تیرانا، لە زانکۆدا ئەدەبیاتت خوێندوە، دواتر چویتە ئەنستیتۆی گۆرگی لە مۆسکۆ. سەردەمی خرۆشۆف بوو، جۆرێك ئازادی هەبوو، جۆرێك توانەوەی سەهۆڵەکان دوای سەهۆڵبەندانیەکی درێژخایەنی ستالینی- زەمینەی ئەدەبی مۆسکۆ بەرای ئێوە چۆن بوو؟

PDF 4 KURD

کاداریێ

منیان نارده ئه‌نستیتۆی گۆرگی تا ببمه نووسه‌ری ڕه‌سمی حکومه‌ت- ئه‌و ئه‌نستیتۆیه کارخانه‌یه‌ك بوو بۆ دروستکردنی نووسه‌رانی به‌کرێگیراو و دۆگمای قوتابخانه‌ی ڕیالیزمی سۆسیالیستی. له ڕاستیدا سێ ساڵی ده‌خایاند تا هه‌موو جۆره داهێنانێك، هه‌موو جۆره ڕه‌سه‌نایه‌تیه‌ك له بوونتان نابووت بکه‌ن و له ناوی ببه‌ن، خۆشبه‌ختانه من به‌هۆی ئه‌وه‌ی که خوێندبووم و خوێندبوومه‌وه پارێزراو بووم. له ته‌مه‌نی پانزه ساڵی (مه‌کبس)م خوێندبووه‌وه، وه‌کو هه‌وره بروسکه به‌سه‌رمدا هاتبووه خوارێ. نووسینی نووسه‌ره کلاسیکیه‌کانی یۆنان که دوای ئه‌وان ئیتر هیچ شتێك کاری نه‌کرده سه‌ر ڕۆحم. ئه‌وه‌ی له ته‌نیشت باروه‌کانی تروا ڕووی ده‌دا به‌رای من زۆر واقیعی تر بوو تا هه‌موو ئه‌و ڕوداوه ئاساییی و نادروستانه‌ی ڕۆمانه ڕیالیستی- سۆسیالیستییه‌کان.

ته‌لقینی باوەڕ و ڕێنمایی له‌و ئه‌نستیتۆیه‌دا هه‌م منی ئازار ده‌دا و هه‌م به‌شێوه‌یه‌ك بوه هۆی ڕزگار بوونم. به‌رده‌دام به‌خۆمم ده‌گوت، به‌هیچ شێوه‌یه‌ك نابێت ئه‌وکاره بکه‌م که فێرم ده‌که‌ن، به‌ڵکو ده‌بێ پێچه‌وانه‌که‌ی ئه‌نجام بده‌م، نووسه‌ره ڕه‌سمیه‌کانی ئه‌وان هه‌موو کۆیله‌ی حزب بوون، مه‌گه‌ر چه‌ند که‌سێکی وه‌کو کنستانتین، پاستۆفسکی[١٧]، چوکوفسکی[١٨] و یڤتوشنکی[١٩] نه‌بێت.

له‌و ماوه‌یه‌ی که له‌و ئه‌نستیتۆیه بووم، ڕۆمانێکم نووسی به‌ناوی (شاری بێ هه‌را[٢٠]) کاتێ گه‌ڕامه‌وه ئه‌لبانیا ده‌ترسام له‌وه‌ی به که‌سی نیشان بده‌م، به‌شێکی کورتیم به ناوی (ڕۆژێك له کافتریا) له گۆڤارێکدا بڵاو کرده‌وه، یه‌کسه‌ر ئه‌ویان قه‌ده‌غه کرد، بڵاوکردنه‌وه‌ی کتێبی تر له‌گۆڕێدا نه‌بوو. سه‌رۆکی ڕێکخراوی لاوانی کۆمۆنیست که ڕایسپاردبوو چاپی بکه‌ن دواتر به‌تاوانی لایه‌نگری لیبرالیسم به‌پانزه

PDF 4 KURD

ساڵ زیندان مەحکوم کرا. خۆشبەختانە ئەو پارچە کورتە ماوە ئەگەرنا کەسێك باوەڕی نەدەکرد من ئەو ڕۆمانەم نووسیبێت، چیرۆکی دوو چڵکاوخۆری ئەدەبی بوو کە دەیانەوێت بە دەستێوەردانی دەقێك بیسەلمێنن دەتوانن دەقەکە لەگەڵ مارکسیزم هاوسەنگ بکەن. و بەم کارەیان پلەوپایە پەیدا بکەن. ڕۆمانەکە باسی گرفتی بنەڕەتی ناوەوەی فەرهەنگی سۆسیالیستی دەکرد: دەستێوەردان. ئەو ڕۆمانە لە بەرگی شەشەمی کۆمەڵە بەرهەمەکانم بڵاودەبێتەوە، هەمان کۆمەڵەش بڵاوکەرەوە فەرەنسیەکەم بۆ چاپ ئامادەی دەکات و تەنانەت یەك وشەیشی لێ ناگۆڕێت.

شوشا گاپی

بەهەرحاڵ، لە لاوێتیدا لایەنگری کۆمۆنیزم بویت، وانیە؟

کاداری

ئەو مەسەلەیە ڕویەکی ئیدیالی هەبوو، مرۆ پێی وایە ڕەنگە هەندێ لایەنی تایبەت لە کۆمۆنیزم لە تیۆردا باش بێت، بەڵام دەمانبینی لە پراکتیکدا زۆر ترسناکە. زۆر زوو تێگەیشتم هەموو ئەو بینا شکۆدارە سەرکوتکەر و کارەساتبارە.

شوشا گاپی

لە ئەنستیتۆی گۆرگی دەتانتوانی بەرهەمی نووسەرانی یاساغ یان دژی ئەوان، بخوێننەوە، وەکو پاسترناك، ئاخماتوا، تسوتایونا و مندلشتام؟

کاداری

نووسینەکانی گوگۆڵ و پۆشکینم خوێندەوە، هەندێك لە ڕۆمانەکانی دۆستوفیسکی بە تایبەتی (ماڵی مردوان) و (برایانی کارامازۆف).

شوشا گاپی

لە ئەلبانیا چی؟

PDF 4 KURD

کاداریێ

نووسینی هەموو ئەو نووسەرانە لە ئەلبانیا یاساغ بوو، هەندێ جار کە دەچوومە وڵاتانی دەرەوە یەکێك لەو کتێبانەم دەکەوتە بەردەست، نووسینەکانی ئۆرول و کافکام خوێندۆتەوە، بەڕای من کافکا گرنگترە ١٩٨٤م خۆشدەویست، بەڵام (کێڵگەی ئاژەڵەکان)م پێ خۆش نەبوو، چونکە نواندنەکانی قەلەمڕەوی ئاژەڵەکان هێندە کاریگەری نییە لەسەر من، ئەوەی لە وڵاتە چەوسێنەرەکان ڕووی دەدا خراپتر بوو لە هەموو ئەو شتانەی کە ئەدەبیات خەڵقی کردبوو.

شوشا گاپی

ئۆرول لە بەریتانیا تاك بوو، لە کاتێکدا کە زۆربەی ڕۆشنبیران لایەنگری کۆمۆنیستەکان بوون، یان لانی کەم هاوهەنگاوی بوو. ئەو ماهیەتی چەوسانەوەی درك کردوو نیشانیدا.

کاداریێ

نازانم چۆن دەبێ سارتەر بەرگری لە یەکێتی سۆڤیەت بکات، بەدرێژایی شۆڕشی فەرهەنگی چین، ئەو دەیزانی کە هەزاران کەس لە نووسەران، هونەرمەندان و ڕۆشنبیران ئازار دەدران، ئەشکەنجە دەدرێن، و دەکوژرێن. ئەوکاتە بوە ماویی.

شوشا گاپی

کامۆ دوای مردن گەیشتە سەرکەوتنێکی گەورە، لە ساڵانی دواییدا ناودارتربووە! ئەمڕۆ ئیدی دیارکەوت، ڕای ئەو لە بارەی مەسەلە سیاسیەکان ڕاست بووە، لە کاتێکدا کە سارتەر بەردەوام لە هەڵەدا بووە. کامۆ لەگەڵ ئەوەی لە ژێر ئەو هەموو گوشارەدا بووە، بە هێزەوە وەستابو، ئەوکاتە کارێکی ئاسان نەبوو.

PDF 4 KURD

کاداری

من زۆر ڕێزم هەیە بۆ کامۆ، ئەو نموونە بوو، هەموو ڕۆشنبیرانی ڕۆژئاوا، کە ئازاد و پارێزراو لە هەرەشەکانی دیکتاتۆرەکانی چەوسێنەر لە ڕۆژئاوا دەژیان، چاوەڕوانی ئەوەیان لە ئێمە دەکرد جوامێر بین و گیانمان بخەینە مەترسیەوە. لە چین، بارودۆخەکە تەنانەت لە ئەلبانیاش خراپتر بوو، لەبەرچی ڕۆشنبیرانی خۆرئاوا نارەزاییان دەرنەدەبری؟

شوشا گاپی

تۆ لە ١٩٦٠ گەڕایتەوە ئەلبانیا و ڕۆمانێکت بڵاوکردەوە، تۆی گەیاندە ناوبانگی جیهانی: (جەنەڕاڵی سوپا مردوو). ئەو چیرۆکە لەسەر بنەمای ڕوداوێکی ڕاستەقینە بوو؟

کاداری

ئەنوەر خۆجە تازە یەکێتیەکەی لەگەڵ سۆڤیەت هەڵوەشاندبووەوە و خرۆشۆفی بەوە تاوانبار کردبوو کە داوای پێداچوونەوە دەکات، نزیکبونەوە لە خۆرئاوا... و ڕاکێشانی ڕای خۆرئاوا لە ڕێگای خۆ نیشاندان بە لیبرالیزمی ڕۆشنبیری، دوای بڵاوبوونەوەی ڕۆمانم بوو کە ڕەخنەگرانی حکومی کەوتنە دژایەتی کردنی. ڕەخنەیان لە من دەگرت کە بۆ خۆشبین نیم، بۆ ڕقوکینەم لە جەنەڕاڵی ئیتاڵییە، کۆسمپۆلیتم و ئەو قسانە.

شوشا گاپی

ڕۆمانی دووەمی تۆ، (خێو[٢١]) باسی پشێوی سیاسی دەکرد، چۆن پێشوازی لەو کتێبە کرا؟

کاداری

خێو، چیرۆکی شارێکە کە تێیدا، لە بەیانیەکی جواندا، سەروکەللەی ئەسپی تروا پەیدا دەبێت. لە دەروونی ئەو ئەسپەدا، کەسایەتیەکانی سەردەمی کۆن،

PDF 4 KURD

وەکو ئولیس خۆیان شاردۆتەوە و چاوەڕوانی ئەو ڕۆژەن کە شار بڕوخێت، بەڵام من کارێکی سەیرم کرد: تروا ناڕوخێت و ئەسپ تا هەتایە لەوێ دەمێنێتەوە، خەڵك دەکەونە دڵەڕاوکێی هەمیشەیی. دەڵێن: (دەبێ چۆن بژین؟ سێ هەزار ساڵە کە بارودۆخ بەم شێوەیەیەو ئەسپ هەر لەوێیە، ئەو ئەسپە نەمرە چیمان پێ دەکرێت؟) لەبارەی ئەسپەکە پیلان و هەڕەشە و فسکەفسك دەکەن، ژیان ئاسایی نییە، چونکە ڕژێمی چەوسێنەر لەسەر بنەمای وەهم لەبارەی هەڕەشەکانی بیانی دروستکراوە و بۆ ئاڕاستەکردنی سەرکوتکردن پێویستی بە دوژمنێك هەیە.

شوشا گاپی

ئەو ڕۆمانە یاساغ بوو، ئەی لە چ ڕێگەیەکەوە خۆت دەژیاند؟ چونکە ئەگەر نووسەرێك ئەندامی یەکێتی نووسەران و نووسەری ڕەسمی نەبوایە، دەرامەتێکی نەبوو.

کاداری

هەڵبەتە ئەوان نووسینەکانی منیان جارێك بڵاودەکردەوە و جارێك یاساغیان دەکرد، بەڵام کاتێ نووسینیت چاپ دەبوو، بەنووسەریان دەژماردی و دەبوویتە ئەندامی یەکێتی نووسەران و مووچەیەکی مانگانەت وەردەگرت کە بۆ هەمووان وەکو یەك بوو، لە بلیمەتەکانەوە بگرە تا گەوادەکان، وەکو یەك یەکسان بوو، ئەو مووچەیە یەك لە هەزاری ڕێژەی ئەوەبوو کە لە پشت بەرگی کتێبەکە دەبوایە لە بەرانبەر فرۆشتنی کتێبەکانم وەریبگرم.

شوشا گاپی

لەو کەشوهەوایە خنکاوەدا، چۆن توانیت (جەنەراڵی سوپا مردوو) وەربگێڕیت و لە فەرەنسا چاپی بکەن؟

PDF 4 KURD

کاداریێ

لە ئەلبانیاش، وەکو هەموو وڵاتەکانی ئەورووپای خۆرهەڵات، ڕێکخراوێك هەبوو لێپرسراوی وەرگێڕانی چەند کتێبێك بوو بۆ چەند زمانێکی گرنگی بیانی. ئەوان بوون کتێبی منیان بۆ فەرەنسی وەرگێڕا، بە ڕێکەوت (پیر پاراف[٢٢])ی ڕۆژنامەنووس بینی، پێی باش بوو و دەزگایەکی بڵاوکراوەی فەرەنسی ڕاسپارد چاپی بکات.

شوشا گاپی

دوای سەرکەوتنی مەزنی ئەو کتێبە لە ڕۆژئاوا، لە پەنای ناوبانگی جیهانیتان پتر هەستت بە ئاسایش دەکرد؟

کاداریێ

بەڵێ، بەڵام لە هەمان کات هەستم دەکرد زیاتر چاودێریم دەکەن، چونکە بە کەسێکی ترسناك دەژمێردرام.

شوشا گاپی

بە یارمەتیت، با بابەتەکە بگۆڕین و باسی ئەو شتانە بکەین کە کاریگەریان لەسەرت داناوە، پێش هەمووشتێك، پەیوەندیتان بە تراژیدینووسانی یۆنان، بە تایبەتی ئاسخیلۆس، لە بارەیەوە وتارێکی درێژت بە ناونیشانی (ئاسخیلۆس یان دۆڕاوی نەمر) نووسیوە، بۆ ئەو؟

کاداریێ

من لەیەکچوونێکم دەبینی لە نێوان تراژیدی یۆنانی و وڵاتە چەوسێنەرەکان، لە هەموو شتێك گرنگتر کەشوهەوای تاوان و ململانێ لەسەر دەستەڵات. بنەماڵەی ئاترتۆس بێنە بەرچاوت کە تێیدا هەر تاوانێك دەبێتە هۆی دروستبونی تاوانێکی

PDF 4 KURD

تر تا ئه‌وه‌ی هه‌موویان ده‌کوژرێن. له ئه‌ڵقه‌ی ده‌وروبه‌ره‌کانی خۆجه، تاوانی ترسناك ڕووی ده‌دا. بۆ نموونه له ساڵی ١٩٨١ سه‌ره‌ك وه‌زیر، محه‌مه‌د شێخۆ[٢٣]، خۆی کوشت - واته به‌ده‌ستی خۆجه کوژرا، بارودۆخی من ئاوا بوو، به‌هۆی ناوبانگه جیهانیه‌که‌م که‌م تا زۆر پارێزراو بووم له گرتن و زیندانی کردن، به‌ڵام پارێزراو نه‌بووم له مه‌رگ، ده‌یانتوانی من بکوژن و بڵێن خۆی کوشتوه یان له پێکدادانی ئۆتۆمبیلدا مردووه.

شوشا گاپی

ئێستا ده‌مه‌وێت به یارمه‌تیتان که‌مێك ڕه‌زاله‌ت به‌خه‌رج بده‌م و بڵێم له کۆمه‌ڵگه‌یه‌کی وه‌کو ڕووسیای سه‌رده‌می ستالین، زیندوو مانه‌وه خۆی له‌خۆیدا جێی گومانه. ده‌توانین باسی که‌سانێك بکه‌ین که کوژران، وه‌کو مندلشتام، یان ده‌نگیان خنکێنرا، وه‌کو ئاخماتوا، یان وازیان له نووسین هێنا، وه‌کو باسترناك- ته‌نیا خه‌ریکی وه‌رگێڕانی نووسینه‌کانی شکسپیر بوو- و چه‌ندین که‌سی له ژماردن نه‌هاتوو. له ١٩٧٠ ڕۆمانێکی شه‌ش سه‌د لاپه‌ره‌یێت نووسی به‌ناونیشانی (زستانی سه‌خت) که نه‌ك له‌سه‌ربنه‌مایه‌کی ئه‌فسانه یان ڕوداوێکی مێژوویی نه‌نووسرابوو، به‌ڵکو له‌سه‌ر بنه‌مای بارودۆخێکی سیاسی هاوچه‌رخ نووسرابوو، کتێبه‌که‌ت وه‌ك بڵێی هێرش بوو له دژی (پێداچوونه‌وه) و له ئه‌نجامدا به‌رگری بوو له خۆجه. بۆ نووسینی ئه‌و کتێبه چ به‌ڵگه‌یه‌کت هه‌بوو؟ ده‌تتوانی هێشتا چیرۆکی موبهه‌م و نواندنی بنووسیت.

کاداری

من له ١٩٦٧ تا ١٩٧٠ له ژێر چاودێریی ڕاسته‌وخۆی خودی دیکتاتۆر بووم، له‌بیرت نه‌چێت که له‌به‌دبه‌ختی ڕۆشنبیران، خۆجه خۆی به نووسه‌ر و شاعیر و له ئه‌نجامدا به (هاوڕێ)ی نووسه‌ران ده‌زانی، چونکه من ناسراوترین نووسه‌ری وڵات بووم، چاودێری ده‌کردم، له بارودۆخێکی ئاوادا سێ ڕێگام پتر له به‌رده‌مدا نه‌بوو:

PDF 4 KURD

پەیڕەوی بیروباوەڕەکانم واتای مردنی دەگەیاند، بێدەنگی ڕەها، ئەویش جۆرێکی تری مردن بوو، پێشکەشکردنی بەرتیلێك وەکو باج، من بە نووسینی (زستانی سەخت) ڕێگای سێیەمم هەڵبژارد، ئەلبانیا لەگەڵ چین یەکیگرتبوو، بەڵام لە نێوانیاندا ناکۆکی هەبوو، دواتر بووە هۆی جیابونەوەیان لەیەکتر، من دۆنکیشۆتانە پێموابوو کتێبەکەم دەتوانێت خۆجە هان بدات بۆ پەلەکردن لە جودابونەوە لەو (یەککگرتنە) نوێیەمان، بەواتایەکی تر، پێموابوو ئەدەبیات دەتوانێت کارێکی مەحاڵ جێبەجێ بکات، دیکتاتۆرەکان بگۆڕێت!

شوشا گاپی

ئەو کتێبە، تا ئەو شوێنەی من ئاگادارم، تاکە کتێبی تۆیە کە بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ ئاماژە بە بارودۆخی سیاسی دەکەیت، لە کتێبەکانی تردا بە شێوازی جۆراوجۆری ژێرپەردەیی کارت کردووە- ئوستوورە، نواندن، تەنز، مەبەستم (هەرەم) و (کۆشکی خەونەکان)ە کە لە میسری کۆن و سەردەمی عوسمانی ڕوودەدەن. لە (هەرەم) فیرعەون خیۆپس دەیەوێت هەرەمێك دروست بکات کە لە هەموو هەرەمەکانی تر گەورەتر و پایەدارتر بێت- کارێك کە هەموو شێوە لە خۆبردوویی و سەرکوتکردنێك ئاراستە دەکات و مۆڵەتی پێ دەدات. لە (کۆشکی خەونەکان) زاڵبوون بەسەر خەونەکان و پۆلێنبەندی، تێکەڵ و پێکەڵیان دەکات، خوێنەرانتان لە ئەلبانیا، ئەو ئاماژانەی ڕۆمانەکانت تێدەگەیشتن کە مەبەستت ئیمپراتۆریەتی سۆڤیەت و فیرعەونی خۆجەیە؟

کاداریێ

بەڵێ، ئەوان بە ڕوونی دەیانبینی کە من ئاماژە بە ئیمپراتۆریەتی کۆمۆنیستی دەکەم، هەربەم هۆیەشەوە بوو (کۆشکی خەونەکان) قەدەغە کرا.

PDF 4 KURD

شوشا گاپی

ئایا، لە ژێر کاریگەری نووسەرانێك بووبیت کە شێوازی لەمجۆرەیان بەکار دەهێنا، وەکو بولگاکف لە مورشد و مارگریتا، و زامیاتین لە Z کە ئەورول ١٩٨٤ی بە ئیلهام وەرگرتن لەوەوە نووسی، و هەروەها هرابال[٢٤] و کۆندرا، یان کافکا لە (کۆشك) و (دادگا) کە نموونەی رژێمێکی سەرکوتکەر و داخراوبوون؟

کادارێ

من ئەو کتێبانەم خوێندبووەوە و ئاگاداری هەندێ لەیەکچوون بووم، لە هەمان کاتیشدا سوور بووم لەسەر ئەوەی کە لەو شێوازە ئاسایی و سواوانە سود وەرنەگرم. دەبوا بەوە قایل بم کە ئەو شتەی دروست دەبێت دەبێتە ئەدەبیاتی (واقیعی) بە دیدێکی جیهانییەوە. لەو لایەنەوە، کۆشکی خەونەکان سەرکەوتنێك بوو.

شوشا گاپی

ئۆردوگا زۆرەملێکانی سۆڤیەت لە نووسینەکانی سولژنیتسین، ناتالیا گینزبەرگ، نادژدا مندلشتام، و ئەوانی تر، جۆرێك ئەدەبیاتی دەوڵەمەندیان لەسەر بنەمای بینراوەکان دروست کرد، لە ئەلبانیاش ئۆردوگای مەزن هەبوو؟

کادارێ

بەڵێ، بەڵام کەمتر، چونکە وڵاتێکی بچووك بوو، خۆجە هەزاران حەشارگەی ژێر زەمینی ناڤۆکی دروست کرد، تا لەکاتی ڕوودانی شەڕی ناڤۆکی خۆی بپارێزێت، بەڵام ئەو حەشارگانە بەکەڵکی هیچ نەدەهاتن، خۆشی دەیزانی، ئامانجی ئەوە بوو کەشوهەوای ترس و تۆقین دروست بکات.

شوشا گاپی

خۆجە، لەگەڵ ئەوەی خراپ لە تۆ حاڵی بوو، تۆی کردە ئەندامی پەرلەمان بۆ؟

PDF 4 KURD

کاداریٚ

ئەو کارە هیچ مانایەکی نەبوو، لیستی نوێنەران ئەو دیاری دەکرد، ئەگەر کەسێکیش قەبووڵی نەکردبا نابووت دەبوو، دەکوژرا، هیچ کات کەسێك دژی نەوەستا، ئەو نوێنەرایەتیەش هیچ کارێکی نەدەکرد، پەرلەمان ساڵی جارێك کۆبونەوەی دەکرد، خۆجە هەرچی ویستبای دەینووسی، نە هیچ باسێك لە ئارادابوو و نە گفتوگۆیەك. نوێنەران لە نێوان کرێکاران، زانایان، نووسەران هەڵدەبژێردران بۆ ئەوەی پەرلەمان نوێنەری هەموو توێژەکانی تێدابێت.

شوشا گاپی

دوای سەرکەوتنی کتێبەکانت لە خۆرئاوا، دەتتوانی ئەلبانیا بەجێبهێڵیت. هیچ کات بیرت لەوە نەکردەوە؟ لە کتێبی (بەهاری ئەلبانی[25]) کە لە ١٩٩٢ بڵاوکرایەوە، چەندین جار نزیك بوە لە فەرەنسا بمێنێتەوە.

کاداریٚ

ئەلبانیام بەجێنەهێشت بە هۆی تۆڵەسەندنەوەی ترسناکی حکومەت لە خۆم و دۆستان و تەنانەت ناسیاوەکانم. لە ١٩٨٣ بەمەبەستی مانەوە هاتمە فەرەنسا دواتر تێگەیشتم کە ئەوە ناکرێت، لەوە دەترسام بە شێوەیەکی تەواو لە وڵاتم و، زمانم هەموو ئەو شتانەی خۆشمدەوێن جیا ببمەوە، هاوڕێ فەرەنسیەکانم پێیان گوتم کە بگەڕێمەوە، منیش گەڕامەوە.

شوشا گاپی

ڕۆمانی غەمناکی (سێبەر[26]) کە دواتر ئەوت نووسی، ئەو نیگەرانیانە روون دەکاتەوە: هەڵبژاردن لە نێوان دوری و ئازادی لەلایەك، سەرکوتکردن و چەوسانەوە لەلایەکی تر، لە تاراوگە دەترسایت؟

PDF 4 KURD

کاداریٚ

نەخێر، نووسەر لە هەر شوێنێك بێت، کەم تا زۆر هەر لە تاراوگەیە، چونکە بەشێوەیەك لە دەرەوەیە، جیا لە خەڵکی تر، هەمیشە نێوانێك هەیە.

شوشا گاپی

ئەی بۆ دوای ڕوخانی کۆمۆنیزم ئەلبانیات بەجێهێشت؟

کاداریٚ

من لە ١٩٩٠ وڵاتی خۆمم بەجێهشت، کە لە نێوان دیموکراسی و چەوسانەوەدا بوو، پێموابوو ڕۆیشتنی من، یارمەتی ئامانجی دیموکراسی دەدات، گوتم ئەگەر ئەلبانیا چەوسانەوە هەڵبژێرێت، ناگەڕێمەوە، ئەوەش هەڕەشەی منی خەباتکاری بۆ دیموکراسی جولاند. ئەو کات بۆ بڵاوکردنەوەی (کۆشکی خەونەکان) هاتبوومە فەڕنسا و بەیاننامەیەکم بڵاوکردەوە، ڕاگەیاندنەکان بڵاویان کردەوە، ئەو کارە کاریگەریەکی دیاری لە بەرژەوەندی دیموکراسی بەجێهێشت.

شوشا گاپی

خەڵك دەیانەویست تۆ بۆ سەرۆکایەتی کۆمار هەڵبژێرن، وەکو هاول لە چیکۆسلۆڤاکی، بەڵام ڕازی نەبویت، بۆ؟

کاداریٚ

بۆ ڕەتکردنەوەی ئەو پێشنیارە تەنانەت ساتێکیش بیرم لێ نەکردەوە، بارودۆخی من لەگەڵ هاول جیاواز بوو، من دەمویست وەکو نووسەر بمێنمەوە و ئازاد.

شوشا گاپی

ئەو مەسەلەیە مەتەڵێکی ڕاستەقینەیە، ئایا دەبێ لە بەرانبەر چەوسانەوەدا خۆڕاگر بیت و ببیتە نووسەری دژ، وەکو هەندێك لە نووسەرانی چیکۆسلاڤاکی،

PDF 4 KURD

یان دەبێ ئاوارەی نیشتمان بیت وەکو ئەڵمانیەکان کە دوای هاتنە سەر حوکمی هیتلەر دەستەدەستە وڵاتیان بەجێهشت؟

کاداریێ

دەبێ خۆمان لە سادەبینین بپارێزین! هەریەك لەو وڵاتانە باوردۆخی جیایان هەبوو، ناتوانرێت ئەلبانی سەردەمی حکومەتی خۆجە بە چیکۆسلۆڤاکی بەراورد بکرێت. دوبچك، بەهاری پراگ و روداوەکانی دوای ئەوە لە ئەلبانیا نەبوو، ئەگەر هاول لە ئەلبانیا بوایە یەکسەر گوللەبارانیان دەکرد. هەربۆیە لە سۆڤیەتی سەردەمی ستالیندا هیچ کەسێك نەیدەوێرا دژایەتی بکات، کەس هیچی لە دەستەڵاتدا نەبوو، لە ئەلبانیا وەکو رۆمانیا، ستالینزم تا کۆتایی مایەوە، هاول لە زیندان ئامێری چاپەکەی لەلابوو، پەیوەندی هەبوو لەگەڵ چاپەمەنیەکانی جیهاندا. هەموو چاپەمەنیەکان باسیان دەکرد، ئەو کەسانەی بارودۆخی ئێمە لەگەڵ چیکۆسلۆڤاکی بەراورد بکات هیچ وێناکردنێکیان لە ستالینزم نیە.

شوشا گاپی

کەوایە، زیندوو مانەوەی تۆ بەڕاستی موعجیزە بوو؟

کاداریێ

بە تەواوی نا، چونکە هەر حکومەتێك پێویستی بەوەیە لە کۆمەڵگەی جیهانی روویەکی ئابڕومەندانەی هەبێت، ئەگەر نووسەرێکی بەناوبانگ بێت، حکومەت دەبێ ئاگاداری بێت. خۆجە دەیەویست بە نووسەر و شاعیر و خوێندکاری سۆربۆنی بزانن، نەك بکوژ. لە حکومەتێکی ئاوا سەرڕۆدا، تاکە کارێك نووسەر دەتوانێت بیکات، ئەوەیە کە ئەدەبیاتی (واقیعی) بەرهەم بهێنێت. بەم شێوەیە، مرۆ ئەرکەکەی بۆ ڕۆژی دوایی و ئەو دنیا ئەنجام دەدات. هەر چاوەڕوانیەکی

PDF 4 KURD

تر بەهۆی خۆپەرستی و تاوانبارانەیە. ئەلبانیەکان نووسەرێکیان لە بوونی مندا هەبوو کە ئەوانی بەجیهان دەبەستەوە. من زاڵبووم بەسەر ژیانی ڕۆشنبیری خۆمان و بە بەرهەمەکانم پارێزگاری فەرهەنگی ئەلبانیم دەکرد. چونکە لەلایەك ئەو شتانە بوو کە من خەڵقم دەکرد، لەلایەکی تریش بەرهەمی کۆمۆنیستی بێبەها بوو. کتێبەکانی من لەگەڵ بڵاوبوونەوەی لە ماوەی پانزە دەقیقەدا تەواو دەبوو، هەموویان دەفرۆشران. خەڵك دەیانزانی لەوانەیە ئەو کتێبە قەدەغە بکرێت، هەربۆیە پەلەیان دەکرد لە کڕینیدا بۆ ئەوەی پێش ئەوەی قەدەغە بکرێت بیکڕن. هەندێ جار کتێبەکە پێش دابەشکردن قەدەغە دەکرا، بەڵام ئەوکاتە هەزاران دانەی لە دەست خەڵك هەبوو و دەست بەدەست دەگەڕا.

شوشا گاپی

نەدەبوایە وەکو ڕووسیا، دەقی کتێبەکەت بۆ خوێندنەوە بدەیت بە یەکێتی نووسەران؟

کاداری

نەخێر، لەئەلبانیا هیچ جۆرە سانسۆرێك پێش چاپ و بڵاوبوونەوە نەبوو، چونکە ترس و تۆقاندێك حوکمی دەکرد کە خۆسانسۆرکردن بەس بوو، ئەوە یەکێك لە تایبەتمەندییە کەسییەکانی خۆجە بوو، وەك ئەوەی گوتم، ئەو خۆی بە ڕۆشنبیر دەزانی، لە ئەنجامدا دەزگاکانی بڵاوکردنەوە بڕیاریان دەدا چ کتێب چاپ بکەن یان چاپی نەکەن، کاتێ دەقی (کۆشکی خەونەکانم)دایە دەزگای بڵاوکردنەوە، دەمزانی کتێبێکی مەترسیدارە، دەزگا وەڵامیان دامەوە، ناتوانن بەچاپکردنی ئەو ڕۆمانە خۆیان بخەنە مەترسیەوە. منیش گوتم خۆم بەرپرسیەکەی لە ئەستۆ دەگرم: (ئەگەر ویستیان گرفتت بۆ دروست بکەن، بڵێ لە ژێر کاریگەری ناوبانگی ئەو بووم و ئەو

PDF 4 KURD

وای لێکردم ئەو کارە بکەم.) لە هەلومەرجێکی ئاوادا تەنیا نووسەر سزا دەدەن، نەك دەزگاکە. لە ڕاستیشدا هەر ئەوە ڕویدا. ئەو بە کاربەدەستانی گوت، بەهۆی ناوبانگی من نەیتوانیوە نووسینەکەم ڕەت بکاتەوە.

شوشا گاپی

کەوایە نووسەرانی وەکو تۆ چەند نیشانەیەکیان دەدا، بەڵام خەڵکی ڕۆژئاوا نایانەوێت باوەڕبکەن کە بارودۆخی وڵاتەکانی ئەورووپای ڕۆژهەڵات چەند مەترسیداربووە.

کاداری

لە ئەلبانیا، هەموو دەیانزانی من نووسەرێکی دژی حکومەتم، ئەوەش ڕاستیەکە حکومەت نەیدەتوانی من مەحکوم بکات و جوامێری بداتە ئەوانی تر، ئەمە ئەرکی سەرەکی ئەدەبیاتە: بە هەڵگیرساوی هێشتنەوەی مەشخەڵی ئەخلاق. من لە ساڵی ١٩٨٨ بووم بە ئەندامی شانازی ئەنستیتۆی دوفراش، بۆ من شانازیەکی زۆر مەزن بوو. هەواڵنێرێکی فەرەنسی لە چاوپێکەوتنێکی ڕادیۆیی ڕاستگۆیانە لێی پرسیم، ئایا ئازادم لەوەی کە هەرچی دەمەوێت بینووسم؟ وەڵاممدایەوە: (نەخێر، چونکە لە وڵاتی من ئازادی لەگەڵ ئێرە جیاوازە.) جگە لەوە دەمتوانی چی بڵێم؟ نەمدەتوانی لەوە ڕوونتر دژی حکومەت قسە بکەم ئەو کارەی من هەوڵم دەدا ئەنجامی بدەم ئەوەبوو کە خۆراکێکی تایبەت بگەینمە گەلێکی کۆیلە، جۆرە دەوڵەمەندییەکی فەرهەنگی کە لەگەڵ دەوڵەمەندی فەرهەنگی گەلانی ئازادی جیهان بەراورد بکرێت.

شوشا گاپی

دەکرێ بۆمانی ڕوون بکەیتەوە مەبەستان لە ئەدەبیاتی (واقیعی) چیە؟

PDF 4 KURD

كادارێ

به بۆنكردن، خۆت یه‌كسه‌ر هه‌ستی پێده‌كه‌یت و ده‌زانی، هه‌ر كاتێك كتێبێكم ده‌نووسی، هه‌ستم ده‌كرد خه‌نجه‌رێكم له دیكتاتۆر ده‌دا، له هه‌مان كاتیشدا جوامێریی و غیره‌تم به خه‌ڵك ده‌به‌خشی..

شوشا گاپی

به‌له‌به‌رچاوگرتنی ئه‌وه‌ی له یۆگۆسلاڤی روویدا، ده‌مه‌وێت له‌باره‌ی مه‌سه‌له‌ی مه‌زهه‌بی و ئاینیی پرسیار له تۆ بكه‌م. نیوه‌ی ئه‌لبانیه‌كان، له‌وانه‌ش بنه‌ماڵه‌ی تۆ موسڵمانن. تۆ خوێندنی ئاینیت هه‌بوو؟ ئێستا كه ئه‌نجامدانی كاره ئاینیه‌كان ئازاده، مه‌ترسی بنیادگه‌رایی ئاینیی له وڵاته‌دا نییه؟

كادارێ

پێموانیه، بنه‌ماڵه‌ی من ته‌نیا به‌ناو موسڵمان بوون، كاره ئاینیه‌كانیان ئه‌نجام نه‌ده‌دا، له‌ده‌وروبه‌ری من هیچ كه‌سێك ئایندار نه‌بوو، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا، گروپی به‌كتاشی ئیسلام كه موسڵمانانی ئه‌لبانی په‌یره‌وی ئه‌و گروپه‌ن، زۆر نه‌رمونیانن ته‌نانه‌ت نه‌رمونیانتر له بۆسنی، هه‌ربۆیه به‌دووری ده‌زانم له‌و لایه‌نه‌وه جێی نیگه‌رانی بێت.

شوشا گاپی

بگه‌رێینه‌وه سه‌ركاری پیشه‌یی، كاته‌كانت له نێوان تیرانا و پاریس چۆن دابه‌ش ده‌كه‌یت؟ و له هه‌ر كوێیه‌ك بیت رۆژتان چۆن به‌سه‌رده‌به‌ن؟

كادارێ

من زۆرتر له پاریسم تا تیرانا، چونكه لێره باشتر ده‌توانم كار بكه‌م. له تیرانا له‌راده‌به‌ده‌ر سیاسه‌ت هه‌یه، داواكارییه‌كان زۆر زۆرن، ده‌یانه‌وێت پێشه‌كیه‌ك لێره

PDF 4 KURD

بنووسم وتارێك لەوێ. من کە بۆ هەمووشتێك وەڵامم پێ نییە.بەڵام لەبارەی رۆژەکانم، بەیانیان دوو سەعات دەنووسم دواتر واز لە نووسین دێنم، هیچ کات لەوە زیاتر ناتوانم بنووسم، مێشکم ماندوو دەبێت، لە کافتریای خوارەوە لە سەرشەقام، دوور لە هەمووشتێ کە زەینم پەرشوبڵاو بکات، دەنووسم، کاتەکانی ترم بە خوێندنەوە و دیدار لەگەڵ دۆستان و ژیانی ئاسایی دەگوزەرێنم.

شوشا گاپی

نووسین بۆ تۆ کارێکی ئاسانە یان گرانە؟ کاتی نووسین خۆشحاڵی یان دوودڵ؟

کاداری

کاری نووسین نە شادی هێنەرە و نە ئازاردەر، شتێکە لە نێوان هەردووکیان، کەم تا زۆر جۆرێك لە ژیانی دووەمە. من بە ئاسانی دەنووسم، بەڵام هەمیشە نیگەرانم لەوەی کە دەینووسم باش نەبێت. مرۆڤ پێویستی بە جۆرێك قۆشمەی پایەدار هەیە، شادی و غەم هەردووکیان بۆ ئەدەبیات خراپن. کاتێ کە مرۆ شاد بێت، حەزی لە سوکی و گێلییە، ئەگەر غەمگینش بێت دیدی پەرێشان دەبێت. یەکەم دەبێ بژی و ژیان تاقی بکاتەوە، دواتر لە بارەیەوە بنووسێت.

شوشا گاپی

تایپ دەکەیت یان بەدەست دەینووسیت؟

کاداری

بەدەست دەینووسم و هاوسەرەکەم زەحمەتی تایپەکەی دەکێشێت و تایپی دەکات.

شوشا گاپی

زۆر پێیدا دەچێتەوە، پاکنووسی دەکەیت؟

PDF 4 KURD

کاداریٚ

زۆرنا، تەنیا شتی کەم ئەنجام دەدەم، نەك گۆڕانکاری بنەڕەتی.

شوشا گاپی

کامە زوتر دروست دەبێت و خۆی دەدات بەدەستەوە: سکێچی چیرۆك، کەسایەتیەکان، بیرۆکەکان؟

کاداریٚ

کتێب دەزانێت، لە هەر کتێبێك جۆرێکە، شتێکی ڕاز و نادیار هەیە، کەسایەتیەکان یەکەم دروست نابن، بەڵکو تێکەڵەیەکە لە هەمووشتێك (کۆشکی خەونەکان) بێنە بەرچاوت، لە یەکێك لە ڕۆمانە کۆنەکانم بەناوی (گۆشەی شە[م]٢٧) لاپەڕەیەك هەیە بیرۆکەی زاڵبوون بەسەر خەو بۆ یەکەمین جار دەخرێتەکار، دواتر بیرم کردەوە کە حەیفە ئەو بیرۆکەیە هەروا بەگشتی و ڕووکەشانە سودی لێ وەربگرم. ئەوەبوو چیرۆکێکی کورتم بەو ناوەرۆکەوە نووسی، بێ ئەوەی چاوڕوانی چاپی بکەم، بەڵام دووبەشی ئەو لە کۆمەڵە چیرۆکێکدا چاپ و بڵاوبووەوە. کاتێ بینیم کاربەدەستان سەرنجیان نەداوە، جەسارەتم پەیداکرد و ئەو بیرۆکەیەم وەکو ڕۆمانێك بەرفراوان کرد، هەربەم جۆرە دەبینیت لە دایکبوونی ڕۆمان نهێنی تێدایە.

شوشا گاپی

ئەو کەسانەی بەرهەمەکانی تۆ بەزمانی ئەلبانی دەخوێننەوە، ئاماژە بە جوانی داڕشتنتان دەکەن. شێواز بۆ تۆ کەڵکەڵەیەکی ئاگادارانەیە؟

کاداریٚ

من لەبارەی زمان زۆر وەسواسم و تەنانەت زیاتریشم دەوێت، بۆ نموونە، هەمیشە شیعر دەنووسم، چونکە شیعر مرۆڤ ناچار دەکات یاری بە زمان بکات، دوو جۆر دەوڵەمەندی زماننناسی هەیە: یەکەمین وەکو بەهاداری بەردە بەنرخەکانە-

PDF 4 KURD

خواستنەکان، لێکچواندنەکان، دۆزینەوە بچوکەکان- دوومیش شتێکی گشتییە، بەرزترین ئاستی ڕەوانبێژی پێکهاتەیەکی کامڵی ئەو دوو جۆرەیە، کاتێ دەق دارشتنێکی جوانی هەیە ناوەڕۆکەکەشی بەهێزە، بەڵام لە زەمینەی شێوازدا هیچ هەوڵێکی ئاگادارانە نادەم.

شوشا گاپی

چ شتێك لە کارکردن ساردت دەکاتەوە ؟ هێمگنوای دەیگوت تەلەفۆن بۆ کار لە هەموو شتێك خراپترە.

کاداری

لە تیرانا، هیچ کەس جەسارەتی نەبوو کە تەلەفۆن بەکاربهێنێت، مەگەر بۆ بەکارهێنانی شتی زۆر سادەو بێ بۆن، چونکە تەلەفۆنەکان سانسۆریان لەسەر بوو، بەڵام وەکو گوتم من ڕۆژێ دوو سەعات دەنووسم، تەنیابوون بۆ ئەو ماوە کەمە کارێکی زەحمەت نییە.

شوشا گاپی

دوایین ڕۆمانتان (ڕۆح) لە فەرەنسا پێشوازییەکی گەرمی لێکرا، هیوادارم بەم زوانە بکرێتە ئینگلیزیش حەتمەن ئێستا نووسینی ڕۆمانێکی نوێت دەسپێکردووە؟

کاداری

نەخێر، مەگەر چ پەلەمانە؟

The paris review 147 sommer 199

PDF 4 KURD

په‌راوێزه‌كان

١ The General of the Dead Army.

٢ Michel Piccoli.

٣ La vie et rien d'auttre.

٤ Bernard Tavernier.

٥ Gjiokaster.

٦ The palace of Dreams.

٧ The Pyramid.

٨ The Creat Winter.

٩ The Concert.

١٠ Gottfried Leibnitz.

١١ Franz Bopp.

١٢ Naim Frasheri.

١٣ Gjergi Fishta.

١٤ Spiritus.

١٥ Negative creation.

١٦ Cyril Connolly.

١٧ Konstantin Paustovsky.

١٨ Chukovsky.

١٩ Yevtushenko.

٢٠ Town without Publicity.

PDF 4 KURD

[٢١] The Monster.

[٢٢] Pierre Paraf.

[٢٣] Mehmet shehu.

[٢٤] Hrabal.

[٢٥] The Albanian Spring.

[٢٦] The Shadow

[٢٧] The Corner of Shame.

PDF 4 KURD

ڤی.ئێس.نایپۆل

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

نووسین خه‌ونی من بوو

وتوویژ له‌گه‌ڵ ڤی.ئێس.نایپۆل
تارون تجپال[١] - جاناتان روزن[٢]

سێر ڤییادهار سوراجپراساد نایپۆل[٣]، له‌ ١٧ ئابی ١٩٣٢ له‌ چاگواناس[٤] ترینیداد له‌دایك بووه‌، باپیرانی له‌ هیندستانه‌وه‌ كۆچیان كردبوو بۆ ئه‌و هه‌رێمه‌-باوكی دایكی له‌ سه‌ره‌تای ئه‌م سه‌ده‌یه‌ وه‌كو خزمه‌تكاری گرێبه‌ستی له‌ هیندستانه‌وه‌ هاتبوه‌ ئه‌و هه‌رێمه‌.

نایپۆل له‌ وتاری(پێشه‌كیه‌ك بۆ ژیاننامه‌یه‌كی خۆنووسراو) له‌ كتێبی دۆزینه‌وه‌ی مه‌ڵبه‌ند[٥]نووسیویه‌تی: (نیوه‌ی كاری نووسه‌ر... دۆزینه‌وه‌ی بابه‌ته‌. یه‌كێك له‌ گرفته‌كانی من ئه‌وه‌بوو كه‌ ژیانێكی گۆڕاوم هه‌بوو،لێوانلێو له‌ هه‌وراز و نشێو: له‌ ماڵی هیندۆكیی داپیره‌مه‌وه‌ بگره‌ كه‌ له‌ دێیه‌ك بوون هێشتا نزیك به‌ دابونه‌ریتی لادێكانی هیند، تا پۆرت ئاوئوسپین[٦] و ژیانی شه‌قامه‌كانی پڕاوپڕی ره‌شپێستەكان و سه‌ربازه‌ ئه‌مریكیه‌كانی). ژیانی جیاواز و وشكی قوتابخانه‌ی ئینگلیزی به‌ناوی كۆلیژی سه‌ڵته‌نه‌تی شاژن. دوای ئه‌ویش ئۆكسفۆرد، له‌نده‌ن نووسینگه‌ی هه‌واڵنێرانی ئازاد له‌ (بی.بی.سی). كاتێ هه‌وڵمدا كاری نووسین ده‌ستپێبكه‌م، نه‌مده‌زانی جه‌خت له‌سه‌ر چی بكه‌مه‌وه‌.

PDF 4 KURD

نایپۆل دوای دوو هەوڵی سەرنەکەوتوو لە زەمینەی ڕۆمان سێ مانگی مابوو کە تەمەنی ببێتە بیستو سێ ساڵ، بە بیرەوەرییەکی سەردەمی منداڵی لە دراوسێیەکی لە پۆرت ئاوئوسپین کەوتە سەر ڕێرەوی ڕاستی نووسین. بەو بیرەوەرییە بوو کە یەکمین ڕستەی(شەقامی میگل[٧]) کەوتەسەر کاغەز. نایپۆل لە ١٩٥٥ لەماوەی شەش هەفتە ئەو کتێبەی نووسی لە نووسینگەی هەواڵنێرانی ئازادی بی.بی.سی لە هوتێلی (لەنگهەم). لەو کاتەدا بە شێوەی نیوەشەفت خەریکی کارکردن بوو لە بەشی کارائیبی بی.بی.سی. بڵاوبوونەوەی شەقامی میگڵ تا ١٩٥٩ دواکەوت، تا دوای سەرکەوتنی (شێلەری ناوەڕە[٨]) ١٩٥٧، کە خەڵاتی یادەوەری جان لولین رایس[٩] ی بەدەست هێنا، هەڵبژاردنی ئلڤیرا[١٠] ١٩٥٨ کە خەڵاتی سامرست موام ی بردەوە. ماڵێك بۆ بەرێز بیسواس[١١] لە ١٩٦١ بڵاوبووەوە. و لە ١٩٧١ نایپۆل خەڵاتی (بوکر) ی پێ بەخشرا بۆ کتێبی لە وڵاتی ئازاددا. دوای ئەوە چوار ڕۆمانی تری بڵاوکراوەتەوە: گەریلاکان[١٢] ١٩٧٥، پێچی روبار١٩٧٩[١٣]، مەتەڵی چونەژور[١٤] ١٩٨٧، ڕێورەسمێك لەم جیهانە[١٥]. نایپۆل لە ١٩٩٠ بەهۆی خزمەتە ئەدەبیەکانی لەقەبی (سێر)ی پێدرا.

نووسینی سەفەرنامەکانی لە سەرەتاکانی دەیەی ١٩٦٠ دەسپێکرد. چوار کتێبی لەبارەی هیندەوە نووسیوە: دەربەندی ناوەڕاست[١٦] ١٩٦٢، هەرێمی تاریکی[١٧] ١٩٦٤، هیند: شارستانێتی بریندار [١٨] ١٩٧٧ و هیند: ئێستا یەك ملیۆن شۆڕش[١٩] ١٩٩٠. لە گەڕانەوەی ئەڤا پرۆن[٢٠] و کوشتار لە ترینیداد[٢١](کە لە ١٩٨٠ لە یەك بەرگدا بڵاوبووەوە) ئەزمونی خۆی لە ئەرژەنتین، ترینیداد و کۆنگۆ تۆمارکرد. ئەندەنوزیا، ئێران و پاکستان بابەتی کتێبێکە لەبارەی موسڵمانان: سەفەری ئیسلامی[٢٢] ١٩٨١ نایپۆل لە ١٩٩٥ گەڕایەوە ئەو وڵاتانە، ئەوبەری

PDF 4 KURD

ئیمان[٢٣] که له ساڵی ١٩٩٨ بڵاوبۆته‌وه، راپۆرتێکه له‌م سه‌فه‌رانه.

له وتوویژ له‌گه‌ڵ نایپۆل، بابه‌ت و کێشه‌کان به‌رده‌وام زۆر هۆشمه‌ندانه و تێکه‌ڵ دێنه‌به‌رچاو- ئه‌و به‌رده‌وام ئه‌مه بیری خوێنه‌ر ده‌خاته‌وه که نه‌بادا کێشه‌کان ته‌نیا ره‌ش و سپی ببینێت- به‌ڵام زمانی دوور له تێکه‌ڵی، زمانێکی پیشه‌یه. هه‌ڵبه‌ته نایپۆل ده‌توانێت هاوده‌مێکی دژوار بێت، سه‌رهه‌ڵدانه‌کانی، خه‌باته درێژداده‌ره‌کانی، رابردووی فره هونه‌رمه‌ندانه‌ی زۆر به‌ڕوونی دیاره که تووشی ناره‌حه‌تیه‌کی ده‌روونی کردوه- ئه‌و بارودۆخه ده‌روونیه‌ی له ته‌مه‌نی شه‌ست و شه‌ش ساڵیشدا هێشتا پێیه‌وه دیاره، له‌گه‌ڵ ئه‌و باره ده‌روونیه‌شی که ره‌نگه پێشبینی چاوه‌ڕوان نه‌کراوی لێ ببینرێ له کاتی په‌یوه‌ندیدا، به‌ڵام زۆر ئاسووده بوو له‌کاتی ئه‌م چاوپێکه‌وتنه‌دا.

ئه‌م چاوپێکه‌وتنه، هه‌ڵبژارده‌یه‌که له چه‌ند گفتوگۆیه‌ك که له نیویۆرك و هیندستان له‌گه‌ڵیدا ئه‌نجامدراوه، به‌شێکی که جاناتان رۆزن له ١٩٩٤/٥/١٦ له هوتێلی کارلایل ئه‌نجامی داوه. نایپۆل چه‌ند خوله‌کێك خه‌ریکی ئاڵوگۆڕی قه‌نه‌فه‌کانی هوتێل بوو تا یه‌کێکی گونجاو بدۆزێته‌وه بۆ پشتی به ئازاری بشێ. راهاتوه که پێش ئه‌وه‌ی وه‌ڵامی پرسیار بداته‌وه چاویلکه‌که‌ی له‌چاوی داده‌که‌نێت، هه‌ڵبه‌ته ئه‌و کاره باری سه‌رنجدان و تێڕوانینی به‌هێزتر ده‌کات، ئه‌م گفتوگۆیه به‌بۆنه‌ی بڵاوبونه‌وه‌ی کتێبی ڕێوره‌سمێك له‌م جیهانه ئه‌نجام دراوه، به‌ڵام له‌گه‌ڵ ئه‌و مه‌به‌سته سه‌ره‌تاییه‌دا(بابه‌تی قسه‌کردن له‌سه‌ر ئه‌م کتێبه بێت) نایپۆل به مه‌یلی خۆی وتوویژه‌که‌ی فراوانتر کرد که چه‌ند سه‌عاتێك درێژه‌ی کێشاو، تێیدا به‌ڕونی تیشکی خسته سه‌ر زۆر لایه‌نی ژیانی خۆی.

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

نایپۆل

تکایە سنوری کارەکەتان دیاری بکەن بۆم، پێم بڵێن دەتانەوێت چۆن ئەنجامی بدەن. دەمەوێت بزانم قسەکانم تا چەند جدی بێت. بڕیارە لەبارەی ئەم کتێبەوە قسە بکەین؟

تجپال- رۆزن

بەڕای تۆ وا باشترە؟

نایپۆل

سەیرکە من ماوەیەکی زۆر کارم کردوە. ژمارەی کتێبەکانیشم زۆرە. واباشترە قسەکانمان دیار و چڕ بێت تا چاوپێکەوتنەکە باشتر دەربچێت. بۆ منیش زیاتر بزوێنەرە.

تجپال- رۆزن

نووسینی (ڕێورەسمێك لەم جیهانەدا) کارێکی زەحمەت بوو؟

نایپۆل

لە چ لایەنێکەوە؟

تجپال- رۆزن

باشە، ئەم کتێبە پارچەی زۆر و جیاوازی هەیە، بەڵام بە شێوەیەکی گشتی لەگەڵ یەکتردا دەبن بە یەك شت.

PDF 4 KURD

نایپۆل

ئەم کتێبە وەکو شتێکی گشتی نووسراوە- لە یەکەمین لاپەڕە تا کۆتایی. زۆرێك لە نووسەران حەز دەکەن تا کۆتایی تەمەنیان چەند کتێبێك بنووسن کە کۆکراوە بێت.

تجپال- رۆزن

خۆتان لەهەوڵی ئەو کۆکردنەوەیەت ئاگادار بویت؟

نایپۆل

بەڵێ، کارێك کە هەندێك ئەنجامیان داوە- نووسەرانی وەکو وا[٢٤] لە سێیانیەکەی لەبارەی شەڕ، یان ئەنتۆنی پاول[٢٥]- دروستکردنی کەسایەتییەکە لە خۆی دەچێت تا بتوانێت ئەم ڕوداوانەی کە گێڕاونەتەوە بچێتە پاڵ ئەو. پاول کەسایەتیەکی چیرۆکی هەیە لە هەموو کتێبەکانیدا هەیە و لە پاول دەچێت بەڵام خودی ئەو نییە، چونکە ڕۆڵی زۆر دەبینێت. وابزانم، ئەمە یەکێکە لە فێڵەکان کە ئەو فۆرمە بەسەر مرۆڤەکان دەسەپێنێت، من چەندین ساڵ لە بیری ئەوەدا بووم چۆن بەسەریدا سەرکەوم.

تجپال- رۆزن

چۆن سەربکەوی؟

نایپۆل

لە مەبەستم تێنەگەیشتی، نا؟

تجپال- رۆزن

وابزانم مەبەستتان هەر ئەو نێوانەیە کە لە نێوان مارسل پرۆستی نووسەر ومارسل گێڕەرەوەیە لە (گەران بەدوای کاتی لە دەست چوو) هەیە.

PDF 4 KURD

نایپۆل

نه‌خێر من له‌و بیره‌دا بووم...باشه، به‌ڵێ، با وا باسی بکه‌ین. له‌و بیره‌دا بووم که واو بۆ ئه‌وه‌ی له‌باره‌ی شه‌ره‌وه بنووسێت، که بۆ ئه‌و ئه‌زمونێکی گرنگیش بوو، ده‌بوایه که‌سایه‌تیه‌کی چیرۆکی وه‌کو واوی دروستبکردبایه. منیش هه‌رکاتێك ناچاربووم چیرۆك بنووسم، به‌رده‌وام به ناچاری که‌سایه‌تییه‌کم دروستکردوه که‌م تا زۆر رابردووی منی هه‌بێت. چه‌ندین ساڵ له‌وبیره‌دا بووم چۆن ئه‌و گرفته چاره‌سه‌ر بکه‌م. رێگاچاره‌که‌ی ئه‌وه‌بوو به جوامێرییه‌وه روبه‌روی ببمه‌وه-که‌سایه‌تییه‌کی چیرۆکی درۆیین دروست نه‌که‌م، هه‌ر ئه‌وه‌بوو پراکتیزه کرا، قۆناغه‌کانی ته‌کامولی خۆم دروست بکه‌م.

تچپال- رۆزن

لێکچواندنی ژیاننامه‌ی خودنووسی تۆ له‌گه‌ڵ مێژووی گه‌وره‌ی خۆرئاوا، من واقورماو ده‌کات، هه‌ست ده‌که‌یت کاتێ له‌باره‌ی خۆته‌وه ده‌نووسیت، له‌هه‌مان کاتدا له‌باره‌ی جیهانێکی گه‌وره‌تر ده‌نووسیت؟ بۆ گه‌یشتن به‌و په‌یوه‌ندییه هه‌وڵتداوه یان له‌خۆوه هاته‌کایه‌وه؟

نایپۆل

ده‌بێ له‌خۆوه هاتبێته‌کایه‌وه، چونکه فێربوون هه‌رئه‌وه‌یه، وانییه؟ مرۆڤ ناتوانێت نکوڵی له هه‌ندێك شت بکات که فێر بووه، ناتوانێت نکوڵی له گه‌شته‌کانی بکات، ناتوانێت نکوڵی له ماهیه‌تی ژیانی بکات. من له ده‌وروبه‌رێکی بچوك گه‌وره بووم و هێشتا زۆر گه‌نج بووم ئه‌وێم به‌جێهێشت و چوومه ناو جیهانێکی گه‌وره‌تر. ده‌بێ ئه‌وه له نووسینه‌کانی مرۆڤدا ره‌نگ بداته‌وه. له مه‌به‌ستم تێده‌گه‌یت؟

تچپال- رۆزن

تێده‌گه‌م، به‌ڵام ئه‌وه‌ی له‌بیری مندا هه‌بوو که‌مێك جیاواز بوو.

PDF 4 KURD

نایپۆل

کەواتە دووبارە هەوڵ بدە، بە شێوەیەکی تر دەریبڕیت. سادەی بکەوە تا بتوانین لەبارەیەوە قسە بکەین.

تجپال- رۆزن

وابزانم، تۆ کارەکەی خۆتت لە هەرێمێك دەستپێکردوە کە زۆر حەزت کردوە بەجێی بهێڵیت، بەڵام هەرچەند لەبارەی ئەو هەرێمە زیاتر دەتخوێندەوە و دەگەڕایتەوە بۆی، هەستت دەکرد کە لە ڕاستیدا لە سەنتەری هەندێك مەسەلەدایە کە بۆ خۆرئاوا زۆر جێگای گرنگی پێدانن. ئێوە ترینیداد بە هەرێمێکی بچوك دەزانن، بەڵام هەروەك خۆت نووسیوتە، کریستۆف کۆلۆمب بەدوایدابوو، ڕالی[٢٦] بەدوایدابوو... کەی تێگەیشتی کە ترینیداد یەکێکە لە مەڵبەندە گرنگەکان بۆ خۆرئاوا، بابەتێکی زۆر باشە؟

نایپۆل

ماوەیەکی زۆر بوو دەمنووسی. لەبەشی زۆری ئەو ماوەیە، خەڵك حەزیان لە نووسینەکانم نەبوو، هەربۆیە دۆزینەوەکانی من پتر دۆزینەوەی خۆمە. ئەگەر شتێکی وا ڕویدابێت، بە تەواوەتی ڕێکەوت بووە. خۆم ئاگاداری نەبووم. لەگەڵ ئەوەش دەبێ ئاگادار بین کە نووسینەکانی من سیاسی یان جەنجاڵ دروستکەر نەبووە. نووسینێك بەو وەسپەی کە لە دەیەی ١٩٥٠ نووسرابێت و ئێستا ئیتر بوونی نەبێت. بەردەوام پێویستە واقیعیەتی هەر شوێنێك لەبەرچاو بگیردرێت- ئەم کارە دەبێتە هۆی ئەوەی مەسەلەکانی جیهان گشتگیر بن.

تجپال- رۆزن

ئاماژەت بەوە کرد کە خوێنەرانی بەرهەمەکانت درەنگ دێنەلات، پێتوانییە کە ئێستا جیهان خەریکە خۆی دەگەیەنێتە ئێوە؟ ئەو گۆڕانکارییە لە خوێنەران

PDF 4 KURD

دروست بوه یان له جیهان؟

نایپۆل

ئه‌وه جیهانه که گۆڕاوه، کاتێ من ده‌ستم به نووسین کرد، بۆچۆنی به‌ربلاو ئه‌وه‌بوو که به‌شێکی زۆری جیهان به‌های ئه‌وه‌یان نییه له‌باره‌یانه‌وه شتێك بنووسن، نازانم کتێبه‌که‌ی منت بینیوه به ناونیشانی له‌ده‌ستدانی ئێل دۆرا[دۆ]٢٧ یان نا؟ ته‌واوی لێکۆڵینه‌وه‌ی من له‌باره‌ی رالی و میران[دا]٢٨ له‌و کتێبه‌دا هه‌یه. کاتێ بلاوبوه‌وه، سه‌رنووسه‌ری به‌شی ئه‌ده‌بی رۆژنامه‌یه‌کی زۆر گرنگی له‌نده‌ن پێی گوتم، وتارێك به‌س بوو بۆ ئه‌و بابه‌ته، چونکه ئه‌و بابه‌ته گرنگیه‌کی ئه‌وتۆی نییه، که‌سێکی نه‌زان بوو. به‌ڵام ئه‌و مه‌سه‌له که‌م تا زۆر نیشانت ده‌دا جیهان چه‌نده گۆڕاوه.

تجپال- رۆزن

به‌رای تۆ ئێستا جیهان ئیدی مه‌سه‌له‌ی(گوێزرانه‌وه‌ی ده‌رونی) که تۆ له نووسینه‌کانت باسی ده‌که‌یت، باشتر درك ده‌کات؟

نایپۆل

ئه‌و بارودۆخه ئێستا زۆر بره‌وی هه‌یه، خه‌ڵك هێشتا بیر له یه‌که‌یه‌کی کلتووری ده‌که‌نه‌وه که له راستیدا تا ئێستاش بوونی ده‌ره‌کی نییه، هه‌موو کلتوره‌کان به‌رده‌وام ئاوێته‌ی یه‌کتر بوون، بۆ نمونه رۆما، پێشتر ئه‌ترور[یا]٢٩ له‌وێ بوو، له ده‌وروبه‌ری رۆما شاری زۆر گه‌وره هه‌بوون. یان وه‌ك نمونه هندی خۆرئاوا: خه‌ڵکی هیند بۆ فراوانکردنی نیشتیمانی خۆیان ده‌چونه ئه‌وبه‌ر، دوایش مه‌سه‌له‌ی چوونی موسڵمانان... خه‌ڵك به‌رده‌وام له هاتوچۆدان، جیهان به‌رده‌وام له بزاوتا بووه.

تجپال- رۆزن

پێتوایه بوبیته سه‌رمه‌شقی ئه‌و جیهانه ئاوێته‌یه؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

پێموانییه. من بەردەوام لەبیری کتێبمدام. مرۆ دەنووسێت تا کتێبێکی نووسیبێت، تا ئەو نیازە وەدەست بهێنێت، ژیانی خۆی دابین بکات، ناوێکی باش لەدوای خۆی بەجێبێلێت، ئەو شتەی بەڕای ئەو کەموکوری هەیە بیگۆڕێ و چاکی بکات، من وتەبێژی هیچ کەس نیم. پێشموانیه کەسێك بیەوێت من وتەبێژی بم.

تجپال- رۆزن

سێ کەسی دۆزەرەوەی(ڕێورەسمێك لەم جیهانە) لەکاتی مەترسیدا بەرەو ترینیداد پەلکێش دەبن. بۆچوونی من لە نووسینەکانی پێشتری تۆ ئەوەیە، دەترسی لەوەی نەبادا جەخت لەسەر یەکێك لە گەشتەکان بکەیتەوە- ولاتێك کە زادگای تۆیە رویەکی نابوتکەری هەبێت، رەنگە ئەمجارە تۆش لەناو ببات.

نایپۆل

پێویست نییە بەم شێوەیە قسە بکەیت، زۆر ترسناکە. من پێموایە گەشتەکانم بۆ ترینیداد کۆتایی پێهاتوە و ئیتر ناگەڕێمەوە ئەوێ.

تجپال- رۆزن

بەلاّم ترینیداد لە جیهانی خەیاڵتدا ئێوە بەرەو خۆی پەلکێش دەکات.

نایپۆل

نەخێر لە خەیاڵیشدا کارم پێی نەماوە. سەیرکە، نووسەر زۆر هەوڵ دەدا زانیاری و ئەو شتانەی پەیوەندیان بە منداڵی ئەوەوە هەیە هەر بەو شێوەیە ببینێت کە هەیە. درکی ماهیەتی ئەو ئەزمونەی منداڵی زۆر دژوارە- سەرەتایەکی هەیە، باکگراوندێکی دوور، زۆریش تار، دوای ئەویش کۆتاییەك، واتە ئەو کاتەی کە نووسەر دەبێتە پیاوێك. هۆی ئەوەی کە ئەو زانیارییە هێندە گرنگی هەیە ئەوەیە

PDF 4 KURD

که نووسەر بۆ درکی ئەوە دەبێ سەرەتا تەواوی بکات. ئەوکاتەیە کە ئەو زانیاریانە کۆنترۆل کراون، تەواوە. گرفتەکە لەدوای ئەوەوە دەستپێدەکات. دەبێ پشت بە عەقل و شعورتان ببەستن، بە هێزی دەروونیتان. بەڵێ، کاری دواتر لەو توانا دەروونیە سەرچاوە دەگرێت.

تجپال- رۆزن

ناونیشانی کتێبەکەتان، ڕێورەسمێك لەم جیهانە، دەمخاتە سەرسورمان. کۆتایی (بەهەشتی ونبوو٣٠)م بیردێتەوە- دەکەومە بیری سەرگەردانی دوای دەرکردن لە بەهەشت. کاتێ زادگای خۆت بەجێدێلی، دێیتە ناو جیهان؟

نایپۆل

پێموایە ئەو مەسەلە پەیوەندی بە ماهیەتی ئەو شوێنەوە هەبێت کە تێیدا دەژیت. دڵنیا نیم پرسیارێکی باش بێت، یان ئەوەی پێویستە وەڵام بدرێتەوە یان نا. بە جۆرێکی تر پرسیارەکەت بکەوە.

تجپال- رۆزن

وابزانم، دەمەوێت بزانم مەبەستتان لە (جیهان) چ شتێکە؟

نایپۆل

خەڵك دەتوانن زۆر سادە بژین، وانییە؟ بەدزیەوە لە گۆشەیەکی چۆل، بێ هیچ بیرکردنەوەیەك. بە ڕای من جیهان ئەو شتەیە کاتی بیرکردنەوە دەچیتە ناوی- کاتێ فێر دەبی، کاتێ پرسیار دەکەیت- چونکە دەتوانی لەو کاتەی لە جیهانێکی گەورەتر دایت لەهەمان کاتدا تەواو کورتبین بیت.

تجپال- رۆزن

لە سەردەمی منداڵیدا، بیرت لەو جیهانە گەورەترە دەکردەوە؟ وشەی (جیهان)

PDF 4 KURD

ئەم جۆرە بیرکردنەوەی بە زەینتدا هێنا؟

نایپۆل

هەمیشە دەمزانی جیهانێکی تریش هەیە. ئەو جیهانەی تێیدا گەورە دەبووم- واتە ئەو کۆمەڵگا کشتوکاڵی و داگیرکراوە-م بۆ هەرس نەدەکرا. زۆر دوورە مرۆڤ لە وڵاتێکدا تا ئەو رادەیە لە کۆت و پێوەند دابێت و خەمۆك بێت.

تجپال- رۆزن

تۆ لە ساڵی ١٩٥٠ ترینیدادت بەرەو ئۆکسفۆرد بەجێهێشت بە مەبەستی خوێندن- بەدوای خەونەکانتدا چویتە وڵاتی بێگانە لەوپەڕی دونیا، بەدوای چ شتێك بووی؟

نایپۆل

حەزم دەکرد زۆر بەناوبانگ بم. لەگەڵ ئەوەش حەزم دەکرد ببم بە نووسەر، بە نووسین ناوبانگ پەیدا بکەم. خاڵی ناماقوڵ لە خەونی من ئەوەبوو، ئەوکاتە نەمدەزانی دەمەویت لەبارەی چییەوە بنووسم، ئەم خەونە زۆر لەپێش تواناکانمەوە بوو، شیام بنگال[٣١] ی فیلمساز کاتێ پێی گوتم کە لە شەش ساڵیەوە زانیویەتی دەیەوێت فیلم دروست بکات. من هێندەش جیاواز نەبووم، لە دە ساڵیەوە دەمەویست ببمە نووسەر.

بە بۆرسی حکومەتی داگیرکەر چومە ئۆکسفۆرد، ئەو بۆرسە خەرجی مرۆڤی دابین دەکرد تا گەیشتن بە هەر پیشەیەك کە خۆی حەزی لێدەکرد. دەمتوانی ببم بە دکتۆر یان ئەندازیار، بەڵام من تەنیا حەزم دەکرد لە ئۆکسفۆرد زمانی ئینگلیزی بخوێنم، هۆیەکەشی نە ئۆکسفۆرد بوو و نە زمانی ئینگلیزی، تەنیا دەمەویست لە ترنیداد دوور بکەومەوە. پێموابوو ئەگەر ماوەی سێ چوار ساڵ لە ترینیداد دوور بم

PDF 4 KURD

خۆم دەناسم. پێمابوو مەتەریالی کارەکەم دەدۆزمەوە و بە شێوەیەکی موعجیزە دەبم بە نووسەر. لە جیاتی ئەوەی پیشەیەك فێربم، ئەو ئینگلیزییە بێسوودەم هەڵبژارد- بەشێکی خوێندنی بێ بەها بە کەڵکی هیچ نایەت.

بەهەرحاڵ، حەزم دەکرد لە ترینیداد هەڵبێم. حەقارەتی ژیانی داگیرکراوی پەرێشانی دەکردم، هەر بەم شێوەیە (بە تایبەتی ئەمە پەیوەندی هەیە بە هیندی بوون، هیندۆکیی بوونی منەوە) شەڕی توندی ناوخێزان، لەم شەڕانەدا مرۆکان لەسەر بنەمای مەسەلە ئەخلاقییەکان دادوەریان لەگەڵ دەکرا و مەحکوم دەکران. هیچ کام لەو کۆمەڵانە کۆمەڵی دووربین نەبوون، نە جیهانی داگیرکراو و نە جیهانی هیندۆکیی. تێڕوانینم ئەوەبوو کە لە جیهانی گەورەتر بەهای مرۆڤەکان هەر ئەوەیە کە هەن- بە هۆی ئەوەی کە هەن سەرنجراکێشن.

تجپال- رۆزن

بەبێ پەیوەندی لەگەڵ خێزانەکانیان؟

نایپۆل

بەڵێ، پێمابوو مرۆڤ لەم دونیایەدا مرۆڤ ئیتر تەواوی کات بابەتەکەی دادوەری ئەخلاقی نییە. یان ئەو شتەی دەتگوت بۆ خەڵك جێگای سەرنج بوو، یا ئەوەی بۆیان جێگای سەرنج نەبوو. لە بەریتانیا، بە پراکتیکی هەر واشی لێهات. بۆ تەماشاکردنی مرۆڤەکان شێوەیەکم دۆزیەوە، تێڕوانین دوورترە، هێشتاش بەڕای من هەروایە.

تجپال- رۆزن

ئۆکسفۆردت خۆشدەویست؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

راستیت بوێت لە ئۆکسفۆرد بێزار بووم، لەهەموو قۆناغەکانی خوێندن و زانکۆش بێزارم. لە رادەبەدەر ئامادەبووم بۆی. لە زۆر هاوپۆلەکانم یان هاوزانکۆکانم زیرەکتر بووم. تۆ چاك دەزانیت ئەو قسانەم شانازی و خۆهەڵکێشان نییە- زەمانە هەموو ئەوانەی سەلماندوە. دەکرێت بڵێم لەرادەبەدەر خۆم ئامادە کردبوو بۆ جیهانی دەرەوە، لە ئۆکسفۆرد، لە راستیدا، روبەروی جۆرێك دورەپەرێزی و بێهوایی بوومەوە. حەزناکەم ببێتە نسیبی هیچ کەسێك.

تجپال- رۆزن

هیچ بیرت لەوە کردۆتەوە ئەگەر لە ترینیداد بمایتایەوە چیت بەسەر دەهات؟

نایپۆل

حەتمەن خۆم دەکوشت، هاورێیەکم هەبوو ئەو کارەی کرد-وابزانم هۆیەکەی گوشاری رۆحی بوو.کورێکی دوو رەگە بوو، کورێکی باش بوو، زۆریش زیرەك، بەراستی حەیف بوو.

تجپال- رۆزن

هەمان ئەو کورەیە کە لە پێشەکی کتێبی ماڵێك بۆ بەرێز بیسواس ئاماژەت پێکردوە؟

نایپۆل

بەڵێ، هەمان ئەو کورەیە کە لە زەینی من بوو. زۆر یەکترمان خۆشدەویست. مردنی ئەو بۆ من زەبرێکی ترسناك بوو.

تجپال- رۆزن

هێشتاش هەست بە برینەکانی سەردەمی منداڵێت دەکەیت؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

پێموایە زۆر بەختم هەبوو کە هەڵاتم. بەڕای من ترسناك و بێ ئۆقرە بوو. ئێستا ئەو شتە بە ڕونیەکی پترەوە دەبینم، ئەو داگیرکراوە- ڕەنگە بەشێك بوبێت لە جیهانی نوێ. بەڵام بە تەواوەتی سەربەخۆ بوو. بە دڵنیاییەوە برینەکانم ساڕێژ بوون، چونکە زۆر بیرم لێ کردنەوە، وابزانم زۆر شانسم هەبوە بە یەکجاری لەدەست نەچووم. لەوە بەدوا، ژیانم پربوە لە کار، لە هەوڵدان.

تجپال- ڕۆزن

لەبەرچی نووسین بەردەوام پێوستی سەرەکی ژیانتان بوە- و ڕێگای هەڵاتن لە هەموو شتێك؟

نایپۆل

نووسین خەونی من بوو. یان باشتر بڵێم، من پێم خستە شوێن پێی باوکم. ئەو نووسەر بوو، ڕۆژنامەنووس بوو، بەڵام چیرۆکیشی دەنووسی. ئەو مەسەلە زۆر گرنگی بۆ من هەبوو. چیرۆکەکانی باوکم ڕابردووی ئێمەی هیندۆکی شرۆڤە دەکرد، بە ڕای ئەو ڕابردوویەکی زۆر زاڵمانە بوو، لە ڕێگای چیرۆکەکانی ئەوەوە بوو تێگەیشتم ئەو جیهانە جیهانێکی زۆر زاڵمانەیە. هەربۆیە، بەم بیرکردنەوەیە گەورە بووم، گرنگ ئەوەیە لە دەروون بڕوانین و هەمیشە دوژمنی دەرەکی بۆ خۆمان دروست نەکەین. پێویستە خۆمان- خاڵە لاوازەکانمان- بناسین. تا ئێستاش هەر لەو باوەڕەدام.

تجپال- ڕۆزن

تۆ گوتوتە بەڕای ئێوە نووسین تەنیا پیشەیەکە بەڕاستی شەریفە.

نایپۆل

بەڵێ، بۆمن تاکە پیشەی شەریفە. لەو لایەنەوە شەریفە کە پەیوەندی بە

PDF 4 KURD

ڕاستیەوە هەیە. دەبێ بەدوای ڕێگایەك بیت بتوانی ئەزمونی خۆت ئەنجام بدەیت. دەبێ ئەوە درك بکەیت، دەبێ درکی دنیا بکەیت. نووسین هەوڵدانێکی بەردەوامە دوای درکی قوڵتر. ئەم کارە زۆر شەریفە.

تجپال- ڕۆزن

کەی دەستت بە نووسین کرد؟

نایپۆل

ساڵی ١٩٤٩ بوو دەستم بە نووسینی ڕۆمانێك کرد. بیرۆکەیەکی زۆر پێکەنیناوی و سەیریشی هەبوو، پیاوێکی ڕەشپێست لە ترینیداد ناوی پاشایەکی ئەفریقی لەخۆی دەنێت. ئەوە بیرۆکەیەك بوو هەوڵمدا پەروەردەی بکەم. نووسینی ئەو ڕۆمانە دوو ساڵ درێژەی کێشا، چونکە گەنجتر لەوە بووم ئەوەندە شت بزانم، نووسینی ئەوم کەمێك پێش بەجێهێشتنی ترینیداد دەسپێکرد و لە ماوەی یەکێك لە پشووە درێژەکاندا لە ئۆکسفۆرد تەواوم کرد. زۆر خۆشحاڵ بووم کە تەواوم کرد. چونکە لانی کەم ئەزموونی کۆتایی پێهێنانی کتێبێکی درێژی بۆ فەراهەم دەکردم. هەڵبەتە ئەو ڕۆمانە هیچی لێنەهات.

دوای بەجێهێشتنی ئۆکسفۆرد، لە بارودۆخێکی زۆر دژواردا، دەستم کرد بە نووسینی شتێك کە فرە جدی بوو. هەوڵم دەدا دەنگی خۆم، شێوازی خۆم، بدۆزمەوە- شتێك کە بەڕاستی هی خۆم بێت نەك شێوازێکی قەرزی یان لاسایی کردنەوەی خەڵکی تر. ئەو شێوازە تایبەتە منی خستە ناخۆشی زۆرەوە، تا ماوەیەك تووشی خەمۆکی بووم، تا ئەوەی لەسەر ڕێنمایی برادەرێك کە دەستنووسەکەم بۆ ناردبوو گوتی، وازی لێبێنم. پێی گوتم ئەو نووسینە بەکەڵکی هیچ نایەت، حەزم دەکرد بیکوژم، بەڵام لە ناخەوە دەمزانی ئەو هەقیەتی. تا چەندین هەفتە هەستم

PDF 4 KURD

به به‌دبه‌ختی ده‌کرد، چونکه پێج ساڵ تێپه‌ڕی بوو و هیچ شتێك له‌گۆڕێدا نه‌بوو. تێده‌گه‌یت له‌وه‌ی زۆر به توندی پێویستم به‌وه هه‌بوو بنووسم. بڕیارم دابوو له‌م ڕێگایه‌وه ژیانی خۆم دابین بکه‌م- ژیانی خۆمم خستبوه خزمه‌ت ئه‌و کاره‌وه. ئه‌وکاته شتێك ڕویدا: له‌و ماوه غه‌مناکه هاتمه ده‌ره‌وه و شێوازی تایبه‌تی خۆمم دۆزیه‌وه، هه‌ندێ مه‌تەریالم دۆزیه‌وه که شێوازی خودی من بوو. چه‌ند سه‌رچاوه‌یه‌کی ئه‌ده‌بی سه‌رچاوه‌ی ئیلهامی ئه‌و بوو: چیرۆکه‌کانی باوکم و ڕۆمانێکی پیکارس[یك]٣٢ ی ئیسپانی، یه‌که‌مین ڕۆمانی پیکارسی که بڵاو ببوه‌وه، ڕۆمانێك بوو به ناوی لازاریللۆ ترۆمس له ساڵی ١٥٥٤ چاپ ببو. ڕۆمانێکی کورته سه‌باره‌ت به کوڕێکی هه‌ژار له ئیمپراتۆریه‌تی ئیسپانیا گه‌وره ده‌بێت، من عاشقی شێوازی ئه‌و ڕۆمانه بووم. ئه‌و دوانه‌م ئاوێته‌ی یه‌کتر کردن بینیم له‌گه‌ڵ ڕۆحیه‌تی من ڕێك دێنه‌وه: شێوازی ڕه‌سه‌ن و داهێنه‌ری خۆم له ڕاستیدا له‌و دوو سه‌رچاوه زۆر جیاوازه‌وه هه‌ڵقوڵاوه و دروست بووه.

تجپال- ڕۆزن

ئه‌وه په‌یوه‌ندی به‌و کاته‌وه هه‌یه که ده‌ست به نووسینی شه‌قامی میگل کرد؟

نایپۆل

به‌ڵێ، زۆر سه‌خته مرۆڤ یه‌که‌مین که‌س بێت له‌باره‌ی بابه‌تێکه‌وه بنووسێت. دوای ئه‌وه به‌دواداچوون هه‌میشه ئاسانه. هه‌ربۆیه، ئه‌و کتێبه‌ی ده‌منووسی- واته هه‌مان ئاوێته‌ی بینراو و کلتوری گشتی وبراوه‌ی ڕۆژنامه‌کان و بیره‌وه‌ری خۆیی- زۆر خه‌ڵکی تریش ده‌توانن بینووسن، به‌ڵام ئه‌وکات شتێك بوو ده‌بوایه باش ده‌ربچێت.

بێنه‌به‌رچاوی خۆت مرۆڤ له ساڵی ١٩٥٥ کتێبێکی وه‌کو شه‌قامی میگل بنووسێت. ئه‌مڕۆکه نووسراوه‌کان له‌باره‌ی داگیرکراوی هیند و داگیرکراوه‌کانی

PDF 4 KURD

رابردووی تر بۆ خەڵك جێگای سەرنجە، بەڵام ئەوکاتە ئەوکارەیان بە نووسین نەدەزانی. زۆر بۆم سەخت بوو چوار ساڵ چاوەڕوانی چاپ بوونی بکەم. ئەومەسەلەیە بە ڕاستی ئازاری دەدام و تا ئێستاش بیرەوەریەکی تاڵە بۆم.

تجپال- رۆزن

تۆ تا ساڵی ١٩٥٥ دوو کتێبت نووسیبوو: شێلەری ناوەوە و شەقامی میگل. بەڵام یەکەمین تا ١٩٥٧ و دوەمیش تا ١٩٥٩ بڵاو نەبونەوە.

نایپۆل

من ژیانێکی زۆر سەختم هەبوو. کاتێ مرۆ گەنجە، هەژارە، حەزدەکات بوونی بۆ جیهان رابگەینێت، دوو ساڵ چاوەڕوانی بۆی زۆر زۆرە. من بەڕاستی رەنجم کێشاوە. ئیدی شێلەری ناوەوە بڵاو بووەوە و رۆژنامەی خۆم هەر باسی نەکرد، ئەوکاتە لە رۆژنامەی (نیو ستیزمەن[٣٣]) کارم دەکرد. مامۆستایەکی ئۆکسفۆرد-کە دواتر زۆر ناوبانگی پەیداکرد- وەکو بیرەوەریەکی بچوك لە دورگەیەکی داگیرکراو وەسپکرد. بیرەوەریەکی بچوك کە باسی کارو هەوڵ و زەحمەتی تێدا نەبوو.

رەنگە بۆت سەرنجراکێش بێت کە بزانیت کتێبی راستەقینە لە ڕوانگەی رەخنەگران چ جۆرە کتێبێك بوو. ئێستا ئیدی هیچ جیاوازیەکی نییە بۆم کە بڵێیت: (بەڵێ، ئەو جۆرە کتێبانە چل ساڵ بوو لەبەردەستدا هەبوون، تا ئێستاش هەر چاپ دەبن.) من زیانم لێ کەوت، ئەو فەرامۆشکردنە منی بریندار کرد. ئەمرۆکە خەڵك زۆر ئاسایی تر رەفتار دەکەن، هەربەم هۆیەشەوەیە گلەیی دەکەن. من هیچ کات گلەییم نەدەکرد، تەنیا دەبوایە درێژەم بەکارەکەم دابوایە.

تجپال- رۆزن

رەنگە ئەو شتەی دەبوە هۆی ئەوەی درێژە بدەیت ئەو بڕوایە بوو کە بە خۆتت هەبوو،وایە؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

بەڵی، هەرگیز گومانم نەبووە. لە منداڵییەوە هەستم دەکرد کەسێکی تایبەتم.

تجپال- رۆزن

نووسینی(ماڵێك بۆ بەڕێز بیسواس)تان ئەو کاتە دەست پێکرد کە رۆمانی یەکەمتان چاپ بوو؟

نایپۆل

بەڵێ، بۆ گەڕان بەدوای بابەت سەرم بە هەموو کون و قوژبنێکدا دەکرد. بارودۆخم هێندە نائۆمێدکەر بوو، بە قەڵەمی رەساس دەستم بە نووسین کرد- وەکو پێویست لە خۆم دڵنیا نەبووم. ئەو بیرۆکەیەی لە زەینم بوو لە مرۆڤێکی وەکو باوکم دەچوو، لە کۆتایی ژیانیدا تەماشای شتەکانی دەوربەری دەکات و بیر لەوە دەکاتەوە ئەو شتانە چۆن هاتونەتە ناو ژیانی. تا ماوەیەکی زۆر نزیکەی-نۆ مانگ-بەبێ ئیلهام و بێ ماندوو بوون دەمنووسی.

تجپال- رۆزن

هەموو رۆژێك دەتنووسی؟

نایپۆل

نەخێر، هەموو رۆژێك نەمدەنووسی، چونکە کاتێك ئیلهام لەگۆڕێ نەبێت، دەست و دڵم ناکەوێتە کار. لەگەڵ ئەوەشدا هەوڵم دەدا ببمە رەخنەگریش، کەسێك منی بە نیوتسیزمەن ناساندبوو- ئەوان جارجار کتێبێکیان بۆ دەناردم، بەڵام من لەرادەبەدەر هەوڵم دەدا و سەرکەوتوو نەدەبووم. جارێك چەند کتێبێکیان لەبارەی جامائیکاوە بۆ ناردم و من گەیشتمە شێوازێکی باش و گونجاو. بەم شێوەیە ئەوکاتە سەرکەوتنم بەدەست هێنا- فێر بووم چۆن پارچەی کورت و سەرنجراکێش

PDF 4 KURD

لەبارەی کتێبەوە بنووسم، کارێك بکەم کتێب لە تێڕوانینی خوێنەران بە تەواوی وەکو ڕاستی نیشان بدات. بەهەرحاڵ نووسینی ئەو ڕۆمانەش دەستی پێکرد و دوای ئەوە ئیتر گرفتێك نەبوو. کەم کەم لە چوار هەفتەدا سێ هەفتەم تەرخان کرد بۆ کاری نووسینی ئەم ڕۆمانە. بەرای من، زۆر زوو تێگەیشتم نووسینیکی گرنگە. زۆر خۆش بوو بۆم، لەگەڵ ئەوەشدا زۆر گەنج بووم کاتی خۆمم بۆ نووسینی بەرهەمێکی زۆر گرنگ تەرخان دەکرد، چونکە لە خەڵکی تر زوتر دەستم پێکردبوو- تێڕوانینم ئەوە بوو مرۆڤ ئەو کاتە دەست بداتە نووسینی بابەتێکی گرنگ کە وەکو پێویست خۆی فێرکردبێت. ئەو کاتە ئەگەر کەسێك لە شەقام پێشی دەگرتم و دەیگوت: (من هەر ئێستا یەك ملیۆن پاوەندت پێ دەدەم بە مەرجێك کتێبەکەت تەواو نەکەیت) دەمگووت برۆ وازبێنە. دەمزانی دەبوایە کتێبەکەم تەواو بکەم.

تجپال- رۆزن

ئەوکتێبە ڕوبەڕوی چ هەڵوێستێك بوەوە؟

نایپۆل

لەوساتەی کەدەزگای بڵاوکردنەوە ئەو کتێبەی خوێندەوە، ڕوبەڕوی هەڵوێستی گونجاو بوەوە، پێم ناخۆش نییە بڵێم کاتێ بڵاو بوەوە، خەڵك بۆ کرینی شاڵاویان بۆ هێنا، بەلام هەڵبەتە وا نەبوو. پێم ناخۆش نییە بڵێم تەواوی جیهان پێشوازی لێکرد و بوە جێی سەرنجیان، وەلێ هەڵبەت وا نەبوو، ئەو کتێبەش، وەکو کتێبەکانی پێشترم، تەنیا کەمێك دەنگدانەوەی هەبوو، و ماوەیەك درێژەی کێشا تا سەرکەوتنی بەدەستهێنا.

تجپال- رۆزن

ماڵێك بۆ بەرێز بیسواس، جۆرێك جیابوونەوە لە کتێیی یەکەمتان

PDF 4 KURD

ده‌ژمێردرا ،كه‌ هه‌رسێكیان كۆمێدی كۆمه‌ڵایه‌تی بوون. ئێوه‌ له‌م كتێبه‌دا خۆت به‌دوور گرتوه‌ له‌ ته‌نزی سووك و ڕوكه‌شی، ڕوتكردۆته‌ شێوازی وشكتر و جدیتر.

نایپۆل

شێوازی ئه‌م كتێبه‌، له‌ڕاستیدا وشك نییه‌، كتێبه‌كه‌ پڕاوپڕی ته‌نزه‌. ره‌نگه‌ ئه‌م ته‌نزه‌ كه‌متر زاره‌كی و پێكه‌نیناوی بێت، به‌ڵام دڵنیابه‌ له‌ هه‌موو شتێكدا هه‌یه‌. ده‌توانم لاپه‌ڕه‌یه‌ك له‌ هه‌ر كتێبێكم، هه‌رچه‌نده‌ تاریك و ناخۆش بێت، بۆت بخوێنمه‌وه‌ تا بكه‌ویته‌ پێكه‌نین. گاڵته‌كان قوڵتر بونه‌ته‌وه‌، ته‌نز تێكه‌ڵاوتر بوه‌. به‌بێ نه‌زه‌رگای ته‌نزئامێز، ناكرێت درێژه‌ به‌ كار بدرێت. ناتوانرێت ته‌واوی ماوه‌كه‌ نه‌زه‌رگای تاریك و تراژیك بخه‌یته‌ڕوو- ئه‌و ته‌نزه‌ نادیاره‌ ده‌بێ پشتیوانی بێت.

تچپال- رۆزن

ده‌مه‌وێت ڕسته‌یه‌كت له‌ (ڕێوره‌سمێك له‌م جیهانه‌) بۆ بخوێنمه‌وه‌: (ئه‌و شته‌ی كه‌ ئێمه‌ی ده‌پاراست، ئه‌وه‌بوو كه‌ بیرۆكه‌ی پڕوپوچ و ناماقوڵ هیچ كات له‌ ئێمه‌وه‌ دوور نه‌بوون. ڕویه‌كی تریش هه‌مان توڕه‌یی و ناخۆشی بوو بوه‌ هۆی ئه‌وه‌ی خه‌ڵكه‌كه‌ ئه‌و پۆلیسی ڕه‌شپێسته‌ بسوتێنن ...) ئه‌م ڕسته‌یه‌ ده‌مخاته‌وه‌ بیری ته‌نزی یه‌كه‌م كتێبتان له‌باره‌ی ترینیداد و ڕووه‌كه‌ی تری ئه‌و ته‌نزه‌- واته‌ ره‌فتاری شێتانه‌- له‌ كتێبه‌كانی دواتر.

نایپۆل

زۆرسه‌یره‌، وانییه‌؟ هه‌مان ئه‌و كه‌سانه‌ی پۆلیسیان به‌ زیندویی سوتاند، سه‌ما ده‌كه‌ن و گۆرانی ده‌ڵێن و چیرۆكی پێكه‌نیناوی له‌باره‌ی ئه‌و مه‌سه‌له‌وه‌ ده‌گێڕنه‌وه‌.

تچپال- رۆزن

ئه‌و شته‌ی به‌ شێوه‌یه‌كی دیار بوه‌ هۆی سه‌رسوڕمانم وشه‌ی (ئێمه‌) بوو- ئه‌وه‌ی كه‌ خۆشتان به‌ به‌شێك له‌و بارودۆخه‌ ژماردبوو.

PDF 4 KURD

نایپۆل

باشە، مەسەلەکە لە پۆرت ئاوئوسپین رویدا. بەکارهێنانی وشەی (ئێمە) پێویست بوو، چونکە هەرچیەك بێت منیش هەر لە هەمان هەرێم گەورە دەبووم، هەرئەو بیرە پرووپوچ و ناماقولانەی ئێمەیە لە کالیپسۆ[٣٤] رەونەق پەیدا دەکات- ئەفریقاییە، ئەو بیرە پرووپوچە دەڵێم. ئەوە شتێکە دواتر گەیشتمە ئەنجامەکەی: بیرۆکەی شێتانە و بیری پرووپوچ و ناماقوڵ.

تجپال- رۆزن

پتریش رێزت لێ دەگرت؟

نایپۆل

پتر دەمخاتە ترس و سەرسورمانەوە- درکی ئەو مەسەلە کە هەمان خەڵکی دەتوانن هێندە ناماقوڵ بن و گۆرانیەکی ئاوا پێکەنیناوی بڵێن توانای ئەوەشیان هەیە پۆلیسەکان بسوتێنن. من رقم لە دڵرەقییە.

تجپال- رۆزن

سەیرە، (رێورسمێك لەم جیهانە)، وەکو (مەتەڵی هاتنەدەرەوە) بە مەراسیمی مردووشاردنەوە کۆتایی دێت.

نایپۆل

ئەوە رێکەوت بوو. رەنگە تا ئێستاش کە تۆ پێت گوتم من بیرم لێ نەکردبوەوە. کاتی نووسین، تەنیا ئاگام لە پەیکەری بێگیان و مەراسیمی شاردنەوەیان بوو. لە سەرەتای چیرۆك، پیاوێك جل لەبەر لاشەکە دەکات، و دوای ئەوە چیرۆك دەچێتە ناو لاشەکانی ماڵی سوور کە من لەوێ کارم دەکرد. لە چیرۆکی (رالی)ش لاشەی زۆر هەن.

PDF 4 KURD

تجپال- رۆزن

ئەو زیادبوونەی هەستی قەبوڵکردنی فەنابوونە یان هەستێکە بەرانبەر (رێورەسمێك لەم جیهان)ە؟

نایپۆل

رەنگە روبەروبونەوەیەکی ئاشکراتر بێت لەگەڵ مەرگ، کاتێ ئەچیتە تەمەنەوە. مرۆ کاتێ گەنجە. بۆ رێککەوتن لەگەڵ ئەو مەسەلەیە چەندین رێگای هەیە. لە راستیدا، ئەمە هەمان لایەنی فیزیکی مردنە- نازانم چ شتێك دەبێتە هۆی ئەوە. ئەوە خوێنەرە دەبێ ئەو شتە هەڵبسەنگێنێت. نابێت نووسەر خۆی دادوەری بکات.

تجپال- رۆزن

لە نووسینەکانی تۆدا،دووبارە بوونەوەی رەگەزی چیرۆکەکان پێشتر بە ئاگادارییەوە دەکرێت؟

نایپۆل

بەڵێ، دۆزینەوەی گۆشەی دیدی راست و دروست، فەراهەم کردنی مەتەریالی کار، دوای ئەوە نووسین لە بارەی ئەو بە شێوەیەکی تر و دروستکردنی مەتەریالی نوێ.

تجپال- رۆزن

پێتوایە چیرۆکەکانی دواترت گۆشەی دیدی نەرمتریان هەیە؟ بەرای من ئێستا دیدی پەسەندترت هەیە.

نایپۆل

روونتر قسە بکە. من لە کوێ توند بووم؟ کوێی نووسینەکانم بەرای تۆ توند بوو، نمونە بێنەوە.

PDF 4 KURD

تجپال- رۆزن

باشه، بۆ نمونه له ولآتی ئازاددا.

نایپۆل

ئەم کتێبە لە سەر ئازارێکی مەزن و لەژێر گوشارێکی رۆحی زۆر خودیی نووسراوە. بە دیقەتێکی فراوانەوە- وەکو پارچەکانی کاتژمێر یان ماتۆر بە یەکەوە بەسترانەوە. زۆر پێکهاتەیەکی جوانی هەیە. لە ساڵی ١٩٧٩، بۆ یەکەمین جار داوایان لێکردم لە نیۆیۆرك بەشداری بکەم لە کۆڕێکی چیرۆك خوێندنەوە و هەر لەوێ لە کاتی خوێندنەوەیدا هەستم بە توندییە نادیارەکەی کرد- تا ئەوکاتە هەستم پێ نەکردبوو، هەربۆیە بە ئاگادارییەوە نەبوە. سەیرم هات لە توندیەکەی. کاتێ قۆشمەکانیم دەخوێندەوە خەڵك پێدەکەنین، بەڵام ئەوەی یەکسەر لەدوای گاڵتەکان دەهات پێکەنینی لەسەر لێوەکانیان وشك دەکرد. ئەزمونێکی زۆر ناخۆش بوو. ئەو مەسەلە رەنگە نیشان بدات ئەم نووسینە چۆن دروست بووە- لەسەر ئازارێکی خودیی کە پەیوەندی بە ژیانی خۆم و تورەیی خۆمەوە هەیە.

تجپال- رۆزن

دەتوانی شێوەی نووسینت وەسپ بکەیت؟

نایپۆل

من لەسەرخۆ دەنووسم.

تجپال- رۆزن

بەردەوام؟

نایپۆل

کە گەنجتر بووم، راهاتبووم بە پەلە بنووسم. کاتێ موکوڕ بووم لەسەر نووسین، رۆژی نزیکەی هەزار وشەم دەنووسی. ئێستا ئیدی ئەوکارەم لە دەست نایەت. ئێستا، لە

PDF 4 KURD

باشترین هه‌لومه‌رجدا، نزیکه‌ی رۆژی سێسه‌د وشه ده‌نووسم- زۆر که‌مه.

تجپال- رۆزن

وا پێش دێت هه‌ر نه‌نووسیت؟

نایپۆل

زۆر زۆر، زۆربه‌ی رۆژه‌کان هه‌روایه.

تجپال- رۆزن

هێمنگوای ده‌یگوت، ئه‌و رۆژه‌ی که هیچ نه‌نووسێت، رۆژێك له مه‌رگ نزیکتر بۆته‌وه.

نایپۆل

من تا ئه‌و راده‌یه رۆمانتیك نیم. ته‌نیا که‌م تا زۆر هه‌ست به ناره‌حه‌تی ده‌که‌م، به‌ڵام ئێستا ئیدی هێنده عاقڵم و ئه‌زموونم هه‌یه که بزانم هه‌موو شتێك چاك ده‌بێت، ئه‌گه‌ر بابه‌ت له‌ناو مێشکم بێت، هه‌ر دێته ده‌ره‌وه. ته‌نیا ده‌بێ رێگایه‌کی دروستی بۆ بدۆزرێته‌وه.

تجپال- رۆزن

به‌رای تۆ، کاری زمان ته‌نیا ده‌ربرینه نه ئه‌وه‌ی، ئاپدایك گوته‌نی، بدره‌وشێته‌وه و چاوه‌کان ئه‌بله‌ق بکات؟

نایپۆل

سه‌یرکه، هه‌رکه‌سێك ده‌بێت کارێك بکات که حه‌زی لێیه‌تی. من حه‌زده‌که‌م دارشتنم روون بێت، حه‌زناکه‌م به‌ر ده‌ستوپێی خوێنه‌ر بگرێت. حه‌زده‌که‌م خوێنه‌ر سه‌یری ناوه‌وه‌ی ئه‌و شته بکات که من ده‌یڵێم و وه‌سپی ده‌که‌م. حه‌زناکه‌م هه‌رگیز بڵێت: (ئه‌ی خوایه، ئه‌و بابه‌ته چ دارشتنێکی جوانی هه‌یه!) ئه‌وه شکسته.

PDF 4 KURD

تجپال- رۆزن

کەواتە تەنانەت ئەگەر بیرۆکەکانیش ئاڵۆز بن، دارشتن سادە و ساکارە.

نایپۆل

سادە بڵێم، بەڵێ. لەگەڵ ئەوەشدا، نابێت کەڵك لەو زمانە تێنەگەیشتوە وەربگرم. زمانی تێنەگەیشتوو و نارێك ئێمەی لەناوبردوە- لە رۆژنامەکان، لە وتوویژی دۆستانەمان- دەکرێ مرۆڤ وەکو نووسەر، زۆر تەمەڵ بێت. کەم کەم وشەکان بە تەمەڵییەوە بەکاربێنێت. من حەز ناکەم شتێکی وا روبدات. وشەکان بەهادارن. حەزدەکەم بە شێوەیەکی بەهادار بەکاریان بهێنم.

تجپال- رۆزن

بێهیوایت لە ئەدەبیاتی ئینگلیزی؟

نایپۆل

نا، بێهیوا نیم. ئەدەبیاتی ئیگلیزی ئیدی بوونی نییە، یەکێك لە بەڵگەکانیشی ئەوەیە دووبارە نووسینی ئەو شتەی کە پێشتر نووسراوە زۆر زەحمەتە. بەڵام جاران بوونی زۆر بەسوود بوو، رەنگە بەڵگەیەك نەبێت بۆ داخ گوتن.

تجپال- رۆزن

ئەو نووسەرانەی لە هیندەوە دێن چۆن؟ بەرانبەر ئەوانیش هەمان هەستت هەیە؟

نایپۆل

لەو بارەیەوە لێکۆڵینەوەم نەکردوە، بەڵام بەرای من نووسینی زۆر لە هیندەوە دیاردەکەون. هیند چەندین سەدە هیچ جۆرە ژیانێکی فیکری نەبوە. کۆمەڵگەیەکی سونەتی بوە، پێویستی بە نووسین نەبوە. بەڵام کاتێ کۆمەڵگەیەکی وا لە ژیانی تەواو سونەتی دەردەچێت و لە زەمینەی پیشەسازی و ئابووری و فێرکردن بەرفراوان دەبێت،

PDF 4 KURD

ئه‌وکاته‌یه که به‌ره‌و نووسه‌ره‌کان دێن و ئه‌وان خه‌ڵك ڕێنمایی ده‌که‌ن، هه‌ڵده‌ستن و خه‌ریکی چالاکی ده‌بن. به‌ڕای من له هیندستانی ئه‌مڕۆدا نووسینی زۆر ده‌رده‌که‌ون. بارودۆخی ئه‌و وڵاته هه‌لومه‌رجی دیارکه‌وتنی ئه‌و نووسینانه فه‌راهه‌م ده‌کات.

تجپال- رۆزن

بگه‌ڕێینه‌وه سه‌ر مه‌سه‌له‌ی توندوتیژی، ده‌مه‌وێت پارچه‌یه‌ك له (ڕێوره‌سمێك له‌م جیهانه) بخوێنمه‌وه: (من به‌و بیره گه‌وره بووم که توندووتیژی شتێکه به‌رده‌وام له باکگراوندا بوونی هه‌یه. له‌و زمانه‌ی له کۆلانه‌کانیش هه‌یه، توندوتیژی کۆن، هێنده کۆنیش نا، به‌ڵام هه‌بوه: قسه‌کانی هه‌ڕه‌شه‌ی ئاساییه به‌رانبه‌ر یه‌کتری به‌کاری ده‌هێنن، یان دایك و باوك له‌گه‌ڵ منداڵه‌کانیان، هه‌ڕه‌شه به ته‌مێکردن، مرۆڤ ده‌خاته‌وه بیری ئیستیعمار.)

نایپۆل

به‌ڵێ، هه‌میشه ده‌تبیست خه‌ڵك له‌گه‌ڵ یه‌کتر به شێوه‌یه‌کی ئارام قسه‌کانیان ده‌که‌ن، بۆ نمونه عه‌ره‌بانچی به کۆیله‌ی ده‌گوت: ئه‌وه‌نده‌ت لێده‌ده‌م که ده‌نگی سه‌گت لێوه بێت، پێستی سه‌رت ده‌ردێنم، بیستنی ئه‌و قسانه ترسناکه، وانییه؟

تجپال- رۆزن

به‌ڵام تۆ به‌رده‌وام به‌رگریت کردوه له به‌رانبه‌ر ساده‌سازیی توره‌یی- ئاماده نه‌بوویت ئیستیعمار یان سپیپێسته‌کان کۆیله ڕه‌شه‌کان تاوانبار بکه‌ن. تۆ شتێکی ساده به هۆکاری هه‌موو به‌دبه‌ختیه‌کان نازانی.

نایپۆل

دیاره هیچ هۆکاری ساده بوونی نییه. ئه‌و جۆره قسانه ناگه‌نه هیچ شوێنێك. هیچ سودێکیشی نییه، هیچ شتێکیش ناخه‌نه سه‌ر هیچ باس و وتووێژێك. ئه‌وانه

PDF 4 KURD

تەنیا دروشمن. بە کەمتەرخەم زانینی ئیستیعمار دروشمێکی زۆر بێ ترسە. بێگومان ئەم جۆرە کەسانە لە سەردەمی ئیستیعماردا فزەیان لێوە نەهاتوە، سەریان شۆڕ کردوە ودرێژەیان بە ژیانی خۆیان داوە. ئێستا ئیتر ئیستیعمار نییە، زۆر بە جوامێرییەوە قسە دەکەن. بەڵام خەڵکانی تر جاران جوامێر بوون.

تجپال- رۆزن

ڕەخنەی ئەوەیان لە تۆ گرتوە کە دانووستانت لەگەڵ سەرکوتکەر کردوە.

نایپۆل

کێ ڕەخنەی لە من گرتوە؟

تجپال- رۆزن

بۆ نمونە دێرێك واکۆت[٣٥].

نایپۆل

نازانم، ئەم جۆرە بابەتەم نەخوێندۆتەوە. ئەوە دەبێ لەو بپرسیت، نەك لە من. لەبارەی ئەو شتانەوە خۆتان دەبێ دادوەری بکەن. من ناتوانم بەو هەموو مەسەلانە ڕابگەم. دەورەی کاری من زۆر درێژ بووە.

تجپال- رۆزن

دەمەوێت بپرسم...

نایپۆل

نەدەبوایە ئەو پرسیارەت لەمن بکردایە لەبارەی سازش لەگەڵ ئینگلیزەکان و ئەربابەکانی من... مەگەر لە کتێبەکانم شتی وا هەیە؟

تجپال- رۆزن

بەڕای من، نا.

PDF 4 KURD

نایپۆل

ئه‌ی بۆ لێت پرسیم؟

تجپال- رۆزن

چونکه به‌رده‌وام به‌رخۆدانت هه‌بوه له‌به‌رانبه‌ر ساده‌سازیدا، به‌ڵام ئه‌و ڕه‌خنه‌گرانه‌ی که تۆیان له‌ناوبردوه به‌رخۆدانی وایان نیشان نه‌داوه.

نایپۆل

باشه، ئه‌وه ئیدی گرفتی خۆیانه. کتێبی (ڕێڕه‌وی ناوه‌ڕاست)ی منت خوێندۆته‌وه؟ ئه‌و کتێبه به خه‌ڵکی ڕه‌ش ده‌ڵێت که ناتوانن سپی بن، ئه‌وه‌ش بوه هۆی توڕه‌بوونێکی زۆر. له ١٩٦٢، ڕه‌شپێسته‌کان وا بیریان ده‌کرده‌وه چونکه سه‌ربه‌خۆیی به‌رێوه‌یه نزیکتر بونه‌ته‌وه له سپیپێسته‌کان.

تجپال- رۆزن

(ڕێڕه‌وی ناوه‌ڕاست) یه‌که‌مین هه‌وڵی تۆ بوو له زه‌مینه‌ی ئه‌ده‌بیاتی ناچیرۆك.

نایپۆل

هه‌ڵه‌یه که پێمانوابێت که‌سێك به‌رهه‌مهێنه‌ری ئه‌ده‌بیاتی چیرۆکه. چونکه ئه‌و مه‌ته‌ریاله‌ی ده‌کرێت کاری له‌سه‌ر بکرێت دیاریکراو و سنورداره، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا، نووسه‌ربوون واتاکه‌ی ئه‌وه‌یه که به‌رده‌وام ته‌ماشاکه‌ر بیت، به‌رده‌وام هاودڵی نیشان بده‌یت و هه‌ستیار بیت. نووسه‌ری جدی نابێت کارێك که پێشتر ئه‌نجامی داوه دووباره ئه‌نجامی بداته‌وه، ده‌بێ بجوڵێته‌وه. من ئه‌و نیاز به جوڵانه‌وه‌یه‌م هه‌ست پێکردوه. هه‌ستم کرد ناتوانم ئه‌و کاره‌ی پێشتر ئه‌نجامم داوه دووباره ئه‌نجامی بده‌مه‌وه، نه‌مده‌توانی هه‌ر له ماڵ بمێنمه‌وه و وا نیشان بده‌م خه‌ریکم ڕۆمان ده‌نووسم، ده‌بوایه بجوڵێمه‌وه، سه‌ردانی شاره‌کانی ترم کردبایه و جیهانی خۆم دۆزیبایه‌وه- وازبێنم تا فۆرم و ڕێڕه‌وی ئاسایی خۆی بڕوات. ئه‌وکاته ڕوداوێکی دڵخۆشکه‌ر ڕویدا:

PDF 4 KURD

حکومەتێکی نەژادپەرست، بەو تێڕوانینیەی کە دەبێ تێڕوانینێکی نانەژادپەرستانە لەخۆی نیشان بدات، بانگهێشتی منی کرد بگەڕێمەوە و لەو هەرێمەدا سەفەر بکەم. بەم شێوەیە بوو سەفەرم کرد و ڕێڕەوی ناوەڕاستم نووسی.

تجپال- رۆزن

تۆ زۆر دەچیتە هیند. یەکەمین جار سیوپێنج ساڵ لەمەوبەر چویتە ئەو وڵاتە و ئەو سەفەرانەشت بەردەوام دووبارە بونەتەوە، چ بۆ نووسین و چ بۆ بەسەربردنی پشوەکانت. لەبەرچی هیند هێشتا بۆتان سەرنجڕاکێشە؟

نایپۆل

ڕاستیەکەت بوێت، هۆیەکەی بنەچەی منە، چونکە کاتێ هاتمە ئەم جیهانە، زانینی من لە ڕابردوم لەگەڵ باپیرە و داپیرەم کۆتایی دەهات: نەمدەتوانی لەوانەوە تێپەڕم، هەموو شتەکانی تر بۆشاییەکی تەواو بوون. ئەم کارە، لەڕاستیدا، دۆزینەوەی هەمان ئەو شتەیە کە من ناوم ناوە ناوچەی تاریکی.

تجپال- رۆزن

پێتوایە تێگەیشتنی ئەوەی لە کوێوە هاتوویت و چ هۆکارێك تۆی کردۆتە ئەوەی کە هەیت بۆ کارەکەتان و مەتەریالی کارتان پێویستە؟

نایپۆل

کاتێ کەسێك وەکو من بێت- واتە لە شوێنێك لەدایك بوبێت کە مێژوەکەی ناناسێت، و هیچ کەسیش باسی ئەو مێژوەی بۆ ناکات، ئەو مێژوەش لە ڕاستیدا، بوونی نییە یانیش تەنیا لەسەر کاغەز هەیە- کاتێ لەم بارودۆخەدا لەدایك بوبیت، دەبێ تێبگەیت کە ڕەسەنت چی بووە. زۆر کاتی دەوێت. ناتوانیت بە شێوەیەك لەبارەی جیهانەوە بنووسیت وەکو ئەوەی کە ئاگاداری هەمووشتێکیت، هەموو

PDF 4 KURD

شتێك بۆتان ئاساییە. نووسەرێكی فەرەنسی یان ئینگلیزی كاتێ لەدایك دەبێت زانیاریەكی باشی لەبەردەستە لەبارەی نەژاد و كلتورەكەی خۆی. كاتێ كەسێكی وەكو من لە كۆلۆنیالێكی كشتوكاڵی دوورەدونیا لەدایك بوبێت، خۆی دەبێ هەموو شتێك تێبگات. نووسین بۆ من پرۆسەی لێكۆڵینەوە و فێربوون بوو.

تچپال- رۆزن

تۆ لە سیوپێنج ساڵی رابردوودا سێ كتێبت لەبارەی هیند نووسیوە: ناوچەی تاریك، شارستانی بریندار، ئێستا یەك ملیۆن شۆڕش. كاردانەوەی تۆ بەرانبەر ئەم وڵاتە لە هەریەك لەو كتێبانە جیاوازە.

نایپۆل

لەراستیدا، هەرسێ كتێبەكان هێشتاش باوەڕپێكراون، تكایە سەرنج بدە، من نامەوێت هیچ كام لەو كتێبانە جێگای ئەوی تر بگرێتەوە. هەرسێ كتێبەكە جێگای خۆیان گرتوە، چونكە بەڕای من، هەرسێكیان هێشتا واقیعیەتن. ئەو كتێبانە بە شێوازی جۆراوجۆر نووسراون: یەكێك ژیاننامەی خودنووسە، یەكێك شیكردنەوەیی و ئەوی تریش رێپۆرتاژێكە لە ئەزمونی خەڵكی ئەو وڵاتە. ئەو كتێبانە لە سات و كاتی جیاوازدا نووسراون و هەڵبەت كە خەڵكی هیند، وەكو هیند خۆی، لە سەردەمی جیاوازدا دەژین. دەكرێ بگوترێ تا ئێستاش ناوچەی تاریكی بوونی هەیە- شیكردنەوەی هێرشەكان و شكەستەكانن و برینی دەروونی، هێشتاش جێگای باسە. ئەوە لەبارەی كتێبی (یەك ملیۆن شۆڕش) یش هەر راستە. لەم كتێبەدا، خەڵك كەم كەم دەنگێكی بچوك دەدۆزنەوە كە دەتوانن لەگەڵ ئەودا بوونی خۆیان دەربخەن و نیازەكانیان دەربڕن. ئەم كتێبانە دەبێ بە شێوەی یەك كتێبی گشتگیر سەیریان بكرێت- گشتگیریەك كە هێشتاش بوونی هەیە، هێشتاش جێگای باسە، تا ئێستاش گرنگی هەیە.

PDF 4 KURD

لەو ناوەدا، دەبێ ئەوەت لەبیر بێت کە من نووسەرم، کەسێکم کە بەندێك، بەشێك و کتێبێك دەنووسم. ئەم کارە هونەرێکە. من کەسێك نیم کە تەنیا بەیاننامەیەك دەربکات. بۆیە ئەم کتێبانە قۆناغی جۆراوجۆری هونەری من نیشان دەدەن. ناوچەی تاریکی بەرهەمێکی هونەری نائاساییە، ئاوێتەیەکە لە سەفەر و بیرەوەری و خوێندنەوە. (ئێستا یەك ملیۆن شۆڕش) نیشاندەری ئەو دۆزینەوەیەیە کە خەڵکی وڵات گرنگیان هەیە. فۆرمێکی زۆر پڕزەحمەتە، لەم لایەنەوەی کە بە درێژایی خودی سەفەر زۆر شت ڕوودەدەن. ئەگەر نەزانیت چۆن لەگەڵ خەڵك قسە بکەیت، ئەگەر نەزانیت چۆن بیانهێنیتە قسە، کتێبێك لەگۆڕێدا نییە. سود لە دادوەریی و هێزی دیاریکردنی خۆتان وەردەگرن. من سەیری خەڵکی جۆراوجۆر دەکەم، گوێ ڕادەگرم بۆ ئەو شتانەی کە لە بارەی خۆیانەوە بۆم باس دەکەن... ئەزمونی هەر کەسێك سەرنجی تۆ بۆ لای شتێکی تر ڕادەکێشێت و پاشان شتی تریش و بەم شێوەیە. کتێبەکە بە درێژایی خودی سەفەرەکە ڕوودەدات، هەرچەندە کە نووسینەکەی، وەکوهەمیشە، کاتی پێویستە. هەربۆیە، کتێبەکان پارچەی هونەری جۆراوجۆرن. هەمیشە لەبیرت بێت، من هونەرمەندێکم کە لە هونەرەکەی گۆڕانکاری دروست دەکات، بەردەوام هەوڵ دەدەم کارێکی تازە ئەنجام بدەم.

تجپال- ڕۆزن

کاتێ بۆ کتێبە ناچیرۆکەکانت لەگەڵ خەڵك چاوپێکەوتن ئەنجام دەدەیت، ریکۆردەر بەکاردێنیت؟

نایپۆل

هەرگیز ریکۆردەر بەکار ناهێنم. کارەکە کورتتر دەکاتەوە و کێشەکە بە گشتی وردتر دەکاتەوە، من بەسەر بارودۆخەکەدا زاڵ دەکات. لەگەڵ ئەوەشدا، هەرچەندە

PDF 4 KURD

کەس باوەڕ ناکات، بەڵام هەریەك لە دەقەکانی من لانی زۆر بەروبومی سەعات و نیویێك وتوویژە لەگەڵ کەسێکدا.

تجپال- رۆزن

هەر ئەوەی کەسێکت بینی، وتوویژ دەست پێدەکەیت؟

نایپۆل

سەرەتا ئەو کەسە دەبینم و قسەی لەگەڵ دەکەم، دواتر داوای یارمەتی دەکەم کە بچمە لای. دەتوانم لە ماوەی نەوەد خولەك دوو هەزار تا سێ هەرزا وشەی لێ دەربکێشم. ئەو دەبینێت من بە دەست دەنووسم و لەسەرخۆ و ئاساییی قسە دەکات، ئەم کارە، لە هەمان کات، وتوویژە و ڕەگەزی گوتاری تێدا دەبێت.

تجپال- رۆزن

لە ناوچەی تاریکی، برێکی زۆر تورەیی دەخرێتەروو، هەروەها لە زۆربەی نووسینە رۆژنامەنووسیەکانی تۆ لەبارەی هیند. بەرای تۆ، تورەیی لە هاودڵی کارسازترە بۆ نووسەر؟

نایپۆل

حەزناکەم ئەوانە بە رۆژنامەنووسی بزانم. رۆژنامەنووسی هەواڵە، رووداوێکە کە ئەمرۆ گرنگی هەیە. من لەو نووسینانە بەدوای ئەوەم بازدان بدۆزمەوە، ئامانجی کۆمەڵگەکان و کلتورەکان بدۆزمەوە، بە تایبەتی لە هیند. ئەوە جیاوازە لەگەڵ رۆژنامەنووسی. مۆڵەتم بدە قسەکەم راست بکەمەوە، ئەوە کارێك نییە لەتوانای هەموو کەسێکدا بێت. شێواز و سروشتێکی ئاڵۆزتری پێویستە. من پێشبڕکی لەگەڵ رۆژنامەنووسان ناکەم.

تجپال- رۆزن

بەڵام ئایا تورەیی لە هاودڵی پتر بە کەڵك دێت؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

پێموانییە تەنیا تورەیی بێت. هەستێکی قووڵە. بەبێ ئەو هەستە قووڵە دەکرێ بڵێم هیچ نووسینێك لەگۆڕێدا نییە، ئەوکاتە دەبێتە ژۆرنالیستی. کاتێ لە قولاییەوە کاری تێکردوی، دەزانیت ناتوانیت ئەو هەستە پوختە و ڕوتە دەربڕیت، بۆ ئەو کارە دەبێ ڕێگایەك بدۆزیتەوە. ئەوە پالاوتنی هەستە، هەر ئەوەی کە تۆ ناوی دەنێیت هاودڵی، لەڕاستیدا نووسینەکە دروست دەکات. ئەو دوانە جیاواز نین لەگەڵ یەکتر، هاودڵی لە شتێکەوە سەرچاوەی گرتوە کە تۆ پێی دەڵێی تورەیی. ئەگەر من بووم، ناوم لێ دەنا هەست، هەستی قووڵ. هەست بۆ نووسین پێویستە.

تجپال- ڕۆزن

دەمەوێت پرسیارێکت لێ بکەم کە لە کاتی خوێندنەوەی ناوچەی تاریکی کەوتە مێشکم. تۆ لەبارەی ئەو بەندە دەنووسیت کە لە بیرکردنەوەی هیندۆکەکان جیهان یەك تەوەهومە، ئەو بیرەی وادیارە زۆر بۆتان سەرنجڕاکێشە و زۆریش دەتانترسێنێت. دەمەوێت بزانم ڕاست تێگەیشتووم یان نا؟

نایپۆل

پێموایە تەواو تێگەیشتویت. ئەم بیرە هەم سەرنجڕاکێشە و هەم ترسێنەر. خەڵك دەتوانن ئەوە بکەنە بیانوی هەڵچوون. کاتێ بارودۆخەکە بەڕاستی خراپە تەواو شێواوی، ڕەنگە بۆتان ئارامبەخش بێت، لە زەینی خۆت ژورێکت هەبێت و بچیتە ناوی، ژورێك کە جیهان تێیدا تەوەهومێکە. چوونە ناوەوە بۆ ئەو زەینیەتە بۆ من زۆر ئاسانە. پێش ئەوەی دەست بە نووسینی (پێچی ڕوبار) بکەم، چەندین هەفتە لەم بارەدا بووم. بە ڕوونی هەستم دەکرد جیهان تەوەهومێکە، دەمبینی لە بۆشاییدا دەسوڕێتەوە، وەك بڵێ هەموو شتێك لە خەیاڵی من بوو.

PDF 4 KURD

تجپال- رۆزن

تۆ چویته زۆر شوێن- ئێران، هیند، خۆرئاوای ئه‌فریقا، باشورترین هه‌رێمه‌کانی ئه‌مریکا. هێشتاش حه‌زت له سه‌فه‌ره؟

نایپۆل

ده‌زانی، رۆژ له‌دوای رۆژ سه‌فه‌ر کردنم بۆ سه‌ختتر ده‌بێت. گرفته‌که ئه‌وه‌یه ناتوانم بچمه شوێنێك و له‌باره‌یه‌وه نه‌نووسم. هه‌ست ده‌که‌م ئه‌و ئه‌زمونه‌م له‌ده‌ست چوه. جارێك ده رۆژ چومه به‌رازیل و هیچم نه‌نووسی. هه‌ڵبه‌ت بابه‌تێکم نووسی له‌باره‌ی ئه‌رژه‌نتین و دورگه‌کانی فالکلند، به‌ڵام ئه‌و ئه‌زمونه نه‌بوه که‌ڵکه‌ڵه‌ی سه‌رم، کارم له‌سه‌ری نه‌کرد. هه‌روا له‌قه‌ڵه‌م ده‌رچوو. ته‌مه‌نم به‌خۆڕایی چوو. من حه‌زم له پشوو نییه.

تجپال- رۆزن

پێموایه، ئه‌م رسته‌یه هی (ڤالری)یه، جیهان بۆیه هه‌یه تا بێته ناو کتێبێکه‌وه. تۆش له‌گه‌ڵ ئه‌و رایه‌دایت؟

نایپۆل

یان له‌باره‌یه‌وه بیر بکه‌نه‌وه، لێی قوڵ ببنه‌وه. ئه‌وکاته‌یه که چێژی لێ وه‌رده‌گریت و مانا ده‌به‌خشێت.

تجپال- رۆزن

کتێبی نوێتان، (ئه‌وبه‌ری ئیمان)، دیسان له‌باره‌ی ئیسلامه که له کتێبی (له‌گه‌ڵ باوه‌رداران) یش باست کردبوو. پێتوانییه وردبینی لایه‌نگرانی ئیسلام گرفت دروست ناکات بۆ بڵاوبونه‌وه‌ی ئه‌م کتێبه؟

نایپۆل

ره‌نگه خه‌ڵك ره‌خنه‌م لێ بگرن، به‌ڵام من زۆر به وردی هه‌وڵ ده‌ده‌م ره‌خنه له مه‌زهه‌بێك یان ره‌گه‌زه‌کانی نه‌گرم. له‌م کتێبه‌دا که ته‌واوی له‌باره‌ی کاریگه‌ریی

PDF 4 KURD

مێژوویی و کۆمەڵایەتییەوە قسە دەکەم، هەڵبەت کە هەموو کتێبەکانی نووسەر دەکەوێتە بەر ڕەخنە، دەبێ هەر واش بێت. وەلێ بیریشت نەچێت ئەو کتێبە لەبارەی بنەماکانی باوەڕییەوە نییە. ئەم قسەیەم دەگەڕێتەوە بۆ ئاماژەی پێشترم ئەوەی کە هەموو نووسینەکانی نووسەرێك بەسەریەکەوە باوەڕپێکراوە: لە کتێبەکانی لێکۆڵینەوەییم، هەوڵم دەدا بۆ گەیشتن بە فۆرمێك کە تێیدا، لەباتی ئەوەی گەشتیار گرنگتر بێت لە خەڵکی خۆجێیی، ئەوە خەڵکە خۆجێییەکەیە گرنگی هەیە. من لەبارەی ئەو خەڵکەوە دەنووسم کە دەیانبینم، لەبارەی ئەزموونەکانیانەوە دەنووسم و ژیار لە ڕێگای ئەزموونەکانی ئەوانەوە واتا دەکەمەوە. ئەم کتێبە کتێبی ئەزموونەکانی کەسییە، هەربۆیە زۆر دوورە لەوەی کە بەو شێوەیە ڕەخنەی لێ بگرن کە تۆ باسی دەکەیت، چونکە ناکرێت بگوترێ کە باسی کەموکوڕیەکانی شتێك دەکات. من بەگوێرەی ئەزموونی خۆم شتێکم دارشتوە. بە مانایەکی تر، دەکرێ زۆر بە سادەیی بڵێین، کتێب چیرۆکە. کتێب گێڕانەوەیە.

تجپال- ڕۆزن

تا ڕادەیەکی زۆر وەکو (گەشتێك لە باش"٣٦) و (ئێستاش یەك ملیۆن شۆڕش)؟

نایپۆل

بەڵێ، سەد لەسەد. ئەم کتێبە ململانێیەکی جیاواز بوو، چونکە من زۆر دیقەت دەکەم فۆرمێك دووبارە نەکەمەوە، لەم کتێبە سێ چیرۆکە هەوڵم داوە هەر یەکیان بە شێوازێکی جیاواز بگێڕمەوە- هەریەك بە شێوەی جیاواز تا خوێنەر هەست بە لێکچوونیان نەکات. حەزم نەدەکرد چیرۆکەکان وەکو یەك دەربچن.

تجپال- ڕۆزن

کاتێ نووسینی کتێبێك تەواو دەکەیت، مێشکت بەتاڵ دەبێت؟

PDF 4 KURD

نایپۆل

بەڵێ، مێشکم بەتاڵ دەبێت و سەرم سوك دەبێت. ئەو جۆرە کارانە زۆر بە هێواشی بەرەوپێش دەچن. من کتێبێك دەنووسم و لە کۆتایی کاردا بێتام ماندووم. چاوەکانم نارەحتن، هەست دەکەم خەریکە کوێر دەبم. ئەنگوستەکانم هێندە ئازاریان هەیە کە پلاستەریان لێ دەبەستم. هەموو ئەوانە نیشانەی فیزیکی کاری سەخت لە مندا بوونیان هەیە. دوای ئەوە بەرهەمی هیچ بوونە، بەتاڵیەکی تەواو. لەنۆ مانگی رابردوودا، لەڕاستیدا من بەتاڵ بووم.

تجپال- رۆزن

پێوستە شتێك بتهەژێنێت تا دەست بە نووسین بکەیتەوە؟

نایپۆل

راستیت بوێت، هەر ئێستا هەست دەکەم هەژاوم. حەزدەکەم کارەکەم دووبارە دەست پێ بکەمەوە.

تجپال- رۆزن

بیرۆکەی تازەت لە مێشکدا هەیە؟

نایپۆل

من لەو لایەنەوە نائاساییم کە ماوەی کارکردنم درێژ بوە، زۆربەی کەسەکان رابردوویەکی دیاریکراویان هەیە، لە کتێبێك پتر نانووسن. من پەخشان نووسم. یەك کتێبی پەخشان هەزار بیروباوەڕ و فکر لەخۆیدا جێ دەکاتەوە، کارێکی زۆری دەوێت. زۆربەی خەڵك دەیانەوێت کتێبێکی بچوك لەبارەی ژیانی خۆیانەوە بنووسن. کاری من شتێکی تر بووە. هەرچەند زۆرتر بابەتم دەدۆزیەوە بۆ نووسین. ئەگەر توانام هەبوایە، ڕەنگە زۆرتر لەوە دەمنووسی، بەردەوام شتی تریش هەیە بۆ نووسین. بەڵام ئیدی

PDF 4 KURD

توانام نییە، لەشم توانای نییە. دەزانی، لەم تەمەنەدا ڕەنگە چەندین ڕۆژ بگوزەرێت و لە ڕووی تەندروستییەوە نەتوانی. خەریکە خراپ پیر دەبم. زۆر درێژە دەکێشێت تا تەندروستیم باشتر ببێت، ژیان و نووسین و بیرکردنەوە مرۆڤ پەکدەخات.

هێندەی پێویست قسەمان نەکرد؟

تجپال- ڕۆزن

با.

ناپیۆل

پێتوانییە لەم وتووێژەدا کەمێك لە تەمەنم بە خۆراییی چوبێت؟

تجپال- ڕۆزن

بە هیچ شێوەیەك، بەڕای من وا نییە.

ناپیۆل

ئەوت خۆشدەوێت؟

تجپال- ڕۆزن

وەك بڵێی حەزتان لە چاوپێکەوتن نییە؟

ناپیۆل

نەخێر، حەزم لە چاوپێکەوتن نییە، چونکە بەڕای من بیرۆکەکان هێندە بەهادارن ڕەنگە بە قسەکردن بە خۆڕایی لەدەستیان بدەیت، ڕەنگە لەدەستت بچێت.

The Paris Review, 148, Fall 1998

PDF 4 KURD

پەراوێزەکان

١ Tarun Tejpal.
٢ Jonathan Rosen.
٣ Sir Vidiadhar Surajprasad Naipaul.
٤ Chaguanas.
٥ Finding the Center.
٦ Port of Spain.
٧ Miguel Street.
٨ The mystic Masseur.
٩ John Llewelyn Rhys.
١٠ The Suffrge of Elvira.
١١ A Hause of Mr.Biswas.
١٢ Guerrilas.
١٣ A Bend in The River.
١٤ The Enigma of Arrival.
١٥ A way in the World.
١٦ The Middle Passage.
١٧ An Area Of Darkness.
١٨ India:A Wounded Civilization.
١٩ India A Million Mutinees Naw.
٢٠ The Return of Eva Peron.
٢١ The Killings in Trinidad.

PDF 4 KURD

٢٢ Among the Believers:An Islamic Journy.

٢٣ Beyond Belief.

٢٤ Evelyn Waugh.

٢٥ Anthony Pawell.

٢٦Sir Walter Raleigh-١٥٥٢) ئەدیب و شاعیر و دۆزەرەوەی بەریتانی (١٦١٨) .

٢٧ The Loss of El Doradoئێل دۆرادۆ هەرێمێکی ئەفسانەیی بوو لەئەمریکای باشوور کە بە هەبوونی کان و گەنجینەی زێر و بەردی بەهادار بەناوبانگ بوو، لەسەدەی شانزە و حەقدە و سەرەتای هەژدەش ببوە ئامانجی گەشتیاران و دۆزەرەوانی ئیسپانی و ئەورووپی. ئێل دۆرادۆ کینایەیە بۆ هەلی زێرین و. هەر هەرێمێك کە بە زێر یان شتی تر دەوڵەمەند بێت

٢٨ Francisco de Mirandaنیشتیمانپەروەری فەنزوێلی،لە شۆڕشی (ئەمریکای باشورکاریگەریەکی فرەی هەبوو بە ناڕاستەوخۆ،(١٧٥٠-١٨١٦

٢٩ Etruria.

٣٠ Paradise Lost-١٦٠٨(کتێبی شیعری حەماسی مەسیحی، جان میلتن (١٦٧٤.شاعیر و پەخشاننوسی ناوداری بەریتانی

٣١ Shyam Bengal.

٣٢ Picaresque novelرۆمانی پیکارسك، یەکێك لە شێوازەکانی ڕۆمانە سەرەتاییەکانە بە گشتی باسی سەرەتای مرۆڤ و لەبارەی بەسەرهاتەکانی کەسێکی مرۆڤکوژ لە چینێکی ژێردەستە دەکات لە هەوڵی دابینکردنی ژیان

PDF 4 KURD

دەگەڕێت و لە کۆمەڵگەیەکەوە بەرەو کۆمەڵگەیەکی تر دەڕوات. زۆربەی لە لای چەندین ئاغا خزمەت دەکات، بەڵام لە کۆتاییدا هەست بە هەڵەکانی خۆی دەکات و تۆبە دەکات، یەکەمین ڕۆمانی پیکارسك بەناونیشانی لازاریللۆ ترۆمس(١٥٥٤) نووسراوە لە ئیسپانیا و نووسەرەکەشی نەناسراوە، تەنزە سەیرەکەی ئەو کتێبە وای کردوە کە ببێتە یەکێك لە خۆشەویسترین کتێبەکانی سەردەمی خۆی، لازاریللۆ ترۆمس لە کۆتایی سەدەی شانزەم وەرگێردراوەتە سەر چەندین زمانی ئەورووپایی .

٣٣ New Statesman.

٣٤ Calypso سەما، یان ئەو گۆرانیەی کە لە وڵاتانی هەرێمی دەریای کارائیبی باوە .

٣٥ Derek Walcott

٣٦ A Turn in the South.

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

خۆزێ ساراماگۆ

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD

ئه‌ده‌بیات ژماره‌ی دانیشتوانی جیهان زیاد ده‌کات!

وتوویژ له‌گه‌ڵ خۆزێ ساراماگۆ
دوونزلینا بارۆسو

له هه‌شتی ئۆکتۆبه‌ری ١٩٩٨، خۆزێ ساراماگۆ، دوای چه‌ندین ساڵ که له لیستی تایبه‌ت و کورتی نۆبڵی ئه‌ده‌بیات بوو. ئه‌و خه‌ڵاته‌ی به‌ده‌ست هێنا. ئه‌و یه‌که‌مین پورتوگالییه براوه‌ی نۆبڵی ئه‌ده‌بیات بێت، کاتێ بیروڕایان پرسی له‌باره‌ی وه‌رگرتنی ئه‌و خه‌ڵاته، گوتی: (من ئه‌رکی نۆبڵ وه‌کو براوه‌ی پێشبرکێی شاجوانی به‌ئه‌ستۆ ناگرم که ده‌بێ ئه‌و له هه‌موو شوێنێك نیشان بده‌ن... مه‌یلی شانازییه‌کی وام نییه، ناشتوانم ببم.)

خۆزێ ساراماگۆ له ١٩٢٢ له خێزانێکی هه‌ژاری کرێکاری کشتوکاڵی له پارێزگای ریباته‌و١ له دایك بووه که له ناوه‌ڕاستی په‌رتوگالدایه، ته‌مه‌نی دوو ساڵ بووه که خێزانه‌که‌ی گواستیانه‌وه بۆ لیسبۆن و باوکی له‌وێ بووه پۆلیس. له ساڵه‌کانی نه‌وجه‌وانیدا، به‌هۆی گرفتی ئابوری وازی له خوێندی دواناوه‌ندی هێنا و ڕوی کرده خوێندنی پیشه‌سازی. دواتر پێش ئه‌وه‌ی هه‌موو کاته‌که‌ی خه‌ریکی نووسین بێت، خه‌ریکی کاری جۆراوجۆر بوو، له‌وانه فیته‌ری.

ساراماگۆ له ١٩٤٧، له ته‌مه‌نی بیست و چوار ساڵیدا یه‌که‌مین ڕۆمانی خۆی به‌ناونیشانی (وڵاتی گوناه)٢ بڵاوکرده‌وه، ناونیشانی یه‌که‌می ئه‌و کتێبه (بێوه‌ژن)

PDF 4 KURD

بوو، دەزگای بڵاوکردنەوەکە ناوەکەی گۆڕی، بەهیوای ئەوەی کاریگەری هەبێت لەسەر فرۆشی کتێبەکە (ساراماگۆ پاشان خۆی دەڵێت، لەو تەمەنەدا نە لە بارەی بێوەژنەکان هیچی دەزانی و نە لە بارەی گوناه) تا نۆزدە ساڵ دوای ئەوە هیچ نووسینی تر بڵاونەبوەوە. لە ١٩٦٦ یەکەمین کۆمەڵە شیعری بەناونیشانی (شیعرە مومکینەکان)٣ بڵاوکرایەوە. و لە ١٩٧٧ ڕۆمانێکی تری بەناوی بنەماکانی شێوەکاری و خۆشنووسی٤ بڵاوکردەوە، لە ماوەی دوو دەیەی ١٩٦٠ و ١٩٧٠ خەریکی ڕۆژنامەنووسی بووە. و ماوەیەکی کورت جێگری سەرنووسەری بڵاوکراوەیەك بووە. لە سەردەمی زۆر هەژاریدا بە وەرگێڕان لە زمانی فەرەنسییەوە گوزەرانی ژیانی خۆی دابین کردووە. لە ساڵی ١٩٦٩، پەیوەندی کرد بە حزبی کۆمۆنیستی پورتوگال و تا ئێستاش ئەندامی وەفاداری ئەو حزبەیە. نووسینەکانی ئەو بە شێوەیەکی ئاڵۆز ئاوێتەی شیکردنەوەی کۆمەڵایەتی و سیاسیە.

به بڵاوبوونەوەی (لە زەمین هەڵسا)٨ لە ساڵی ١٩٨٠، کەلە دوای شۆڕشی ١٩٧٤ی پورتوگال نووسرابوو، لە ئاکامدا ساراماگۆ وەکو ڕۆماننووس شوێنی خۆی گرت. ئەو ڕۆمانە، چیرۆکی سێ نەوەی کرێکارانی کشتوکاڵی هەرێمی ئالنتی‌ی٩ پرتوگالە. پێشوازییەکی فراوانی لێکراو خەڵاتی شاری لیسبۆنیشی وەرگرت. بڵاوبوونەوەی بالتازار و بلیموند ١٠ لە ١٩٨٢ ناوبانگی جیهانی بۆ ساراماگۆ هێنا. ئەوە یەکەمین ڕۆمانی ساراماگۆ بوو کە لە وڵاتە یەکگرتووەکاندا چاپ کرا (١٩٨٧). ڕۆمانی دواتری ساراماگۆ ساڵی مردنی ریکاردۆ ر ١١ خەڵاتی ئەنجومەنی قەڵەمی پورتوگال و خەڵاتی سەربەخۆی چیرۆکی بیانی بەریتانیای بەدەست هێنا. سەرکەوتنی ئەو لەگەڵ بڵاوکردنەوەی (بەلەمی بەردی١٢ بەردەوام بوو، ڕەخنەیەك تێکەڵ بە خەیاڵکردن لە هەوڵی ئەوروپا بۆ جەخت کردنەوە لەسەر

PDF 4 KURD

ئه‌وروپایی بوونی خۆی. له‌م چیرۆکه‌دا نیوه‌دورگه‌ی ئیبری له ئه‌وروپا جیاده‌بێته‌وه به‌دوای ریشه‌ی ئه‌مریکای لاتین و ئه‌فریقایی خۆیدا ده‌که‌وێته جوڵه و گه‌ران له ئۆقیانووسی ئه‌تله‌سیدا. له ١٩٨٩، مێژووی گه‌مارۆی لیسبۆن١٣ بلاو بووه‌وه. ساراماگۆ به‌م دواییه له وتارێکدا ئاشکرای کرد که قاره‌مانی ئه‌و چیرۆکه تاراده‌یه‌کی زۆر له خۆی ده‌چێت، ریمۆندۆ سیلڤا نموونه خوێنێکی دوره‌په‌رێز و کامڵه که حه‌ز له سه‌رۆکه‌که‌ی ده‌کات، سه‌رنووسه‌رێکی جوان و سه‌رنجراکێشتر له خۆی که له ژیانی رۆژانه‌ی سۆزداری رزگاری ده‌کات، ئه‌و رۆمانه‌ش (وه‌کو هه‌موو کتێبه‌کانی دواتری ساراماگۆ پێشکه‌ش کراوه به هاوسه‌ره‌که‌ی) واتا رۆژنامه‌نووسی ئیسپانی پیلادیل ریۆ١٣، که ساراماگۆ له ساڵی ١٩٨٨دا زه‌ماوه‌ندی له‌گه‌ڵ کردووه.

له ساڵی ١٩٩١ ئینجیل به ریوایه‌تی عیسا مه‌سیح١٤ بلاو بووه‌وه و خه‌لاتی یه‌کێتی نووسه‌رانی پورتوگالی برده‌وه، بوه پاڵێوراوی خه‌لاتی ئارسیتۆ١٥ (پێشبرکێی ئه‌کادیمی یه‌کێتی ئه‌وروپا). به‌لام حکومه‌تی پورتوگال، له ژێر گوشاری هه‌ندێ که‌سی خۆپارێز و کلێسای کاسۆلیك، نه‌یانهێشت ئه‌و کتێبه به‌شداری له‌و پێشبرکێیه‌دا بکات.

ساراماگۆ به شکۆوه ده‌ڵێت: (هه‌ر ویژدان نه‌بوو شتێکی وا له کاتێکدا روبدات که دیموکراسی ئیتر به‌ته‌واوی له پورتوگال به‌رقه‌رار ببوو، مه‌گه‌ر حکومه‌تێك هه‌یه بتوانێت ئه‌م کاره زاڵمانه‌یه ئه‌نجام بدات؟ بۆ من زۆر ئازارده‌ر بوو.)

ساراماگۆ و هاوسه‌ره‌که‌ی که‌مێك دوای ئه‌و روداوه لیسبۆنیان به‌جێهێشت - هه‌رچه‌نده زۆربه‌ی ته‌مه‌نی ئه‌و له‌و شاره‌دا به‌سه‌رچووبوو- چوونه دورگه‌ی لانزاروته١٦ له دوورگه که‌ناریه‌کانی ئیسپانیا، ئێستاش له‌گه‌ڵ سێ سه‌گیان {سه‌گێکی راو دووسه‌گی ئاسایی (کاسۆس، پیه، گریتا)} له ماڵیکدا ده‌ژین که له ته‌نیشت ژنخوشکه‌که‌ی دروستیان کردوه‌، ساراماگۆ دوای گواستنه‌وه بۆ لانزاروته

PDF 4 KURD

دوو ڕۆمانی بڵاوکردۆتەوە: (کوێری)[ی] ١٧ چیرۆکێکی ترسناك لە بارەی گێلی مرۆڤی مۆدێرن و تواناکانی لە لەناوبردنی هاوجۆرەکەی (هەموو ناوەکا)[ن] ١٨ و هەروەها پێنج بەرگ لە (بیرەوەری لانزاروت)[ه] ١٩.

ئەم وتووێژە لە دوای نیوەڕۆیەکی گەرمی مارسی ١٩٩٧ لە ماڵەکەی ئەو لە لانزاروتە ئەنجامدرا (ئەوکاتە قۆناغی وەرگرتنی ناسنامەی شانازی ئەو دورگەیەی تێدەپەڕاند) هاوسەرەکەی، بەخێرایی ئەنجامدانی ئەم چاوپێکەوتنەی بۆڕێکخستین. ژووری کاری ساراماگۆ، ژوورێکی لاکێشە و ڕێکوپێك، بە ڕیز کتێب دانرابوو لەناو کتێبخانەکەدا. لە ناوەندی ژوورەکە مێزێکی گەورە بە کۆمپیوتەرێکەوە کە خۆی دەڵێ (ئامێرێکی بێ وێنەیە). لە قاتی دووەم خەریك بوون ژورێکی گەورەتر دروست بکەن- کە دیوارەکانی سەرتاسەر پەنجەرەبوو و دیمەنی پوێرتو دل کارم[ەن] ٢٠، دورگەی فوێر تاوینت[یر] ٢١ لە هەمان نزیکی، کەنار و ئاسمانی شینی لانزاروتەی لێوە دیاربوو. وتووێژی ئێمە کە هەندێك جار بەدەنگەدەنگی کرێکارەکان دەوستاو دەنگی وەڕینی سەگەکان کە هاوسەرەکەی پیلار زنجیریانی لە دەست گرتبوو بەولاوبەملایدا دەیکێشا. تایبەتمەندی گرنگی ئەم وتووێژە قۆشمەچیەتی هۆشیارانەی ساراماگۆ بوو، هەروەها هەوڵەکانی بۆ ئەوەی میوانەکەی هەست بە ئیسراحەت بکات- لەکاتی وتووێژدا زۆربەی بە (ئازیزی من) بانگی دەکردم، بەم شێوەیە توانا و هێزی پێ دەبەخشیم.

PDF 4 KURD

دونزلینا بارۆسۆ

غەریبیی لیسبۆنتان نەکردووە؟

سارا ماگۆ

مەسەلە تەنیا ئەوە نیە غەریبی لیسبۆن بکەم یا غەریبی نەکەم، ئەگەر غەریبی، شاعیر گوتەنی، هەستێك بێت- هەستێکی لەرزین کە لە پشتمدا هەست بکەم- بەو شێوەیە، ڕاستیت بوێت، من هەستم بەو لەرزینە نەکردووە.

بەیادی لیسبۆنم، ئێمە لە لیسبۆن هاوڕێی زۆرمان هەیە، هەندێ جار دەچینەوە ئەوێ، بەڵام ئێستا نازانم لە لیسبۆن بچمە کوێ، ئیدی نازانم چی بکەم، هەڵبەت کە چەند ڕۆژێك دەچمەوە ئەوێ، کاتێ یەك دوو هەفتەیەك لەوێ بمێنمەوە، دەگەڕێمەوە سەر سروشتی کۆنم، بەڵام بەردەوام لەو بیرە دام زوتر بگەڕێمەوە ئێرە، من ئێرە و خەڵکەکەیم خۆش دەوێت، لێرە دەژیم، پێموانییە هیچ کات لێرە بڕۆم، هەڵبەت دوودڵیش نیم لەوەی کە دەڕۆم، هەرچی بێت، هەمومان ڕۆژێك بەناچاری دەڕۆین، بەڵام من تەنیا بە پێچەوانەی حەزم لێرە دەڕۆم.

دونزلینا بارۆسۆ

تۆ هاتیە لانزاروتە و لەو ژینگەیە دوورکەوتیتەوە کە ئەو هەموو ساڵە تێیدا ژیایت و کتێبت لەبارەیەوە نووسیوە، یەکسەر لەگەڵ ئێرە ڕاهاتی یانیش غەریبی شوێنی کاری پێشترتان دەکرد؟

سارا ماگۆ

زۆر بە ئاسانی ڕاهاتم، پێموایە من لەو جۆرە کەسانەم کە ژیان ئاڵۆز ناکەن.

PDF 4 KURD

لە ژیاندا هیچ کات مەسەلەکانم گەورە نەکردووە، چ ئەو شتە باشانەی روویداوە و چ شتی خراپ، ساتەکانم دەگوزەرێنم، هەڵبەت ئەگەر غەمگین بم، غەمگینم، بەڵام هەرگیز... با جۆرێکی تر بڵێم: بەدوای ئەو ڕێگایانەوە نیم سەرنجراکێشم بکەن.

ئێستا خەریکم کتێبێك دەنووسم، بۆ من زۆر خۆشترە لەگەڵ تۆ لە بارەی ئازارێك قسەبکەم کە بەرگەی دەگرم. لەبارەی زەحمەتی دروستکردنی کەسایەتیەکان جیاوازییە وردەکانی چیرۆکی ئاڵۆز. دەمەوێت بڵێم ئەو کارەی ناچارم ئەنجامی بدەم تا ئەوەی بتوانم بە شێوەی ئاسایی ئەنجامی دەدەم. نووسین بۆ من پیشەیەکە، ئەوکارە لە نووسین جیا ناکەمەوە، وەکو دوو شت هیچ پەیوەندیەکیان بەیەکەوە نەبێت، وشەکان بەدواییەکدا ڕیز دەکەم. یان لە بەرانبەر یەکتری، تا چیرۆکێك بنووسم، تاشتێك بنووسم کەبەڕای من گرنگ و سوود بەخشە. یان لانی کەم بۆ خۆم گرنگ و سوود بەخشە، من ئەو کارە بە پیشەی خۆم دەزانم.

دونزلینا بارۆسۆ

چۆن کاردەکەیت؟ هەموو ڕۆژێك دەنووسی؟

ساراماگۆ

کاتێ خەریکی کارێکم کە پێویستی بە بەردەوامی هەیە، وەکو نووسینی ڕۆمان، هەموو ڕۆژێك دەنووسم. هەڵبەتە ڕەنگە لە ماڵدا چەندین جار کارەکەم بوەستێت، یان بەهۆی سەفەرەوە، یان شتی لەم بابەتە، زۆر ڕێکوپێك کار دەکەم. زۆر دیسپیلنم هەیە، خۆم ناچار ناکەم چەند سەعاتێکی دیاریکراو لە ڕۆژدا کار بکەم، بەڵام دەبێ ڕۆژانە بەشێك بنووسم کە تێکڕا دوو لاپەڕە بێت، ئەمڕۆ بەیانی دوو لاپەڕەی ڕۆمانێکی نوێم نووسی سبەینێ دوو لاپەڕەی تر دەنووسم، ڕەنگە بەڕای تۆ دوو لاپەڕە لە ڕۆژدا هێندە زۆر نەبێت، بەڵام کارەکانی تریش هەن نووسینی شتی تر، وەڵام دانەوەی نامەکان،

PDF 4 KURD

لەلایەکی تر دوولاپەڕەی ڕۆژانە، دەبێتە هەشت سەد لاپەڕە لە ساڵدا.

لە کۆتاییدا زۆر ئاساییم، ئەخلاقی سەیرو سەمەرەم نییە، مەسەلەکان گەورە ناکەم، لە هەمووی گرنگتر، کاری نووسین بە گەورەیی نیشان نادەم. قسە ناکەم لەبارەی دروستکردنی ئازار. لە کاغەزی سپی ناترسم، مەبەستم هەمان لەمپەر و وەستانە کە نووسەران لەبارەیەوە قسە دەکەن، هەموو ئەو شتانەی لەبارەی نووسەران دەیبیستین، لەو جۆرە گرفتانەم نییە، بەڵام منیش وەکو هەر کەسێکی تر کە کارێك دەکات، گرفتم هەیە، هەندێ جار نووسینەکەم وەك ئەوە نابێت خۆم دەمەوێت، یان هەر دەرناچێت، کاتێ کە ئەوەی دەینووسم وەکو حەزی خۆم دەرناچێت، ناچارم ڕازی ببم، بەوەی کە هەیە.

دونزلینا باڕوسۆ

ڕاستەوخۆ بە کۆمپیوتەر دەنووسیت؟

ساراماگۆ

بەڵێ، دوایین کتێب کە بە ئامێری تایپی کۆن چاپم کرد (مێژووی گەمارۆی لیسبۆن)بوو. ڕاستیت بوێت، بێ هیچ گرفتێك لەگەڵ کیبۆردی کۆمپیوتەرەکە ڕاهاتم. بەپێچەوانەی ئەوەی زۆرجار لەبارەی کاریگەری خراپی کۆمپیوتەر قسە دەکرێت بەسەر شێوازی نووسەردا، بەڕای من کاریگەری خراپی نییە، ئەگەر وەکو من سودی لێ وەربگرن- واتە وەکو ئامێری تایپ کردن- ئەو کاریگەرە خراپە کەمترە، ئەوکارەی من بە کۆمپیوتەر ئەنجامی دەدەم، هەر ئەو کارەیە کە ئەگەر هێشتا ئامێری تایپم هەبوایە ئەنجامم دەدا، تەنیا جیاوازی ئەوەیە پاکتر و، ئاسانتر و خێراترە. لە هەموو لایەنێك باشترە، کۆمپیوتەر هیچ کاریگەریەکی خراپی لەسەر نووسینی من نییە. وەك ئەوەیە بڵێم، گواستنەوە لە نووسین بەدەست بۆ نووسین بە

PDF 4 KURD

ئامێری چاپ کاریگەری خراپ دەکاتە سەر شێوازی نووسین، پێم وانیە مەسەلە ئەوەبێت. ئەگەر کەسێك بۆ خۆی شێواز و دەستەواژەی هەبێت، چۆن دەکرێ بە کۆمپیوتەر ئەوانە بگۆڕێت؟

بەهەرحاڵ، هێشتا پەیوەندییەکی توندم لەگەڵ کاغەزدا هەیە- و ئاساییشە- لەگەڵ کاغەز، کاغەزی چاپ کراو. دوای نووسینی هەر لاپەڕەیەك، بەردەوام چاپی دەکەم، بەبێ لاپەڕەی چاپکراو هەست دەکەم...

دونزلینا بارۆسۆ

بەڵگەی بەرجەستەت پێویستە.

ساراماگۆ

بەڵێ، وایە.

دونزلینا بارۆسۆ

دوای ئەوەی ئەو دوو لاپەڕەیەت ڕۆژانە تەواوکرد هیچ گۆڕانکاریەك لە دەقەکەدا دەکەیت؟

ساراماگۆ

کە دەگەمە کۆتایی نووسینەکە، هەموو دەقەکە دەخوێنمەوە، بەگشتی لەم قۆناغەدا گۆڕانکاری تێدا دەکەم-گۆڕانکاری کەم، لەبارەی گۆڕانکاری تایبەت یان لە شێوازدا، یان گۆڕانکارییەك بۆ زیادکردنی دیقەتی دەق- بەڵام ئەو گۆڕانکاریە گشتی نییە، نزیکەی نەوەد لەسەدی دەقەکە هەر ئەوەیە کە دەستنووسی یەکەمە و خستومەتە سەرکاغەز و هەر وەکو خۆی دەمێنێتەوە، وەکو هەندێك نووسەر پوختەیەك نانووسم لە بیست لاپەڕەدا و دواتر بیکەم بە هەشتا و دواتر بە دووسەد و پەنجا لاپەڕە. کارێکی واناکەم. کتێبەکانی من بە شێوەی کتێب دەست پێدەکەن و بەهەمان شێوەش گەشە دەکەن، ئێستا سەد و سی و دوو لاپەڕەم نووسیوە لەو

PDF 4 KURD

ڕۆمانه نوێیه‌مدا، هه‌وڵ ناده‌م بیکه‌م به سه‌دووهه‌شتا لاپه‌ره، ئه‌و لاپه‌رانه هه‌ر ئه‌وه‌ن که هه‌یه، له‌وانه‌یه گۆڕانکاریه‌ك تێیدا ڕوبدات، به‌ڵام نه‌ك گۆڕانکارییه‌کی بنه‌ڕه‌تی که شێوه‌که‌ی ته‌واو بگۆڕێت، چ له‌لایه‌ن قه‌باره و چ له‌لایه‌ن ناوه‌ڕۆکه‌وه. ئه‌و گۆڕانکاریانه هه‌ر ئه‌وانه‌ن که بۆ باشتربوونی نووسینه‌که پێویسته، نه‌ك زیاتر.

دونزلینا بارۆسۆ

که‌وایه نووسینه‌که به بیرۆکه‌یه‌کی دیاریکراوه‌وه ده‌ست پێده‌که‌یت؟

سارا ماگۆ

به‌ڵێ، من وێناکردنێکی ڕوونم هه‌یه، له‌وه‌ی که ده‌مه‌وێ بچمه کوێ و بۆ گه‌یشتن به‌و خاڵه ده‌بێ له کوێوه تێپه‌ڕم، به‌ڵام هیچ کات به‌رنامه‌ی وشك و ڕه‌ق له گۆڕێدا نییه، له کۆتاییدا، هه‌مان ئه‌و شته ده‌ڵێم که ده‌مه‌وێت بیڵێم، به‌ڵام بۆ گه‌یشتن به‌م ئامانجه نه‌رمی ده‌نوێنم. بۆ ڕوونکردنه‌وه به زۆری له‌م پێوانه‌یه سوود وه‌رده‌گرم: من ده‌زانم ده‌مه‌وێت له لیسبۆن بچمه پور[تو]٢٢، به‌ڵام نازانم ڕێگای ئه‌و سه‌فه‌ره‌م ڕاسته‌وخۆ ده‌بێت یان نا، ته‌نانه‌ت له‌وانه له کاستلو برانك[وش]٢٣ تێپه‌ڕم، که وادیاره قسه‌ی قۆڕه چونکه کاستلو برانکۆ له‌ناوخۆی وڵاته-له‌نزیك سنووری ئیسپانیا- و لسیبۆن و پۆرتو هه‌ردووکیان له که‌ناری ئۆقیانووسی ئه‌تله‌سین.

مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه که له سه‌فه‌ر له شوێنێك بۆ شوێنێکی تر، ڕێگاکه‌م به‌رده‌وام پڕ پێچاوپێچه، چونکه ده‌بێت له‌گه‌ڵ ته‌کامولی چیرۆك هاوڕێ بێت، ڕه‌نگه لێره یان له‌وێ شتێکی پێویست بێت که پێشتر پێویستی نه‌بووه. چیرۆك ده‌بێ ئاگاداری زه‌رووره‌تی ساته تایبه‌ته‌کان بێت، به‌واتایه‌کی تر، هیچ شتێك له پێشدا دیاری نه‌کراوه، ئه‌گه‌ر چیرۆکێك پێشتر دیاری کرابێت- ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر کارێکی وا، تا بچوکترین به‌شی که ده‌بێ بنووسرێت، مومکین بێت- له‌وکاته‌دا، ئه‌و نووسینه به ته‌واوی ناسه‌رکه‌وتوو ده‌بێت، کتێبێکی وا ناچاره پێش ئه‌وه‌ی دروست ببێت، هه‌بێت، به‌ڵام کتێب که‌م

PDF 4 KURD

کەم دروست دەبێت. ئەگەر بڕیار بێت کارێك بکەین، کتێبێك بەزۆر پێش ئەوەی خۆی دروست بێت، هەبێت، ئەوکاتە کارەکەم پێچەوانەی ماهیەتی دروستبوونی چیرۆکەکەیە کە دەگێڕدرێتەوە.

دونزلینا باڕوسۆ

هەمیشە هەر بەو شێوەیە نووسیوتە؟

ساراماگۆ

بەردەوام هیچ کات شێوەی ترم بۆ نووسین نەبووە، پێموایە ئەو شێوە نووسینە توانای ئەوەی پێ بەخشیوم- هەڵبەت ئەوە تەنیا ڕای خۆمە- کە نووسینێك دروست بکەم بە پێکهاتەی توندو بنەڕەتی.

لە کتێبەکانی من، هەر ساتێك کە ڕادەبووریێت، ئەوەی ڕویداوە دەژمێرڕێت، کاتێ کەسێك بینایەك دروست دەکات، ناچار لە نێوان مەتەریالەکانیدا هاوسەنگی دروست بکات، تا هەموو بیناکە دانەرمێت، کتێبیش ڕێك هەر بەم شێوەیە تەواو دەبێت، بەدوای لۆژیکی خۆیدا دەگەڕێت، نەك ئەو دروستکردنەی کە پێشتر بۆی دیاریکراوە.

دونزلینا باڕوسۆ

کەسایەتیەکان چی؟ تا ئێستا بووە سەرت سوڕ بمێنێت لەو کارانەی کە دەیکەن؟

ساراماگۆ

من باوڕم وانییە هەندێ لە کەسایەتی چیرۆکەکان ژیانی خۆیانیان هەبێت و نووسەر بەدوایاندا بچێت، نووسەر دەبێ ئاگادار بێت و کەسایەتی چیرۆکەکە ناچار نەکات کارێك بکات دژی لۆژیکی کەسایەتی ئەو، بەڵام کەسایەتی چیرۆك سەربەخۆ نییە. ئەسیری دەستی نووسەرە، ئەسیری دەستی من، بەڵام بە شێوەیەك کە نازانێت

PDF 4 KURD

ئه‌سیره. كه‌سایه‌تیه‌كان به داوێكه‌وه به‌ستراونه‌ته‌وه، به‌ڵام ئه‌و داوانه شلن! ئه‌م كه‌سایه‌تیانه دووچاری ته‌وه‌هومی ئازادی و سه‌ربه‌خۆیین، به‌ڵام ناتوانن بچنه هیچ شوێنێك ئه‌گه‌ر من نه‌مه‌وێت، كاتێ ڕوداوێكی له‌م شێوه‌یه ڕووده‌دات، نووسه‌ر ده‌بێت داوه‌كه ڕاكێشێت و بڵێت: (ئاگاداربن، لێره منم سه‌رۆك)

چیرۆك له‌و كه‌سایه‌تیانه جیانابێته‌وه كه تێیدا ده‌رده‌كه‌ون، هۆی بوونی كه‌سایه‌تیه‌كان خزمه‌تكردنی پێكهاته‌یه‌كه كه نووسه‌ر ده‌یه‌وێت خه‌ڵقی بكات، كاتێ كه‌سایه‌تیه‌ك دێنمه ناو چیرۆكه‌وه، ده‌زانم پێویستمان به‌و كه‌سایه‌تیه و ئه‌و شته هه‌یه كه له‌ومان ده‌وێت، به‌ڵام ئه‌و كه‌سایه‌تیه هێشتا كامڵ نه‌بوه. خه‌ریكه كامڵ ده‌بێت، منم ئه‌و كه‌سایه‌تیه كامڵ ده‌كه‌م، به‌مانایه‌كی چۆنایه‌تی خودسازی ئه‌و كه‌سایه‌تیه‌شه كه من له‌گه‌ڵیدا ده‌ڕۆم، واته من ناتوانم ئه‌و كه‌سایه‌تیه به پێچه‌وانه‌ی خۆی كامڵ بكه‌م، ده‌بێ ئاگاداری ئه‌و كه‌سایه‌تیه بم، ئه‌گینا كارگه‌لێك ده‌كات كه له توانای ئه‌ودا نییه، بۆ نموونه من ناتوانم كه‌سایه‌تی ناچار بكه‌م تاوانێك ئه‌نجام بدات كه له‌گه‌ڵ لۆژیكی ئه‌و كه‌سایه‌تیه‌دا یه‌ك ناگرێته‌وه- به‌بێ ئامانجی پێویست، بۆ ئاراسته‌كردنی ئه‌و كاره له‌لایه‌ن خوێنه‌ر زه‌رورییه، لۆژیكی نایه‌ته به‌رچاو. نموونه‌تان بۆ دێنمه‌وه، بالتازار و بلیمۆندا چیرۆكێكی عاشقانه‌یه، له ڕاستیدا ئه‌گه‌ر به خۆهه‌ڵكێشان نه‌زانرێت، چیرۆكێكی عاشقانه‌ی جوانیشه، به‌ڵام له كۆتایی كتێب بوو كه تێگه‌یشتم چیرۆكێكی عاشقانه‌م نووسیوه به‌بێ ئه‌وه‌ی سودم له وشه‌ی عاشقانه وه‌رگرتبێت، نه بالتازار و نه بلێمۆندا ئه‌و قسانه ناكه‌ن كه به‌ڕای ئێمه عاشقانه‌ن، ڕه‌نگه خوێنه‌ر وابزانێت ئه‌و كاره پێشتر به‌رنامه‌ڕێژی بۆ كراوه، به‌ڵام وا نه‌بوو، خودی خۆم پێش هه‌موو كه‌سێك سه‌رم سوڕما، بیرم كرده‌وه چۆن شتێكی واده‌بێت؟ من چیرۆكێكی عاشقانه‌م نووسیوه به‌بێ یه‌ك دیالۆگی عاشقانه‌ش! گریمان له‌داهاتوو،

PDF 4 KURD

لەکاتی نوێکردنەوەی چاپ، هەوڵبدەین دیالۆگی ئەو دووکەسایەتیە بگۆڕین و لێرەو لەوێ وشەی عاشقانەی بۆ زیاد بکەین: بەو کارە، ئەو دووکەسایەتیە بە تەواوی دەرۆشێن. بەرای من، خوێنەر تەنانەت بەبێ ئاشنایی لەگەڵ کتێبەکەش لەم شێوەیەدا هەست بەوە دەکات لە شوێنێکدا لەنگیی هەیە. چۆن دەبێت ئەو کەسایەتیانە، کە لە لاپەڕەی یەکەمەوە پێکەوە بوون لەنکاو لەلاپەڕەی دووسەدوپەنجا بەیەکتر بڵێن: (خۆشم دەوێیت)؟

مەبەستم لە ئاگاداربوونی توندی کەسایەتی هەر ئەوەیە: ناچارنەکردنی ئەو بە ئەنجامدانی چەند کارێك کە لە دەرەوەی کەسایەتی ئەودایە، بەدەر لە دەروونناسی ناخی ئەو، واتە هەمان کەسی کە هەیە، چونکە کەسایەتی ڕۆمان بۆ خۆی مرۆڤێکە: ناتاشا لە (شەڕ و ئاشتی)دا مرۆڤێکە، راسکلنیف لە (تاوان و سزا)دا مرۆڤێکە، ژولین لە (سور و ڕەش)دا مرۆڤێکە، ئەدەبیات دانیشتوانی جیهان زیاد دەکات! لە زەینی ئێمەدا. ئەو سێ کەسایەتییە، شتێك نین بەدەست هەست پێبکرێن و بوونیان هەبێت، تەنیا پێکهاتەی وشەیی نین لە کۆمەڵە لاپەڕەیەك کە پێی دەگوترێت کتێب، لە زەینی ئێمەدا مرۆڤی ڕاستەقینەن، پێموایە ئەوە خەونی هەر ڕۆماننووسێکە کە یەکێك لە کەسایەتیەکانی بۆ خۆی ببێتە (مرۆڤێك).

دونزلینا باروسۆ

حەز دەکەن کام لە کەسایەتیەکانت بۆ خۆیان ببنە (مرۆڤ) یێك؟

ساراماگۆ

ڕەنگە ئەو قسەیە جەسورانە بژمێردرێت، بەڵام ڕاستیت بوێت، هەست دەکەم کەسایەتیەکانم- لە شێوەکار(ئێچ) لە (بنەماکانی شێوەکاری و خۆشنووسیدا) تا سنیۆر ژوزە لە (هەموو ناوەکان) هەموویان بۆ خۆیان کەسێکن، پێموایە، هۆیەکەشی ئەوەیە کە هیچ کام لە کەسایەتیەکانی من، کۆپی یان چاولێکەری کەسێکی واقیعی

PDF 4 KURD

نین، تاك تاكی ئەوانە خۆیان زیاد دەكەن بۆ ئەو جیهانە تا تێیدا بژین، ئەوان بوونەوەری چیرۆكن كە تەنیا لەشێكی مادیان كەمە، من ئەوانە وادەبینم، بەڵام دەزانین كە نووسەران تاوانبارن بەلایەنگری...

دونزلینا باروسۆ

كەسایەتی هاوسەری دكتۆر لە ڕۆمانی (كوێریی) بۆ من كەسێكی زۆر تایبەتە، وێنەیەكی تایبەتم لە مێشكدایە بۆ ئەو، هەروەها هەموو كەسایەتیەكانی (كوێریی) هەر چەندە هیچ دەسپێكردنی سادەش لە بارەیانەوە لە چیرۆكەكەدا نییە.

ساراماگۆ

خۆشحاڵم بەوەی كە تۆ وێنەیەكی وردت لەبارەی ئەو لە مێشكتدا هەیە، بێگومان ئەنجامی وەسپكردنی فیزیكی ئەو نییە، چونكە شتێكی وا لە ڕۆماندا نیە، پێموانیە شێوەی لووت یان چەناگەی كەسایەتیەك بەهای وەسپكردنی هەبێت، بەلای منەوە خوێنەر ئەوەی لا باشە كە كەسایەتییەكە وردە وردە لە زەینی خۆدا دروست بكات، هەر ئەوەیە كە نووسەر ئەو بەشەی كارەكە بۆ خوێنەر بەجێ دێڵێت.

دونزلینا باروسۆ

بیرۆكەی ڕۆمانی (كوێریی) چۆن پێكهات؟

ساراماگۆ

وەكو هەموو ڕۆمانەكانم، كوێریی لە بیرۆكەیەكەوە پێكهات كە لەنكاو بە مێشكمدا هات. (دڵنیا نیم ئەوە باشترین شێواز بێت، بەڵام شێوازی باشتریش نازانم) لە خواردنگە چاوەڕوان بووم خواردنم بۆ بێنن، لەنكاو و تەواو بێ پێشەكی كەوتمە ئەو بیرە، چ دەبوو ئەگەر هەموومان كوێر بواین؟ دواتر وەكو بڵێی لە وەڵامدا خۆم وەڵامی خۆمم دایەوە، ئێمە بەڕاستی كوێرین، ئەمە تۆوی ڕۆمانەكە بوو، دوای ئەوە

PDF 4 KURD

دەبوا تەنیا ڕوداوە سەرەتاییەکانم دابڕشتبایە و وازم لێ دەهێنا تا کۆتاییەکەشی دروست ببێت، ئەو کۆتاییانە ترسناکن، بەڵام لۆژیکێکی پۆڵایینیان هەیە، لە کوێرییدا، خەیاڵ هێندە بوونی نییە، تەنیا سودێکی شێوازانە لە پەیوەندی نێوان هۆکار و سەرەنجامدا.

دونزلینا باڕوسۆ

من ڕۆمانی کوێرییم زۆر پێخۆش بوو، بەڵام خوێندنەوەی ئاسان نییە، کتێبێکی زەحمەتە، وەرگێڕانی زۆریشی هەیە.

ساراماگۆ

دەزانی جوڤانی پورتی[٢٤]، کە ماوەیەکی زۆر وەرگێڕی کتێبەکانی من بوو بۆ ئینگلیزی، مرد؟

دونزلینا باڕوسۆ

کێ؟

ساراماگۆ

لە مانگی فێبرایەر، بەئایدز مرد. لە کۆتایی ژیانیدا کوێریی وەرگێڕا و تەواویشی کرد، لە کۆتاییدا لە ئەنجامی بەکارهێنانی داودەرمانی دکتۆرەکان خەریك بوو کوێر دەبوو، دەبوایە یەکێکی هەڵبژاردبایە لە نێوان خواردنی دەرمانەکان کە ژیانی زیاتری پێدەبەخشێ و نەخواردنیان کە لە مردن نزیکی دەکردەوە، وای پێ باشتر بوو چاوەکانی بپارێزێت، و خەریکی وەرگێڕانی ڕۆمانەکەی من بوو لەبارەی کوێریی، بارودۆخێکی غەمگین بوو.

دونزلینا باڕوسۆ

بیرۆکەی (مێژووی گەمارۆی لیسبۆن)تان چۆن بەمێشکدا هات؟

PDF 4 KURD

ساراماگۆ

نزیکەی ساڵی ١٩٧٢ بیرۆکەیەکم لە مێشکدا هەبوو: بیرۆکەی گەمارۆدانێك، وەکو گەمارۆدانی شارێك، بەڵام دیار نەبوو کێ ئەو شارەی گەمارۆداوە، پاشان ئەو بیرۆکەیە دروست بوو، بوە گەمارۆیەکی ڕاستەقینە کە سەرەتا لە مێشکی خۆمدا بە گەمارۆی لیسبۆن بەدەستی کاستیلییەکان بەرجەستەم کرد، لە ساڵی ١٣٨٤ ڕویدابوو. گەمارۆیەکی تریشم تێکەڵ کرد لەسەدەی دوازدەهەم ڕوویدابوو، ئەو گەمارۆیە لە کۆتاییدا پێکهاتەیەك بوو لە دوو گەمارۆی مێژوویی، ئەو گەمارۆیەی من لە مێشکمدا پەروەردەم دەکرد، ماوەیەك درێژەی دەکێشا، چەندین نەوەی گەمارۆدراوی هەبوو و چەندین نەوەی گەمارۆدەریشی هەبوو، گەمارۆیەکی ناماقوڵ بەواتایەکی تر، هەندێ کەس ئەوانیان گەمارۆدابوو، هیچ کام لەو ڕوداوانە ماقوڵ نەبوون.

لە کۆتاییدا، هەموو ئەوشتانە پێکەوە بەسترانەوە و کتێبێکیان دروست کرد کە قوڵبوونەوەیی بوو. یان من دەمەویست بەوجۆرە بێت، لەبارەی بیرۆکەی ڕاستی مێژوو، ئایا مێژوو ڕاستەقینەیە؟ ئایا ئەوەی ئێمە دەیخوێنینەوە هەموو ڕوداوەکان دەگێڕێتەوە؟ مێژوو لەڕاستیدا چیرۆکێکە، نەك لەو لایەنەوەی شتی دروستکراوی تێدا بێت، چونکە ئەو شتانە ڕاستەقینەن، بەڵکو لەو لایەنەوەی کە لە نووسینەوەی ئەو شتە ژمارەیەکی زۆر ڕەگەزی چیرۆکی تێدایە، مێژوو لەگەڵ ڕووداوەکانی هەڵبژاردەی دیارەوە، بەیەکەوە دەبەسترێنەوە، کە ئاوێتەبوون و ئاراستە دەبەخشنە ئەو چیرۆکە، بۆ دروستکردنی ئەو ڕێرەوە و ئاراستەکەی، دەبێ زۆر شت فەرامۆش بکەین، بەردەوام هەندێ شتی ڕاست هەیە کە نەچوونەتە ناو مێژوو، ئەگەر هاتبوانە ناو مێژوو ڕەنگە مانایەکی جیاوازی پێ دەبەخشی. نابێت مێژوو وەکو وانەیەکی وشك و سەلمێنراو پێشکەش بکرێت، هیچ کەس ناتوانێت بڵێت: (مەسەلەکە ئەوەیە، چونکە من دەڵێم

PDF 4 KURD

بەم شێوەیە روویداوە.)

مێژووی گەمارۆی لیسبون، تەنیا نووسینەوەی مێژوویی نیە، قولْبوونەوەیەکە لە مێژوو بەشێوەی راستەقینە، یا مێژوو بەشێوەی سەپاندن، بەشێوەی ئەگەر، بەلاّم نەك بە شێوەی درۆ، هەرچەندە زۆربەی ئاوێتەی ریایە، پێویستە بە وەلاّمێکی (نا) رووبەرووی مێژووی رەسمی ببینەوە کە ئێمەش وا لیْ دەکات بەدوای (بەلیْ)یەکی تردا بگەڕێین.

ئایا دەبێ ژیانی ئێمە لەگەلْ ژیانی چیرۆك بێت، لەگەلْ ژیانی ئایدولۆژیاکان، بۆ نموونە، شۆڕش نامەیەکە، ئەو (نا)یە دەگۆڕێت بۆ (بەلیْ)، یان بەخێرایی یان ماوەیەکی دەوێت، لە ئەنجامدا ئەو کاتە دەبێ رووبەرووی (نا)یەکی تریش ببینەوە، هەندێ جار بیردەکەمەوە و پێموایە (نا) پێویستترین وشەی زەمانەیە، تەنانەت ئەگەر ئەو (نا)یە هەلْەیەکیش بێت، ئەو سوودەی کە لێیەوە دەگەڕێتەوە، هێندەی زیانەکەی نیە، بۆ نمونە، (نا) بۆ ئەو جیهانەی ئەمرۆکە بەم شێوەیەیە.

لەبارەی ئەم کتێبەوە دەبێ بلْێم کە هێندەش بەرزەفرانە نییە- (نا) یەکی بچووکە، بە هەرحالْ دەتوانێت ژیانی مرۆڤ بگۆڕێت، ریمۆندۆ بە نکولْیکردنی ئەو رستەیە لە مێژووی رەسمی کە خەباتگێرانی شەری خاچپەرستەکان یارمەتی پاشای پورتوگالیان دا، تا لە سالْی ١١٤٧ جارێکی تر لیسبۆنیان ئازادکرد، نەك تەنیا هەنگاوی نا بۆ نووسینی مێژوویەکی تر، بەلْکو رێگایەکیشی کردەوە بۆ گۆڕینی ژیانی خۆی، نکولْی ئەو رستەیە لەلایەن ئەو بەشێکە لە نکولْی ژیانی خۆشی، بەو شێوەیەی کە دەژیا ئەو نکولْییە ئەوی گەیاندە ئاستێکی تری بوون، لە ژیانی رۆژانەی جیاکردەوە، لە ناخۆشی هەموو رۆژەکانی، لە خەمۆکیەکەی، ریمۆندۆ دەچێتە ئاستێکی تر، و دەگاتە پەیوەندی بە ماریا سارا.

PDF 4 KURD

دونزلینا بارۆسۆ

لە مێژووی گەمارۆی لیسبۆن، ریمۆندۆ و ماریا ساراش لە دەستەی نامۆکان لە چیرۆکەکە باسکراون، نامۆکان لە شاری خۆیان تەنانەت بەیەکتری دەڵێن عەرەبی مەراکیشی.

ساراماگۆ

بەڵێ راستە، هەروایە، پێم وایە هەمووومان لە کۆتاییدا هەروایین.

دونزلینا بارۆسۆ

مەبەستت لە (ئێمە) پورتوگالیەکانە؟

ساراماگۆ

بەڵێ پورتوگالیەکانیش بەشێکن لەو (ئێمە)یە، هەمووومان ناچارین لە شار بژین- مەبەستم لە شار، شێوازی ژیانی بە کۆمەڵە- بەڵام، لە هەمان کات، دەبێ لەو شارە بێگانە بین، عەرەبی مەغریب بین، بەو چەمکەی عەرەبی مەغریبی، لە هەمان کات کە بەراستی ناوشارە، لە شاردا بێگانەیە، بەو هۆیەوە بێگانەیە دەتوانێت ببێتە هۆی گۆڕان، عەرەبی مەغریبی، کەسێکی تر، بێگانە، یان بەواتایەکی تر، ئەو کەسەی لەگەڵ ئەوەیشدا لەناو دیوارەکانی شاردایە، لەدەرەوەی شارە، ئەو هەر ئەو کەسەیە کە دەتوانێت ئەو شارە بگۆڕێت، گۆڕانکاریەك کە هیوادارم بەرەو باشی بێت.

دونزلینا بارۆسۆ

ئێوە لە رابردوودا، نیگەرانیەکانی خۆتان بۆ پورتوگال دەربڕیوە، لە بارەی بارودۆخی ئێستای پورتوگال و بەرنامەکەی بۆ چوونە ناو یەکێتی ئەورووپا راتان چییە؟

ساراماگۆ

PDF 4 KURD

با نموونەیەکتان بۆ بڵێم، ڕۆژنامەنووسێکی پورتوگالی لە چاوپێکەوتنێك لەگەڵ ژاویۆدیوس پینهیرۆ ٢٥ نوێنەری ئێمە لە یەکێتی ئەوروپا، پرسی: (پێتوانییە ئەو ترسە هەبێت کە پورتوگال خەریکە سەربەخۆیی خۆی تارادەیەکی زۆر لە دەست دەدات؟) ئەویش لە وەڵامدا گوتی: (کام سەربەخۆیی؟ لە سەدەی نۆزدەم یەکێك لە حکومەتەکانی پورتوگال نەیتوانی کارەکان بگرێتە دەست، چونکە بنکە دەریاییەکانی ئینگلیز کە لە ڕووباری ناگوس جێگیر بوون، ڕێگای ئەوەیان نەدەدا.) ئەوەی گوت و پێکەنی، واتە دەبێ وڵات نوێنەرێکی وای لە یەکێتی ئەوروپا هەبێت کە لەو باوەڕەدایە ئەو ڕاستیە مێژووییە شایانی پێکەنینە، لەگەڵ ئەوەشدا، لەو باوەڕەدایە پورتوگال نابێ نیگەرانی لەدەستدانی سەربەخۆیی بێت، چونکە بەڕای ئەو، ئێمە لە ڕاستیدا هەرگیز سەربەخۆ نەبووین؟

ئەگەر یەکێتی ئەوروپا سەرکەوتوو بێت، ئەو کاتە بەرپرسیاریەتی سیاسەتمەدارانی ئێمەش، وەکو سیاسەتمەدارانی وڵاتانی تر، کەم دەبێتەوە، دوای ئەوە، دەبنەوە ئەو کەسانەی کە لە بنەڕەتەوە بوون: تەنیا نوێنەر. گوتاری دیموکراتی یەکێك لە گەورەترین هەڵەی سەردەمی ئێمەیە. دیموکراسی لەو جیهانە کارێك بەرەوپێش نابات، ئەوەی کە کاریگەرە، توانای بەڕێوەبردن و سەرمایەی جیهانییە، لە ڕاستیدا، خەڵکانێك خەریکی ئەو چالاکیانەن کە دونیا بەڕێوەدەبەن. سیاسەتمەدارەکان تەنیا نوێنەرن، لە نێوان دەستەڵاتی بەناو سیاسی و دەستەڵاتی دارایی، جۆرێك پەیوەندی ناشەرعی هەیە کە ڕەتکردنەوەی دیموکراسی ڕاستەقینەیە.

ڕەنگە خەڵك بپرسن: (لە بەرانبەردا چ پێشنیارێکت هەیە؟) هیچ پێشنیارێکم نییە. من تەنیا ڕۆمان دەنووسم، تەنیا لەبارەی ئەم دونیا، بەو شێوەیەی کە دەیبینم دەنووسم کارم ئەوەنییە دونیا بگۆڕم، ناتوانم بەتەنیایی دونیا بگۆڕم، تەنانەت ناشزانم

PDF 4 KURD

چۆن ئه‌و کاره بکه‌م، ئه‌وه‌نده‌م به‌سه که ده‌ڵێم دونیا به‌رای من چۆنه.

جا ئه‌و پرسیاره دێته گۆڕێ، ئه‌گه‌ر ناچاربووم پێشنیازێك بکه‌م، ئه‌و پێشنیازه چی بوو؟ شتێکم پێشنیاز ده‌کرد جارجار ناوم ناوه (کامڵ بوونی به‌ره‌و دواوه)، وادیاره دژیه‌کیه‌که، چونکه ته‌نیا به‌ره‌وپێشه‌وه ده‌کرێت کامڵ بێت.

(کامڵ بوونی به‌ره‌ودواوه) زۆر ساده، به‌و مانایه‌یه، ئێمه گه‌یشتوینه‌ته ئاستێکی ژیان-نه‌ك پاره‌داره‌کان، به‌ڵکو خه‌ڵکانی به‌رزی چینی ناوه‌راست- که ده‌توانین به ئیسراحه‌ت بژین. (کامڵبوونی به‌ره‌ودواوه) مانای ئه‌وه‌یه بڵێین: (مۆڵه‌ت بده‌ن هه‌ر لێره بوه‌ستین و بگه‌رێینه‌وه به‌ره‌و ئه‌و ملیارها که‌سه‌ی که به‌جێ ماون).

هه‌ڵبه‌ته ئه‌و قسانه هه‌مووی بیرکردنه‌وه‌ن. من له لانزاروته ده‌ژیم، دورگه‌یه‌ك که دانیشتوانه‌که‌ی ته‌نیا په‌نجا هه‌زارکه‌س ده‌بێت و ئه‌وه‌ی له شوێنه‌کانی تری جیهان روده‌دات په‌یوه‌ندی به ئێره‌وه نییه، ئاره‌زووی من ئه‌وه نییه جیهان رزگار بکه‌م، به‌ڵام به‌و باوه‌ره ساده‌یه ده‌ژیم که جیهان ده‌یتوانی جێگایه‌کی باشتربێت، زۆر به‌ئاسانیش ده‌یتوانی بگۆرێت بۆ شوێنێکی باشتر.

له‌و باوه‌رانه‌مدا ده‌گه‌مه ئه‌وه‌ی بڵێم حه‌زم له‌و جیهانه نییه که تێیدا ده‌ژیم، ئه‌و شۆرشه جیهانیه‌ی من به‌رجه‌سته‌ی ده‌که‌م- تکا ده‌که‌م ئه‌و دیده ئامانجیه به من ببه‌خشن- شۆرشێکی باش و چاك ده‌بێت. ئه‌گه‌ر دووکه‌س له ئێمه به‌یانی زوو که له خه‌و هه‌ڵده‌ستین بڵێین: (من ئه‌مرۆ زیان به‌هیچ که‌سێك ناگه‌ینم). رۆژی دواتریش هه‌ر ئه‌وه‌مان بگوتبوایه له راستیدا هه‌موو قسه‌کانمان ده‌کرده پراکتیك، جیهان له‌ماوه‌یه‌کی کورتدا ده‌گۆرا هه‌ڵبه‌ته هه‌موو ئه‌و قسانه قسه‌ی قۆرن، شتێکی وا هه‌رگیز رونادات. هه‌موو ئه‌و شتانه ده‌بێته هۆی دڵه‌راوکێ له‌باره‌ی به‌کارهێنانی

PDF 4 KURD

عەقڵدا. هەربۆیە (کوێریی)م نووسی. هەربۆیە، بەو شێوازە ئەدەبیە حەزدەکەم باسی ئەو گرفتانە بکات.

دونزلینا باروسۆ

گوتوتە (کوێریی) زەحمەتترین ڕۆمانێکە کە نووسیبێتت، لەگەڵ هەبوونی زوڵمێکی ئاشکرای مرۆڤ لە ئیپیدمی کوێری سپی بەرانبەر هاوجۆرەکەی بە ڕەوا دەبینێت، لەگەڵ ماندووبونی نووسین لەبارەی ئەو ڕەفتارە، لە کۆتاییدا خۆشبینت؟

ساراماگۆ

من مرۆڤێکی بەدبینم، بەڵام نەك تا ئەو ڕادەیەی کە گوللەیەك لە مێشکی خۆم بدەم. ئەو زوڵمەی کە تۆ ئاماژەی پێ دەکەیت هەمان زوڵمی ڕۆژانەیە کە لە هەموو شوێنێکی جیهاندا هەیە، نەك تەنیا لە ڕۆمان و ئێمەش ڕێك لەم ساتەدا لە تووشی ئیپیدمی کوێریی سپین، کوێریی کینایەیە لە کوێریی ویژدانی مرۆڤ. جۆرێك کوێرییە کە وامان لێ دەکات بەبێ هیچ دژایەتیەك و بۆ تاقیکردنەوەیەکی تویژەکانی بەردی مەریخ، کەشتیەك بنێرینە سەر ئەو هەسارەیە، بەڵام بۆمان گرنگ نییە لە هەمان کاتدا ملیۆنەها کەس لەسەر ئەو هەسارەی خۆمان لەبرسان لەناودەچن، ئێمە یان کوێرین یانیش شێتین.

دونزلینا باروسۆ

بەلەمی بەردینیش هەر باسی مەسەلەی کۆمەڵایەتی دەکات؟

ساراماگۆ

ئەم کتێبە، ڕێك وەکو ڕۆمانی کوێریی نەبوو، بەڵام خەڵك وایان پێ باش بوو ئەویش بەهەمان شێوە ببینن. وایان پێ باش بوو ئەوە بەشێوەیەکی جیایی نیمچە دوورگەی ئیبری لە ئەورووپا ببینن. هەڵبەتە ئەوە بەشێکی چیرۆکە. لە ڕاستیشدا

PDF 4 KURD

هەر ئەو شتە ڕوودەدات: نیمچە دوورگەی ئیبری خۆی لە ئەورووپا جیادەکاتەوە. لە ئۆقیانووسی ئەتڵەسیدا دەکەوێتە جووڵە، مەبەستی من جیایی لە ئەورووپا نەبوو، چونکە هیچ مەفهومێکی نیە، ئەوەی بەردەوام ویستومە بیڵێم هەمان ئەو شتەیە کە بەڕای من ڕاستییە: پورتوگاڵ و ئیسپانیا ڕیشەگەلێکیان هەیە کە تەواو ئەورووپی نین. من لەو کتێبەدا بەخوێنەران دەڵێم: (سەیرکەن ئێمە هەمیشە ئەورووپایی بووین و هەمیشەش هەین- بۆ بوون ڕێگایەکمان نییە جگە لەوە، بەڵام ئەرکی تریشمان هەیە، ئەرکێکی وا بە ماهیەتی مێژوویی، کلتووری و زمانناسی. بەم هۆیەوە مۆڵەتمان بدەن با خۆمان لە هەموو دونیا جیا نەکەینەوە. با لە ئەمریکای باشوور جیا نەبینەوە، لە ئەفریقا جیا نەبینەوە). مەبەستم شێوازی حەزی ئیستعماری نوێ نەبوو، بەڵام نیمچە دوورگەی ئیبری، کە لە شێوەی (بەلەمی بەردینە) کەوتۆتە نێوان ئەمریکای باشور و ئەفریقا و ئەو ڕووداوەش هۆی هەیە، هۆیەکەشی ئەوەیە کە ئێمە بەدرێژایی تەمەنمان لەبارەی باشورەوە قسە دەکەین، باشور، باشور، باشور، دەکرێ بڵێین باشور هەمیشە هەمان شوێنی وەبەرهێنان بووە، تەنانەت ئەگەر ئەو باشورە کەوتبێتە باکوریش.

دونزلینا باروسۆ

لە(بیرەوەریەکانی لانزاروتە) لەبارەی دوایین سەفەرت بۆ نیۆیۆرك دەنووسیت کە لەو شارەدا باشور کەوتۆتە منهنتنی باکور.

ساراماگۆ

بەڵێ، لەوێ باشور کەوتۆتە باکور.

دونزلینا باروسۆ

پێویستە بڵێم، وەسپکردنی هۆتێلی چێلسی لەبیرەوەری لانزاروتە زۆرجوان بوو!

PDF 4 KURD

سارا ماگۆ

ئای، ئەی کە ئەزمونێکی ناخۆش بوو! بڵاوکەرەوەکەم لەوێ ژووری بۆ گرتبوم، بەڵام ئێستاش تێنەگەیشتم کە لە ڕاستیدا بڕوای کێ بوو؟ وایانزانیبوو من حەزم دەکرد لەوێ بمێنمەوە- بەڵام من هیچ کات شتێکی وام نەگوتبوو، ئەو هۆتێلەم لە دەرەوە دەناسی، بەڕای من بینایەکی زۆر جوان بوو، بەڵام هیچ کات نەمگوتبوو: (تکایە لە هۆتێل چێلسی ژورم بۆ بگرن). پێموایە بەو هۆیەوە لەوێ ژووریان بۆ گرتبووم کە بینایەکی کۆنە، بەڵام ئەگەر بڕیار بوایە لە نێوان هۆتێلێکی کۆنی ناخۆش و هۆتێلێکی خۆشی تازە یەکیان هەڵبژێرم ... بەردەوام بە خۆمم دەگوت: (ئێرە ئیتر کوێیە؟ من تائێستا شوێنێکی وام نەبینیوە.)

دونزلینا باڕوسۆ

تۆ لە ئەوروپا و ئەمریکای لاتین خوێنەری زۆرت هەیە، بەڵام خوێنەری نووسینەکانت لە وڵاتە یەکگرتووەکان سنورداران.

سارا ماگۆ

مەسەلە زۆر جدییەکان هێندە بەدڵی خوێنەرانی ئەمریکی نیە، لەگەڵ ئەوەشدا پێم سەیرە لە وڵاتە یەکگرتووەکان ڕەخنەی زۆر باش لەبارەی کتێبەکانم دەنووسن.

دونزلینا باڕوسۆ

بیروڕای ڕەخنەگرانتان بۆ گرنگە؟

سارا ماگۆ

بۆ من گرنگ ئەوەیە کە، بە لەبەرچاوگرتنی پێوەرەکانی خۆم لە کاری باش، کارەکەم باش ئەنجام دەدەم- واتە کتێب هەروا نووسراوە کە من دەمەوێت. دوای ئەوەی کتێب لە دەست من دەردەچێت، ڕێك وەکو هەمووشتێکی تری ژیانە، دایك

PDF 4 KURD

منداڵێك دروست ده‌كات و ده‌یهێنێته سه‌ر زه‌وی، ئاره‌زووی گه‌وره‌شی له مێشكدا هه‌یه بۆی، به‌ڵام ژیانی ئه‌و منداڵه په‌یوه‌سته به‌خۆی، نه‌ك دایك، ئه‌و منداڵه له ژیانی شتێك دروست ده‌كات- یان خه‌ڵكی تر بۆی دروست ده‌كه‌ن- به‌دڵنیاییه‌وه ئه‌وه نین كه دایكه‌كه خه‌ونی پێوه‌ده‌بینی، هیچ سودێكی نییه من خه‌ون به‌وه ببینم كه خوێنه‌ران به كۆمه‌ڵ و زۆر به گه‌رمی پێشوازی له كتێبه‌كانی من ده‌كه‌ن، چونكه ئه‌و خوێنه‌رانه هه‌ر چۆنێك خۆیان بیانه‌وێت رووبه‌رووی كتێبه‌كان ده‌بنه‌وه.

ناڵێم كتێبه‌كانی من شایانی ئه‌وه‌ن خوێنه‌ر پێی خۆش بێت، چونكه ماناكه‌ی تری ئه‌وه‌یه، به‌های كتێب له ژماره‌ی خوێنه‌ره‌كانیه‌تی، ده‌زانین كه وانییه.

دونزلینا باروسۆ

له‌و سه‌فه‌ره‌ت بۆ وڵاته یه‌كگرتووه‌كان چویته فال ریوریش[٢٦]، ئه‌و هه‌رێمه ماساچوه خه‌ڵكی پورتوگالی زۆر لێیه.

ساراماگۆ

به‌ڵێ، په‌یوه‌ندیم له‌گه‌ڵ كۆچبه‌ره‌كان هه‌بوو، له‌گه‌ڵ ئه‌و كه‌سانه‌ی كه به هه‌ر هۆیه‌ك بێت حه‌زیان له‌كاره‌كانی من بوو، سه‌یره هه‌میشه خوێنه‌ری زۆرم هه‌بوون ته‌نانه‌ت له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی كه رۆژبه‌رۆژ كه‌متر حه‌زده‌كه‌م له‌باره‌ی ئه‌ده‌بیاته‌وه قسه بكه‌م، پێموایه ئه‌و مه‌سه‌له له راستیدا جۆره دژیه‌كیه‌ك بێت، چونكه من نووسه‌رم كتێب ده‌نووسم، له‌باره‌ی چ شتێكی تره‌وه ده‌بێ قسه بكه‌م؟ راسته، من نووسه‌رم، به‌ڵام پێش ئه‌وه‌ی نووسه‌ر بم، زیندووم و هه‌موو ئه‌و كه‌ڵكه‌ڵانه‌م هه‌یه كه هه‌ر مرۆڤێكی تر هه‌یه‌تی له‌و جیهانه‌دا.

به‌م دواییه، بۆ به‌شداریكردن له كۆنفرانسێكی ئه‌ده‌بی له باره‌ی نووسینه‌كانم چووبومه براگا[٢٧]، به‌ڵام له باره‌ی زۆر شتی تر قسه‌مان كرد- له‌باره‌ی بارودۆخی پورتوگال و له‌باره‌ی

PDF 4 KURD

ئەوەی چی بکەین لەولایەنەوە، مێژووی نەژادی مرۆ لە ڕواڵەتدا زۆر ئاڵۆزە، بەڵام لە پراکتیکدا زۆر سادەیە، ئێمە دەزانین لە جیهانێکی پڕ توندوتیژ دەژین.

توندوتیژی بۆ مانەوەی جۆری ئێمە زەروریە: دەبێ ئاژەڵەکان بکوژین، یان کەسێك بۆمان بکوژێت، تابتوانین خواردن بخۆین، میوە دەچنین، تەنانەت بۆ ڕازاندنەوەی ماڵەکانمان گوڵ دەچنین. هەموو ئەو کارانە توندوتیژانەیە و لە دژی هەموو بونەوەرە زیندووەکان ئەنجام دەدرێت، ئاژەڵەکانیش بەهەمان شێوە ڕەفتار دەکەن: جاڵجاڵۆکە مێش دەخوات، مێشیش شتێك دەخوات کە خواردنی مێشەکانە، بەڵام جیاوازیەکی گەورە هەیە: ئاژەڵەکان بێبەزەیی نین، کاتێ کە جاڵجاڵۆکە داوەکەی خۆی بەدەوری مێشدا تەون دەکات. تەنیا بۆ نانی نیوەڕۆی سبەینێ ئامادەی دەکات و عەمباری دەکات، بێبەزەییبوون لە داهێنانی مرۆڤە، ئاژەڵەکان یەکتری ئەشکەنجە نادەن، بەڵام ئێمە دەیکەین، ئێمە تاکە بوونەوەری بێبەزەیی ئەم هەسارەیەین.

ئەو جۆرە سەرنجانە من بەرەو ئەو پرسیارانەی خوارەوە دەبەن، کە بەڕای من زۆریش ڕاستە: ئەگەر بێبەزەیین، چونکە دەکرێت بانگەشەی ئەوە بکەین کە بوونەوەرێکی عاقڵین؟ چونکە قسەدەکەین؟ چونکە بیردەکەینەوە؟ چونکە توانای داهێنانمان هەیە؟ هەبوونی هەموو ئەو توانایانەش نابێتە هۆی ئەنجام نەدانی کاری نێگەتیڤ و زاڵمانە کە خەریکین، ئەوە مەسەلەیەکی ئەخلاقیە، بەڕای من پێویستە باسی بکەین، هەربۆیە حەز ناکەم باسی ئەدەبیات بکەم.

هەندێ جار دەکەومە ناو بیرکردنەوە، ئارەزوو دەکەم هەرگیز نەتوانین ئەم هەسارەیە بەجێبهێڵین، چونکە ئەگەر کاتێك لە ئاسماندا پەرش و بڵاو بین، زۆر زەحمەتە ڕەفتارەکانمان لەوێدا بگۆڕێت، ئەگەر لە دونیای ڕاستەقینەدا دەمانتوانی لە ئاسماندا دابنیشین- بەڕای من هیچ کات ناتوانین- ئەویشمان پیس دەکرد، ڕەنگە

PDF 4 KURD

ئێمە جۆرێك ڤایرۆس بین كە خۆشبەختانە تەنیا لەم هەسارەیە كۆبوینەتەوە. بەم دواییانە بابەتێكم دەخوێندەوە لەبارەی تەقینەوەی ئەستێرەیەكی نوێ و جارێكی تریش خەیاڵم ئاسودەبوو، رووناكی ئەو تەقینەوە سێ یان چوار هەزار ساڵ لەمەوبەر گەیشتە زەوی، ١٦٦ هەزار ساڵ درێژەی كێشابوو تاگەیشتبوە ئێرە. بیرم كردەوە كە ترسێك نییە، هەرگیز ناتوانین بگەینە ئەوێ.

The Paris Review. 149, winter, 1998

پەراوێزەكان:

١. Ribatejo
٢ . Land of sin (Terra do pecado)
٣ . The possible poems (os poemas possiveis)
٤ . Manual of painting and calligraphy.
٨. raised up from the ground (levan tado do chao)
٩ . alentejo.
١٠ . baltasar and blimunda.
١١ . the year of the death of Ricardo reis.
١٢ . the stone raft.
١٣ . the history of the siege Lisbon.
١٣ .pilar del rio.
١٤ . the gospel according to jesus Christ.
١٥ . ariosto.
١٦ . Lanzarote.

PDF 4 KURD

١٧ . blind ness.

١٨ . all the names.

١٩ . lanzarote diaries (cadenos lanza rote)

٢٠ .puerto del carmen.

٢١ . fuert aven tura.

٢٢ . por to.

٢٣ . castelo branco.

٢٤ . giovonni porticro.

٢٥ . joao dues de pinheiro

٢٦ . fall river.

٢٧ . braga

PDF 4 KURD

PDF 4 KURD